

گزارش اقتصادی شاپرک

بهمن ۱۳۹۷. شماره ۴۴

فهرست مطالب

۶.....	فهرست شکل‌ها
۸.....	فهرست جداول
۱۱.....	پیشگفتار
۱۲.....	شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپرک در یک نگاه
۱۶.....	۱. جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی
۱۷.....	۱.۱. نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی
۱۹.....	۱.۱.۱. نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی
۲۰.....	۱.۱.۲. مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی
۲۱.....	۱.۲. بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان
۲۲.....	۱.۲.۱. قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی
۲۳.....	۱.۲.۲. نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP
۲۶.....	۲. شاخص‌های عملکردی شاپرک در بهمن ماه ۱۳۹۷
۲۶.....	۲.۱. آمار عملکردی شاپرک
۲۷.....	۲.۱.۱. آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک
۲۸.....	۲.۱.۲. رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرکی
۲۹.....	۲.۱.۳. عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش
۳۱.....	۲.۱.۴. عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنشها
۳۵.....	۲.۱.۵. عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت
۴۰.....	۲.۲. نفوذ منطقه‌ای
۴۰.....	۲.۲.۱. ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی
۴۱.....	۲.۲.۲. سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور
۴۲.....	۲.۲.۳. تعداد و تعداد سرانه کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان
۴۷.....	۲.۲.۴. تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی
۴۸.....	۲.۲.۵. تعداد سرانه تراکنش‌های کارتهای فروشگاهی در استان‌های کشور
۵۰.....	۲.۳. شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها
۵۰.....	۲.۳.۱. دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه
۵۴.....	۲.۳.۲. نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها
۵۵.....	۲.۳.۳. بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش
۶۱.....	۳. کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارت

- ۳,۱ سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها ۶۲
- ۳,۲ آنالیز خطاهای تراکنش‌ها ۶۲
- ۳,۳ دسترس‌پذیری حس شده خدمات ۶۵
- ۳,۴ آنالیز تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه ۶۶
- ۴. بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت ۶۹**
- ۴,۱ بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP ۷۰
- ۴,۱,۱ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت ۷۰
- ۴,۱,۲ سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش ۷۲
- ۴,۱,۳ سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس ۷۶
- ۴,۱,۴ بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها ۸۱
- ۴,۱,۵ اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال - هیرشمن به ازای ابزارهای پذیرش ۸۳
- ۴,۱,۶ اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال - هیرشمن به ازای نوع سرویس ۸۵
- ۴,۲ بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش ۸۷
- ۴,۳ بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاه ۹۱
- ۴,۳,۱ سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه در استان‌های کشور ۹۲
- ۴,۳,۲ سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان فروشگاه فعال سیستمی در استان‌های کشور ۹۵
- ۴,۳,۳ شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه فعال سیستمی در بعد کشوری ۹۸
- ۴,۳,۴ شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور ۱۰۳
- ۴,۳,۵ عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاه کم‌تراکنش و فاقد تراکنش ۱۰۷
- ۵. بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده ۱۱۱**
- ۵,۱ سهم بازار پذیرندگی ۱۱۱
- ۵,۱,۱ سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت ۱۱۲
- ۵,۱,۲ سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش ۱۱۴
- ۵,۱,۳ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده ۱۱۷
- ۵,۱,۴ اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها ۱۲۰
- ۵,۲ سهم بازار صادرکنندگی ۱۲۳
- ۵,۲,۱ تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپرک ۱۲۳
- ۵,۲,۲ سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۲۴
- ۵,۲,۳ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۲۵
- ۵,۲,۴ سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک ۱۲۷

- ۵,۲,۵. اندازه‌گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۲۹
- ۵,۳. سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده ۱۳۳
- ۵,۴. کارمزد پرداختی هر بانک به ازای هر صدهزار ریال تراکنش ۱۳۹
- ۵,۴,۱. کارمزد پرداختی بانک‌های پذیرنده به ازای هر صدهزار ریال تراکنش خرید ۱۴۰
- ۵,۴,۲. کارمزد پرداختی بانک‌های صادرکننده به ازای هر صدهزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ ۱۴۷
۶. جمع‌بندی ۱۵۰
۷. واژه‌نامه ۱۶۰

فهرست شکل‌ها

- شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۳۹۲ لغایت آذر ماه ۱۳۹۷..... ۱۸
- شکل ۲-۱ مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی..... ۲۰
- شکل ۳-۱ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک..... ۲۲
- شکل ۴-۱ نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP..... ۲۴
- شکل ۱-۲ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها - بهمن ۱۳۹۷..... ۳۱
- شکل ۲-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - دی و بهمن ۱۳۹۷..... ۳۴
- شکل ۳-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷..... ۳۵
- شکل ۴-۲ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپرک - بهمن ۱۳۹۷..... ۳۶
- شکل ۵-۲ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - بهمن ۱۳۹۷..... ۳۷
- شکل ۶-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات - دی و بهمن ۱۳۹۷..... ۳۸
- شکل ۷-۲ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات - بهمن ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷..... ۳۹
- شکل ۸-۲ تغییر در تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان - بهمن نسبت به دی ۱۳۹۷..... ۴۳
- شکل ۹-۲ تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان - بهمن ۱۳۹۷..... ۴۴
- شکل ۱۰-۲ سرانه تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال - بهمن ۱۳۹۷..... ۴۶
- شکل ۱۱-۲ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی در استان‌های کشور - بهمن ۱۳۹۷..... ۴۸
- شکل ۱۲-۲ سرانه تراکنش‌های کارتهای فروشگاهی به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان - بهمن ۱۳۹۷..... ۴۹
- شکل ۱۳-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتهای فروشگاهی (بر حسب ریال) - بهمن ۱۳۹۷..... ۵۱
- شکل ۱۴-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) - بهمن ۱۳۹۷..... ۵۲
- شکل ۱۵-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایل (بر حسب ریال) - بهمن ۱۳۹۷..... ۵۳
- شکل ۱۶-۲ روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی..... ۵۵
- شکل ۱۷-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات - بهمن ۱۳۹۷..... ۵۷
- شکل ۱۸-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه - بهمن ۱۳۹۷..... ۵۹
- شکل ۱۹-۳ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق - بهمن ۱۳۹۷..... ۶۳
- شکل ۲۰-۳ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق و تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها - بهمن ۱۳۹۷..... ۶۴
- شکل ۱-۴ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - بهمن ۱۳۹۷..... ۷۰
- شکل ۲-۴ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - بهمن ۱۳۹۷..... ۷۱

- شکل ۳-۴ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۳۹۷ ۷۴
- شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۳۹۷ ۷۶
- شکل ۵-۴ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - بهمن ۱۳۹۷ ۷۸
- شکل ۶-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - بهمن ۱۳۹۷ ۸۰
- شکل ۷-۴ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها - دی و بهمن ۹۷ ۸۲
- شکل ۸-۴ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها به تفکیک استان‌ها - بهمن ۱۳۹۷ ۹۴
- شکل ۹-۴ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان‌ها - بهمن ۱۳۹۷ ۹۷
- شکل ۱۰-۴ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های شرکت‌های PSP به تفکیک هر استان - بهمن ۱۳۹۷ ۱۰۶
- شکل ۱۱-۴ روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی از اردیبهشت ۹۷ تا کنون ۱۰۸
- شکل ۱-۵ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت - بهمن ۱۳۹۷ ۱۱۲
- شکل ۲-۵ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت - بهمن ۱۳۹۷ ۱۱۳
- شکل ۳-۵ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک - بهمن ۱۳۹۷ ۱۲۵
- شکل ۴-۵ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - بهمن ۱۳۹۷ ۱۳۵
- شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک - بهمن ۱۳۹۷ ۱۳۶
- شکل ۶-۵ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - بهمن ۱۳۹۷ ۱۳۷
- شکل ۷-۵ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - بهمن ۱۳۹۷ ۱۳۸

فهرست جداول

- جدول ۱-۱ مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به آذر ۹۷..... ۱۷
- جدول ۲-۱ مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به آذر ماه ۱۳۹۷..... ۱۹
- جدول ۳-۱ نسبت ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی به GDP..... ۲۳
- جدول ۱-۲ مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک..... ۲۷
- جدول ۲-۲ مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت به ماه مشابه سال ۱۳۹۶..... ۲۷
- جدول ۳-۲ مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک..... ۲۸
- جدول ۴-۲ مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک..... ۲۹
- جدول ۵-۲ مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - دی و بهمن ۱۳۹۷..... ۳۰
- جدول ۶-۲ مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار- دی و بهمن ۱۳۹۷..... ۳۱
- جدول ۷-۲ شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - بهمن ۱۳۹۷..... ۳۲
- جدول ۸-۲ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - بهمن ۱۳۹۷..... ۳۳
- جدول ۹-۲ شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۳۹۷..... ۳۳
- جدول ۱۰-۲ ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - بهمن ۱۳۹۷..... ۴۱
- جدول ۱۱-۲ سرانه تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور - بهمن ۱۳۹۷..... ۴۱
- جدول ۱۲-۲ پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی - دی و بهمن ۱۳۹۷..... ۴۲
- جدول ۱۳-۲ سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - دی و بهمن ۱۳۹۷..... ۴۵
- جدول ۱۴-۲ مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی..... ۵۴
- جدول ۱۵-۲ متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت خرید کالا و خدمات به ازای هر ابزار پذیرش..... ۵۶
- جدول ۱۶-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه به ازای هر ابزار پذیرش..... ۵۷
- جدول ۱-۳ تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - بهمن ۹۷..... ۶۲
- جدول ۲-۳ مقایسه تعداد انواع تراکنش‌ها و خطاها - دی و بهمن ۱۳۹۷..... ۶۳
- جدول ۳-۳ آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی - بهمن ۱۳۹۷..... ۶۴
- جدول ۴-۳ قیاس سهم هر یک از انواع خطا - دی و بهمن ۱۳۹۷..... ۶۵
- جدول ۵-۳ دسترس‌پذیری حس شده خدمات شاپرک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی..... ۶۶
- جدول ۶-۳ درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپرک - دی و بهمن ۱۳۹۷..... ۶۷

جدول ۱-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش-دی و بهمن ۹۷.....۷۳
جدول ۲-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش-دی و بهمن ۹۷.....۷۵
جدول ۳-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس-دی و بهمن ۹۷.....۷۷
جدول ۴-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس-دی و بهمن ۹۷.....۷۹
جدول ۵-۴	مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP-دی و بهمن ۹۷.....۸۱
جدول ۶-۴	وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن.....۸۳
جدول ۷-۴	محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش- بهمن ۱۳۹۷.....۸۴
جدول ۸-۴	مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در دی و بهمن ۹۷.....۸۵
جدول ۹-۴	محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس- بهمن ۹۷.....۸۶
جدول ۱۰-۴	مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در دی و بهمن ۹۷.....۸۷
جدول ۱۱-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی-دی و بهمن ۹۷.....۸۹
جدول ۱۲-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش تراکنش دار-دی و بهمن ۹۷.....۹۰
جدول ۱۳-۴	سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتهخوان فروشگاه‌های به تفکیک استان- بهمن ۱۳۹۷.....۹۲
جدول ۱۴-۴	سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتهخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی به تفکیک استان- بهمن ۱۳۹۷.....۹۵
جدول ۱۵-۴	شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت- بهمن ۱۳۹۷.....۹۹
جدول ۱۶-۴	مقایسه شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت-دی و بهمن ۹۷.....۱۰۰
جدول ۱۷-۴	شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش دار هر شرکت- بهمن ۱۳۹۷.....۱۰۲
جدول ۱۸-۴	مقایسه شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش دار هر شرکت-دی و بهمن ۹۷.....۱۰۳
جدول ۱۹-۴	شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان- بهمن ۱۳۹۷.....۱۰۴
جدول ۲۰-۴	سهم تعداد کارتهخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش هر شرکت از کل کارتهخوان‌های فعال سیستمی آن- بهمن ۱۳۹۷.....۱۰۹
جدول ۱-۵	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش- بهمن ۱۳۹۷.....۱۱۴
جدول ۲-۵	سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده- بهمن ۱۳۹۷.....۱۱۷
جدول ۳-۵	محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده- بهمن ۱۳۹۷.....۱۲۰
جدول ۴-۵	مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده-دی و بهمن ۹۷.....۱۲۲
جدول ۵-۵	مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش دار- بهمن ۹۷.....۱۲۴
جدول ۶-۵	سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش دار- بهمن ۱۳۹۷.....۱۲۶
جدول ۷-۵	سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش دار از مجموع کارتهای بانک صادرکننده- بهمن ۱۳۹۷.....۱۲۸
جدول ۸-۵	محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش دار- ۱۳۹۷.....۱۳۰

جدول ۹-۵ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های صادرکننده-دی و بهمن ۹۷.....	۱۳۲
جدول ۱۰-۵ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده - بهمن ۱۳۹۷.....	۱۳۳
جدول ۱۱-۵ مبلغ کارمزد پرداختی بانکهای پذیرنده به ازای هر صدهزار ریال تراکنش خرید - بهمن ۱۳۹۷.....	۱۴۰
جدول ۱۲-۵ مبلغ کارمزد پرداختی به ازای هر صدهزار ریال تراکنش خرید از ابزار کارتخوان فروشگاهی با احتساب هزینه اجاره بها - بهمن ۱۳۹۷.....	۱۴۳
جدول ۱۳-۵ مبلغ کارمزد پرداختی بانکهای صادرکننده به ازای هر صدهزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ - بهمن ۱۳۹۷.....	۱۴۷

پیشگفتار

مستند حاضر، گزارش شماره ۴۴ شاپرک است که به منظور اطلاع رسانی در فضای پرداخت الکترونیک کشور و با هدف کمک به فعالان حوزه پرداخت الکترونیک در عرصه‌های تصمیم‌گیری و اجرایی منتشر شده است. تدوین این گزارش ضمن بازنگری مستمر شاخص‌های ارائه شده در ۵ بخش اصلی زیر صورت می‌پذیرد:

۱. بخش «جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی» که به بیان شاخص‌های کلان اقتصادی شاپرک می‌پردازد.
۲. بخش «شاخص‌های عملکردی شاپرک» که عملکرد ابزارها و خدمات مختلف شبکه پرداخت و ضریب نفوذ منطقه‌ای آنها را تشریح می‌کند.
۳. بخش «کیفیت خدمات پرداخت کارتی» که میزان دسترس‌پذیری حس‌شده و آمادگی شبکه در پذیرش تراکنش‌های پرداخت کارتی را بیان می‌کند.
۴. بخش «بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت» که نتیجه فعالیت شرکت‌ها را در کشور و هر استان نشان می‌دهد.
۵. بخش «بررسی عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده» که به بیان میزان مساعی بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در صنعت پرداخت الکترونیک کشور پرداخته است.

به علت خطای "شرکت به پرداخت ملت" در تعریف پایانه‌های اینترنتی، تا اطلاع ثانوی مبنای انجام محاسبات تعداد ابزار پذیرش اینترنتی در تمامی بخش‌های گزارش اقتصادی شاپرک برای شرکت "به پرداخت ملت" اطلاعات مربوط به آذر ماه می‌باشد.

شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپرک در یک نگاه

شاخص‌های مختلفی که جهت پایش وضعیت شرکت شاپرک، بصورت تفصیلی در این گزارش معرفی و محاسبه شده‌اند، در جدول در یک نگاه، به طور خلاصه و در چهار دسته ارائه شده است. بخش‌های شاخص‌های جدول در یک نگاه به صورت زیر تقسیم‌بندی شده است:

- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی
- شاخص‌های عملکردی شاپرک در بهمن ماه ۱۳۹۷
- شاخص‌های کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیکی کارت
- شاخص‌های بازار شبکه پرداخت الکترونیک کارتی (شامل عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت و عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده)

جزئیات و توضیحات بیشتر هر شاخص در ادامه و در بخش مربوطه بیان شده است.

شاخص های گزارش اقتصادی شاپرک در یک نگاه

۱ جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

* نسبت به آخرین آمار منتشر شده

سهم از نقدینگی

▼	۱۱/۳۴ درصد	نسبت ارزش تراکنش های شاپرک به نقدینگی
▼	۲/۵۸ درصد	نسبت اسکناس و مسکوکات در دست اشخاص به نقدینگی
▶	۱۹۹/۰۲ درصد	سهم ارزش پرداخت الکترونیک شاپرکی به تولید ناخالصی داخلی (GDP)

۲ شاخص های عملکردی شاپرک در بهمن ماه ۹۷

آمار عملکردی

▲	۱,۹۷۲,۰۲۱,۷۷۷ عدد	تعداد تراکنش های شاپرک
▲	۲,۳۸۵,۰۸۳,۰۶۳ میلیون ریال	ارزش تراکنش های شاپرک

رشد اسمی و حقیقی ارزش تراکنش ها

▲	۱۶/۸۳ درصد	رشد اسمی ماهانه بهمن ۹۷ نسبت به دی ۹۷
▲	۱۴/۳۲ درصد	رشد حقیقی ماهانه بهمن ۹۷ نسبت به دی ۹۷
▲	۴۸/۰۸ درصد	رشد اسمی بهمن ۹۷ نسبت به بهمن ۹۶
▲	۶/۲۲ درصد	رشد حقیقی بهمن ۹۷ نسبت به بهمن ۹۶

سهم هر یک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش ها

▲	۵/۹۴ درصد	ابزار پذیرش اینترنتی
▼	۶/۰۰ درصد	ابزار پذیرش موبایلی
▼	۸۸/۰۶ درصد	کارتخوان فروشگاه

سهم مبلغی هر یک از انواع خدمات شاپرک

▲	۹۵/۹۲ درصد	خرید کالا و خدمات
▼	۴/۰۸ درصد	پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه

سهم تعدادی هر یک از انواع خدمات شاپرک

▲	۸۱/۸۱ درصد	خرید کالا و خدمات
▼	۱۲/۴۵ درصد	پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه
▼	۵/۷۵ درصد	مانده گیری

ضریب نفوذ منطقه ای

سرانه ابزارهای پذیرش فعال سیستمی به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور

▲	۱,۵۸۵/۴۷	کل ابزارها
▲	۱,۲۱۶/۴۱	کارتخوان فروشگاه
▲	۱۹۵/۴۴	ابزار پذیرش موبایلی
▲	۱۷۳/۶۲	ابزار پذیرش اینترنتی

سرانه تراکنش های هر ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال کشور

▲	۳۳/۰۶	کل ابزارها
▲	۲۹/۱۱	کارتخوان فروشگاه
▲	۱/۹۸	ابزار پذیرش موبایلی
▲	۱/۹۶	ابزار پذیرش اینترنتی

نفوذ منطقه ای کارتخوان فروشگاه فعال سیستمی

▲	۱,۵۰۸,۵۰۳ عدد	بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه
▲	۲۱,۱۲۰ عدد	بیشترین تغییر در تعداد کارتخوان فروشگاه
▼	۰/۱۷۵ عدد	بیشترین سرانه تعداد کارتخوان فروشگاه
▲	۴۸/۵۸ عدد	بیشترین تعداد سرانه تراکنش های کارتخوان فروشگاه

نسبت دهکی مبالغ تراکنش ها

▲	۷۵۷/۴۹	نسبت متوسط دهک دهم به دهک اول
---	--------	-------------------------------

ستون اول مربوط به شرکت های PSP و ستون دوم مربوط به بانک های پذیرنده

بالاترین سهم از کل تراکنش های بازار

بالاترین سهم مبلغی تراکنش ها از کل بازار	به پرداخت ملت ۲۴/۴۵ درصد	بانک ملت ۲۴/۲۰ درصد
بالاترین سهم تعدادی تراکنش ها از کل بازار	به پرداخت ملت ۲۱/۲۰ درصد	بانک ملت ۲۴/۸۵ درصد

بالاترین سهم مبلغ تراکنش ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش

ابزار پذیرش اینترنتی	پرداخت الکترونیک سامان ۲۱/۴۲ درصد	بانک ملت ۲۹/۲۰ درصد
ابزار پذیرش موبایلی	آسان پرداخت پرشین ۲۳/۷۰ درصد	بانک ملت ۴۴/۹۸ درصد
کارتخوان فروشگاه	به پرداخت ملت ۲۴/۱۱ درصد	بانک ملت ۲۲/۶۷ درصد

بالاترین سهم تعداد تراکنش ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش

ابزار پذیرش اینترنتی	آسان پرداخت پرشین ۳۰/۳۷ درصد	بانک پارسیان ۲۰/۸۴ درصد
ابزار پذیرش موبایلی	پرداخت نوین آریا ۲۳/۲۲ درصد	بانک ملت ۵۰/۴۸ درصد
کارتخوان فروشگاه	به پرداخت ملت ۲۳/۴۲ درصد	بانک ملت ۲۲/۴۷ درصد

شاخص هرفیندال-هیرشمن (HHI)

ابزار پذیرش اینترنتی	۲,۱۱۸	۱,۳۰۳
ابزار پذیرش موبایلی	۲,۹۱۱	۳,۲۴۳
کارتخوان فروشگاه	۱,۴۳۰	۹۹۳

بالاترین سهم بانک های صادرکننده از تعداد کارت های بانکی تراکنش دار

کارت هدیه و بین کارت	بانک پارسیان	۲۱/۲۰ درصد
کارت اعتباری	بانک ملت	۵۰/۸۲ درصد
کارت برداشت	بانک ملی ایران	۲۲/۴۱ درصد

کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیکی کارت

سهم تراکنش های موفق

درصد تراکنش های موفق به کل تراکنش ها	۹۱/۳۳ درصد
درصد تراکنش های موفق سویچ شاپرک به کل تراکنش ها	۹۹/۹۷ درصد

سهم هریک از خطاهای رخ داده در تراکنش ها

خطای پذیرندگی	۱/۴۸ درصد
خطای شاپرکی	۰/۴۰ درصد
خطای صادرکنندگی	۷/۲۸ درصد
خطای کاربردی	۹۰/۰۵ درصد
خطای کسب و کار	۰/۸۰ درصد

دسترس پذیری حس شده خدمات

دسترس پذیری حس شده شبکه	۹۹/۱۴ درصد
دسترس پذیری حس شده شاپرک	۹۹/۹۷ درصد

تراکنش های ناتمام

درصد تراکنش های معوق از کل تراکنش ها	۰/۰۲۵ درصد
درصد تغییرات تراکنش های ناتمام	۳/۹۵ درصد

شاخص های بازار شبکه پرداخت الکترونیکی کارتی در در بهمن ماه ۹۷

شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه های فعال سیستمی

بالاترین میزان شاخص	به پرداخت ملت	۱/۸۰۱
کمترین میزان شاخص	پرداخت الکترونیک سپهر	۰/۵۱۸

نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش ها

بالاترین میزان شاخص	کارت اعتباری ایران کیش	۰/۷۳۱ درصد
کمترین میزان شاخص	پرداخت الکترونیک سپهر	۰/۰۰۹ درصد

سهم کارتخوان های کم تراکنش و فاقد تراکنش از پایانه های فعال

بالاترین سهم	پرداخت نوین آریا	۳۵/۴۹ درصد
کمترین سهم	آسان پرداخت پرشین	۱۰/۲۷ درصد

جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

۱. جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی و از جمله نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی، در این بخش تبیین شده است. به علاوه روند ارزش تراکنش‌های شاپرک و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در این بخش مقایسه شده است که در نتیجه آن می‌توان تغییر رفتار افراد جامعه در تمایل به پرداخت الکترونیکی را در طول زمان مشاهده کرد. محاسبه سهم ارزش پرداخت‌های الکترونیکی کارتی شاپرک از کل GDP نیز شاخص دیگری است که نمایانگر جایگاه و گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است.

۱.۱. نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

این شاخص نشان می‌دهد که صنعت پرداخت الکترونیک تا چه میزان در اقتصاد ملی نقش داشته و چقدر در تسهیل مبادلات اقتصادی کشور موثر بوده است. برای بررسی نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی^۱، درصدی از نقدینگی^۲ که به صورت الکترونیکی پرداخت شده، محاسبه می‌شود. جدول ۱-۱ اطلاعات این شاخص را نشان می‌دهد.

شایان توجه است که به دلیل عدم انتشار آمار نقدینگی در ماه‌های دی و بهمن ۹۷ توسط بانک مرکزی ج.ا.ا، در محاسبه این شاخص از اطلاعات موجود (تا آذر ماه ۱۳۹۷) استفاده شده است.

جدول ۱-۱ مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به آذر ۹۷

ماه	نقدینگی (میلیون ریال)	ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیون ریال)	نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی
دی ۹۶	۱۴۶۳۱,۲۰۰,۰۰۰	۱,۵۳۶,۹۹۱,۴۸۳	۱۰/۵۰٪
بهمن ۹۶	۱۴,۸۹۶,۴۰۰,۰۰۰	۱,۶۱۰,۶۲۶,۱۹۸	۱۰/۸۱٪
اسفند ۹۶	۱۵,۲۹۹,۸۰۰,۰۰۰	۱,۹۱۲,۵۰۰,۰۳۳	۱۲/۵۰٪
فروردین ۹۷	۱۵,۳۷۲,۶۰۰,۰۰۰	۱,۱۷۸,۲۱۶,۰۸۱	۷/۶۶٪
مرداد ۹۷	۱۵,۵۱۳,۵۰۰,۰۰۰	۱,۷۸۶,۰۶۸,۴۲۵	۱۱/۵۱٪
خرداد ۹۷	۱۵,۸۲۷,۵۰۰,۰۰۰	۱,۸۸۰,۱۲۱,۰۲۶	۱۱/۸۸٪
تیر ۹۷	۱۶,۰۲۲,۵۰۰,۰۰۰	۲,۰۳۲,۶۶۰,۳۴۰	۱۲/۶۹٪
مرداد ۹۷	۱۵,۲۹۹,۸۰۰,۰۰۰	۲,۳۶۵,۰۲۲,۷۵۷	۱۵/۴۶٪
شهریور ۹۷	۱۶,۷۲۳,۷۰۰,۰۰۰	۲,۴۴۸,۰۱۶,۳۲۱	۱۴/۶۴٪
مهر ۹۷	۱۶,۹۳۸,۴۰۰,۰۰۰	۲,۶۱۷,۲۵۰,۸۰۸	۱۵/۴۵٪
آبان ۹۷	۱۷,۲۵۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۲۱۳,۶۷۴,۳۴۹	۱۲/۸۳٪
آذر ۹۷	۱۷,۶۴۵,۸۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۴۱۴,۵۵۴	۱۱/۳۴٪

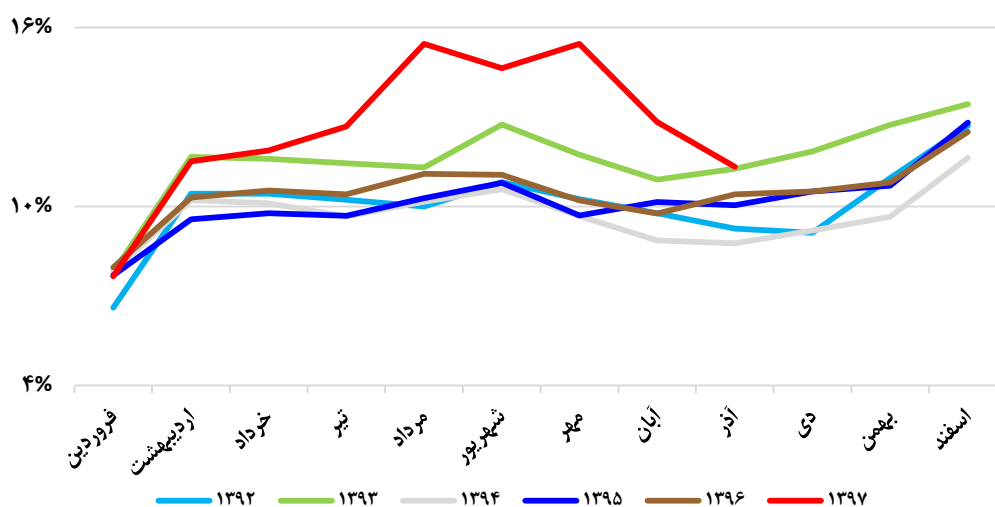
^۱ رجوع شود به پیوست ۷-۲-۱.

^۲ رجوع شود به پیوست ۷-۲-۲. آمارهای نقدینگی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از بخش پولی و بانکی در گزارش‌های گزیده آمارهای اقتصادی استخراج شده است.

در آذر ۱۳۹۷ ارزش تراکنش‌های شاپرک ۱۱/۳۴ درصد از کل نقدینگی بوده است که این شاخص نسبت به ماه آبان ۹۷، رشد ۱/۴۹- درصدی داشته است.

در ماه آذر ۹۷، ارزش تراکنش‌های شاپرک رشد ۶/۹۱ درصدی داشته است که در قیاس با رشد ۱/۲۸ درصدی نقدینگی نسبت به آبان ۹۷، کاهش شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی نسبت به ماه آبان را در پی داشته است.

در زمان تولید گزارش حاضر، آمار میزان نقدینگی در ماه‌های دی و بهمن ۱۳۹۷ منتشر نشده است، لذا نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی به تفکیک هر سال در دوره‌ی زمانی سال ۱۳۹۲ لغایت آذر ماه سال ۱۳۹۷ در شکل ۱-۱ ترسیم شده است که بیانگر روند رو به رشد و نوسانی این شاخص در مدت مورد بررسی است.

شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۳۹۲ لغایت آذر ماه ۱۳۹۷

۱.۱.۱. نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

درصدی از نقدینگی که به صورت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص جامعه وجود دارد و پرداخت نقدی را ممکن ساخته، در جدول ۲-۱ ارائه شده است.

جدول ۲-۱ مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به آذر ماه ۱۳۹۷

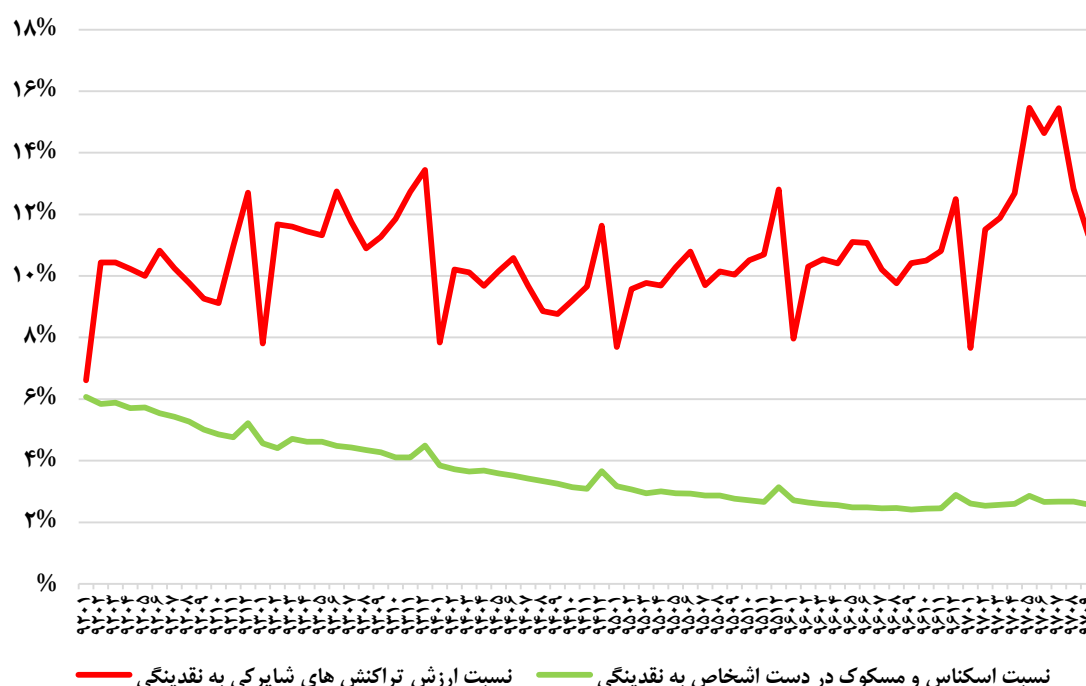
ماه	نقدینگی (میلیون ریال)	اسکناس و مسکوک در دست اشخاص (میلیون ریال)	نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی
دی ۹۶	۱۴۶۳۱,۲۰۰,۰۰۰	۳۵۸,۱۰۰,۰۰۰	۲/۴۵٪
بهمن ۹۶	۱۴۸۹۶,۴۰۰,۰۰۰	۳۶۵,۳۰۰,۰۰۰	۲/۴۵٪
اسفند ۹۶	۱۵,۲۹۹,۸۰۰,۰۰۰	۴۴۲,۷۰۰,۰۰۰	۲/۸۹٪
فروردین ۹۷	۱۵,۳۷۲,۶۰۰,۰۰۰	۴۰۱,۷۰۰,۰۰۰	۲/۶۱٪
اردیبهشت ۹۷	۱۵,۵۱۳,۵۰۰,۰۰۰	۳۹۳,۲۰۰,۰۰۰	۲/۵۳٪
خرداد ۹۷	۱۵,۸۲۷,۵۰۰,۰۰۰	۴۰۶,۰۰۰,۰۰۰	۲/۵۷٪
تیر ۹۷	۱۶,۰۲۲,۵۰۰,۰۰۰	۴۱۵,۶۰۰,۰۰۰	۲/۵۹٪
مرداد ۹۷	۱۵,۲۹۹,۸۰۰,۰۰۰	۴۳۷,۰۰۰,۰۰۰	۲/۸۶٪
شهریور ۹۷	۱۶,۷۲۳,۷۰۰,۰۰۰	۴۴۵,۰۰۰,۰۰۰	۲/۶۶٪
مهر ۹۷	۱۶,۹۳۸,۴۰۰,۰۰۰	۴۵۲,۲۰۰,۰۰۰	۲/۶۷٪
آبان ۹۷	۱۷,۲۵۲,۰۰۰,۰۰۰	۴۶۱,۴۰۰,۰۰۰	۲/۶۷٪
آذر ۹۷	۱۷,۶۴۵,۸۰۰,۰۰۰	۴۵۵,۰۰۰,۰۰۰	۲/۵۸٪

در آذر ماه ۱۳۹۷، ۲/۵۸ درصد از کل نقدینگی، متعلق به اسکناس و مسکوک در دست اشخاص بوده است که نسبت به مقدار مشابه در ماه آبان ماه کاهش ۰/۰۹ درصدی را تجربه نموده است. در آذر ماه ۱۳۹۷ میزان نقدینگی با افزایش ۲/۲۸ درصدی همراه بوده و میزان اسکناس و مسکوک در دست اشخاص نیز با کاهش ۱/۳۹ درصدی همراه بوده است.

۱,۱,۲. مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک و اسکناس

مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

شکل زیر روند دو شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی را نشان داده و امکان مقایسه تغییرات ارزش تراکنش‌های پرداخت الکترونیک و حجم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص را از کل نقدینگی در طول زمان، ممکن می‌سازد.

شکل ۲-۱ مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

روند نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در طول مدت مورد بررسی (ابتدای سال ۱۳۹۲ تا آذر ماه سال ۱۳۹۷) دارای برآیند صعودی بوده است و از ۶/۶۱ درصد در فروردین ماه ۱۳۹۲ به ۱۱/۳۴ درصد در آذر ماه ۱۳۹۷ افزایش یافته است. این در حالی است که درصد اسکناس و مسکوک به نقدینگی در طول این مدت روندی در مجموع کاهشی داشته و از ۶/۰۷ درصد به ۲/۵۸ درصد رسیده است. به عبارت دیگر، گسترش نفوذ ابزارهای پذیرش، یکی از دلایل کاهش ۳/۴۹ درصدی نسبت اسکناس و مسکوک به نقدینگی در مدت مورد بررسی بوده است که انتظار می‌رود این روند کاهشی همچنان تداوم داشته باشد. اما با توجه به شروع روند

کاهش می‌رسان نقدینگی به نظر می‌رسد سرعت کاهش سهم اسکناس و مسکوکات از نقدینگی، نسبت به گذشته کاهش یابد. کاهش این نسبت در آذر ماه ۱۳۹۷ نسبت به فروردین ماه ۱۳۹۲ یکی از عوامل اصلی افزایش ضریب فزاینده و سالم‌سازی ترکیب نقدینگی^۳ در بازه زمانی اخیر بوده و باعث شده برای تامین نقدینگی، پول پر قدرت کمتری به اقتصاد کشور تزریق شود و بخشی از نیاز به پول فیزیکی برای پرداخت بهای کالاها و خدمات مورد تقاضا، با گسترش زیرساخت‌های لازم توسط شبکه پرداخت الکترونیک کارت جبران شود. این در صورتی است که در ماه‌های گذشته شاهد افزایش سهم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از نقدینگی می‌باشیم که این بیانگر تزریق پول پر قدرت به بازار می‌باشد.

۱،۲. بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان

بر اساس انتظارات و در حالت عمومی، رابطه مستقیمی بین تقاضا در دوره مشخص و مبلغ پرداخت‌های صورت گرفته در آن دوره وجود دارد؛ چرا که بهای کالای مورد تقاضا به صورت الکترونیکی و یا نقدی پرداخت می‌شود. از سوی دیگر عواملی از قبیل تورم، نرخ بهره، رکود و رونق اقتصادی، اوضاع سیاسی و سایر عوامل، بر تقاضا، عادات و رفتار مصرفی آحاد جامعه اثرگذار است. به عنوان مثال در یک اقتصاد رکودی، با کاهش تقاضا و خرید کالاها و خدمات، انتظار بر آن است که پرداخت وجوه چه به صورت نقدی و چه به صورت الکترونیکی در مجموع کاهش یابد.

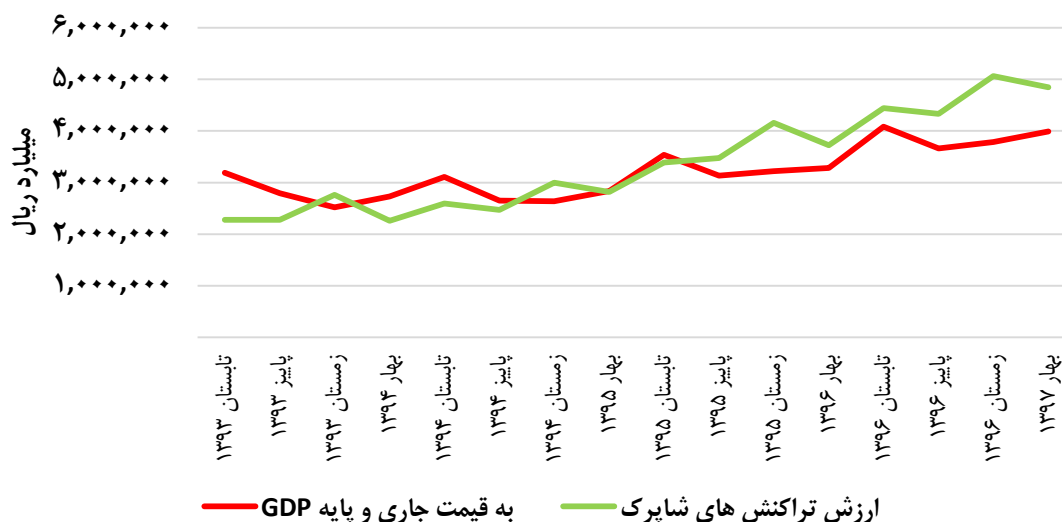
به عبارت دیگر روند ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی، به تنهایی عملکرد شرکت شاپرک و یا اعتماد افراد جامعه به صنعت پرداخت الکترونیک کارتی را نشان نداده و لازم است بررسی ارزش تراکنش‌های کارتی را با

^۳ منظور کاهش سهم پول پر قدرت از ترکیب نقدینگی و افزایش سهم ضریب فزاینده است.

توجه به وضعیت سیکل‌های تجاری^۴ و دوره‌های رکود و رونق اقتصادی کشور و نسبت به تولید ناخالص داخلی مورد تحلیل قرار داد.

۱،۲،۱. قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی

در شکل شماره ۱-۳ روند تولید ناخالص داخلی^۵ به قیمت پایه بر حسب قیمت‌های جاری و ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک از تابستان سال ۱۳۹۳ لغایت بهار ۱۳۹۷ به صورت فصلی ترسیم شده است.^۶

شکل ۱-۳ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک

^۴ بررسی روند تاریخی تولید ناخالص داخلی هر کشوری به عنوان معیاری از سطح فعالیت اقتصادی آن کشور نمایان‌گر آن است که این متغیر در طول سال‌ها، حول یک روند رشد بلندمدت نوسان کرده است. این نوسانات در ادبیات اقتصادی به سیکل‌های تجاری معروفند.

^۵ رجوع شود به پیوست ۷-۴.

^۶ آمار تولید ناخالص داخلی از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. و از گزارش سه ماهه نماگرهای اقتصادی اخذ شده است. در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به سه ماهه بهار سال ۱۳۹۷ می‌باشد.

در محاسبات تولید ناخالص داخلی برای جلوگیری از محاسبه چند باره ارزش کالای تولید شده، صرفاً ارزش کالاهای نهایی و نه واسط محاسبه می‌شود. اما از آنجا که ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک، شامل بهای همه انواع کالا، چه نهایی و چه واسط است، امکان بالاتر رفتن ارزش تراکنش‌ها از ارزش تولید ناخالص داخلی وجود داشته که به این دلیل ارزش تراکنش‌های شاپرک از میزان تولید ناخالص داخلی در برخی برهه‌های زمانی بیشتر است.

۱.۲.۲. نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP

نسبت ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارتی به GDP، شاخصی جهت نشان دادن گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است. آمار این شاخص در طول زمان^۷ در جدول ۱-۵ ارائه شده است. ارقام این جدول با توجه به تغییر سال پایه محاسبه GDP از سال ۱۳۸۳ به سال ۱۳۹۰ توسط بانک مرکزی ج.ا.ا. مورد بازنگری قرار گرفته است و دلیل وجود اختلاف در GDP اعلام شده در شماره‌های گذشته گزارش اقتصادی شاپرک با این گزارش نیز همین مهم می‌باشد.

جدول ۱-۳ نسبت ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی به GDP

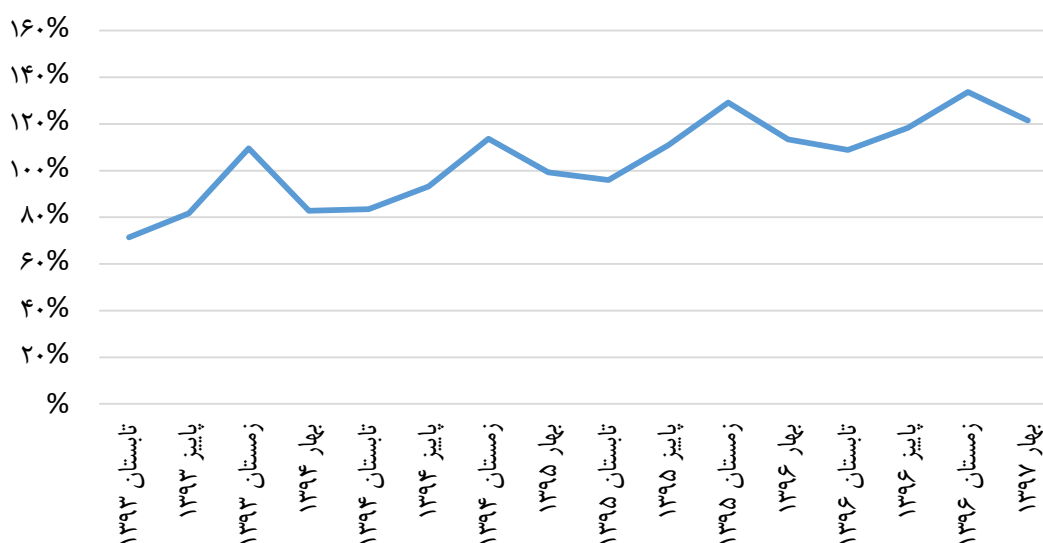
دوره	GDP (میلیون ریال)	ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیون ریال)	نسبت ارزش تراکنش‌ها به GDP
تابستان ۱۳۹۳	۳,۱۹۱,۰۰۰,۰۰۰	۲,۲۷۹,۲۹۸,۰۱۷/۲۰	۷۱/۴۳٪
پاییز ۱۳۹۳	۲,۷۹۰,۰۰۰,۰۰۰	۲,۲۷۷,۴۹۴,۸۶۰/۴۲	۸۱/۶۳٪
زمستان ۱۳۹۳	۲,۵۱۹,۰۰۰,۰۰۰	۲,۷۵۸,۸۳۳,۱۱۳/۲۲	۱۰۹/۵۲٪
بهار ۱۳۹۴	۲,۷۳۱,۰۰۰,۰۰۰	۲,۲۶۱,۸۳۰,۲۷۷/۱۶	۸۲/۸۲٪
تابستان ۱۳۹۴	۳,۱۰۷,۰۰۰,۰۰۰	۲,۵۹۳,۰۷۸,۸۳۸/۹۸	۸۳/۴۶٪
پاییز ۱۳۹۴	۲,۶۵۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۴۷۳,۰۹۴,۴۲۱/۹۱	۹۳/۲۵٪
زمستان ۱۳۹۴	۲,۶۳۹,۰۰۰,۰۰۰	۲,۹۹۹,۸۵۱,۸۸۱/۹۹	۱۱۳/۶۷٪
بهار ۱۳۹۵	۲,۸۳۸,۰۰۰,۰۰۰	۲,۸۱۶,۳۶۲,۸۲۷/۴۲	۹۹/۲۴٪
تابستان ۱۳۹۵	۳,۴۹۲,۰۰۰,۰۰۰	۳,۳۹۰,۱۸۲,۴۸۲/۱۹	۹۷/۰۸٪
پاییز ۱۳۹۵	۳,۱۰۴,۰۰۰,۰۰۰	۳,۴۷۳,۵۷۳,۶۸۰/۵۳	۱۱۱/۹۱٪

^۷ در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به بهار ۱۳۹۷ می‌باشد.

دوره	GDP (میلیون ریال)	ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیون ریال)	نسبت ارزش تراکنش‌ها به GDP
زمستان ۱۳۹۵	۳,۲۱۹,۰۰۰,۰۰۰	۴,۱۵۹,۰۵۱,۹۳۹/۹۶	۱۲۹/۲۰٪
بهار ۱۳۹۶	۳,۲۷۵,۰۰۰,۰۰۰	۳,۷۲۰,۸۱۱,۴۳۷/۸۲	۱۱۳/۶۱٪
تابستان ۱۳۹۶	۴,۰۶۱,۰۰۰,۰۰۰	۴,۴۴۳,۷۱۶,۵۰۳/۲۷	۱۰۹/۴۲٪
پاییز ۱۳۹۶	۳,۶۳۷,۰۰۰,۰۰۰	۴,۳۲۸,۷۱۸,۶۹۳/۲۸	۱۱۹/۰۲٪
زمستان ۱۳۹۶	۳,۷۸۳,۰۰۰,۰۰۰	۵,۰۶۰,۱۱۷,۷۱۴/۰۷	۱۳۳/۷۶٪
بهار ۱۳۹۷	۳,۹۸۸,۰۰۰,۰۰۰	۴,۸۴۴,۴۰۵,۵۳۱/۸۶	۱۲۱/۴۷٪

*در محاسبات GDP صرفاً ارزش مبادلات کالاها و محصولات نهایی لحاظ می‌شود و به دلیل جلوگیری از محاسبات چند باره ارزش کالاها، ارزش مبادلات کالاهای واسطه‌ای لحاظ نمی‌شود. لذا ارزش مبادلات الکترونیکی ممکن است به دلیل محاسبات ارزش مبادلات کالاهای واسطه‌ای، بیش از ارزش GDP شود و نسبت آن به GDP بیش از ۱۰۰ درصد شود.

بر اساس اطلاعات جدول ۱-۵، نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP طی دوره مورد بررسی در مجموع روندی صعودی داشته است که این روند در شکل ۱-۴ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۱-۴ نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP

روند افزایشی این شاخص، نشان‌دهنده عملکرد مثبت شاپرک و افزایش سطح فعالیت آن با توجه به اندازه اقتصاد کشور می‌باشد. در واقع شکل ۱-۴ نشان می‌دهد در طول مدت مورد بررسی، بخش بیشتری از وجوه در تبادلات مالی به صورت الکترونیکی پرداخت شده است.

شاخص‌های عملکردی شاپرک

در بهمن ماه ۹۷

۲. شاخص‌های عملکردی شاپرک در بهمن ماه ۱۳۹۷

فعالیت و عملکرد پذیرندگی در کل شبکه پرداخت الکترونیک کارت در این بخش بررسی شده است. این بخش خود به سه زیر بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "نفوذ منطقه‌ای" و نیز "شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" تقسیم شده که در هر زیر بخش شاخص‌های مختلفی ارائه شده است.

۲.۱. آمار عملکردی شاپرک

در این بخش، عملکرد شاپرک به لحاظ تعدادی و ارزشی و نیز رشد اسمی و حقیقی آن، نسبت تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و سهم هر یک از انواع خدمات پرداخت الکترونیک کارت (خرید کالا و خدمات، پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه و مانده‌گیری) با ارائه شاخص‌هایی بررسی می‌شود.

۲،۱،۱. آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک

در بهمن ماه ۱۳۹۷ بالغ بر ۱،۹۷۲ میلیون تراکنش با ارزش ۲،۳۸۵ هزار میلیارد ریال در شبکه الکترونیک پرداخت کارت پردازش شده که نسبت به دی ماه رشد ۶/۱۴ درصدی در تعداد و ۱۶/۸۳ درصدی در ارزش ریالی داشته است. در جدول ۱-۲ آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در دی و بهمن ماه ۱۳۹۷ و درصد تغییرات آن درج شده است.

جدول ۱-۲ مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک

نوع	دی ۱۳۹۷	بهمن ۱۳۹۷	درصد تغییرات
تعداد تراکنش	۱،۸۵۷،۹۲۸،۸۴۷	۱،۹۷۲،۰۲۱،۷۷۷	۶/۱۴٪
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۲،۰۴۱،۵۱۸،۰۶۴	۲،۳۸۵،۰۸۳،۰۶۳	۱۶/۸۳٪

همچنین جدول ۲-۲ حاوی آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک بهمن ۱۳۹۶، بهمن ۱۳۹۷ و درصد تغییرات آن می‌باشد.

جدول ۲-۲ مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت به ماه مشابه سال ۱۳۹۶

نوع	بهمن ۱۳۹۶	بهمن ۱۳۹۷	درصد تغییرات
تعداد تراکنش	۱،۵۴۶،۷۷۶،۵۴۷	۱،۹۷۲،۰۲۱،۷۷۷	۲۷/۴۹٪
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۱،۶۱۰،۶۲۶،۱۹۸	۲،۳۸۵،۰۸۳،۰۶۳	۴۸/۰۸٪

بر اساس مندرجات جدول ۲-۲ تراکنش‌های بهمن ۱۳۹۷ به نسبت ماه مشابه سال ۱۳۹۶ از نظر تعدادی ۲۷/۴۹٪ و از نظر ریالی ۴۸/۰۸٪ رشد داشته است. اما بخشی از رشد ارزش ریالی تراکنش‌ها ناشی از تورم در مدت مورد بررسی بوده است. از جمله سایر عوامل تاثیر گذار بر رشد تعداد و مبلغ تراکنش‌های شاپرک، می‌توان به افزایش تعداد ابزارهای پذیرش، دارندگان کارت، کارت و افزایش میل به استفاده از شیوه‌های مختلف پرداخت الکترونیکی به جای استفاده از پول فیزیکی، اشاره نمود.

۲،۱،۲. رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرکی

در اقتصاد برای ارائه تحلیل‌های قابل اتکا، متغیرهای ارزشی و مبلغی را به صورت حقیقی بررسی می‌کنند. به این مفهوم که متغیر ارزشی اسمی^۸ را تورم‌زدایی نموده تا اثر عامل تورم موجب برداشت‌های اشتباه و انحراف در تصمیم‌گیری نشود. لذا شاخص مناسب‌تر برای بیان رشد ارزش تراکنش‌ها، بیان آن به صورت رشد حقیقی^۹ و تورم‌زدایی شده می‌باشد.

جدول ۳-۲ مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)	دی ۱۳۹۷	بهمن ۱۳۹۷	درصد تغییرات
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۲،۰۴۱،۵۱۸،۰۶۴/۱۷	۲،۳۸۵،۰۸۳،۰۶۳/۰۱	۱۶/۸۳٪
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۱۳،۱۹۶،۶۲۶/۱۴	۱۵،۰۸۵،۹۱۴/۳۸	۱۴/۳۲٪
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) *	۱۵۴/۷۰	۱۵۸/۱۰	۲/۲۰٪

*نرخ تورم ماهانه: درصد تغییرات شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در دو ماه متوالی بیانگر نرخ تورم ماهانه می‌باشد. (مرجع آمار CPI تا ابتدای آذر ماه سایت بانک مرکزی ج.ا.ا.و بعد از آن سایت مرکز آمار کشور می‌باشد.)

همان‌گونه که جدول ۳-۲ نشان می‌دهد ارزش اسمی تراکنش‌های بهمن ۱۳۹۷ نسبت به دی ماه رشد ۱۶/۸۳ درصدی داشته و این در حالی است که ارزش حقیقی تراکنش‌ها در بهمن ۱۳۹۷ رشد ۱۴/۳۲ درصدی را تجربه نموده است. ارزش حقیقی تراکنش‌ها در واقع ارزش تراکنش‌های شاپرکی بدون در نظر گرفتن اثرات تورم می‌باشد. به عبارت دیگر ارزش تراکنش‌های شاپرکی که نسبت به نرخ تورم خالص سازی شده است، ارزش حقیقی تراکنش‌های شاپرکی را تشکیل می‌دهد.

^۸ ارزش تراکنش‌های شاپرک با احتساب نرخ تورم (مبلغ معمول گزارش شده)

^۹ ارزش تراکنش‌های شاپرک بدون اثرات تورم، برای محاسبه ارزش حقیقی، شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) به قیمت سال پایه ۱۳۹۵ به صورت ماهانه از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. و از بخش آمارهای اقتصادی اخذ شده است.

در ادامه طی جدول ۲-۴ مقایسه‌ای بین رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک آورده شده است.

جدول ۲-۴ مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)	بهمن ۱۳۹۶	بهمن ۱۳۹۷	درصد تغییرات
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۱,۶۱۰,۶۲۶,۱۹۷/۸۵	۲,۳۸۵,۰۸۳,۰۶۳/۰۱	۴۸/۰۸٪
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۱۴,۲۰۳,۰۵۲/۸۹	۱۵,۰۸۵,۹۱۴/۳۸	۶/۲۲٪
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI)*	۱۱۳/۴۰	۱۵۸/۱۰	۳۹/۴۲٪

* تورم نقطه به نقطه: رشد شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه مشخص نسبت به ماه مشابه سال قبل را در نظر می‌گیرد. (مرجع آمار CPI، سایت بانک مرکزی ج.ا.ا.)

همانگونه که مشاهده می‌گردد، مندرجات جدول ۲-۴ بیانگر رشد ۴۸/۰۸ درصدی در ارزش اسمی تراکنش‌ها در قیاس نقطه به نقطه بوده که می‌توان آن را شاهدی برای افزایش استقبال عمومی از پرداخت الکترونیکی تفسیر کرد. همچنین ملاحظه می‌شود که رشد حقیقی ارزش تراکنش‌ها بدون در نظر گرفتن اثرات تورم محاسبه شده است ۶/۲۲ درصد می‌باشد.

همانطور که قبلاً نیز اشاره گردید ارزش حقیقی تراکنش‌های شاپرک در واقع ارزش تراکنش‌های شاپرک بدون در نظر گرفتن اثرات تورمی می‌باشد.

۲.۱.۳ عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش

سوئیچ شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) سه نوع "ابزار پذیرش اینترنتی"، "ابزار پذیرش موبایلی" و "ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ها" را پشتیبانی می‌نماید که در این بخش تعداد هر یک از این ابزارها، در کنار سایر عوامل نظیر تعداد تراکنش، دسترسی و توسعه شبکه پرداخت الکترونیک کارتی مورد

بررسی قرار می‌گیرد. در مبحث بررسی تعداد ابزارهای پذیرش، به جهت قیاس بهتر و تحلیل دقیق‌تر، از تعداد ابزار "فعال سیستمی"^{۱۰} استفاده شده است.

در این راستا تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در بهمن ۱۳۹۷ در قیاس با دی ماه در جدول ۵-۲ ارائه شده است.

جدول ۵-۲ مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - دی و بهمن ۱۳۹۷

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی		
	دی ۱۳۹۷	بهمن ۱۳۹۷	رشد
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۰۲۴,۲۰۴	۱,۰۳۵,۷۴۵	۱/۱۳٪
ابزار پذیرش موبایلی	۱,۱۵۰,۴۳۰	۱,۱۶۵,۸۷۱	۱/۳۴٪
کارتخوان فروشگاهی	۷,۲۵۱,۹۲۴	۷,۲۵۶,۴۹۲	۰/۰۶٪
مجموع ابزارها	۹,۴۲۶,۵۵۸	۹,۴۵۸,۱۰۸	۰/۳۳٪

بر اساس جدول ۵-۲ تعداد ابزارهای شاپرکی در مجموع نسبت به دی ماه رشد ۰/۳۳ درصدی را تجربه نموده‌اند که به نظر می‌رسد سبب این مقدار افزایش، افزایش ۰/۰۶ درصدی تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی می‌باشد. ابزارهای پذیرش اینترنتی در بهمن ۱۳۹۷ نسبت به دی ماه رشد ۱/۱۳ درصدی را تجربه نموده‌اند و تعداد ابزار پذیرش موبایلی نیز در مدت مشابه با افزایش ۱/۳۴ درصدی همراه بوده است. در ادامه آمار سهم بازار هر یک از ابزارها در جدول ۶-۲ ارائه شده است.

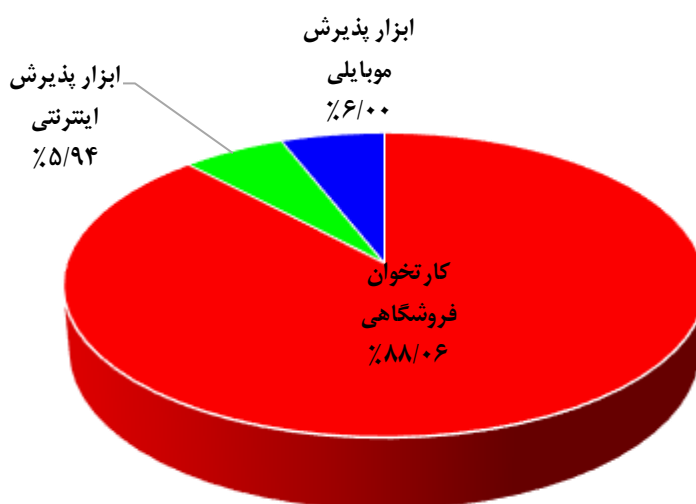
^{۱۰} ابزارهایی که به لحاظ فنی امکان انجام تراکنش بر روی آن‌ها مهیا می‌باشد و در پایگاه داده شاپرک با وضعیت "Y" ثبت شده است.

جدول ۶-۲ مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار - دی و بهمن ۱۳۹۷

دی ۱۳۹۷		بهمن ۱۳۹۷		ابزار پذیرش
تعداد ابزار فعال سیستمی	سهم از بازار	تعداد ابزار فعال سیستمی	سهم از بازار	
۱،۰۲۴،۲۰۴	۱۰/۸۷٪	۱،۰۳۵،۷۴۵	۱۰/۹۵٪	ابزار پذیرش اینترنتی
۱،۱۵۰،۴۳۰	۱۲/۲۰٪	۱،۱۶۵،۸۷۱	۱۲/۳۳٪	ابزار پذیرش موبایلی
۷،۲۵۱،۹۲۴	۷۶/۹۳٪	۷،۲۵۶،۴۹۲	۷۶/۷۲٪	کارتخوان فروشگاهی
۹،۴۲۶،۵۵۸	۱۰۰/۰۰٪	۹،۴۵۸،۱۰۸	۱۰۰/۰۰٪	مجموع ابزارها

۲،۱،۴ عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها

سهم تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش نیز شاخص دیگری است که در شکل ۱-۲ نشان داده شده است. همانطور که مشخص است کارتخوان فروشگاهی با سهم ۸۸/۰۶ درصدی، بیشترین تعداد تراکنش را در بین سایر ابزارهای پذیرش داشته است و ابزار پذیرش موبایلی و ابزار پذیرش اینترنتی به ترتیب در جایگاه‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

شکل ۱-۲ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها - بهمن ۱۳۹۷

همانگونه که در شکل مشخص است، بیشترین سهم بازار تراکنش‌های شاپرکی در اختیار ابزار کارتخوان فروشگاه‌های می‌باشد. این در حالی است که عواملی مانند وجود محدودیت انجام تراکنش بر روی ابزار پذیرش موبایلی، تعداد بالای ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها، فراگیر بودن این ابزار، عدم نیاز این ابزار به تجهیزات مکمل دیگر نظیر کامپیوتر یا گوشی موبایل و عواملی از این دست را می‌توان از جمله عوامل تاثیر گذار بر تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های دانست. این در حالی است که به منظور استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی، به بستر اینترنتی امن و در استفاده از ابزار پذیرش موبایل به وجود دستگاه گوشی تلفن همراه نیاز می‌باشد که ممکن است هنگام خرید در دسترس همگان قرار نداشته باشد. متوسط تعداد تراکنش به ازای هر یک از ابزارها در جدول ۲-۷ به خوبی قابل ملاحظه می‌باشد.

جدول ۲-۷ شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - بهمن ۱۳۹۷

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	تعداد تراکنش‌ها	تعداد تراکنش به ازای هر ابزار
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۰۳۵,۷۴۵	۱۱۷,۱۱۰,۰۷۲	۱۱۳
ابزار پذیرش موبایلی	۱,۱۶۵,۸۷۱	۱۱۸,۲۸۵,۱۲۶	۱۰۱
کارتخوان فروشگاه‌ها	۷,۲۵۶,۴۹۲	۱,۷۳۶,۶۲۶,۵۷۹	۲۳۹
مجموع ابزارها	۹,۴۵۸,۱۰۸	۱,۹۷۲,۰۲۱,۷۷۷	۲۰۹

متوسط تراکنش هر ابزار پذیرش شاپرکی در بهمن ۱۳۹۷، ۲۰۹ تراکنش می‌باشد که این تعداد نسبت به مقدار مشابه در ماه گذشته افزایش ۴/۷۴ واحدی (۲/۳۳ درصدی) را تجربه نموده است. بیشترین افزایش متوسط تعداد تراکنش مربوط به ابزار پذیرش اینترنتی می‌باشد. در بهمن ماه متوسط تعداد تراکنش‌های اینترنتی با افزایش ۱۲/۲۸ درصدی از ۱۰۱ تراکنش در دی ماه ۱۳۹۷ به ۱۱۳ تراکنش رسیده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش موبایلی ۱۰۱ تراکنش است که این مقدار نسبت به ماه گذشته با افزایش ۴/۶۳ واحدی همراه بوده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها نیز با ۴/۳۹ واحد افزایش نسبت به دی ۱۳۹۷ به ۲۳۹ عدد در بهمن ماه رسیده است. در ادامه طی جدول ۲-۸ به بررسی شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش فعال سیستمی پرداخته شده است.

جدول ۸-۲ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - بهمن ۱۳۹۷

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	سرنانه مبلغ تراکنش‌های هر ابزار پذیرش (میلیون ریال)
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۰۳۵,۷۴۵	۱۹۸,۱۹۸,۲۴۰	۱۹۱/۳۶
ابزار پذیرش موبایلی	۱,۱۶۵,۸۷۱	۷,۷۳۷,۲۳۳	۶/۶۴
کارتخوان فروشگاهی	۷,۲۵۶,۴۹۲	۲,۱۷۹,۱۴۷,۵۹۰	۳۰۰/۳۰
مجموع ابزارها	۹,۴۵۸,۱۰۸	۲,۳۸۵,۰۸۳,۰۶۳	۲۵۲/۱۷

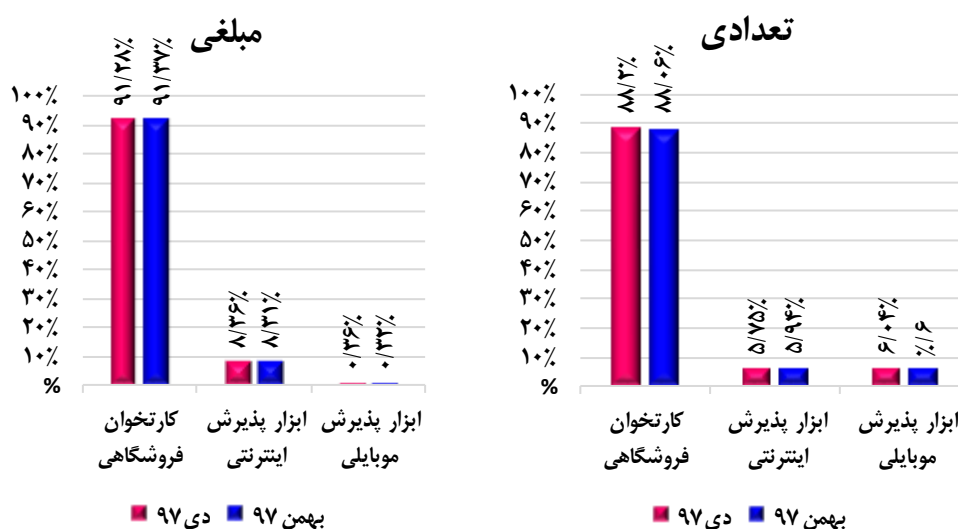
متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش اینترنتی در بهمن ۱۳۹۷ ماه با کاهش ۶۸/۴۱ میلیون ریالی به ۱۹۱/۳۶ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش موبایلی با افزایش ۰/۱۳ میلیون ریالی نسبت به دی ماه به ۶/۶۴ میلیون ریال به ازای هر ابزار در بهمن ماه رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار کارتخوان فروشگاهی نیز با توجه به جدول ۸-۲ نزدیک به ۳۰۰/۳۰ میلیون ریال می‌باشد که این میزان نیز نسبت دی ماه ۴۱/۴۶ میلیون ریال کاهش را تجربه نموده است.

همانگونه که مشاهده می‌گردد، جدول ۹-۲ حاوی اطلاعات متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش است. بر اساس این جدول تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به طور متوسط کمترین ارزش ریالی را داشته و ابزار کارتخوان فروشگاهی از این منظر رتبه نخست را دارد.

جدول ۹-۲ شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۳۹۷

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش‌ها (عدد)	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ هر تراکنش در هر ابزار (میلیون ریال)
ابزار پذیرش اینترنتی	۱۱۷,۱۱۰,۰۷۲	۱۹۸,۱۹۸,۲۴۰	۱/۶۹
ابزار پذیرش موبایلی	۱۱۸,۲۸۵,۱۲۶	۷,۷۳۷,۲۳۳	۰/۰۷
کارتخوان فروشگاهی	۱,۰۷۳,۶۲۶,۵۷۹	۲,۱۷۹,۱۴۷,۵۹۰	۱/۲۵
مجموع ابزارها	۱,۰۹۷,۲۰۲,۷۷۷	۲,۳۸۵,۰۸۳,۰۶۳	۱/۲۱

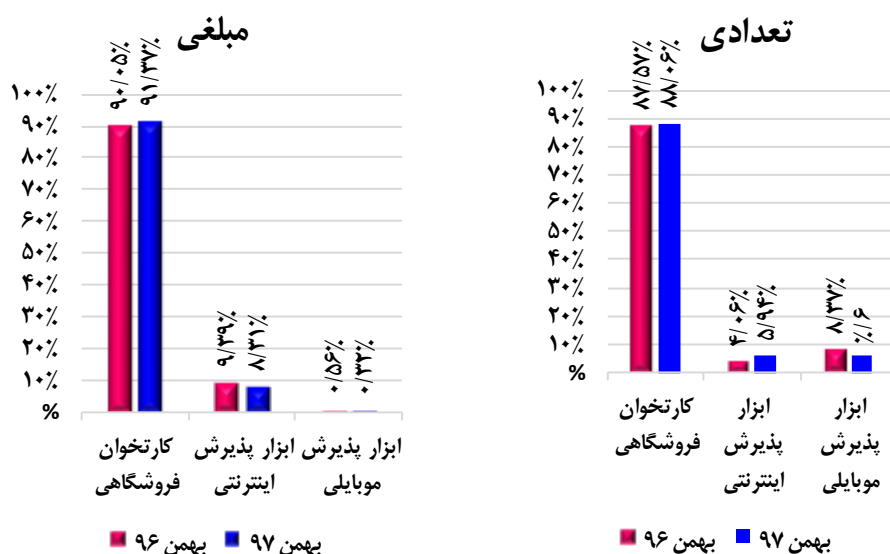
اطلاعات مربوط به تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های هر ابزار پذیرش، در ماه‌های دی و بهمن ۱۳۹۷ در شکل ۲-۲ ترسیم شده است.

شکل ۲-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - دی و بهمن ۱۳۹۷

همانگونه که در شکل ۲-۲ ملاحظه می‌شود، سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های در بهمن ۱۳۹۷ نسبت به دی ماه به ترتیب کاهش ۰/۱۴ و افزایش ۰/۰۸ درصدی داشته است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی در بهمن ۱۳۹۷ نسبت به دی به ترتیب افزایش ۰/۱۹ و کاهش ۰/۰۵ درصدی را تجربه نموده‌اند در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی نیز کاهش ۰/۰۴ درصدی در تعداد تراکنش‌ها و کاهش ۰/۰۳۵ درصدی در مبلغ تراکنش‌ها مشهود می‌باشد.

شکل ۳-۲ تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای هر نوع ابزار پذیرش برای بهمن ۱۳۹۷ و مقایسه آن با بهمن ۱۳۹۶ را نشان می‌دهند.

شکل ۳-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷

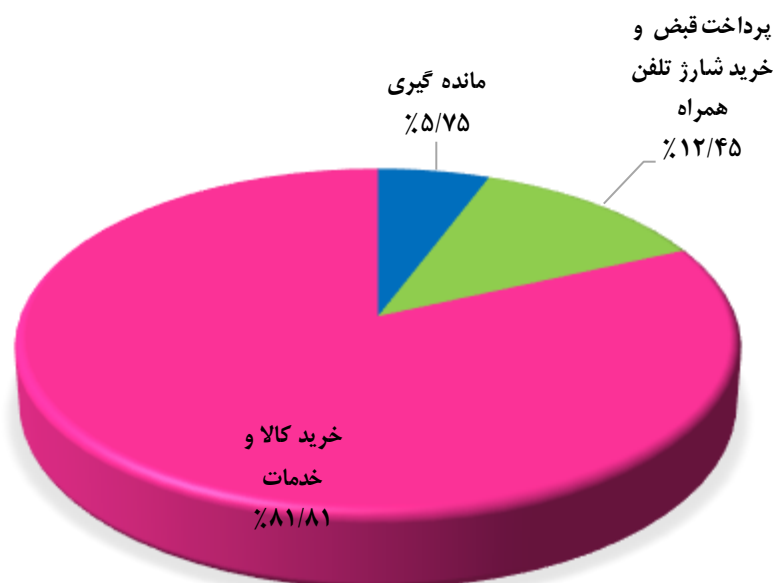
همانگونه که در شکل ۳-۲ مشاهده می‌گردد، تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها در بهمن ماه ۱۳۹۷ نسبت به بهمن ۱۳۹۶ به ترتیب با افزایش ۰/۵۰ و افزایش ۱/۳۱ درصدی همراه بوده است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به ترتیب افزایش ۱/۸۸ درصدی و کاهش ۱/۰۸ درصدی را تجربه نموده است. همچنین در زمان مشابه تعداد تراکنش ابزار پذیرش موبایلی با کاهش ۲/۳۷ درصدی همراه بوده و مبلغ تراکنش‌های این ابزار نیز با کاهش ۰/۲۳ درصدی همراه بوده است.

۲.۱.۵. عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت

شبکه پرداخت الکترونیک کارتی سه خدمت "خرید کالا و خدمات"، "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده گیری" را به جامعه ارائه می‌نماید.

در این راستا شکل ۴-۲ و شکل ۵-۲ به ترتیب نسبت تعدادی و مبلغی هر یک از انواع خدمات ارائه شده را در کل شبکه پرداخت نشان می‌دهد.

شکل ۴-۲ مبین آن است که در بهمن ۱۳۹۷، ۸۱/۸۱ درصد خدمات ارائه شده توسط شبکه شاپرک از نوع خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده که با توجه به شکل ۲-۶ نسبت به ماه گذشته این سهم افزایش ۰/۱۵ درصدی داشته است. همانگونه که مشاهده می‌گردد، خدمت "مانده‌گیری" با ۵/۷۵ درصد سهم، کمترین سهم از کل خدمات در بین خدمات ارائه شده داشته است.

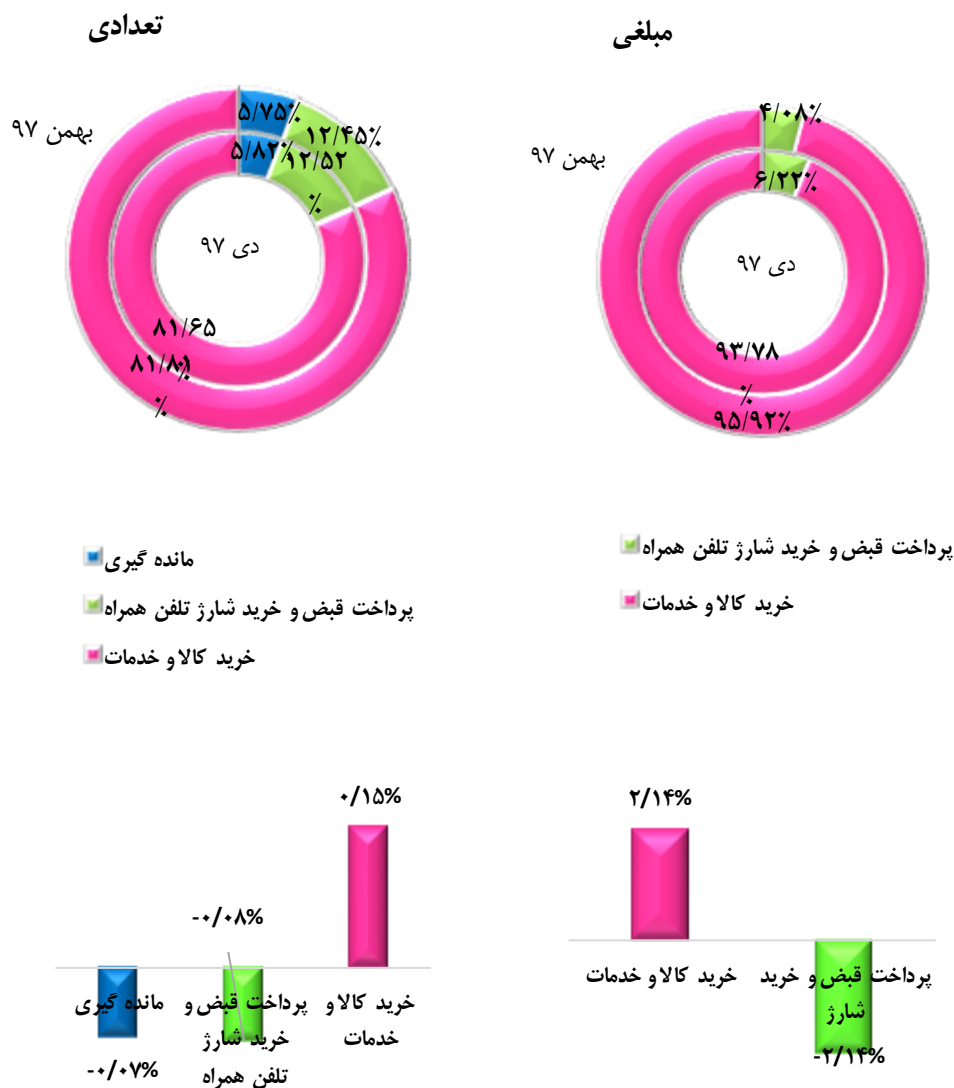
شکل ۴-۲ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپرک - بهمن ۱۳۹۷

شکل ۵-۲ نشان می‌دهد که ۹۵/۹۲ درصد مبلغ خدمات ارائه شده در ماه بهمن ۱۳۹۷ مربوط به خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده است و خدمت "مانده‌گیری" نیز به دلیل عدم اثر مالی بر مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت، سهم مبلغی صفر را دارا بوده است.

شکل ۲-۵ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - بهمن ۱۳۹۷

برای بررسی تغییرات تعدادی و مبلغی در انواع خدمات به صورت ماهانه، شکل ۲-۶ ترسیم شده است. دو شکل دایره‌ای سهم هر یک از خدمات از کل و شکل‌های میله‌ای اختلاف سهم خدمات در این دوره یک ماهه را نشان می‌دهد.

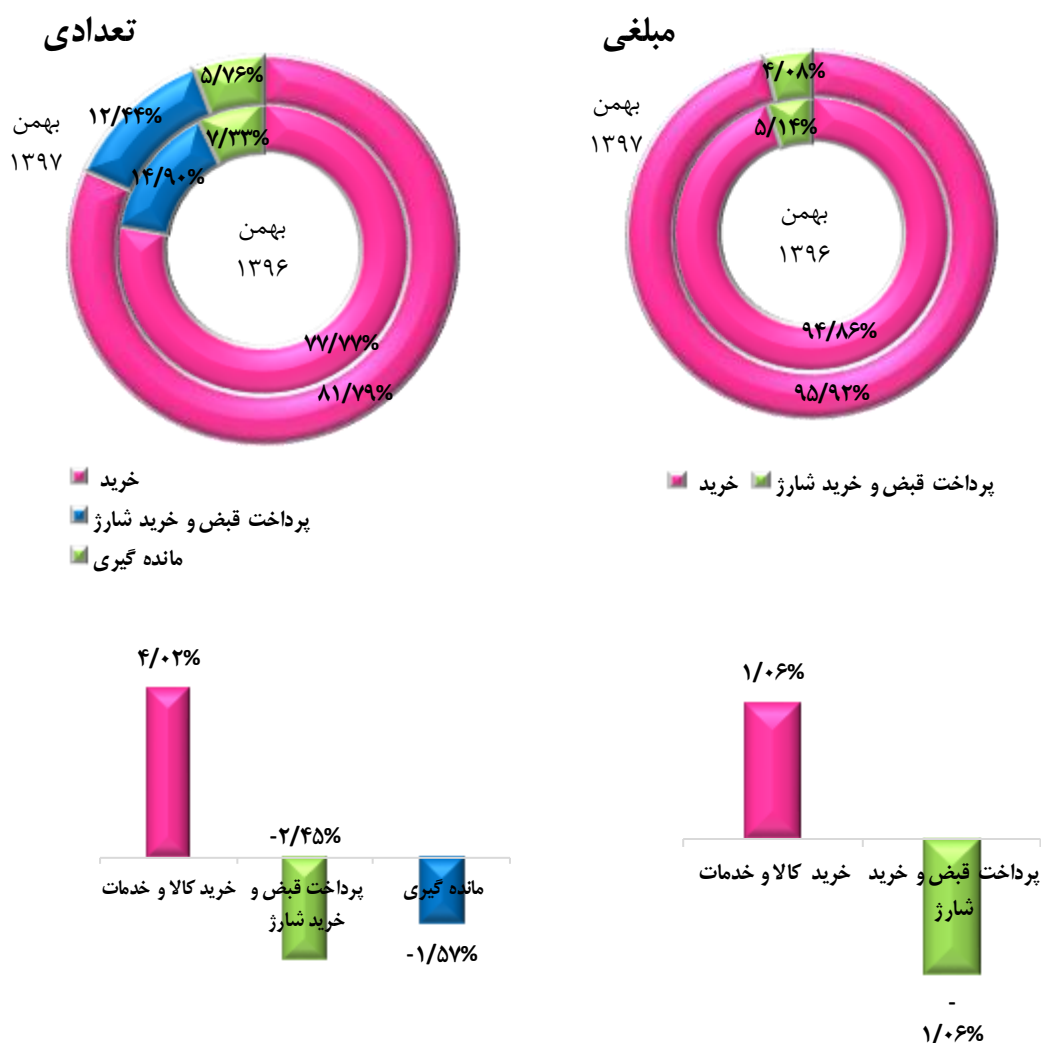

شکل ۲-۶ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات - دی و بهمن ۱۳۹۷

در شکل ۲-۶ ملاحظه می‌شود که نسبت به دی ماه، سهم تعدادی خدمات "خرید کالا و خدمات" از کل تراکنش‌ها با افزایش همراه بوده، خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" از کل تراکنش‌ها کاهش داشته و خدمت "مانده‌گیری" با کاهش مواجه بوده است. سهم تعدادی تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" نسبت به ماه گذشته افزایش ۱۵/۰ درصدی، "پرداخت قبض و خرید شارژ" کاهش ۸/۰- درصدی و سهم تعدادی تراکنش‌های مانده‌گیری "با کاهش ۷/۰- درصدی مواجه بوده است. سهم مبلغی تراکنش‌های "خرید کالا

و خدمات" نیز در بهمن ماه با افزایش ۲/۱۴ درصدی همراه بوده است که میزان افزایش یافته از سهم مبلغی تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" کاسته شده است.

در شکل ۷-۲ این موضوع در مقایسه با ماه مشابه سال گذشته یعنی بهمن ۱۳۹۶ بررسی شده است.

شکل ۷-۲ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات - بهمن ۱۳۹۶ و بهمن ۱۳۹۷

بر اساس شکل ۷-۲ ملاحظه می‌شود همزمان با رشد ۴/۰۲ درصدی سهم تعداد تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" در بهمن ۱۳۹۷ نسبت به بهمن ۱۳۹۶، سهم مبلغی آن به میزان ۱/۰۶ درصد افزایش داشته است.

تعداد تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" در قیاس نقطه به نقطه با کاهش ۲/۴۵- درصدی همراه بوده است. همچنین تعداد تراکنش‌های مانده‌گیری نیز کاهش ۱/۵۷- درصدی را تجربه نموده است.

۲,۲. نفوذ منطقه‌ای

شاخص نفوذ منطقه‌ای بیانگر سرانه ابزارهای پذیرش و تعداد تراکنش‌های هر ابزار در کل کشور و در هر استان است. این شاخص معیاری برای سنجش فراگیر شدن خدمات پرداخت الکترونیک کارتی در مناطق مختلف کشور است.

۲,۲,۱. ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی

آمار تعداد کل هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی شبکه شاپرک و سرانه آن به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال^{۱۱} مصرف‌کننده خدمات کارت در کل کشور (ضریب نفوذ ابزار پذیرش) در جدول ۲-۱۰ ارائه شده است.

همانطور که ملاحظه می‌شود ضریب نفوذ مجموع ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در بهمن ۱۳۸۵/۴۷ ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور بوده است. بیشترین میزان نفوذ این ابزارها متعلق به کارخوان فروشگاه‌های با تعداد ۱,۲۱۶/۴۱ به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور می‌باشد و کمترین آن به ابزار پذیرش اینترنتی اختصاص دارد که به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر صرفاً ۱۷۳/۶۲ ابزار پذیرش اینترنتی در کشور وجود دارد. به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور نیز ۱۹۵/۴۴ ابزار پذیرش موبایلی نیز در کشور وجود

^{۱۱} آمار جمعیت افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، از بخش نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵ از شبکه ملی آمار استخراج شده است.

دارد. شایان توجه است که بر خلاف کارتخوان فروشگاهی، امکان دسترسی از نقاط مختلف کشور به ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی برای انجام پرداخت‌ها میسر بوده است. این در حالی است که ماهیت پرداخت وجوه با استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی به نسبت ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی که نیازمند حضور فیزیک کارت در محل می‌باشد، متفاوت است.

جدول ۱۰-۲ ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - بهمن ۱۳۹۷

ابزار پذیرش	تعداد ابزار	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	ضریب نفوذ هر ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۰۳۵,۷۴۵	۵۹,۶۵۴,۷۴۲	۱۷۳/۶۲
ابزار پذیرش موبایلی	۱,۱۶۵,۸۷۱		۱۹۵/۴۴
کارتخوان فروشگاهی	۷,۲۵۶,۴۹۲		۱,۲۱۶/۴۱
کل ابزارها	۹,۴۵۸,۱۰۸		۱,۵۸۵/۴۷

در بهمن ۱۳۹۷ بیش از ۱,۵۸۵ ابزار شاپرکی به ازای هر ۱۰ هزار نفر جمعیت بالای ۱۸ سال کشور وجود دارد که از این تعداد ۱,۲۱۶ ابزار، ابزار کارتخوان فروشگاهی می‌باشد. همچنین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی نیز به ازای هر ۱۰ هزار نفر بالای ۱۸ سال در کشور به ترتیب ۱۷۴ و ۱۹۵ ابزار می‌باشد.

۲,۲,۲. سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور

آمار تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و نیز سرانه تراکنش‌های هر یک از این ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال را در بهمن ماه سال جاری در جدول ۱۱-۲ ارائه گردیده است.

جدول ۱۱-۲ سرانه تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور - بهمن ۱۳۹۷

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش‌ها	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	سرانه تراکنش‌های هر ابزار
ابزار پذیرش اینترنتی	۱۱۷,۱۱۰,۰۷۲	۵۹,۶۵۴,۷۴۲	۱/۹۶
ابزار پذیرش موبایلی	۱۱۸,۲۸۵,۱۲۶		۱/۹۸
کارتخوان فروشگاهی	۱,۷۳۶,۶۲۶,۵۷۹		۲۹/۱۱
کل ابزارها	۱,۹۷۲,۰۲۱,۷۷۷		۳۳/۰۶

همانطور که در جدول ۲-۱۱ ملاحظه می‌شود به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال، در بهمن ماه سال جاری ۳۳/۰۶ عدد تراکنش پرداخت الکترونیکی صورت گرفته است و بیشترین سرانه تعداد تراکنش متعلق به کارخوان فروشگاه‌های با ۲۹/۱۱ تراکنش برای هر فرد بالای ۱۸ سال بوده است.

۲,۲,۳. تعداد و تعداد سرانه کارخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان

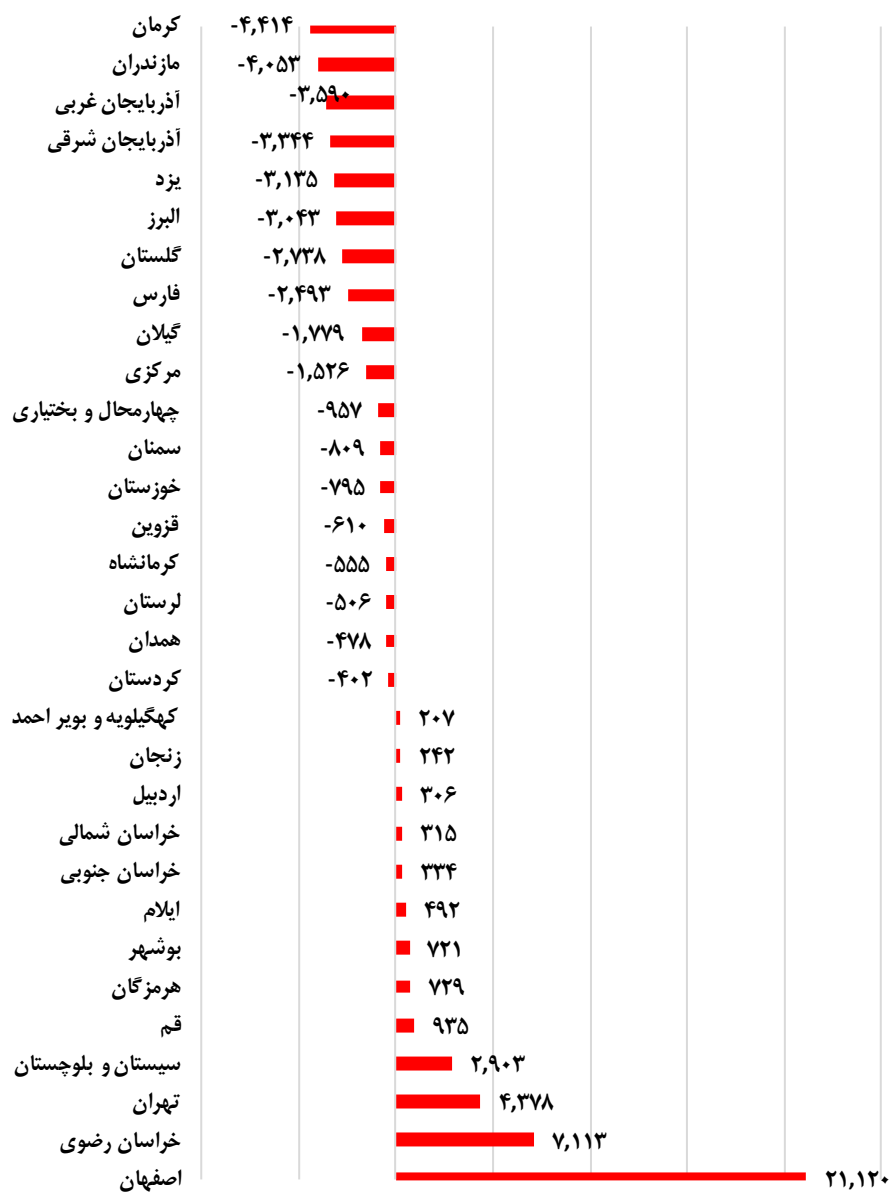
در این بخش به منظور بررسی نحوه توزیع و میزان نفوذ ابزارهای پذیرش، تعداد و سرانه هر یک از ابزارهای فعال سیستمی در استان‌های مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد. شایان توجه است که برخلاف کارخوان فروشگاه‌های خدمات ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارها فراهم است. بنابراین سرانه ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی برای هر استان معنای دقیقی نداشته و صرفاً تعداد توزیع شده این دو ابزار پذیرش در بخش بعدی مورد توجه قرار می‌گیرد. اطلاعات مربوط به تعداد توزیع شده کارخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در ۵ استان دارای بیشترین تعداد کارخوان فروشگاه‌های فعال و تغییرات آن در بهمن ۱۳۹۷ نسبت به دی ماه در جدول ۲-۱۲ ارائه شده است.

جدول ۲-۱۲ پنج استان دارای بیشترین تعداد کارخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی - دی و بهمن ۱۳۹۷

نام استان	دی ۱۳۹۷	بهمن ۱۳۹۷	میزان تغییرات	درصد تغییرات
تهران	۱,۵۰۴,۱۲۵	۱,۵۰۸,۵۰۳	۴,۳۷۸	۰/۲۹٪
خراسان رضوی	۵۴۴,۹۵۲	۵۵۲,۰۶۵	۷,۱۱۳	۱/۳۱٪
اصفهان	۵۰۸,۰۳۴	۵۲۹,۱۵۴	۲۱,۱۲۰	۴/۱۶٪
فارس	۴۳۱,۷۰۰	۴۲۹,۲۰۷	-۲,۴۹۳	-۰/۵۸٪
خوزستان	۳۶۶,۹۵۷	۳۶۶,۱۶۲	-۷۹۵	-۰/۲۲٪

همانگونه که در جدول ۲-۱۲ مشاهده می‌گردد، استان‌های تهران، خراسان رضوی، اصفهان، فارس و خوزستان به ترتیب دارای بیشترین تعداد کارخوان فروشگاه‌های فعال در بهمن ۱۳۹۷ بوده‌اند.

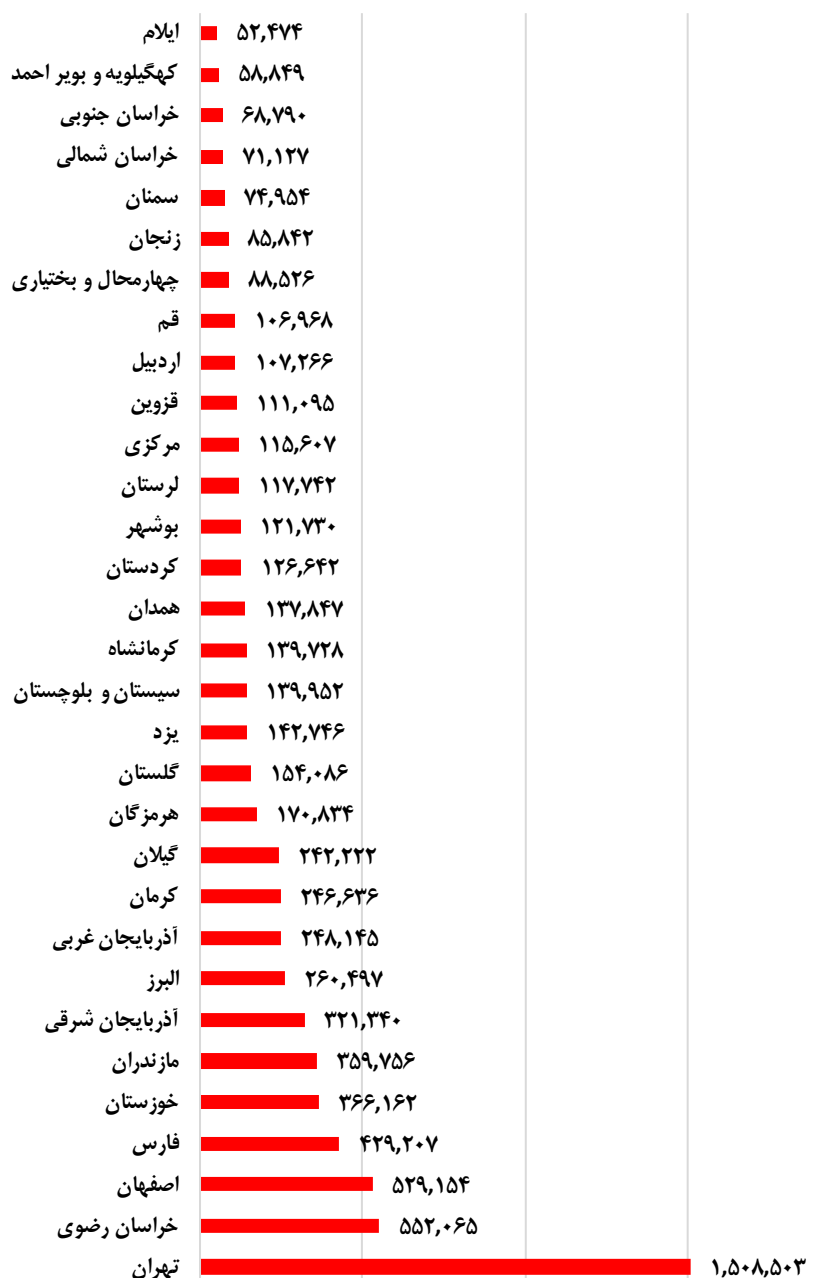
بر اساس اطلاعات جدول ۲-۱۲، شکل ۲-۸ تغییرات تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌ها را در بهمن ۱۳۹۷ نسبت به دی ماه نشان می‌دهد.

شکل ۲-۸ تغییر در تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان - بهمن نسبت به دی ۱۳۹۷

در بهمن ۱۳۹۷ بیشترین افزایش در تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال با ۲۱,۱۲۰ افزایش متعلق به استان اصفهان می‌باشد.

شکل ۹-۲ تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور را نشان می‌دهد و مبین آن است که همچنان بیشترین تعداد این ابزار با اختلاف زیادی نسبت به سایر استان‌ها، در استان تهران توزیع شده است.

شکل ۹-۲ تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان - بهمن ۱۳۹۷

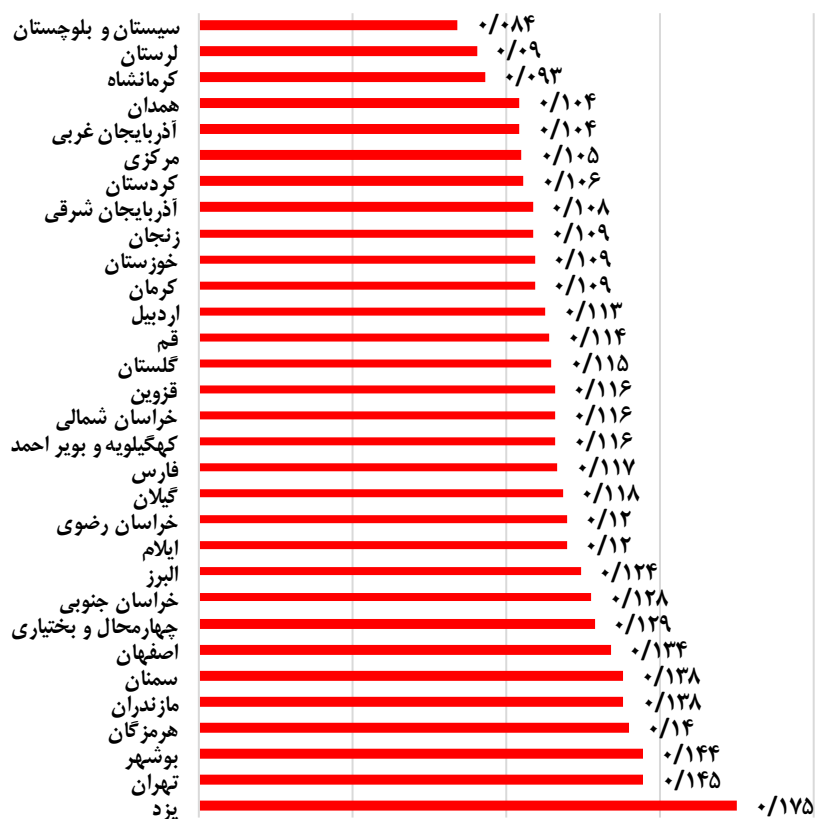
در ادامه توزیع کارتخوان فروشگاه‌های به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال که متقاضی استفاده از خدمات پرداخت الکترونیک هستند، در هر استان مورد بررسی قرار گرفته است. اطلاعات مربوط به تعداد سرانه این ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر یک از استان‌های کشور، در جدول ۲-۱۳ ارائه شده است.

جدول ۲-۱۳ سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - دی و بهمن ۱۳۹۷

تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی			
استان	دی ۹۷	بهمن ۹۷	درصد تغییرات
یزد	۰/۱۷۹	۰/۱۷۵	-۲/۱۵٪
تهران	۰/۱۴۴	۰/۱۴۵	۰/۲۹٪
بوشهر	۰/۱۴۳	۰/۱۴۴	۰/۶۰٪
هرمزگان	۰/۱۳۹	۰/۱۴۰	۰/۴۳٪
مازندران	۰/۱۴۰	۰/۱۳۸	-۱/۱۱٪
سمنان	۰/۱۳۹	۰/۱۳۸	-۱/۰۷٪
اصفهان	۰/۱۲۹	۰/۱۳۴	۴/۱۶٪
چهارمحال و بختیاری	۰/۱۳۰	۰/۱۲۹	-۱/۰۷٪
خراسان جنوبی	۰/۱۲۷	۰/۱۲۸	۰/۴۹٪
البرز	۰/۱۲۶	۰/۱۲۴	-۱/۱۵٪
ایلام	۰/۱۱۹	۰/۱۲۰	۰/۹۵٪
خراسان رضوی	۰/۱۱۸	۰/۱۲۰	۱/۳۱٪
گیلان	۰/۱۱۹	۰/۱۱۸	-۰/۷۳٪
فارس	۰/۱۱۷	۰/۱۱۷	-۰/۵۸٪
کهگیلویه و بویر احمد	۰/۱۱۶	۰/۱۱۶	۰/۳۵٪
خراسان شمالی	۰/۱۱۵	۰/۱۱۶	۰/۴۴٪
قزوین	۰/۱۱۶	۰/۱۱۶	-۰/۵۵٪
گلستان	۰/۱۱۷	۰/۱۱۵	-۱/۷۵٪
قم	۰/۱۱۳	۰/۱۱۴	۰/۸۸٪
اردبیل	۰/۱۱۲	۰/۱۱۳	۰/۲۹٪
کرمان	۰/۱۱۱	۰/۱۰۹	-۱/۷۶٪
خوزستان	۰/۱۰۹	۰/۱۰۹	-۰/۲۲٪
زنجان	۰/۱۰۸	۰/۱۰۹	۰/۲۸٪

تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی			
استان	دی ۹۷	بهمن ۹۷	درصد تغییرات
آذربایجان شرقی	۰/۱۱۰	۰/۱۰۸	-۱/۰۳٪
کردستان	۰/۱۰۶	۰/۱۰۶	-۰/۳۳٪
مرکزی	۰/۱۰۷	۰/۱۰۵	-۱/۳۰٪
آذربایجان غربی	۰/۱۰۶	۰/۱۰۴	-۱/۴۳٪
همدان	۰/۱۰۵	۰/۱۰۴	-۰/۳۵٪
کرمانشاه	۰/۰۹۳	۰/۰۹۳	-۰/۴۰٪
لرستان	۰/۰۹۱	۰/۰۹۰	-۰/۴۳٪
سیستان و بلوچستان	۰/۰۸۳	۰/۰۸۴	۲/۱۲٪

در شکل ۱۰-۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان قابل ملاحظه می‌باشد.

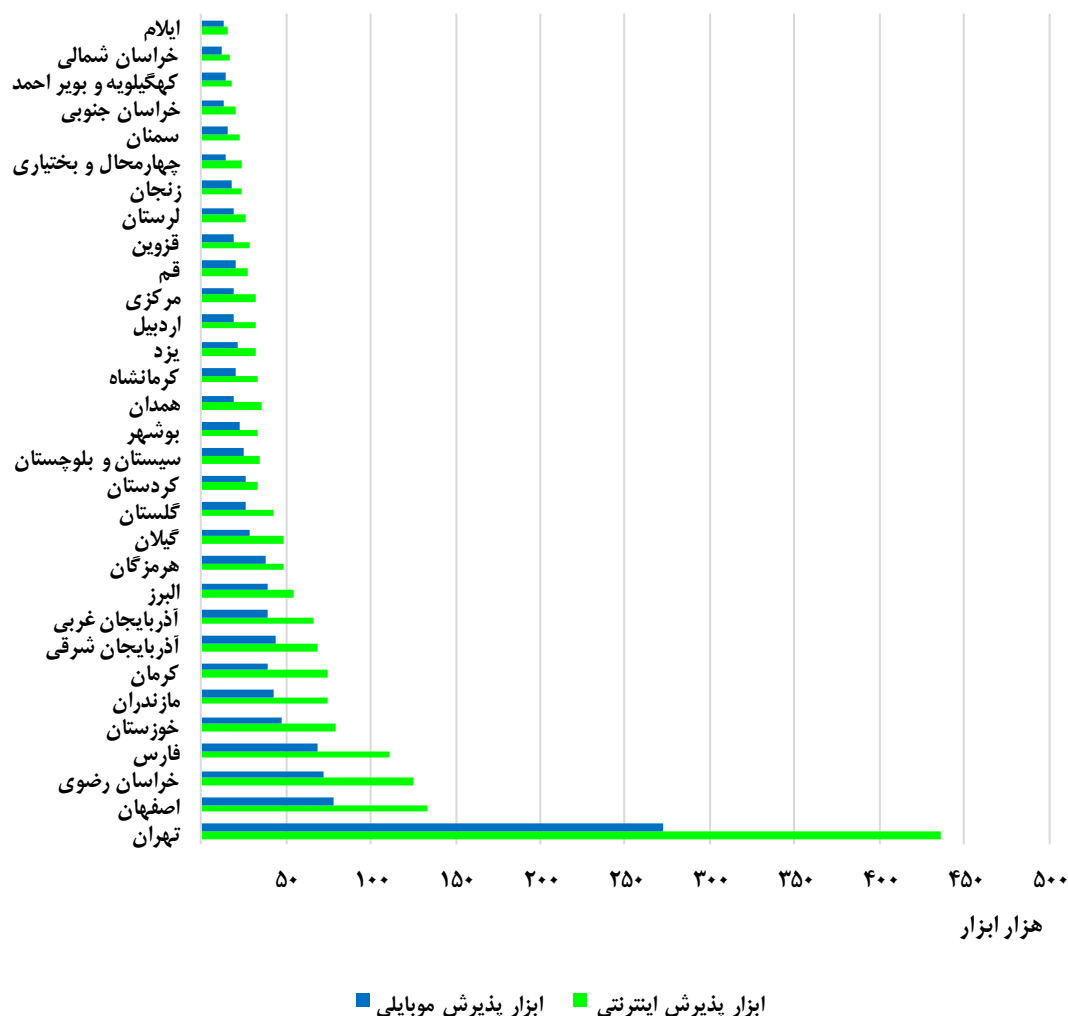
شکل ۱۰-۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال - بهمن ۱۳۹۷

همانگونه که مشاهده می‌گردد، بیشترین تعداد سرانه کارتخوان فروشگاهی به ترتیب به استان‌های یزد، تهران و بوشهر و کمترین آن به ترتیب به استان‌های سیستان و بلوچستان، لرستان و کرمانشاه تعلق گرفته است. لازم به ذکر است که به منظور انجام محاسبات سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی هر استان از جمعیت بالای ۱۸ سال کشور بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ استفاده شده است. بر همین اساس در بهمن ۱۳۹۷، تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی در کل کشور ۰/۱۲۱۶ عدد به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال (۱،۲۱۶ ابزار به ازای هر ۱۰،۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال) بوده است.

۲،۲،۴. تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی

همانطور که قبلاً ذکر شد، امکان استفاده از ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی برای انجام عملیات پرداخت الکترونیکی (بر خلاف کارتخوان فروشگاهی) به دلیل اینکه نیاز به حضور فیزیکی ابزار کارت ندارد، لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارهای پذیرش میسر می‌باشد. لذا محاسبه تعداد سرانه این ابزارها برای بررسی، معنای دقیقی نداشته و تنها تعداد این ابزارها در استان‌های کشور بررسی می‌شود. شایان ذکر است که این اطلاعات بر مبنای آدرس و استان ثبت شده در اطلاعات پذیرندگان ابزار پذیرش موبایلی و ابزار پذیرش اینترنتی محاسبه شده است.

تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی به تفکیک استان‌های محل استقرار پذیرندگان ثبت شده در سوییچ شاپرک، در شکل ۲-۱۱ ترسیم شده است.

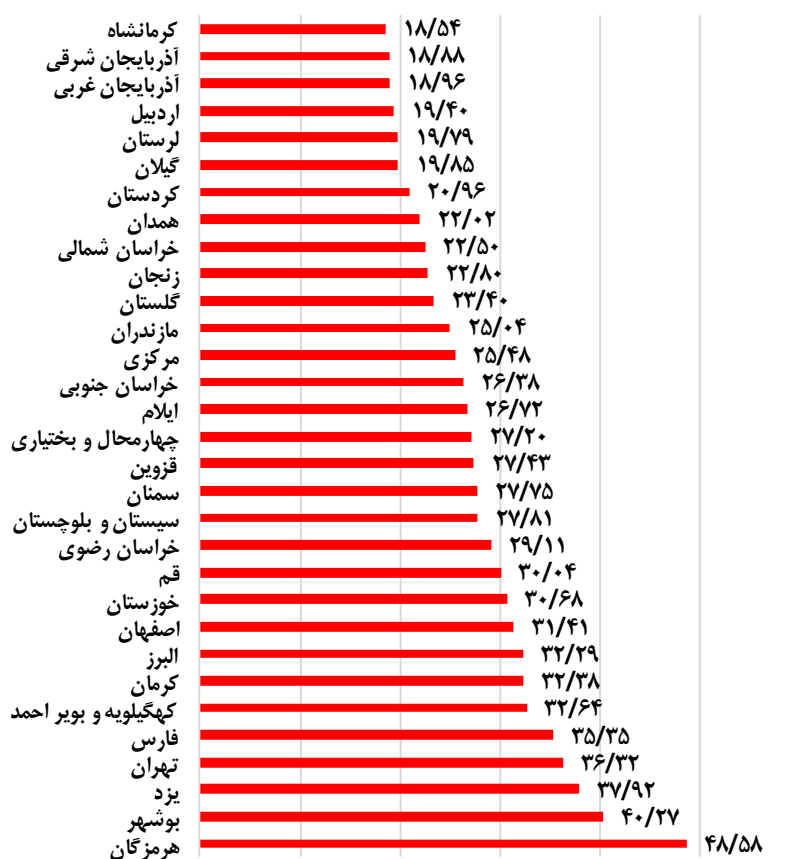
شکل ۱۱-۲ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی در استان‌های کشور - بهمن ۱۳۹۷

شکل ۱۱-۲ مبین آن است بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی به ترتیب در اختیار استان‌های تهران، اصفهان و خراسان رضوی می‌باشد.

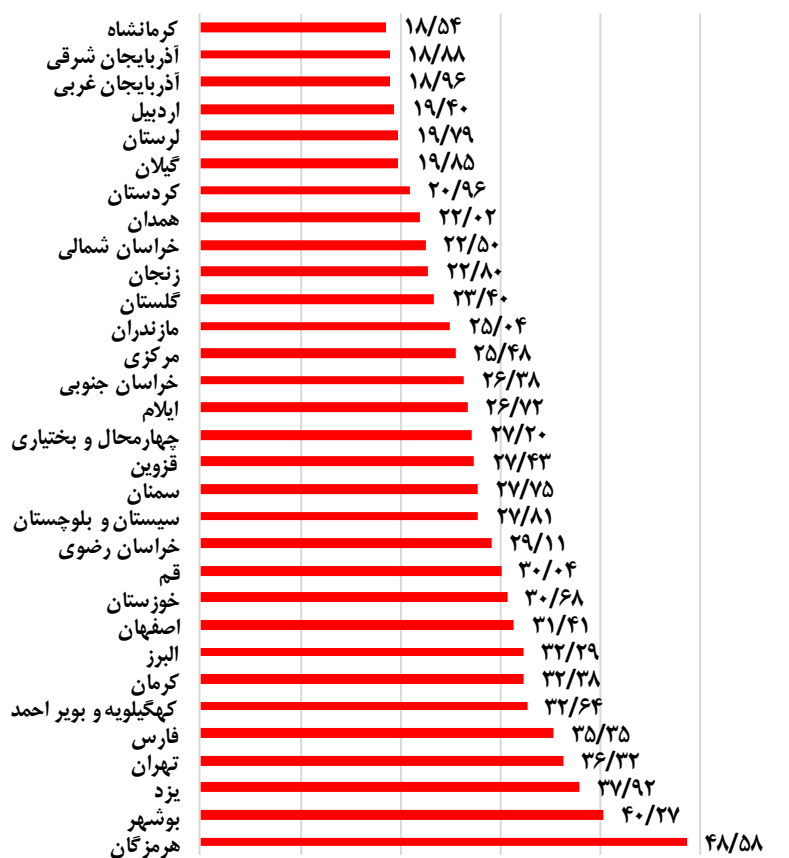
۲,۲,۵. تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های در استان‌های کشور

استفاده از ابزارهای پذیرشی که در انجام عملیات پرداخت الکترونیکی نیازی به ارائه فیزیک کارت بانکی ندارد (یعنی ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی) بر خلاف کارتخوان فروشگاه‌های لزوماً به منطقه و یا استان خاصی

تعلق نداشته و انجام تراکنش به وسیله این ابزارها (که هر یک از پذیرندگان آن به یک استان خاص تعلق دارند) از نقاط مختلف کشور امکان پذیر است. به همین دلیل شکل زیر به منظور نمایش تعداد سرانه تراکنش‌ها صرفاً برای ابزار کارتخوان فروشگاه‌های (که موقعیت محلی برای آن معنی دار بوده) در استان‌های مختلف برای بهمن ۱۳۹۷ ترسیم شده است.

شکل ۲-۱۲ تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان - بهمن ۱۳۹۷

همانطور که در

شکل ۲-۱۲ ملاحظه می شود استان های هرمزگان ، بوشهر و یزد در سه جایگاه برتر تعداد سرانه تراکنش های کارتخوان فروشگاهی به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، قرار گرفته اند و کرمانشاه ، آذربایجان شرقی و آذربایجان غربی کمترین تعداد سرانه تراکنش های این ابزار را در بهمن ۱۳۹۷ داشته اند.

۲,۳. شاخص های پراکندگی مبلغی تراکنش ها

در این قسمت به بررسی دقیق تر مبالغ تراکنش ها پرداخته می شود. بدین منظور ابتدا دامنه مبلغی تراکنش های هر سه ابزار پذیرش به تفکیک ارائه شده و سپس نسبت دهکی برای کل ابزارهای پذیرش و نیز دهک های قیمتی به تفکیک هر خدمت و به طور همزمان به تفکیک نوع ابزار ارائه می شود.

۲,۳,۱. دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه

در این بخش از گزارش شکل دامنه مبلغی تراکنش‌های هر سه ابزارهای پذیرش یعنی "کارتخوان فروشگاه"، "ابزار پذیرش موبایلی" و "ابزار پذیرش اینترنتی" در بهمن ماه ۱۳۹۷ ترسیم شده و مورد بررسی قرار می‌گیرد. بر اساس شکل ۱-۱۳ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه ترسیم شده است. این بازه‌ها با توجه به نحوه محاسبه کارمزد بانک پذیرنده تقسیم‌بندی شده‌اند، چراکه سهم کارمزدی بانک پذیرنده به ازای تراکنش‌های با مبالغ:

- زیر ۵۰,۰۰۰ ریال

- بین ۵۰,۰۰۱ ریال تا ۲۵۰,۰۰۰ ریال

- بالای ۲۵۰,۰۰۰ ریال

محاسبه می‌گردد.

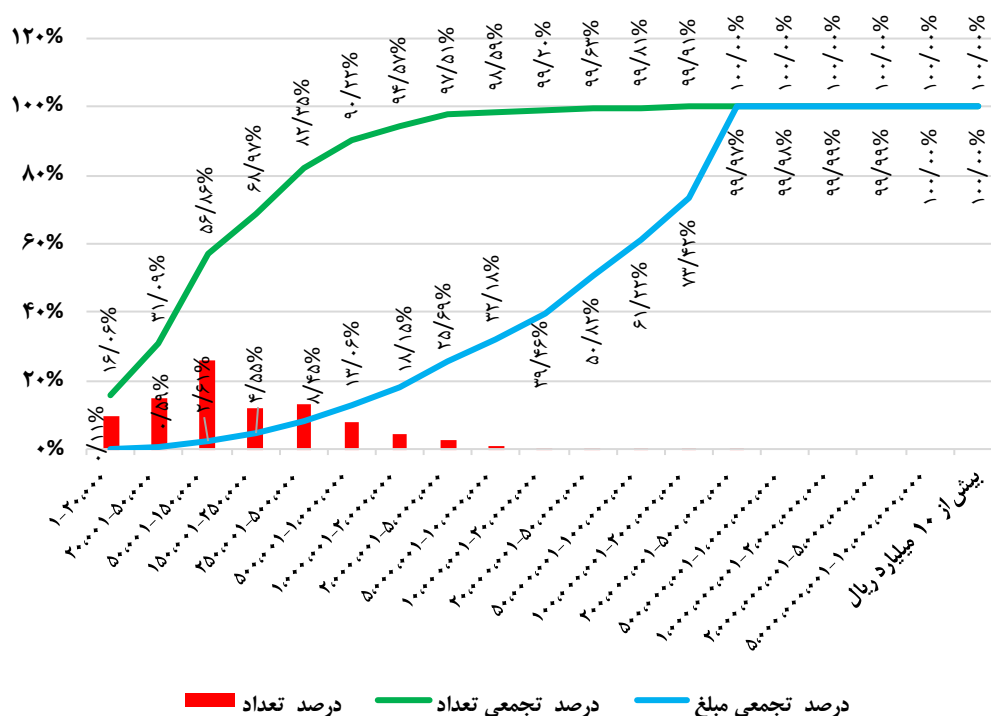
سهم تراکنش‌های مانده‌گیری از کل تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه ۶/۵۲ درصد می‌باشد. همانگونه که از اطلاعات موجود در شکل ۲-۱۳ مشخص است در بهمن ماه ۱۳۹۷:

- بیشترین تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه دارای مبلغی بین ۵۰,۰۰۱ تا ۱۵۰,۰۰۰ ریال بوده است.

- ۲۴/۵۷ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه، مبلغ زیر ۵۰,۰۰۰ ریال را داشته‌اند.

- ۳۷/۸۸ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه، در بازه مبلغی ۵۰,۰۰۱ تا ۲۵۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند.

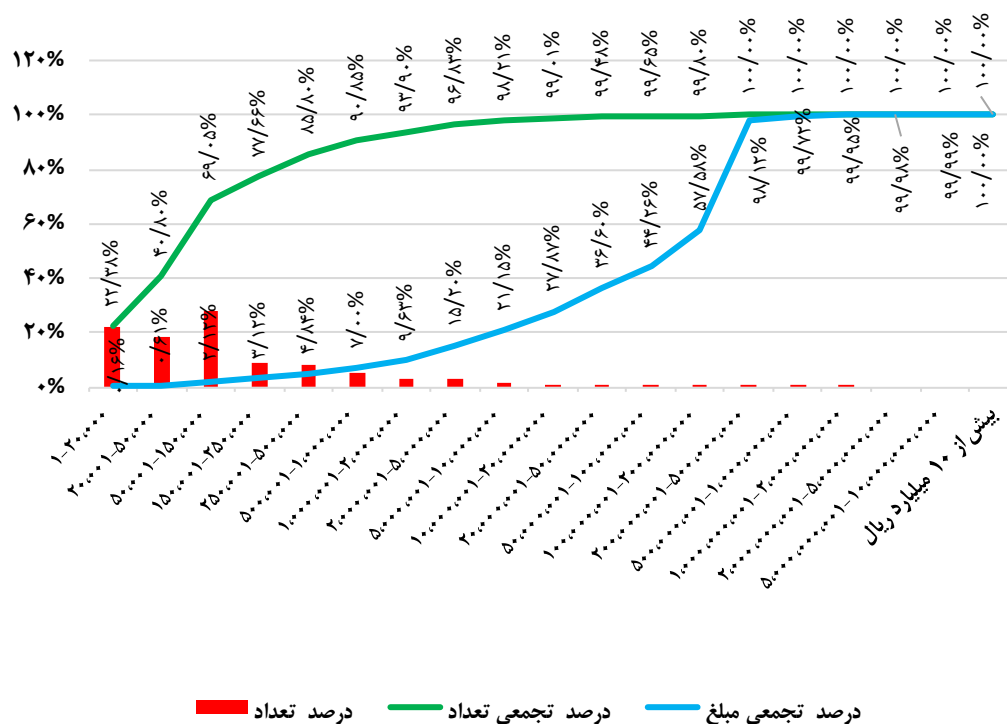
- ۳۱/۰۳ درصد تراکنش‌ها با مبلغ بالای ۲۵۰,۰۰۰ ریال انجام گرفته‌اند.

شکل ۲-۱۳ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های (بر حسب ریال) - بهمن ۱۳۹۷

در بهمن ماه ۱۳۹۷، تعداد تراکنش‌های با مبلغ زیر ۵۰,۰۰۰ ریال در ابزار کارتخوان فروشگاه‌های برابر با ۴۲۶۶۱۶,۳۷۵ عدد تراکنش بوده است. همچنین تعداد تراکنش‌های با مبلغ بین ۵۰,۰۰۱ ریال و ۲۵۰,۰۰۰ ریال برابر با ۶۵۷,۸۳۲,۹۶۲ عدد تراکنش بوده و کل تعداد تراکنش‌های با مبلغ بالای ۲۵۰,۰۰۱ ریال برابر با ۵۳۸,۹۱۹,۱۸۰ عدد تراکنش می‌باشد. با توجه به نمودار دامنه مبلغی ابزار کارتخوان فروشگاه‌های می‌توان بیان نمود که بیش از ۹۰ درصد تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های دارای مبلغ کمتر از ۵ میلیون ریال می‌باشد.

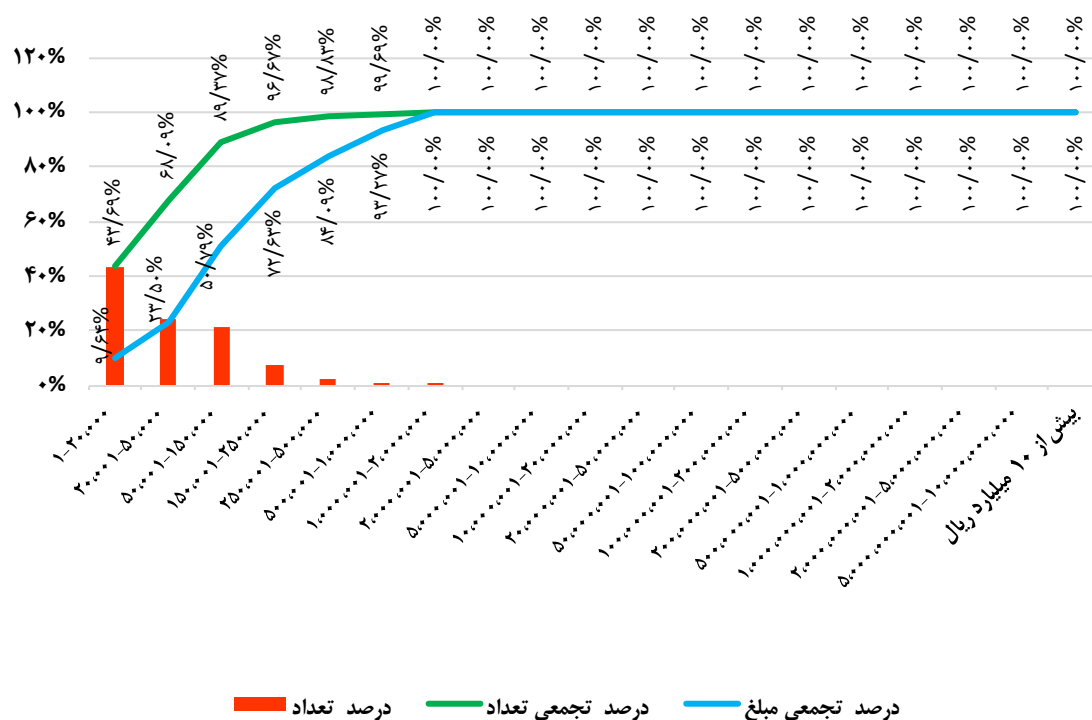
شکل ۲-۱۴ ترسیم کننده دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی است.

شکل ۲-۱۴ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) - بهمن ۱۳۹۷

دامنه مبلغی تراکنش‌های انجام شده توسط ابزار پذیرش اینترنتی، مبین آن است بیشترین تعداد تراکنش‌ها در بازه ۵۰،۰۰۱ تا ۱۵۰،۰۰۰ ریال قرار گرفته‌اند و این بازه ۲۸/۲۵ درصد از کل تراکنش‌ها را در بر می‌گیرد. در این ابزار پذیرش حدود ۷۷/۶۶ درصد کل تراکنش‌ها دارای مبلغ کمتر از ۲۵۰،۰۰۰ هزار ریال هستند.

شکل ۲-۱۵ نیز دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی را نمایش می‌دهد.

شکل ۲-۱۵ دامنه مبلغ تراکنش‌های انبار پذیرش موبایل (بر حسب ریال) - بهمن ۱۳۹۷

در بررسی شکل ۲-۱۵ که مربوط به دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد، شرایط کاملاً متفاوت با ابزار پذیرش اینترنتی و کارتخوان فروشگاهی بوده است، به نحوی که ۴۳/۶۹ درصد مجموع تراکنش‌ها دارای مبلغ کمتر از ۲۰،۰۰۰ ریال و ۶۸/۰۹ درصد تراکنش‌ها دارای مبلغ کمتر از ۵۰،۰۰۰ ریال بوده‌اند. با توجه با استفاده عموم جامعه از کارت‌های شارژ با مبلغ در حدود ۵۰،۰۰۰ ریالی و همچنین اقبال فراوان ابزار پذیرش موبایلی به منظور تهیه کارت‌های شارژ اپراتورهای مختلف، می‌توان حضور حداکثری تراکنش‌های موبایلی در دامنه مبلغی کمتر از ۵۰،۰۰۰ ریال را توجیه نمود. شایان ذکر است که با توجه به ممنوعیت ارائه خدمت خرید کالا و خدمات با استفاده ابزار پذیرش موبایلی در دی ماه ۱۳۹۴ از سوی بانک مرکزی ج.ا.ا.، شکل فوق صرفاً نمایشی از دامنه مبلغی خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه توسط ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد. نکته قابل توجه در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه توسط ابزار پذیرش موبایلی، اعمال محدودیت سقف مبلغی ۲ میلیون ریالی می‌باشد که شکل ۲-۱۵ به خوبی نمایانگر انجام تراکنش‌ها با مبلغ حداکثر تا این سقف می‌باشد.

۲,۳,۲. نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها

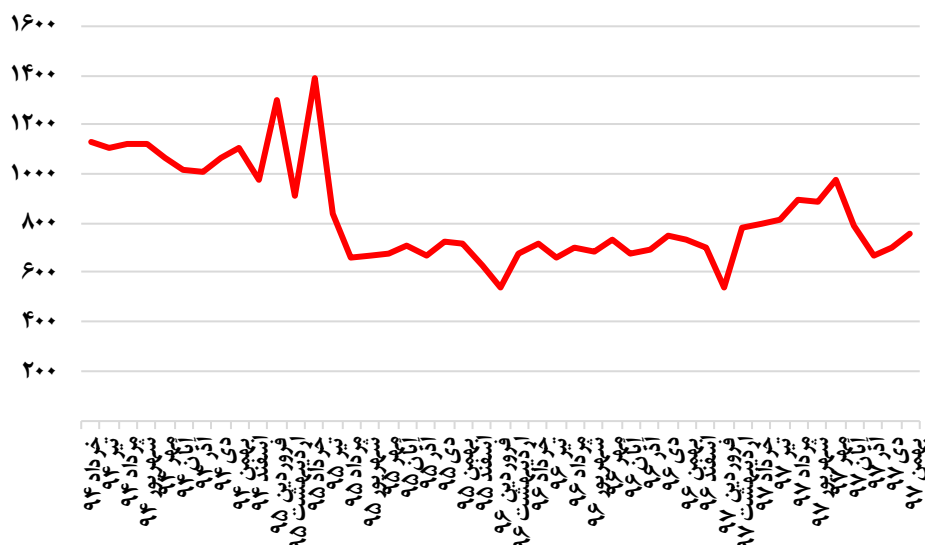
در این بخش شاخص نسبت دهکی^{۱۲} به منظور اندازه‌گیری نابرابری در توزیع ارزش‌هایی نظیر درآمد، ثروت و ... محاسبه می‌شود. محاسبه این نسبت برای مبلغ تراکنش‌ها، بیانگر توزیع نابرابری مبلغی تراکنش‌های پرداخت الکترونیک کارتی می‌باشد که روند کاهشی آن در طول زمان نشان‌دهنده حذف تراکنش‌های با مبالغ بسیار ریز و یا بسیار بزرگ تعریف می‌شود. جدول ۲-۱۲ شاخص نسبت دهکی مبلغ تراکنش‌های شبکه شاپرک را در بهمن ماه ۱۳۹۷ در مقایسه با ماه گذشته و نیز ماه مشابه سال ۱۳۹۶ ارائه نموده است.

جدول ۲-۱۴ مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی

مقایسه ماهانه			مقایسه نقطه به نقطه			محاسبه نسبت دهکی
دی ۱۳۹۷	بهمن ۱۳۹۷	درصد تغییرات	بهمن ۱۳۹۶	بهمن ۱۳۹۷	درصد تغییرات	
۱۰,۰۹۴,۹۴۰/۹۶	۱۱,۱۴۷,۸۳۶/۰۱	۱۰/۴۳٪	۹,۷۷۴,۶۴۰/۷۱	۱۱,۱۴۷,۸۳۶/۰۱	۱۴/۰۵٪	میانگین مبالغ تراکنش دهک دهم (ریال)
۱۴,۴۲۴/۲۳	۱۴,۷۱۶/۹۰	۲/۰۳٪	۱۳,۲۶۴/۱۱	۱۴,۷۱۶/۹۰	۱۰/۹۵٪	میانگین مبالغ تراکنش دهک اول (ریال)
۶۹۹/۸۶	۷۵۷/۴۹	۸/۲۳٪	۷۳۶/۹۲	۷۵۷/۴۹	۲/۷۹٪	نسبت دهکی

ملاحظه می‌شود که نسبت دهکی در مقایسه نقطه به نقطه رشد ۲/۷۹ درصدی و در قیاس ماهانه نیز رشد ۸/۲۳ درصدی داشته است. در قیاس ماهانه، متوسط مبلغی تراکنش‌های دهک دهم رشد ۱۰/۴۳ درصدی و متوسط مبلغی دهک اول نیز رشد ۲/۰۳ درصدی را تجربه نموده است که در نهایت منجر به رشد ۸/۲۳ درصدی نسبت متوسط قیمت دهک دهم به دهک اول شده است در قیاس ماهانه شده است.

^{۱۲} تراکنش‌های دوره مورد بررسی به ۱۰ دهک با تعداد تراکنش مساوی تقسیم شده و مورد بررسی قرار گرفته است.

شکل ۲-۱۶ روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی

با توجه به شکل ۲-۱۶، نسبت دهکی در بهمن ۱۳۹۷ نسبت به دی ماه روند افزایشی داشته است، به طوری که نسبت دهکی در بهمن ۱۳۹۷ نسبت به دی رشد $۵۷/۶۳$ واحدی را تجربه نموده است.

۲,۳,۳. بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش

در این بخش به منظور بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها، دهک‌های قیمتی هر دو خدمت "خرید کالا و خدمات" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش ارائه شده است.

جدول ۲-۱۵ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

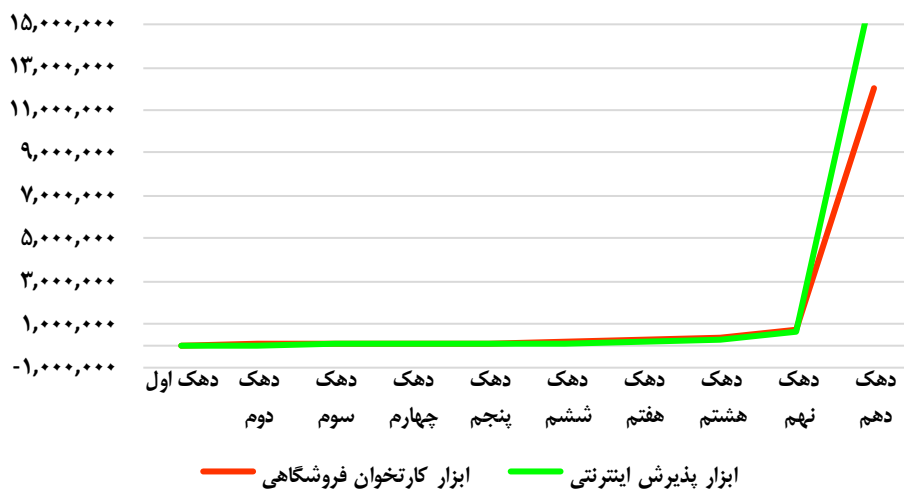
جدول ۱۵-۲ متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت خرید کالا و خدمات به ازای هر ابزار پذیرش

متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)		دهک قیمتی
ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار کارتخوان فروشگاه	
۸,۵۹۸/۹۹	۱۵,۶۲۶/۱۵	دهک اول
۲۱,۷۳۱/۹۹	۳۷,۱۵۰/۸۷	دهک دوم
۴۷,۸۵۵/۲۶	۵۶,۸۲۳/۹۰	دهک سوم
۵۵,۶۷۴/۱۴	۸۷,۱۵۹/۴۶	دهک چهارم
۷۵,۹۴۰/۰۰	۱۱۹,۳۱۳/۳۵	دهک پنجم
۹۸,۸۷۸/۴۹	۱۷۴,۸۰۷/۷۹	دهک ششم
۱۴۰,۳۷۶/۵۱	۲۵۳,۲۴۹/۴۴	دهک هفتم
۲۴۶,۰۰۰/۵۶	۳۹۶,۶۲۴/۱۷	دهک هشتم
۶۵۶,۱۳۴/۷۸	۷۵۴,۰۹۸/۲۰	دهک نهم
۱۶,۹۸۶,۰۹۷/۲۴	۱۲,۰۷۲,۷۷۴/۱۷	دهک دهم

* ارائه خدمت خرید کالا و خدمات از طریق ابزار پذیرش موبایلی ممنوع و متوقف شده است.

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که متوسط مبلغ تراکنش‌های خرید کالا و خدمات در دهک آخر قیمتی در ابزار پذیرش اینترنتی بالاتر از ابزار کارتخوان فروشگاه است، این امر مؤید این موضوع است که ابزار پذیرش اینترنتی ابزار مطلوب انجام تراکنش‌های خرید در دهک دهم می‌باشد. در خدمت خرید کالا و خدمات اعداد جدول مبین آن است که به طور متوسط ۹۰ درصد تراکنش‌ها (۹ دهک) در ابزارهای کارتخوان فروشگاه و اینترنتی مربوط به خرید کالا و خدمات با مبلغ کمتر از ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریالی بوده است.

اطلاعات جدول ۱۵-۲ در شکل ۱۷-۲ برای مقایسه بهتر ترسیم شده است.

شکل ۱۷-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات - بهمن ۱۳۹۷

در شکل ۱۷-۲ به علت نمایش بهتر، متوسط مبلغ دهک دهم به ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. در این ماه متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های خرید کالا و خدمات توسط ابزار پذیرش اینترنتی ۱۶,۹۸۶,۰۹۷/۲۴ ریال بوده است.

جدول ۱۶-۲ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

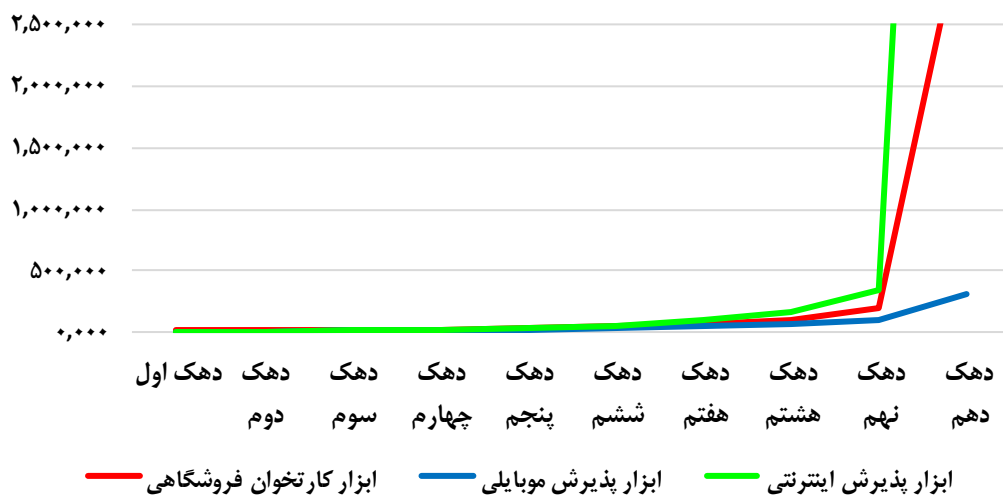
جدول ۱۶-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه به ازای هر ابزار پذیرش

متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)			دهک قیمتی
ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	ابزار کارتخوان فروشگاهی	
۹,۷۴۱/۷۶	۹,۶۷۰/۹۳	۱۳,۲۹۵/۰۲	دهک اول
۱۰,۰۰۰/۰۰	۱۰,۴۸۰/۵۰	۲۰,۰۰۰/۰۰	دهک دوم
۱۳,۹۸۵/۴۴	۱۵,۵۰۵/۰۵	۲۰,۰۰۰/۰۰	دهک سوم
۲۰,۵۶۹/۲۸	۲۰,۰۰۰/۰۰	۲۰,۰۰۰/۰۰	دهک چهارم
۳۳,۸۲۰/۵۱	۲۱,۱۳۲/۴۴	۴۱,۵۸۱/۹۰	دهک پنجم
۵۲,۸۴۸/۰۱	۳۶,۴۸۳/۵۱	۵۰,۰۰۰/۰۰	دهک ششم

متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)			دهک قیمتی
ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	ابزار کارتخوان فروشگاهی	
۹۶،۵۵۷/۳۵	۵۰،۸۳۹/۶۶	۶۶،۷۴۳/۸۳	دهک هفتم
۱۶۹،۹۰۲/۰۳	۶۷،۹۶۸/۸۲	۱۰۰،۸۵۲/۹۱	دهک هشتم
۳۴۶،۰۷۴/۵۳	۱۰۹،۷۷۲/۶۴	۲۰۲،۰۳۵/۶۱	دهک نهم
۱۳،۳۱۴،۲۶۵/۹۸	۳۱۲،۲۰۱/۷۹	۳،۴۹۳،۱۲۱/۶۹	دهک دهم

با توجه به اطلاعات جدول ۲-۱۶ به نظر می‌رسد که از ابزار کارتخوان فروشگاهی و نیز ابزار پذیرش موبایلی به طور عمده برای خرید کارت‌های شارژ تلفن همراه اعتباری نیز استفاده می‌شود. به طوری که بیشترین تعداد تراکنش از نوع خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه صورت گرفته توسط کارتخوان فروشگاهی، خرید کارت شارژ ۲۰،۰۰۰ ریالی بوده است که به طور متوسط ۳۰ درصد تراکنش‌های این ابزار (دو دهک قیمتی) را در بر می‌گیرد و ۱۰ درصد تراکنش‌های این خدمت (یک دهک قیمتی) با مبلغ ۵۰،۰۰۰ ریالی انجام گرفته است. این در حالی است که به طور متوسط ۱۰ درصد تراکنش‌های این خدمت (یک دهک قیمتی) در ابزار پذیرش موبایلی با مبلغ ۲۰،۰۰۰ ریالی انجام شده است. به عبارتی این طور به نظر می‌رسد که به طور متوسط حداقل ۴۰ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی و ۱۰ درصد تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی مربوط به خرید کارت شارژ تلفن همراه اعتباری بوده است. مقایسه متوسط مبالغ هر دهک مبین آن است که در دهک‌های پایانی اختلاف متوسط مبالغ ابزار پذیرش اینترنتی با دو ابزار دیگر در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه قابل ملاحظه است. از جمله علل بیشتر بودن متوسط مبلغ دهک‌های مختلف در ابزار پذیرش اینترنتی، استفاده اکثر نهادهای متولی دریافت مالیات و عوارض از درگاه‌های اینترنتی می‌باشد.

شکل ۲-۱۸ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه را به تفکیک ابزارهای پذیرش نشان می‌دهد.

شکل ۱۸-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه - بهمن ۱۳۹۷

در شکل ۱۸-۲ به علت نمایش بهتر، دهک دهم به ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. متوسط مبلغ دهک دهم خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ در ابزار پذیرش اینترنتی حدود ۱۳,۳۱۴,۲۶۵/۹۸ ریال و متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های این خدمت در ابزار کارتخوان فروشگاهی در حدود ۳,۴۹۳,۱۲۱/۶۹ ریال بوده است. این در حالی است که در ابزار پذیرش موبایلی متوسط مبلغ دهک دهم حدود ۳۱۲,۲۰۱/۷۹ ریال بوده است که نسبت به دو ابزار پذیرش دیگر، به طور قابل ملاحظه‌ای کمتر است.

کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی

۳. کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارت

ارتقای کیفیت خدمات ارائه شده اصلی‌ترین هدف شرکت‌های ارائه‌دهنده آن خدمات می‌باشد؛ چرا که ارتقای کیفیت خدمت ارائه شده افزایش مطلوبیت و رضایت‌مندی مصرف‌کننده را به دنبال خواهد داشت. شرکت شاپرک نیز در راستای وظایف نظارتی خود، به دنبال افزایش کیفیت انجام خدمات ارائه شده در شبکه و انجام صحیح پرداخت‌ها می‌باشد. کاهش خطاها و تراکنش‌های ناتمام از یک سو و افزایش دسترس‌پذیری حس شده خدمات و دسترس‌پذیری زمانی از سوی دیگر منجر به بهبود عملکرد شاپرک می‌گردد در ادامه شاخص‌هایی برای سنجش این هدف ارائه می‌گردد.

۳,۱. سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها

یکی از اصلی‌ترین برنامه‌های شرکت شاپرک، تلاش برای کاهش وقوع خطاهای شبکه و افزایش نسبت تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها می‌باشد. در حال حاضر در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی، خطاها در پنج گروه "خطای صادرکنندگی"^{۱۳}، "خطای پذیرندگی"^{۱۴}، "خطای شاپرکی"^{۱۵}، "خطای کاربری"^{۱۶} و "خطای کسب و کار"^{۱۷} طبقه‌بندی می‌شوند. جدول ۳-۱ اطلاعات مربوط به تعداد تراکنش‌های موفق و ناموفق (خطادار) کل شبکه شاپرک را نشان می‌دهد که این بررسی حکایت از سهم ۹۱/۳۳ درصدی تراکنش‌های موفق و ۸/۶۷ درصدی خطاهای رخ داده در بهمن ۹۷ دارد.

جدول ۳-۱ تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - بهمن ۹۷

نوع تراکنش	تعداد	سهم از کل تراکنش‌ها
تراکنش‌های موفق	۱,۹۷۲,۰۲۱,۷۷۷	۹۱/۳۳٪
تراکنش‌های ناموفق	۱۸۷,۱۹۸,۶۷۳	۸/۶۷٪
تعداد کل تراکنش‌ها	۲,۱۵۹,۲۲۰,۴۵۰	۱۰۰/۰۰٪

۳,۲. آنالیز خطاهای تراکنش‌ها

همانطور که ذکر گردید، خطاهای تراکنش‌ها انواع مختلفی دارند که اطلاعات مربوط به آمار تعدادی هر یک از انواع خطا در دو ماه دی و بهمن ۱۳۹۷ در جدول ۲-۳ ارائه شده است. اطلاعات مندرج در این جدول تغییرات مربوط به هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق را نشان می‌دهد.

^{۱۳} علت خطا بانک صادر کننده یا شبکه شتاب می‌باشد.

^{۱۴} علت خطا سوئیچ شرکت ارائه کننده خدمات پرداخت می‌باشد.

^{۱۵} علت خطا سوئیچ شرکت شاپرک می‌باشد.

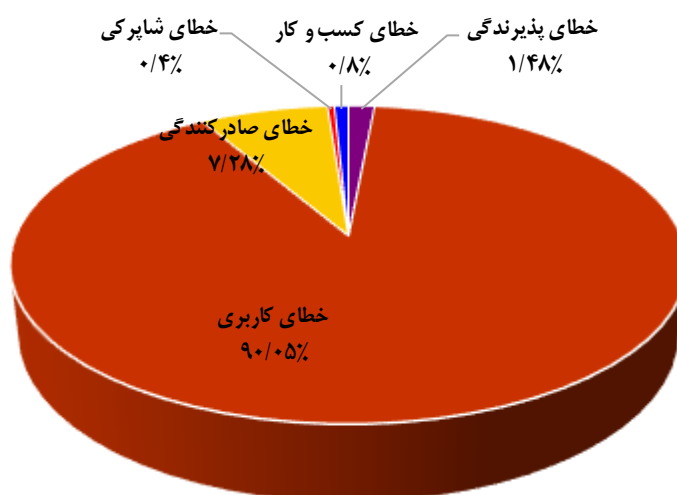
^{۱۶} علت خطا کاربران شبکه پرداخت الکترونیکی (دارندگان کارت) می‌باشد.

^{۱۷} رخداد خطا بر اثر راهبری سیستم و بدون دخالت ذینفعان می‌باشد.

جدول ۲-۳ مقایسه تعداد انواع تراکنش‌ها و خطاها - دی و بهمن ۱۳۹۷

نوع تراکنش و انواع خطا	دی ۱۳۹۷	بهمن ۱۳۹۷	درصد تغییرات
خطای پذیرندگی	۲۰,۷۸۲,۰۸۸	۲۰,۷۶۳,۵۲۱	-۰/۶۷٪
خطای کاربری	۱۶۵,۷۰۱,۲۶۹	۱۶۸,۵۶۸,۵۹۲	۱/۷۳٪
خطای صادرکنندگی	۹,۷۳۷,۵۹۷	۱۳,۶۳۰,۰۰۲	۳۹/۹۷٪
خطای شاپرکی	۶۸۱,۹۲۳	۷۴۲,۳۷۹	۸/۸۷٪
خطای کسب و کار	۲,۱۵۷,۰۰۳	۱,۴۹۴,۱۷۹	-۳۰/۷۳٪
تعداد کل تراکنش‌های ناموفق	۱۸۱,۰۵۹,۵۸۰	۱۸۷,۱۹۸,۶۷۳	۳/۳۹٪
تعداد کل تراکنش‌های موفق	۱,۸۵۷,۹۲۸,۸۴۷	۱,۹۷۲,۰۲۱,۷۷۷	۶/۱۴٪
تعداد کل تراکنش‌ها	۲,۰۳۸,۹۸۸,۷۲۷	۲,۱۵۹,۲۲۰,۴۵۰	۵/۹۰٪

بر اساس اطلاعات جدول ۲-۳ ملاحظه می‌شود که در بهمن ماه ۱۳۹۷ تعداد خطاها در گروه خطاهای پذیرندگی و کسب و کار با کاهش همراه بوده است.

شکل ۱-۳ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق - بهمن ۱۳۹۷

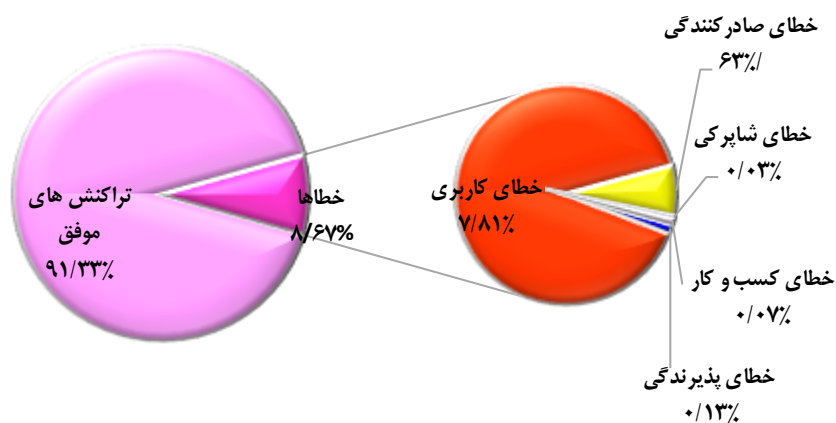
همچنین در راستای بررسی‌های انجام گرفته، اطلاعات جدول ۳-۳ حاکی از آن است که بروز خطای کاربری عمده‌ترین دلیل بروز خطاها بوده و ۹۰/۰۵ درصد از کل تراکنش‌های خطا را شامل می‌شود. این نوع خطا به

عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت (نظیر کمبود موجودی یا فراموشی رمز) می‌باشد.

جدول ۳-۳ آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی - بهمن ۱۳۹۷

نوع تراکنش و انواع خطا	تعداد	سهم
موفق	۱,۹۷۲,۰۲۱,۷۷۷	۹۱/۳۳%
خطای پذیرندگی	۲,۷۶۳,۵۲۱	۰/۱۳%
خطای کاربری	۱۶۸,۵۶۸,۵۹۲	۷/۸۱%
خطای صادرکنندگی	۱۳۶۳۰,۰۰۲	۰/۶۳%
خطای شاپرکی	۷۴۲,۳۷۹	۰/۰۳%
خطای کسب و کار	۱,۴۹۴,۱۷۹	۰/۰۷%
تعداد کل تراکنش‌ها	۲,۱۵۹,۲۲۰,۴۵۰	۱۰۰/۰۰%

در ادامه اطلاعات جدول ۳-۳ در شکل ۲-۳ به تصویر کشیده شده و سهم هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها در شکل آمده است.

شکل ۲-۳ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق و تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها - بهمن ۱۳۹۷

همانگونه که در شکل ۲-۳ فوق ملاحظه می‌شود، کمترین سهم در تراکنش‌های خطادار مربوط به خطای شاپرکی با سهم ۰/۰۳ درصدی از کل تراکنش‌ها بوده است. این نوع خطا سهم ۰/۴۰ درصدی را در بین تراکنش‌های خطادار داشته که در شکل ۱-۳ نشان داده شده است.

جهت بررسی تغییرات تراکنش‌های خطا در دو ماه متوالی بهتر است سهم انواع خطا نسبت به کل تراکنش‌های صورت گرفته در ماه مورد نظر، مورد قیاس قرار گیرد. لذا تغییر سهم تراکنش‌های خطا در دو ماه دی و بهمن ۱۳۹۷ در جدول ۴-۳ ارائه شده است.

جدول ۴-۳ قیاس سهم هر یک از انواع خطا - دی و بهمن ۱۳۹۷

نوع تراکنش و انواع خطا	سهم از کل تراکنش‌ها دی ۱۳۹۷	سهم از کل تراکنش‌ها بهمن ۱۳۹۷	تغییر سهم
خطای پذیرندگی	۰/۱۴٪	۰/۱۳٪	-۰/۰۰۸٪
خطای کاربری	۸/۱۳٪	۷/۸۱٪	-۰/۳۲۰٪
خطای صادرکنندگی	۰/۴۸٪	۰/۶۳٪	۰/۱۵۴٪
خطای شاپرکی	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰۱٪
کسب و کار	۰/۱۱٪	۰/۰۷٪	-۰/۰۳۷٪
تعداد کل تراکنش‌های ناموفق	۸/۸۸٪	۸/۶۷٪	-۰/۲۱۰٪
موفق	۹۱/۱۲٪	۹۱/۳۳٪	۰/۲۱۰٪
تعداد کل تراکنش‌ها	۱۰۰/۰۰٪	۱۰۰/۰۰٪	-

اطلاعات جدول ۴-۳ مبین کاهش سهم تراکنش‌های موفق و گروه خطایی صادر کنندگی در مقابل افزایش سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌های بهمن ۱۳۹۷ نسبت به دی ماه می‌باشد.

۳,۳. دسترس پذیری حس شده خدمات

یکی از دلایل وجودی شرکت شاپرک و از مهم ترین اهداف آن، بهبود امکان دسترسی به خدمات و انجام تراکنش موفق در هر زمانی می باشد. برای سنجش میزان تحقق این هدف، شاخص دسترسی پذیری حس شده خدمات تعریف شده که سهم تراکنش های موفق سیستمی کل شبکه یا تراکنش های موفق سیستمی سوئیچ شاپرک را از کل تراکنش ها محاسبه می کند. در ادامه اطلاعات مربوط به شاخص دسترسی پذیری حس شده خدمات در جدول ۳-۵ ارائه شده است.

جدول ۳-۵ دسترسی پذیری حس شده خدمات شاپرک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی

بهمن ۱۳۹۶		دی ۱۳۹۷		بهمن ۱۳۹۷	
تراکنش های موفق	تعداد تراکنش ها	دسترس پذیری حس شده	تعداد تراکنش	دسترس پذیری حس شده	تعداد تراکنش
تراکنش های موفق سیستمی کل شبکه پرداخت ^{۱۸}	۱,۷۰۳,۳۸۰,۷۱۰	۹۸/۸۳٪	۲,۰۲۳,۶۳۰,۱۱۶	۹۹/۲۵٪	۲,۱۴۰,۵۹۰,۳۶۹
تراکنش های موفق سیستمی شاپرکی ^{۱۹}	۱,۷۲۳,۱۴۵,۰۶۰	۹۸/۸۳٪	۲,۰۳۸,۳۰۶,۸۰۴	۹۹/۹۷٪	۲,۱۵۸,۴۷۸,۰۷۱
تعداد کل تراکنش	۱,۷۲۳,۶۱۶,۵۶۳	-	۲,۰۳۸,۹۸۸,۷۲۷	-	۲,۱۵۹,۲۲۰,۴۵۰

جدول ۳-۵ مبین در دسترس بودن ۹۹/۹۷ درصدی خدمات شرکت شاپرک در بهمن ۱۳۹۷ می باشد که نسبت به بهمن ۱۳۹۶ تغییر ۰/۳۱ درصدی و نسبت به دی ۱۳۹۷ رشد ۰/۱۱ درصدی داشته است.

^{۱۸} تراکنشی است که از دید شبکه ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده است. این تراکنش ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش های موفق کاربری هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می شوند؛ چرا که نمایش دهنده ی نقصی در شبکه نیستند و به علت اشتباه کاربران یا انجام عملیات روزانه ی سیستم رخ داده اند.

^{۱۹} تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپرک موفق است و کل تراکنش های شبکه پرداخت الکترونیک کارت به جز تراکنش های خطای شاپرکی را شامل می شود.

۳,۴. آنالیز تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه

شاخص میزان تراکنش‌های ناتمام^{۲۰} رخ داده در شبکه الکترونیک پرداخت کارتی و روند آن در طول زمان، یکی از شاخص‌هایی است که بر کیفیت انجام عملیات و رضایت از شبکه پرداخت اثرگذار است. لذا می‌بایست نسبت تعداد تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌ها روندی کاهشی داشته باشد. جدول ۳-۶ مقادیر این شاخص را ارائه نموده است.

جدول ۳-۶ درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپرک - دی و بهمن ۱۳۹۷

تراکنش‌های ناتمام	دی ۱۳۹۷	بهمن ۱۳۹۷	تغییرات
تعداد تراکنش‌های ناتمام	۴۸۲,۹۵۸	۵۰۲,۰۲۲	۳/۹۵٪
تعداد کل تراکنش‌ها	۱,۸۵۷,۹۲۸,۸۴۷	۱,۹۷۲,۰۲۱,۷۷۷	۶/۱۴٪
نسبت تعداد تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌ها	۰/۰۲۶٪	۰/۰۲۵٪	-۰/۰۰۰۵٪

*در گزارش‌های پیشین، از عنوان "تراکنش معوق" به جای "تراکنش ناتمام" استفاده شده بود

همانطور که در جدول ۳-۶ ملاحظه می‌شود تعداد تراکنش‌های ناتمام بهمن ماه نسبت به دی ماه با رشد ۳/۹۵ درصدی همراه بوده است. همزمان با رشد ۶/۱۴ درصدی تعداد تراکنش‌های موفق در بهمن ۱۳۹۷ نسبت به دی ماه، تعداد تراکنش‌های ناتمام نیز در این دوره با افزایش همراه بوده است. نسبت تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌های موفق در این ماه نسبت به ماه گذشته کاهش ۰/۰۰۰۵- درصدی را تجربه نموده است.

^{۲۰} تراکنش دارنده‌ی کارت که موفق کاربری بوده است و به ازای آن تراکنش درخواست واریز تا ۴۸ ساعت به سویچ شاپرک ارسال نشده است را تراکنش ناتمام می‌گویند (معادل تراکنش موفق کاربری با شناسه‌ی ۲۲۰۰ که تراکنش ۲۲۲۰ آن در مدت مجاز ارسال نشده است).

بررسی عملکرد کلی شرکتهای ارائه دهنده خدمات پرداخت

۴. بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت

شاخص‌های معرفی شده در این بخش، گستره فعالیت هر یک از شرکت‌های PSP را در صنعت پرداخت الکترونیکی نشان می‌دهند که آگاهی از آن برای نهاد نظارتی شاپرک جزو ملزومات به‌شمار می‌رود؛ چرا که این نهاد سیاستگذار و ناظر می‌بایست به خوبی از نقش و سطح فعالیت هر یک از شرکت‌های مزبور اطلاع داشته باشد تا با نظارت بر عملکرد آن‌ها بتواند در هدایت صنعت پرداخت الکترونیک ایفای نقش نماید. همچنین این شاخص‌ها کمک شایان توجهی به مطالعه‌ی بازار هریک از شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت خواهد نمود.

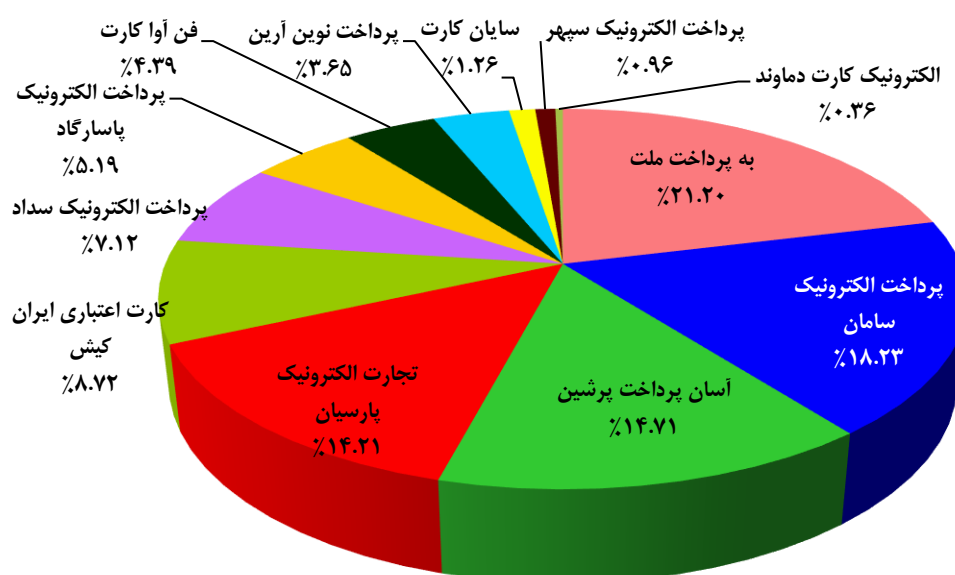
در این بخش عملکرد شرکت‌های PSP در دو حوزه اصلی مورد بررسی قرار می‌گیرد که اولین حوزه عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت را مورد بررسی قرار داده و در بخش دوم به‌طور ویژه عملکرد این شرکت‌ها در بازار کارتخوان فروشگاهی تحلیل می‌شود.

۴,۱. بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP

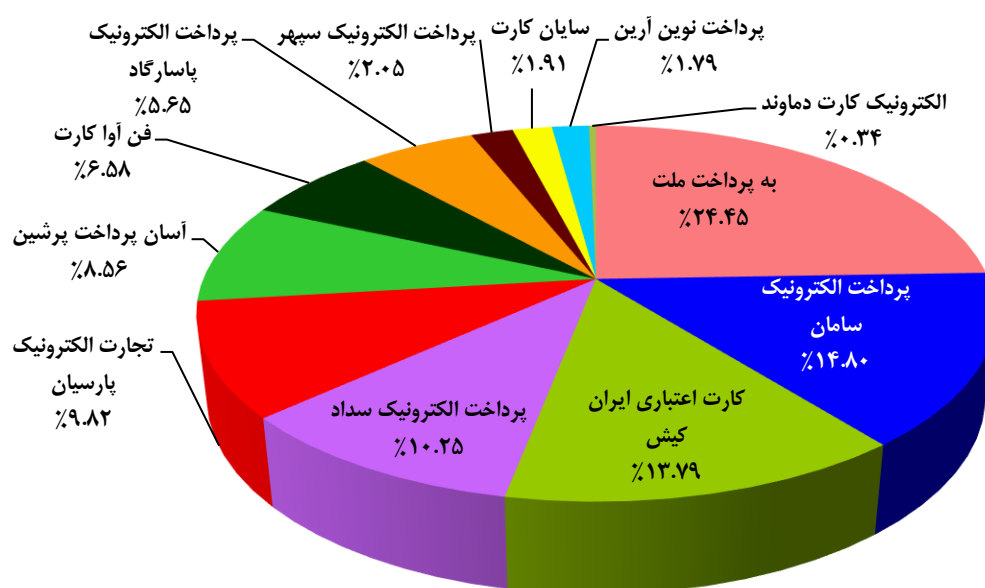
به‌منظور رصد وضعیت کنونی صنعت پرداخت الکترونیکی کارت کشور و ترسیم مسیر حرکت آتی بازار آن و همچنین کمک به تعیین سیاست‌های توسعه‌ی بازار و نظارت بر آن، می‌بایست شاخص‌هایی تعریف و روند تغییرات آن بررسی گردد. در این بخش از گزارش سعی گردیده است تا با مطالعه‌ی شاخص‌های عملکرد تعدادی و مبلغی شرکت‌ها در کل و همچنین به تفکیک هریک از ابزار پذیرش و نوع سرویس، تصویری کلی از وضعیت آن‌ها در صنعت پرداخت الکترونیکی کارت ترسیم شود. در پایان نیز عملکرد هریک از شرکت‌های PSP در رخداد تراکنش‌های خطا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۴,۱,۱. سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت

سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تراکنش‌های بازار خدمات پرداخت الکترونیک کارت، در دو شکل ۱-۴ و شکل ۲-۴ ترسیم شده است.

شکل ۱-۴ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - بهمن ۱۳۹۷

شکل ۴-۲ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - بهمن ۱۳۹۷

همانگونه که در دو شکل فوق ملاحظه می‌گردد، شرکت "به پرداخت ملت" با سهم ۲۱/۲۰ درصدی از تعداد تراکنش‌ها و سهم ۲۴/۴۵ درصدی از مبلغ آن‌ها همچنان بیشترین سهم را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست هر دو بازار قرار گرفته است. اختلاف سهم مبلغی نزدیک به ده درصد بین دو شرکت نخست بازار، نقش شرکت "به پرداخت ملت" را در میزان ارزش ریالی تراکنش‌های پرداخت کارت به روشنی نشان می‌دهد. این در حالی‌ست که شاخص فوق در مولفه تعدادی رقمی در حدود سه درصد است.

مقایسه دو شکل بالا با شکل‌های مشابه در گزارش دی ماه، حکایت از آن دارد که هرچند نوسانات این سهم‌ها چندان قابل توجه نیست ولیکن در مولفه سهم مبلغی، بین شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سپهر" و "سایان کارت" جابجایی صورت پذیرفته است.

۴,۱,۲. سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر شرکت به تفکیک ابزار پذیرش مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی دی و بهمن ۹۷ در جدول ۴-۱ ارائه شده است.

تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های در تمامی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت رشد مثبت داشته و موجب ثبت رقم نرخ رشد شش درصدی در این نوع تراکنش‌های شبکه‌ی پرداخت گردیده است. در این ماه بیشترین افزایش تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های در شرکت "به پرداخت ملت" اتفاق افتاده است. در بهمن ماه همچنان این شرکت با پوشش ۲۳/۴۲ درصد از بازار تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های، بالاترین سهم را در اختیار خود دارد.

در ماه جاری خوشبختانه بازار تراکنش‌های اینترنتی روند صعودی نشان می‌دهد. عملکرد مثبت شرکت‌های "تجارت الکترونیک پارسیان"، "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" در این رشد تاثیرگذار بوده است. در این میان شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کسب ۳۰/۳۷ درصد از سهم بازار، همچنان در بهمن ماه نیز به عنوان ارائه‌دهنده‌ی خدمات به بیشترین تعداد تراکنش‌های اینترنتی محسوب می‌گردد.

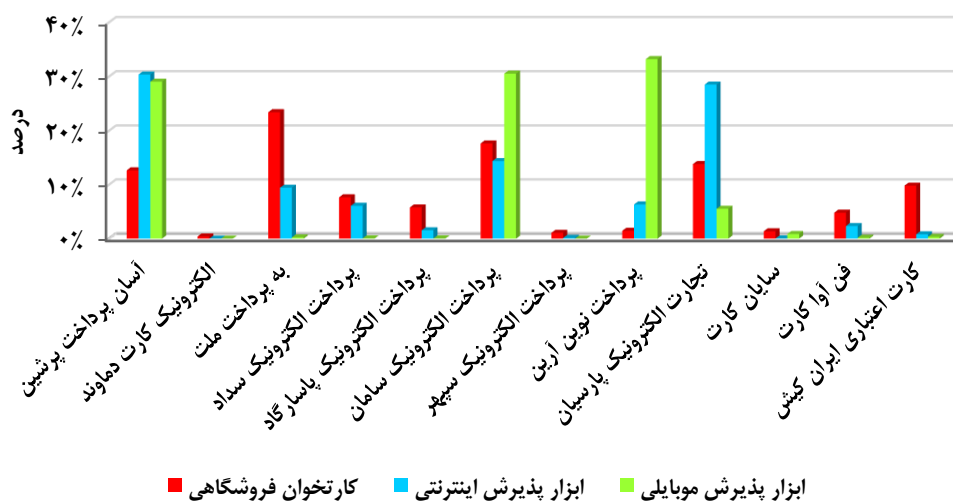
همسو با افزایش حجم تراکنش‌های موبایلی در عمده‌ی شرکت‌ها، بازار تراکنش‌های این ابزار نیز در کل شبکه رشد مثبتی بالغ بر پنج درصد داشته است. در این تراکنش‌ها دو شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" و "پرداخت نوین آراین" با اختلاف نسبت به سایر شرکت‌ها، عملکرد مطلوبی را نشان می‌دهد. همچنان در بهمن ماه شرکت "پرداخت نوین آراین" با پوشش ۳۳/۲۲ درصد از سهم تعدادی تراکنش‌های موبایلی، به عنوان دارنده‌ی بالاترین سهم در بازار فوق شناخته می‌شود.

جدول ۱-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش-دی و بهمن ۹۷

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های			سهم از تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی		
	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۱۲/۸۰٪	۱۲/۶۸٪	-۰/۱۳٪	۳۰/۹۵٪	۳۰/۳۷٪	-۰/۵۸٪	۳۰/۱۸٪	۲۹/۰۵٪	-۱/۱۳٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۳۴٪	۰/۴۱٪	۰/۰۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۲۳/۰۸٪	۲۳/۴۲٪	-۰/۳۴٪	۱۰/۰۴٪	۹/۴۴٪	-۰/۶۰٪	۰/۲۳٪	۰/۲۳٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۷۴٪	۷/۶۷٪	-۰/۰۷٪	۶/۶۶٪	۶/۰۹٪	-۰/۵۷٪	۰/۰۵٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۷۵٪	۵/۷۹٪	۰/۰۴٪	۱/۰۰٪	۱/۵۵٪	۰/۵۴٪	۰/۰۴٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۷/۷۱٪	۱۷/۶۵٪	-۰/۰۶٪	۱۴/۱۸٪	۱۴/۳۸٪	۰/۲۰٪	۲۹/۹۸٪	۳۰/۵۳٪	۰/۵۵٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۱/۰۸٪	۱/۰۸٪	۰/۰۰٪	۰/۵۷٪	۰/۱۴٪	-۰/۴۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آراین	۱/۴۰٪	۱/۴۶٪	۰/۰۶٪	۶/۷۵٪	۶/۳۴٪	-۰/۴۱٪	۳۲/۹۶٪	۳۳/۲۲٪	۰/۲۶٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۴/۰۲٪	۱۳/۸۴٪	-۰/۱۹٪	۲۶/۶۰٪	۲۸/۵۲٪	۱/۹۲٪	۵/۷۵٪	۵/۵۴٪	-۰/۲۲٪
سایان کارت	۱/۳۸٪	۱/۳۶٪	-۰/۰۲٪	۰/۰۳٪	۰/۰۴٪	۰/۰۱٪	۰/۳۱٪	۰/۱۸۶٪	۰/۵۶٪
فن آوا کارت	۴/۸۱٪	۴/۸۳٪	۰/۰۲٪	۲/۲۱٪	۲/۳۴٪	۰/۱۳٪	۰/۱۵٪	۰/۱۶٪	۰/۰۱٪
کارت اعتباری ایران کیش	۹/۸۸٪	۹/۸۳٪	-۰/۰۵٪	۱/۰۱٪	۰/۸۰٪	-۰/۲۱٪	۰/۳۵٪	۰/۳۳٪	-۰/۰۳٪

همانگونه که در جدول ۱-۴ ملاحظه می‌شود، بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های در بهمن ماه ۹۷ نسبت به ماه گذشته با رقم مثبت ۰/۳۴ درصد در شرکت "به پرداخت ملت" گزارش شده است. در ماه جاری بالاترین اختلاف سهم تعدادی تراکنش‌های اینترنتی در شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" با رقمی معادل ۱/۹۲ درصد افزایش مشاهده می‌شود. در روندی معکوس، سهم تراکنش‌های موبایلی شرکت "آسان پرداخت پرشین" با اختلاف ۱/۱۳ درصدی نسبت به دی ماه همراه بوده است.

سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در شکل ۳-۴ نمایش داده شده است.

شکل ۴-۳ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۳۹۷

سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی دی و بهمن ۹۷ در جدول ۴-۲ ارائه شده است. به‌طور کلی در این ماه همانند دی ماه، در ارزش ریالی تراکنش‌های هر سه ابزار افزایش اتفاق افتاده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در بهمن ماه تغییری در نام شرکت‌های دارنده‌ی بیشترین سهم بازار مبلغی در هر سه ابزار کارتخوان فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی نسبت به ماه گذشته رخ نداده است. از این رو همچنان شرکت "به‌پرداخت ملت" با پوشش ۲۴/۱۱ درصدی از مبالغ بازار کارتخوان فروشگاهی، بالاترین سهم را در اختیار خود دارد. به غیر از یک شرکت، سایر شرکت‌ها با رشد مبلغی در تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی خود روبه‌رو شده‌اند.

با وجودی که مبلغ تراکنش‌های اینترنتی در برخی از شرکت‌ها با کاهش همراه بوده است، اما رشد مثبت ۱۶/۱۶ درصدی در ارزش ریالی تراکنش‌های اینترنتی کل شبکه مشاهده می‌شود. شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" بیشترین افزایش را در تراکنش‌های اینترنتی ثبت کرده است. در بهمن ماه همانند ماه گذشته شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با رقمی معادل ۳۱/۴۲ درصد، بالاترین سهم بازار مبلغی این تراکنش‌ها را کسب نموده است.

در بهمن ماه بر ارزش ریالی تراکنش‌های موبایلی بسیاری از شرکت‌ها افزوده شده و منجر به رشد حدود شش درصدی در کل تراکنش‌های مذکور گردیده است. بالاترین افزایش در مبلغ تراکنش‌های شرکت "پرداخت

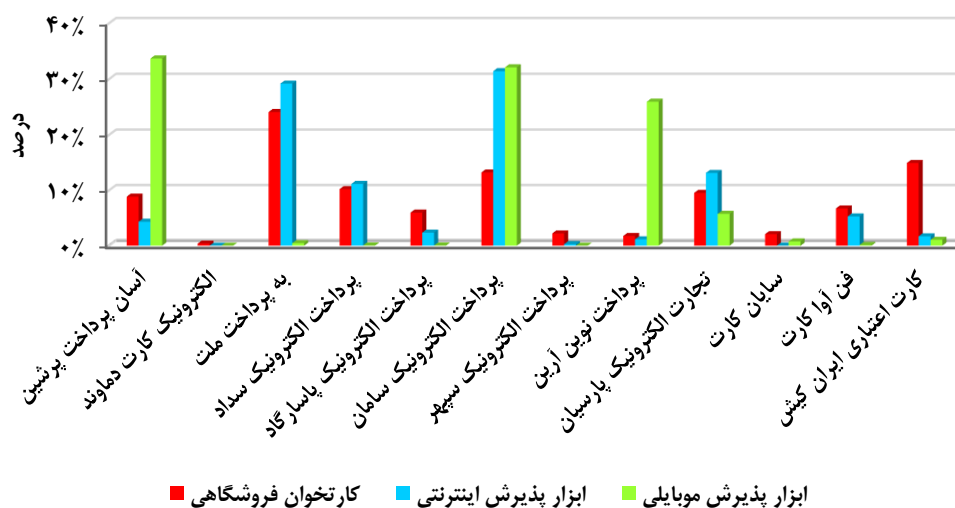
الکترونیک سامان" مشاهده می‌شود. در این ماه شرکت "آسان پرداخت پرشین" همچنان با سهمی معادل با ۳۳/۷۰ درصد بخش عظیمی از بازار مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی را پشتیبانی می‌نماید.

جدول ۲-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش -دی و بهمن ۹۷

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از مبلغ تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی			سهم از مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی		
	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۹/۰۲٪	۸/۸۶٪	-۰/۱۶٪	۴/۷۶٪	۴/۳۳٪	-۰/۴۴٪	۳۴/۸۰٪	۳۳/۷۰٪	-۱/۱۱٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۳۲٪	۰/۳۷٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۲۳/۷۶٪	۲۴/۱۱٪	۰/۳۴٪	۳۰/۱۸٪	۲۹/۲۰٪	-۰/۹۸٪	۰/۴۵٪	۰/۴۵٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۰/۲۹٪	۱۰/۲۱٪	-۰/۰۸٪	۱۰/۸۸٪	۱۱/۱۵٪	۰/۲۷٪	۰/۰۴٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۸۶٪	۵/۹۷٪	۰/۱۱٪	۲/۰۲٪	۲/۳۵٪	۰/۳۳٪	۰/۰۴٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۲/۹۶٪	۱۳/۲۲٪	۰/۲۶٪	۳۳/۳۳٪	۳۱/۴۲٪	-۱/۹۱٪	۳۱/۲۵٪	۳۲/۱۱٪	۰/۸۷٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۲/۱۶٪	۲/۲۱٪	۰/۰۵٪	۰/۳۷٪	۰/۲۷٪	-۰/۱۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آراین	۱/۷۰٪	۱/۷۶٪	۰/۰۶٪	۱/۲۹٪	۱/۱۵٪	-۰/۱۳٪	۲۵/۹۹٪	۲۵/۹۵٪	-۰/۰۳٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۹/۷۰٪	۹/۵۴٪	-۰/۱۶٪	۱۰/۹۲٪	۱۳/۱۴٪	۲/۲۲٪	۶/۵۵٪	۵/۷۵٪	-۰/۷۹٪
سایان کارت	۲/۵۷٪	۲/۰۸٪	-۰/۴۹٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۲۵٪	۰/۷۷٪	۰/۵۲٪
فن آوا کارت	۶/۶۵٪	۶/۷۲٪	۰/۰۷٪	۴/۲۲٪	۵/۲۸٪	۱/۰۶٪	۰/۱۰٪	۰/۱۳٪	۰/۰۲٪
کارت اعتباری ایران کیش	۱۵/۰۱٪	۱۴/۹۴٪	-۰/۰۷٪	۲/۰۱٪	۱/۶۹٪	-۰/۳۱٪	۰/۵۴٪	۱/۰۶٪	۰/۵۲٪

همانگونه که در جدول ۲-۴ ملاحظه می‌شود، بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها در ماه بهمن نسبت به دی در شرکت "سایان کارت" با عددی معادل با ۰/۴۹ درصد کاهش گزارش شده است. این تغییرات در تراکنش‌های اینترنتی نوسان بیشتری داشته و در چند شرکت اختلاف سهم قابل توجهی نسبت به ماه گذشته مشاهده می‌شود. بالاترین اختلاف در سهم ارزش ریالی تراکنش‌های اینترنتی را شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" با ۲/۲۲ درصد افزایش نشان می‌دهد. شاخص مذکور در بازار مبلغی تراکنش‌های موبایلی نیز با رقم منفی ۱/۱۱ درصد در شرکت "آسان پرداخت پرشین" ملاحظه می‌شود.

لازم به توضیح است تغییرات سهم مبلغی تراکنش‌های شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت در مقایسه با سهم تعدادی لزوماً همسو نبوده و حتی میزان آن‌ها نیز هم اندازه نیستند. شکل ۴-۴ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های ابزارهای پذیرش مختلف را در بهمن ماه ۱۳۹۷ نمایش می‌دهد.

شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۳۹۷

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که شرکت "الکترونیک کارت دماوند" همچنان کمترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها را در بین شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت داشته و سهم آن از بازار کلیه ابزارهای پذیرش بسیار ناچیز است.

۴.۱.۳. سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی سرمایه‌گذاری هر شرکت PSP در سرویس‌های خدمات پرداخت می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از شرکت‌ها به تفکیک نوع سرویس مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس برای دو ماه متوالی دی و بهمن ۹۷ در جدول ۳-۴ ارائه شده است.

در حوزه تراکنش‌های خرید، برخلاف ماه گذشته عملکرد تمامی شرکت‌ها مثبت ارزیابی شده است. بالاترین افزایش در شرکت "به پرداخت ملت" گزارش می‌شود. در بهمن ماه این شرکت همچنان با پوشش ۲۳/۳۱

درصد از بازار تراکنش‌های خرید، بالاترین سهم را در اختیار دارد. شرکت فوق همانند گذشته با کسب ۱۸/۹۵ درصد از سهم بازار تراکنش‌های مانده‌گیری، به بالاترین حجم از این گونه تراکنش‌ها نیز خدمت ارائه می‌دهد. در ماه جاری تراکنش‌های مانده‌گیری در تمامی شرکت‌ها رشد داشته است.

در حوزه تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ نیز به غیر از یک شرکت، عملکرد سایر شرکت‌ها افزایشی ارزیابی شده است. شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ بالاترین افزایش را نشان می‌دهد. در ماه جاری همچنان شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کسب ۲۹/۱۶ درصد از بازار تراکنش‌های فوق، بیشترین سهم را به خود اختصاص داده است.

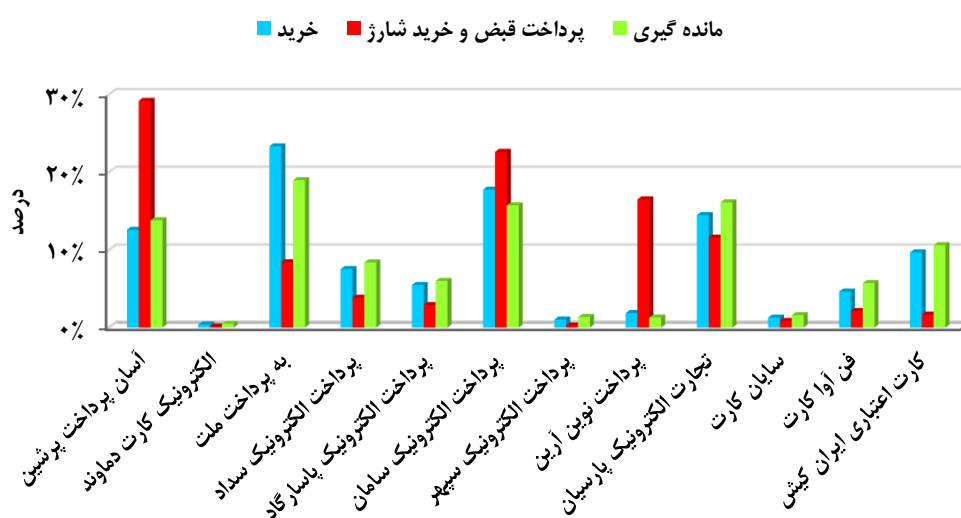
جدول ۳-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - دی و بهمن ۹۷

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های خرید			سهم از تعداد تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ			سهم از تعداد تراکنش‌های مانده‌گیری		
	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۱۲/۶۸٪	۱۲/۵۸٪	-۰/۱۱٪	۲۹/۶۸٪	۲۹/۱۶٪	-۰/۵۲٪	۱۴/۱۸٪	۱۳/۸۱٪	-۰/۳۸٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۳۲٪	۰/۳۹٪	۰/۰۷٪	۰/۱۱٪	۰/۱۲٪	۰/۰۱٪	۰/۴۳٪	۰/۴۹٪	۰/۰۶٪
به پرداخت ملت	۲۲/۹۵٪	۲۳/۳۱٪	۰/۳۶٪	۸/۹۹٪	۸/۴۰٪	-۰/۶۰٪	۱۸/۶۸٪	۱۸/۹۵٪	۰/۲۷٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۶۲٪	۷/۵۳٪	-۰/۰۹٪	۳/۹۴٪	۳/۸۴٪	-۰/۱۰٪	۸/۴۹٪	۸/۳۸٪	-۰/۱۱٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۴۰٪	۵/۴۸٪	۰/۰۸٪	۲/۹۹٪	۲/۹۰٪	-۰/۰۹٪	۵/۹۴٪	۶/۰۰٪	۰/۰۶٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۷/۸۰٪	۱۷/۷۴٪	-۰/۰۶٪	۲۲/۵۱٪	۲۲/۵۹٪	۰/۰۸٪	۱۵/۴۱٪	۱۵/۷۱٪	۰/۳۰٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۱/۰۶٪	۱/۰۳٪	-۰/۰۳٪	۰/۲۹٪	۰/۲۷٪	-۰/۰۲٪	۱/۳۷٪	۱/۳۶٪	-۰/۰۲٪
پرداخت نوین آراین	۱/۸۲٪	۱/۸۷٪	۰/۰۵٪	۱۶/۴۰٪	۱۶/۴۹٪	۰/۰۹٪	۱/۲۶٪	۱/۳۰٪	۰/۰۴٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۴/۶۷٪	۱۴/۴۸٪	-۰/۱۹٪	۱۰/۵۶٪	۱۱/۵۸٪	۱/۰۱٪	۱۶/۲۸٪	۱۶/۱۰٪	-۰/۱۸٪
سایان کارت	۱/۳۰٪	۱/۲۹٪	-۰/۰۱٪	۰/۶۴٪	۰/۸۶٪	۰/۲۲٪	۱/۶۴٪	۱/۶۰٪	-۰/۰۴٪
فن آوا کارت	۴/۶۲٪	۴/۶۴٪	۰/۰۲٪	۲/۱۵٪	۲/۱۳٪	-۰/۰۲٪	۵/۶۹٪	۵/۷۲٪	۰/۰۳٪
کارت اعتباری ایران کیش	۹/۷۴٪	۹/۶۶٪	-۰/۰۸٪	۱/۷۳٪	۱/۶۷٪	-۰/۰۷٪	۱۰/۶۴٪	۱۰/۵۹٪	-۰/۰۵٪

همانگونه که در جدول ۳-۴ ملاحظه می‌شود، بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های خرید در ماه بهمن ۹۷ نسبت به دی ماه با افزایش ۰/۳۶ درصدی در شرکت "به‌پرداخت ملت" گزارش می‌شود. شرکت

"تجارت الکترونیک پارسیان" نیز در سهم تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ خود با افزایش ۱/۰۱ درصدی در بهمن ماه مواجه شده است. شرکت "آسان پرداخت پرشین" با تفاضل منفی ۰/۳۸ درصدی در تراکنش‌های مانده‌گیری بالاترین تغییر را در این گونه از تراکنش‌ها نشان می‌دهد.

سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت در شکل ۴-۵ نمایش داده شده است.

شکل ۴-۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - بهمن ۱۳۹۷

سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت برای دو ماه متوالی دی و بهمن ۹۷ در جدول ۴-۴ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در بهمن ماه شرکت "به پرداخت ملت" همچنان با پوشش ۲۵/۲۸ درصد از بازار تراکنش‌های خرید، به‌عنوان بالاترین دارنده‌ی سهم مبلغی تراکنش‌های مذکور محسوب می‌گردد. در این ماه به غیر از یک شرکت بر ارزش ریالی تراکنش‌های خرید تمامی شرکت‌ها افزوده شده است.

برخلاف تراکنش‌های خرید، در ماه جاری تحت تاثیر عملکرد چندین شرکت علی‌الخصوص شرکت "به پرداخت ملت" از میزان ارزش ریالی تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ شبکه نیز کاسته شده است. به نظر می‌رسد محدودیت سقف مبلغی اعمال شده از سوی بانک مرکزی در خصوص تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ در این بازار موثر بوده است. در این میان شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" بالاترین افزایش در

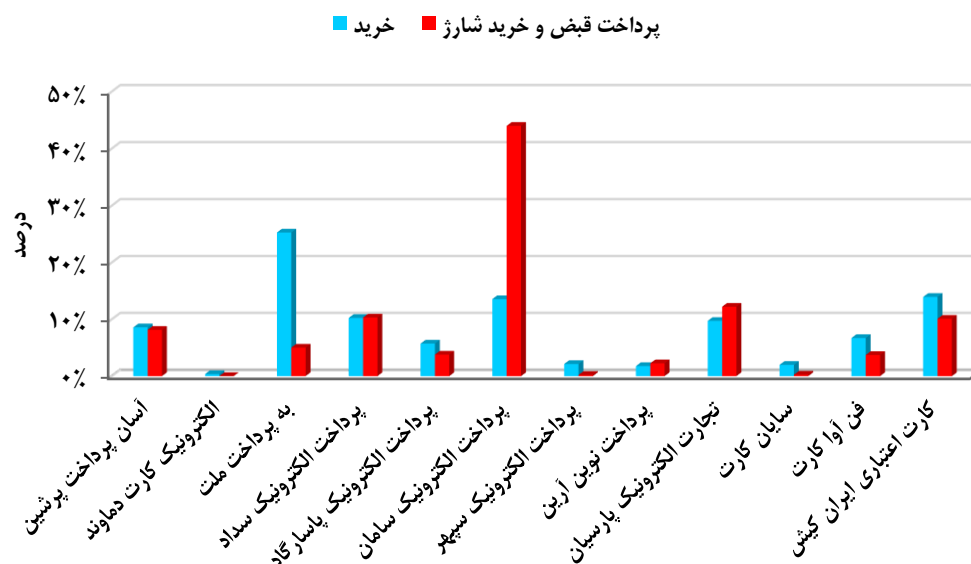
ارزش ریالی تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ شرکت را نشان می‌دهد. این افزایش به‌گونه‌ای بوده است که سهم مبلغی تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" را در حدود ۶ درصد بالا برده است. در بهمن ماه همچنان شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با کسب سهم مبلغی ۴۳/۹۹ درصد، از بالاترین میزان مبالغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ پشتیبانی می‌نماید.

جدول ۴-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس-دی و بهمن ۹۷

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت			سهم از مبلغ تراکنش‌های خرید			سهم از مبلغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ		
دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف
۸/۹۴٪	۸/۵۸٪	-۰/۳۶٪	۶/۰۹٪	۸/۱۴٪	۲/۰۶٪			
۰/۳۱٪	۰/۳۵٪	۰/۰۴٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪			
۲۳/۹۵٪	۲۵/۲۸٪	۱/۳۴٪	۲۸/۳۱٪	۵/۰۲٪	-۲۳/۳۰٪			
۱۰/۱۵٪	۱۰/۲۵٪	۰/۰۹٪	۱۲/۵۳٪	۱۰/۳۳٪	-۲/۲۱٪			
۵/۷۱٪	۵/۷۳٪	۰/۰۳٪	۲/۶۶٪	۳/۷۸٪	۱/۱۳٪			
۱۳/۵۳٪	۱۳/۵۵٪	۰/۰۲٪	۳۲/۷۹٪	۴۳/۹۹٪	۱۱/۲۰٪			
۲/۱۳٪	۲/۱۲٪	-۰/۰۱٪	۰/۱۷٪	۰/۲۰٪	۰/۰۳٪			
۱/۷۶٪	۱/۷۷٪	۰/۰۱٪	۱/۶۵٪	۲/۲۵٪	۰/۶۰٪			
۹/۹۱٪	۹/۷۲٪	-۰/۱۹٪	۷/۹۲٪	۱۲/۲۱٪	۴/۲۹٪			
۲/۵۰٪	۱/۹۸٪	-۰/۵۲٪	۰/۱۶٪	۰/۲۵٪	۰/۰۸٪			
۶/۶۴٪	۶/۷۱٪	۰/۰۷٪	۳/۲۲٪	۳/۷۳٪	۰/۵۰٪			
۱۴/۴۹٪	۱۳/۹۵٪	-۰/۵۴٪	۴/۴۸٪	۱۰/۱۰٪	۵/۶۲٪			

اطلاعات جدول بالا نشان می‌دهد که بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های خرید در بهمن ماه ۹۷ و ماه دی با رقمی برابر با ۱/۳۴ درصد افزایش در شرکت "به‌پرداخت ملت" اتفاق افتاده است. همچنین این شرکت با ریزش بی‌سابقه‌ی ۲۳/۳۰ درصدی در سهم مبلغی تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ خود، بالاترین تفاضل را نشان داده و سهم بازار خود را به ۵ درصد کاهش داده است. شرکت "به‌پرداخت ملت" در ماه‌های گذشته رقیب شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ محسوب می‌شده است.

شکل ۴-۶ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های سرویس‌های مختلف را در بهمن ماه ۱۳۹۷ نمایش می‌دهد.

شکل ۴-۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - بهمن ۱۳۹۷

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که شرکت "الکترونیک کارت دماوند" همچنان کمترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها را در بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت داشته و سهم آن از بازار کلیه سرویس‌های خدمات پرداخت کارت بسیار ناچیز است.

۴.۱.۴. بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها

در این بخش عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از منظر تراکنش‌های ناموفق حوزه پذیرندگی مورد بررسی قرار می‌گیرد و هدف آن، انجام مقایسه‌ای بین شرکت‌ها در پشتیبانی از تراکنش‌های صحیح و دقت در عملکرد می‌باشد. بدین منظور سهم خطای پذیرندگی از تعداد کل تراکنش‌های هر شرکت PSP محاسبه می‌شود تا بررسی شود که کدام شرکت عملکرد بهتری از این منظر داشته است. جدول ۴-۵ نتایج این بررسی در دو ماه متوالی دی و بهمن ۹۷ را منعکس نموده است.

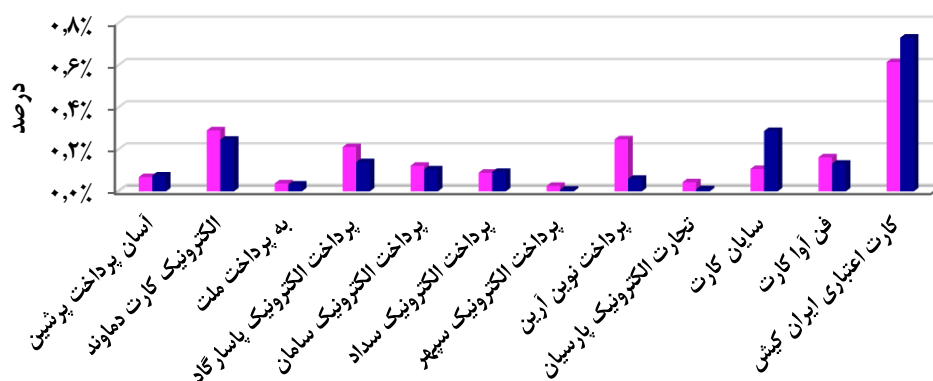
جدول ۴-۵ مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP - دی و بهمن ۹۷

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	نسبت تعداد خطای پذیرندگی به تعداد کل تراکنش‌ها		درصد تغییرات
	دی	بهمن	
آسان پرداخت پرشین	۰/۰۶۸٪	۰/۰۷۶٪	۰/۰۰۸٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۹۱٪	۰/۲۴۷٪	-۰/۰۴۴٪
به پرداخت ملت	۰/۰۳۸٪	۰/۰۳۳٪	-۰/۰۰۶٪
پرداخت الکترونیک سداد	۰/۰۸۹٪	۰/۱۴۰٪	۰/۰۵۱٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۰/۲۱۱٪	۰/۱۰۵٪	-۰/۱۰۶٪
پرداخت الکترونیک سامان	۰/۱۲۲٪	۰/۰۹۳٪	-۰/۰۲۹٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۰/۰۲۶٪	۰/۰۰۹٪	-۰/۰۱۸٪
پرداخت نوین آراین	۰/۲۴۸٪	۰/۰۶۰٪	-۰/۱۸۸٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۰/۰۴۴٪	۰/۰۱۱٪	-۰/۰۳۳٪
سایان کارت	۰/۱۰۷٪	۰/۲۸۸٪	۰/۱۸۱٪
فن آوا کارت	۰/۱۶۲٪	۰/۱۳۲٪	-۰/۰۳۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۰/۶۱۴٪	۰/۷۳۱٪	۰/۱۱۶٪

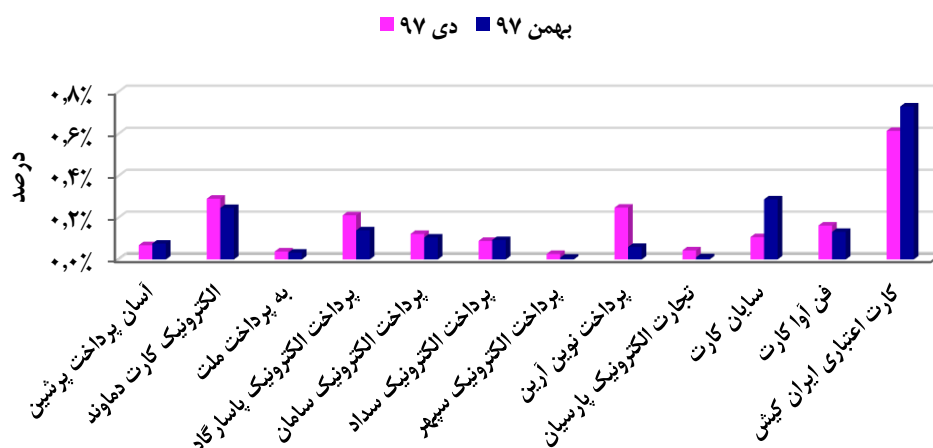
* هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان‌دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف سایر جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت *Bol d* نمایش داده شده است.

در ماه بهمن همچنان شرکت "پرداخت الکترونیک سپهر" جایگاه نخست در بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را به‌دست آورده است. پس از این شرکت با سهم ۰/۰۰۹ درصدی تعداد خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها، شرکت‌های "تجارت الکترونیک پارسیان" و "به‌پرداخت ملت" نیز با کسب رقمی کمتر از ۰/۰۵ درصد در جایگاه بعدی از منظر کمترین میزان شاخص قرار گرفته‌اند. در ماه جاری مجدداً شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" بالاترین عدد شاخص مذکور را در اختیار دارد. با توجه به کم شدن خطای پذیرندگی در بیشتر شرکت‌ها، کاهش رقم این شاخص در آن‌ها قابل انتظار بوده است. در

■ دی ۹۷ ■ بهمن ۹۷

شکل ۴-۷ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۴-۷ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها - دی و بهمن ۹۷

در مقایسه ماهانه عملکرد این شرکت‌ها ملاحظه می‌شود که بیشترین کاهش در نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها (عملکرد مثبت)، در شرکت "پرداخت نوین آرین" رخ داده و بیشترین تغییرات مثبت این شاخص به شرکت "سایان کارت" تعلق داشته است.

۴,۱,۵. اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال -

هیرشمن^{۲۱} به ازای ابزارهای پذیرش

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود.^{۲۲} شاخص هرفیندال - هیرشمن یکی از شاخص‌های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است که از اطلاعات همه‌ی شرکت‌ها برای اندازه گیری تمرکز و قدرت رقابتی در صنعت استفاده می‌کند؛ به طوری که هرچه میزان شاخص تمرکز کمتر باشد، بازار رقابتی‌تر است و هر چه میزان شاخص تمرکز بیشتر باشد، نشان‌دهنده آن است که رقابت کمتری در صنعت وجود دارد و بازار به انحصار نزدیک‌تر می‌باشد. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال - هیرشمن، می‌توان در خصوص تمرکز بازار قضاوت نمود که دامنه مقادیر شاخص و وضعیت تمرکز بازار در جدول ۴-۶ ارائه شده است.

جدول ۴-۶ وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن

وضعیت تمرکز	اندازه HHI
رقابتی	کمتر از ۱۰۰۰
تمرکز ملایم	بین ۱۰۰۰ تا ۱۸۰۰
تمرکز بالا	بالای ۱۸۰۰

برای محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در شبکه پرداخت الکترونیک کشور، نیاز به دانستن سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP می‌باشد. به این منظور می‌توان سهم هر یک از شرکت‌ها از تعداد تراکنش‌ها را به ازای ابزارهای مختلف و همچنین نوع خدمات پرداخت مورد ارائه آن‌ها به کار گرفت.

^{۲۱} Herfindahl-Hirschman Index

^{۲۲} برای به دست آوردن این شاخص از مجموع مربع سهم در بازار صنایع مختلف، اندازه‌های تولید، فروش، نیروی کار و مانند آن برای همه بنگاه‌ها در صنعت یا بازار استفاده می‌شود. در واقع این شاخص به هر بنگاه به اندازه سهم آن در بازار وزن می‌دهد. شاخص هرفیندال - هیرشمن (HHI) به صورت زیر تعریف میشود:

$$HHI = \sum_{i=1}^N S_i^2$$

که S_i^2 مربع سهم بازار بنگاه (شرکت) i و N تعداد بنگاه‌های موجود در صنعت یا بازار است.

در جدول ۴-۷ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد به ازای هر سه ابزار پذیرش برای بهمن سال ۹۷ محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار هر ابزار پذیرش محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده‌است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال-هیرشمن را است که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۴-۷ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۳۹۷

شاخص H-H و شرکت PSP		کارتخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش موبایلی
S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
۱۲/۶۸	۱۶۰/۷۲	۳۰/۳۷	۹۲۲/۳۸	۲۹/۰۵	۸۴۳/۹۶	
۰/۴۱	۰/۱۷	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	
۲۳/۴۲	۵۴۸/۵۵	۹/۴۴	۸۹/۰۶	۰/۲۳	۰/۰۵	
۷/۶۷	۵۸/۸۶	۶/۰۹	۳۷/۰۸	۰/۰۵	۰/۰۰	
۵/۷۹	۳۳/۵۲	۱/۵۵	۲/۳۹	۰/۰۴	۰/۰۰	
۱۷/۶۵	۳۱۱/۵۷	۱۴/۳۸	۲۰۶/۸۳	۳۰/۵۳	۹۳۲/۳۳	
۱/۰۸	۱/۱۶	۰/۱۴	۰/۰۲	۰/۰۰	۰/۰۰	
۱/۴۶	۲/۱۳	۶/۳۴	۴۰/۱۹	۳۳/۲۲	۱،۱۰۳/۲۶	
۱۳/۸۴	۱۹۱/۴۶	۲۸/۵۲	۸۱۳/۶۷	۵/۵۴	۳۰/۶۸	
۱/۳۶	۱/۸۶	۰/۰۴	۰/۰۰	۰/۸۶	۰/۷۴	
۴/۸۲	۲۳/۱۹	۲/۳۴	۵/۴۶	۰/۱۶	۰/۰۳	
۹/۸۳	۹۶/۵۹	۰/۸۰	۰/۶۴	۰/۳۲	۰/۱۰	
۱،۴۲۹/۷۷	-	-	۲،۱۱۷/۷۱	-	۲،۹۱۱/۱۵	

در بهمن ماه ۱۳۹۷ شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار کارتخوان فروشگاهی عددی حدود ۱،۴۳۰ به دست آمده است (بین ۱،۰۰۰ تا ۱،۸۰۰) که نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار این ابزار است؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. برای این شاخص در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی به ترتیب ارقامی در حدود ۲،۱۱۸ و ۲،۹۱۱ حاصل شده است (بیشتر از ۱،۸۰۰) که مبین وجود تمرکز بالا در بازار این ابزارهاست می‌باشد. به این معنا که تعداد بسیار کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت‌های

"آسان پرداخت پرشین" و "تجارت الکترونیک پارسیان" و پس از آن دو تا حدودی شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت‌های "پرداخت نوین آرین"، "پرداخت الکترونیک سامان" و نیز "آسان پرداخت پرشین" در بازار تراکنش‌های موبایلی تاثیرگذار هستند.

اختلاف میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در ماه بهمن ۹۷ نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴-۸ ارائه شده است.

جدول ۴-۸ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در دی و بهمن ۹۷

HHI	کارتخوان فروشگاهی			ابزار پذیرش اینترنتی			ابزار پذیرش موبایلی	
	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن
شاخص H-H	۱,۴۲۵/۹۹	۱,۴۲۹/۷۷	۳/۷۸	۲,۰۶۴/۶۲	۲,۰۱۷/۷۱	۵۳/۰۹	۲,۹۲۹/۳۹	۲,۹۱۱/۱۵
								اختلاف
								-۱۸/۱۴

در ماه بهمن شاخص هرفیندال-هیرشمن نسبت به ماه گذشته در ابزار پذیرش موبایلی کاهش و در دو ابزار دیگر افزایش نشان می‌دهد. این تغییرات در هیچ یک از ابزارهای پذیرش حایز اهمیت نمی‌باشد چراکه وضعیت تمرکز بازار هیچ کدام از آن‌ها تغییری پیدا نکرده است. بالا رفتن این شاخص بیانگر رو به افزایش بودن تمرکز بازار بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت با سهم بالا و کاهش قدرت بازاری دیگر شرکت‌ها است. رفتار رو به رشد شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" در زیاد شدن تمرکز بازار ابزار پذیرش اینترنتی تاثیرگذار بوده است.

۴,۱,۶ اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-

هیرشمن به ازای نوع سرویس

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن به ازای هریک از انواع سرویس در شبکه‌ی پرداخت کشور سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۴-۹ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد، به ازای هر سه نوع خدمت برای بهمن ۹۷ محاسبه شده‌است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار هر نوع سرویس محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده‌است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال-هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۹-۴ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس - بهمن ۹۷

شاخص H-H و شرکت PSP		خرید		پرداخت قبض و خرید شارژ		مانده گیری
S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
۱۲/۵۸	۱۵۸/۱۵	۲۹/۱۶	۸۵۰/۱۱	۱۳/۸۱	۱۹۰/۶۴	آسان پرداخت پرشین
۰/۳۹	۰/۱۵	۰/۱۲	۰/۰۱	۰/۴۹	۰/۳۴	الکترونیک کارت دماوند
۲۳/۳۱	۵۴۳/۱۶	۸/۴۰	۷۰/۴۸	۱۸/۹۵	۳۵۹/۱۹	به پرداخت ملت
۷/۵۳	۵۶/۷۲	۳/۸۴	۱۴/۷۵	۸/۳۸	۷۰/۲۴	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
۵/۴۸	۳۰/۰۸	۲/۹۰	۸/۴۲	۶/۰۰	۳۶/۰۲	پرداخت الکترونیک سامان
۱۷/۷۴	۳۱۴/۸۰	۲۲/۵۹	۵۱۰/۵۱	۱۵/۷۱	۲۴۶/۹۰	پرداخت الکترونیک سداد
۱/۰۳	۱/۰۷	۰/۲۷	۰/۰۷	۱/۳۶	۱/۸۴	پرداخت الکترونیک سپهر
۱/۸۷	۳/۴۸	۱۶/۴۹	۲۷۲/۰۳	۱/۳۰	۱/۶۹	پرداخت نوین آرین
۱۴/۴۸	۲۰۹/۶۶	۱۱/۵۸	۱۳۴/۰۱	۱۶/۱۰	۲۵۹/۱۶	تجارت الکترونیک پارسیان
۱/۲۹	۱/۶۷	۰/۸۶	۰/۷۳	۱/۶۰	۲/۵۵	سایان کارت
۴/۶۴	۲۱/۵۲	۲/۱۳	۴/۵۳	۵/۷۲	۳۲/۶۹	فن آوا کارت
۹/۶۶	۹۳/۳۹	۱/۶۷	۲/۷۷	۱۰/۵۹	۱۱۲/۱۲	کارت اعتباری ایران کیش
-	۱,۴۳۳/۸۵	-	۱,۸۶۸/۴۴	-	۱,۳۱۳/۲۹	شاخص هرفیندال - هیرشمن

در بهمن ماه شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار تراکنش‌های خرید و مانده‌گیری به ترتیب ۱,۴۳۴ و ۱,۳۱۳ به‌دست آمده است (بین ۱,۰۰۰ تا ۱,۸۰۰) که نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار این ابزارهاست؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های خرید و همچنین مانده‌گیری در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد.

برای این شاخص در بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ رقمی حدود ۱,۸۶۸ حاصل شده است (بیشتر از ۱,۸۰۰) که مبین وجود تمرکز بالا در بازار این نوع سرویس می‌باشد. به این معنا که تنها تعدادی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت‌های "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" و با اختلاف دو شرکت "پرداخت نوین آرین" و "تجارت الکترونیک پارسیان" در بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ از بیشترین سهم برخوردارند.

اختلاف میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در ماه بهمن ۹۷ نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴-۱۰ ارائه شده است.

جدول ۴-۱۰ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در دی و بهمن ۹۷

HHI	خرید		پرداخت قبض و خرید شارژ		مانده‌گیری	
	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف
شاخص H-H	۱،۴۲۹/۳۰	۱،۴۳۳/۸۵	۴/۵۵	۱،۸۸۱/۷۴	۱،۸۶۸/۴۴	-۱۳/۳۰
				۱،۳۱۱/۶۳	۱،۳۱۳/۲۹	۱/۶۶

در ماه بهمن شاخص هرفیندال-هیرشمن نسبت به ماه گذشته در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ کاهش و در دو نوع دیگر افزایش نشان می‌دهد. رفتار رو به رشد شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" در کم شدن تمرکز بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ تاثیرگذار بوده است. به‌طور کلی تغییرات به‌گونه‌ای نبوده‌اند که شکل نوع تمرکز بازار را در آن‌ها عوض کنند.

۴،۲. بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش

یکی از مهمترین شاخص‌های حوزه‌ی پرداخت الکترونیک کارت، بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در مدیریت، پشتیبانی و توسعه ابزارهای پذیرش می‌باشد. با توجه به آینده‌ی صنعت پرداخت در حوزه‌ی پرداخت‌های موبایلی و اینترنتی، در گزارش اقتصادی شاپرک سعی شده است که علاوه بر ارائه‌ی اطلاعات در خصوص کارتخوان-های فروشگاهی، به ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی نیز پرداخته شود. از این رو در این بخش ابتدا عملکرد شرکت‌ها در هریک از ابزارهای پذیرش به تفکیک ابزارهای فعال سیستمی و تراکنش‌دار مورد بررسی قرار گرفته و پس از آن به‌طور ویژه به عملکرد آن‌ها در کارتخوان فروشگاهی توجه می‌شود.

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد هر یک از انواع ابزار پذیرش فعال سیستمی و تراکنش‌دار به ازای هر شرکت مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی در دو ماه دی و بهمن ۹۷ در جدول ۴-۱۱ ارائه شده است.

در بهمن ماه میزان ناچیزی بر تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی شبکه‌ی پرداخت کارت کشور افزوده شده است. در ماه جاری برخی از شرکت‌ها کارتخوان فعال جدید در شبکه تعریف نموده‌اند و در بعضی دیگر نیز ریزش این نوع ابزار مشاهده می‌شود. شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" با کسب سهم بازار ۱۵/۸۶ درصدی به‌عنوان دارنده‌ی بالاترین تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی محسوب می‌گردد. در این ماه شرکت "فن‌آوا کارت" بیشترین کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی را تعریف نموده و در مقابل شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" بیشترین کاهش را در این گونه از کارتخوان‌های فروشگاه‌های ثبت کرده است.

بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی فعال سیستمی نیز با رشدی بالغ بر یک درصد روبه‌رو بوده است. عمده‌ی شرکت‌ها بر تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی خود افزوده‌اند. از سویی دیگر همچنان شرکت "آسان پرداخت پرشین" با سهم بازار ۵۸/۹۷ درصدی از بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی فعال پشتیبانی می‌کند. لازم به توضیح است که برخی شرکت‌ها با بازتعریف برخی از کارتخوان‌های فروشگاه‌های خود به‌عنوان ابزار پذیرش اینترنتی، سعی در تسهیل انجام خدمات پرداخت کارت از طریق نرم‌افزار موبایلی خود و بر بستر اینترنت نموده‌اند. ابزارهای پذیرش فوق این امکان را برای مشتریان فراهم می‌نمایند تا با استفاده از نرم افزار این شرکت‌ها بر روی موبایل، اقدام به دریافت QRCode پذیرنده نموده و به آسانی پرداخت بدون کارت خود را با وارد کردن اطلاعات رمز دوم و CVV۲ انجام دهند.

در بازار ابزار پذیرش موبایلی نیز شرکت "به‌پرداخت ملت" با استمرار روند رو به رشد گذشته‌ی خود در این گونه از ابزارها، همچنان بخش عظیمی از سهم بازار ابزارهای موبایلی فعال سیستمی را با رقمی معادل با ۹۲/۱۵ درصد در اختیار دارد. شرکت "آسان پرداخت پرشین" که تعداد این گونه از ابزارهای خود را در شهریور ماه به بیش از ۱۵۰ برابر افزایش داده و با این رشد قابل ملاحظه، بازار ابزارهای موبایلی را دستخوش تغییر نموده بود، طی چند ماه اخیر اقدام به حذف برخی از ابزارهای مذکور کرده است. در مقابل آن همچنان شرکت "به‌پرداخت ملت" روند مثبت خود را با شتاب در این حوزه طی می‌نماید. در کل می‌توان گفت بازتعریف تعدادی از کارتخوان‌های فروشگاه‌های در برخی از شرکت‌ها به‌عنوان ابزار پذیرش موبایلی و همچنین ورود اپلیکیشن‌های موبایلی به بازار پرداخت و رونق گرفتن بازار فین‌تک‌ها عواملی هستند که منجر به رشد ابزارهای اینترنتی و موبایلی در صنعت پرداخت شده‌اند.

جدول ۴-۱۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی-دی و بهمن ۹۷

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارتخوان فروشگاهی			سهم از تعداد ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد ابزار پذیرش موبایلی		
	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۸/۸۱٪	۸/۷۷٪	-۰/۰۴٪	۵۹/۷۶٪	۵۸/۹۷٪	-۰/۷۹٪	۷/۴۷٪	۷/۰۲٪	-۰/۴۶٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۴۹٪	۰/۵۵٪	۰/۰۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۲/۸۶٪	۱۳/۰۰٪	۰/۱۴٪	۲/۱۷٪	۲/۱۴٪	-۰/۰۲٪	۹۱/۶۹٪	۹۲/۱۵٪	۰/۴۶٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۲/۰۸٪	۱۱/۴۵٪	-۰/۶۳٪	۴/۷۱٪	۴/۶۷٪	-۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۷/۹۳٪	۷/۸۷٪	-۰/۰۶٪	۰/۶۵٪	۰/۶۱٪	-۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۳/۸۱٪	۱۴/۰۴٪	۰/۲۳٪	۴/۶۷٪	۴/۸۹٪	۰/۲۲٪	۰/۳۴٪	۰/۳۴٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۲/۰۶٪	۲/۰۸٪	۰/۰۳٪	۰/۴۰٪	۰/۴۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آراین	۲/۴۱٪	۲/۴۸٪	۰/۰۷٪	۴/۹۰٪	۴/۸۷٪	-۰/۰۳٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۳/۹۹٪	۱۳/۸۱٪	-۰/۱۸٪	۱/۵۲٪	۱/۶۲٪	۰/۱۰٪	۰/۴۰٪	۰/۴۰٪	۰/۰۰٪
سایان کارت	۲/۱۹٪	۲/۱۹٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۷٪	۰/۰۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۷/۵۹٪	۷/۸۷٪	۰/۲۹٪	۰/۱۰٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۱۵/۷۷٪	۱۵/۸۶٪	۰/۰۹٪	۲۱/۰۵٪	۲۱/۶۵٪	۰/۶۰٪	۰/۰۵٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪

همانگونه که جدول بالا نشان می‌دهد، رقمی معادل با ۰/۶۳ درصد از سهم ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" کاسته شده است. دامنه‌ی تغییرات شاخص سهم بازار در ابزار پذیرش اینترنتی فعال سیستمی شرکت "آسان پرداخت پرشین" با عددی برابر با ۰/۷۹ درصد کاهش، بیشترین اختلاف را نشان می‌دهد. سهم بازار ابزار پذیرش موبایلی بین دو شرکت "به پرداخت ملت" و "آسان پرداخت پرشین" در نوسان بوده است.

سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی تراکنش-دار در دو ماه متوالی دی و بهمن ۹۷ در جدول ۴-۱۲ ارائه شده است. همانگونه که ملاحظه می‌گردد، در این ماه همچنان شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" در ابزار کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار با کسب ۱۴/۷۸ درصد، بالاترین سهم را در اختیار دارد. این شرکت هم در تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی و هم در کارتخوان‌های تراکنش‌دار، با اختلاف اندکی نسبت به چند شرکت دیگر، بیشترین سهم را از آن خود

نموده است. برخلاف ماه گذشته درحالیکه در تعداد کارتهای فعال سیستمی شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" رشد مثبت مشاهده می‌شود، اما در تعداد کارتهای تراکنش‌دار آن ریزش اتفاق افتاده است. بالاترین افزایش در تعداد کارتهای تراکنش‌دار شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" گزارش می‌شود.

در حوزه ابزارهای پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار همچنان شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کسب ۴۲/۰۳ درصد از سهم بازار، از سایر شرکت‌ها پیشی گرفته است. در بهمن ماه تعداد ابزار پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار این شرکت برخلاف ابزارهای پذیرش اینترنتی فعال سیستمی آن رشد یافته است. شرکت "به پرداخت ملت" با رقمی معادل با ۸۳/۴۱ درصد عمده‌ی سهم بازار ابزارهای پذیرش موبایلی را پوشش می‌دهد. نکته‌ی قابل توجه در ابزارهای اینترنتی و علی‌الخصوص موبایلی اختلاف قابل ملاحظه بین تعداد ابزارهای فعال سیستمی و تراکنش‌دار آن‌ها است.

جدول ۴-۱۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار-دی و بهمن ۹۷

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارتهای فروشگاهی			سهم از تعداد ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد ابزار پذیرش موبایلی		
	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۱۰/۰۵٪	۹/۶۱٪	-۰/۴۳٪	۳۸/۳۳٪	۴۲/۰۳٪	۳/۷۱٪	۵/۳۳٪	۶/۱۷٪	۰/۸۴٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۴۹٪	۰/۵۴٪	۰/۰۶٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۳/۸۵٪	۱۳/۷۲٪	-۰/۱۳٪	۱۶/۷۰٪	۱۵/۳۲٪	-۱/۳۷٪	۸۲/۸۷٪	۸۳/۴۱٪	۰/۵۴٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۱/۲۸٪	۱۲/۱۹٪	۰/۹۱٪	۹/۳۴٪	۷/۷۶٪	-۱/۵۸٪	۰/۲۲٪	۰/۲۰٪	-۰/۰۲٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۸/۷۸٪	۸/۶۸٪	-۰/۰۹٪	۳/۸۲٪	۳/۶۵٪	-۰/۱۷٪	۰/۰۸٪	۰/۰۶٪	-۰/۰۲٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۳/۶۸٪	۱۳/۶۹٪	۰/۰۱٪	۱۸/۰۹٪	۱۷/۵۹٪	-۰/۵۰٪	۴/۸۴٪	۵/۲۳٪	۰/۳۸٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۲/۲۲٪	۲/۲۴٪	۰/۰۲٪	۲/۳۵٪	۲/۱۴٪	-۰/۲۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۶٪	۰/۰۶٪
پرداخت نوین آراین	۲/۰۹٪	۲/۰۸٪	-۰/۰۱٪	۱/۲۳٪	۱/۱۱٪	-۰/۱۲٪	۱/۴۴٪	۱/۴۶٪	۰/۰۱٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۳/۰۷٪	۱۲/۹۸٪	-۰/۰۹٪	۶/۳۶٪	۶/۸۹٪	۰/۵۳٪	۱/۵۸٪	۰/۹۷٪	-۰/۶۱٪
سایان کارت	۲/۲۲٪	۲/۱۲٪	-۰/۱۰٪	۰/۰۴٪	۰/۰۳٪	-۰/۰۱٪	۰/۴۱٪	۰/۳۷٪	-۰/۰۴٪
فن آوا کارت	۷/۲۵٪	۷/۳۷٪	۰/۱۱٪	۰/۴۳٪	۰/۴۳٪	۰/۰۰٪	۰/۳۸٪	۰/۳۱٪	-۰/۰۷٪
کارت اعتباری ایران کیش	۱۵/۰۲٪	۱۴/۷۸٪	-۰/۲۴٪	۳/۳۳٪	۳/۰۴٪	-۰/۲۸٪	۲/۸۶٪	۱/۷۷٪	-۱/۰۹٪

با توجه به جدول فوق ملاحظه می‌شود که در بازار کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار، شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" با افزایش ۰/۹۱ درصدی در سهم خود نسبت به ماه گذشته مواجه شده است. در روندی مشابه در ابزار پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار، شرکت "آسان پرداخت پرشین" افزایش سهمی برابر با ۳/۷۱ درصد را نشان می‌دهد. شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" با ۱/۰۹ درصد کاهش، بالاترین اختلاف سهم در بازار تراکنش‌های موبایلی تراکنش‌دار را در اختیار دارد.

۴,۳. بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌های

کارتخوان فروشگاه‌های به سبب تعدد ابزار و نیز تعداد و مبلغ^{۳۳} تراکنش‌ها اهمیت ویژه‌ای نسبت به سایر ابزارهای پذیرش در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی دارد. به همین علت به طور ویژه عملکرد کارتخوان فروشگاه‌های شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت بررسی می‌شود.

با توجه به اهمیت کارتخوان‌های فروشگاه‌های در صنعت پرداخت کشور به دلیل سهم بالای تعدادی و مبلغی آن‌ها در تراکنش‌ها، مطالعه‌ای در عملکرد شرکت‌ها در این ابزار انجام شده و با محاسبه شاخص اثربخشی آن‌ها، نحوه‌ی توزیع این ابزارها توسط شرکت‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. برای این منظور ابتدا سهم هر شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های و سهم هر شرکت PSP از کل تعداد ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌های در هر استان مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته و اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی و کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار برای هر یک از آن‌ها در بعد کشوری و نیز در بعد استانی اندازه‌گیری و تحلیل شده است. در پایان با بهره‌جویی از آمار کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی شرکت‌های PSP، عملکرد هر شرکت در خصوص این نوع کارتخوان‌ها بررسی خواهد شد.

^{۳۳} تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های از کل تراکنش‌های شبکه پرداخت در بهمن ۹۷، رقمی بیش از ۸۸ درصد بوده که بالغ بر ۹۱ درصد مبالغ تراکنش‌های این شبکه را جابجا می‌نماید.

۴,۳,۱. سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های در استان‌های کشور

سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های تفکیک استان‌های کشور در بهمن ماه ۱۳۹۷ در جدول ۴-۱۳ ارائه شده‌است. همانگونه که ملاحظه می‌گردد، در مجموع شرکت‌های "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان" و "تجارت الکترونیک پارسیان" بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های را در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند. شرکت "به پرداخت ملت" تقریباً در تمام استان‌ها، با اختلاف نسبت به سایر شرکت‌ها از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های پشتیبانی می‌نماید.

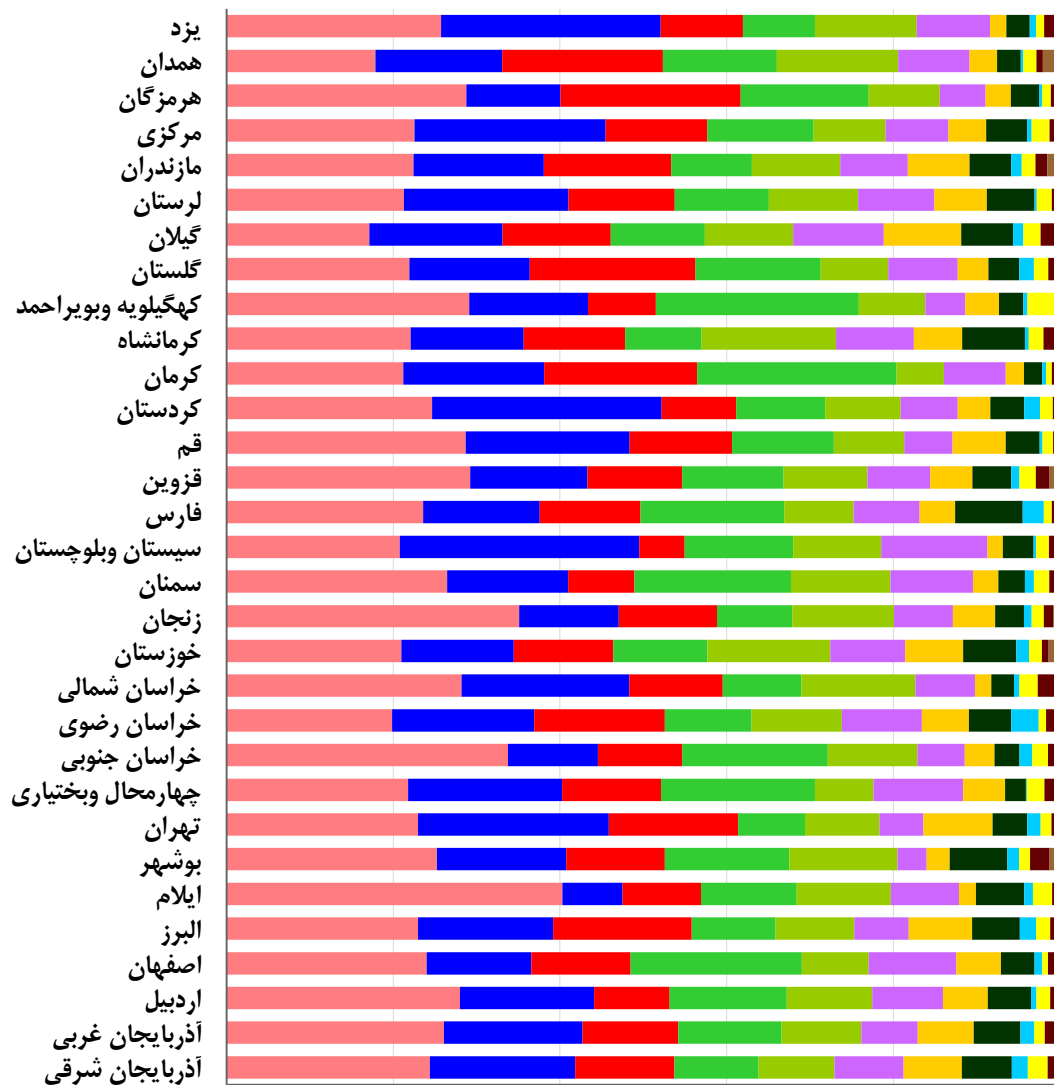
جدول ۴-۱۳ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های تفکیک استان - بهمن ۱۳۹۷

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آرین	تجارت الکترونیک پارسیان	سایان کارت	فن آو کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۱۰/۱۲٪	۰/۱۹٪	۲۴/۴۰٪	۸/۳۰٪	۷/۰۱٪	۱۷/۴۳٪	۱/۲۸٪	۱/۹۵٪	۱۱/۹۱٪	۲/۳۷٪	۵/۹۶٪	۹/۰۹٪
آذربایجان غربی	۱۲/۴۱٪	۰/۳۵٪	۲۶/۰۸٪	۶/۷۶٪	۶/۷۳٪	۱۶/۶۲٪	۱/۴۶٪	۱/۶۲٪	۱۱/۴۹٪	۱/۲۸٪	۵/۶۴٪	۹/۵۵٪
اردبیل	۱۴/۰۷٪	۰/۰۴٪	۲۷/۹۹٪	۸/۴۹٪	۵/۳۶٪	۱۶/۰۹٪	۱/۱۰٪	۰/۶۷٪	۹/۰۷٪	۱/۶۵٪	۵/۲۱٪	۱۰/۲۵٪
اصفهان	۲۰/۵۵٪	۰/۳۸٪	۲۴/۰۰٪	۱۰/۵۱٪	۵/۳۶٪	۱۲/۵۶٪	۱/۰۳٪	۰/۹۵٪	۱۱/۹۰٪	۰/۶۹٪	۴/۰۲٪	۸/۰۴٪
البرز	۱۰/۰۷٪	۰/۳۲٪	۲۲/۹۷٪	۶/۵۱٪	۷/۶۲٪	۱۶/۲۰٪	۰/۸۴٪	۱/۹۷٪	۱۶/۶۳٪	۱/۶۷٪	۵/۷۴٪	۹/۴۷٪
ایلام	۱۱/۵۲٪	۰/۰۱٪	۴۰/۳۰٪	۸/۱۸٪	۲/۰۲٪	۷/۲۳٪	۰/۹۱٪	۱/۰۴٪	۹/۳۸٪	۲/۳۳٪	۵/۸۰٪	۱۱/۳۰٪
بوشهر	۱۴/۹۳٪	۱/۲۴٪	۲۵/۲۴٪	۳/۴۸٪	۲/۷۷٪	۱۵/۵۳٪	۲/۳۳٪	۱/۴۱٪	۱۱/۸۳٪	۱/۳۳٪	۶/۹۳٪	۱۲/۹۹٪
تهران	۸/۰۵٪	۰/۱۸٪	۲۲/۹۷٪	۵/۳۰٪	۸/۲۷٪	۲۲/۸۸٪	۰/۸۳٪	۱/۶۳٪	۱۵/۵۴٪	۱/۲۸٪	۴/۱۶٪	۸/۹۱٪
چهارمحال و بختیاری	۱۸/۴۵٪	۰/۰۰٪	۲۱/۷۹٪	۱۰/۷۷٪	۵/۰۳٪	۱۸/۴۷٪	۱/۸۶٪	۰/۱۴٪	۱۱/۸۸٪	۲/۰۹٪	۲/۴۹٪	۷/۰۳٪
خراسان جنوبی	۱۷/۵۰٪	۰/۱۸٪	۳۳/۷۷٪	۵/۶۷٪	۳/۵۹٪	۱۰/۷۷٪	۱/۲۵٪	۱/۵۵٪	۱۰/۱۲٪	۱/۸۶٪	۲/۹۸٪	۱۰/۷۶٪
خراسان رضوی	۱۰/۳۹٪	۰/۴۳٪	۱۹/۸۵٪	۹/۶۱٪	۵/۶۶٪	۱۷/۰۵٪	۱/۲۴٪	۳/۲۸٪	۱۵/۷۰٪	۰/۸۸٪	۵/۰۹٪	۱۰/۸۴٪
خراسان شمالی	۹/۴۳٪	۰/۴۰٪	۲۸/۲۰٪	۷/۱۲٪	۱/۹۷٪	۲۰/۱۱٪	۲/۲۸٪	۰/۶۵٪	۱۱/۲۴٪	۲/۱۶٪	۲/۷۴٪	۱۳/۷۰٪

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آراین	تجارت الکترونیک پارسیان	سیان کارت	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
خوزستان	۱۱/۳۰٪	۱/۳۷٪	۲۰/۹۵٪	۸/۹۹٪	۶/۹۶٪	۱۳/۵۱٪	۰/۷۷٪	۱/۵۶٪	۱۱/۹۵٪	۱/۵۴٪	۶/۳۶٪	۱۴/۷۴٪
زنجان	۹/۰۵٪	۰/۸۳٪	۳۵/۱۰٪	۷/۰۷٪	۵/۱۰٪	۱۱/۹۴٪	۱/۰۹٪	۰/۹۰٪	۱۱/۸۱٪	۱/۴۸٪	۳/۴۵٪	۱۲/۱۹٪
سمنان	۱۸/۷۹٪	۰/۰۲٪	۲۶/۴۵٪	۹/۹۲٪	۳/۰۵٪	۱۴/۵۴٪	۱/۲۳٪	۱/۰۸٪	۷/۹۵٪	۱/۸۶٪	۳/۱۷٪	۱۱/۹۳٪
سیستان و بلوچستان	۱۳/۰۲٪	۰/۰۰٪	۲۰/۷۹٪	۱۲/۷۹٪	۱/۸۲٪	۲۸/۷۱٪	۱/۳۱٪	۰/۳۱٪	۵/۴۵٪	۱/۵۳٪	۳/۷۰٪	۱۰/۵۷٪
فارس	۱۷/۲۸٪	۰/۲۷٪	۲۳/۵۸٪	۷/۸۹٪	۴/۲۸٪	۱۳/۹۸٪	۰/۷۰٪	۲/۵۴٪	۱۲/۱۰٪	۰/۹۴٪	۸/۱۱٪	۸/۳۳٪
قزوین	۱۲/۱۷٪	۱/۲۲٪	۲۹/۲۱٪	۷/۵۳٪	۵/۰۷٪	۱۴/۰۹٪	۱/۶۶٪	۱/۰۱٪	۱۱/۳۸٪	۱/۹۵٪	۴/۶۵٪	۱۰/۰۶٪
قم	۱۲/۲۰٪	۰/۰۰٪	۲۸/۷۰٪	۵/۸۱٪	۶/۳۷٪	۱۹/۶۴٪	۰/۷۹٪	۰/۳۶٪	۱۲/۳۱٪	۱/۲۸٪	۴/۰۷٪	۸/۴۷٪
کردستان	۱۰/۶۹٪	۰/۰۰٪	۲۴/۶۷٪	۶/۸۴٪	۳/۹۰٪	۲۷/۵۳٪	۰/۸۴٪	۱/۸۸٪	۸/۹۵٪	۱/۵۴٪	۴/۰۸٪	۹/۰۸٪
کرمان	۲۳/۹۵٪	۰/۱۶٪	۲۱/۲۱٪	۷/۴۲٪	۲/۱۸٪	۱۶/۸۸٪	۰/۷۸٪	۰/۴۴٪	۱۸/۳۵٪	۰/۷۲٪	۲/۲۱٪	۵/۶۸٪
کرمانشاه	۹/۱۹٪	۰/۰۰٪	۲۲/۰۹٪	۹/۳۱٪	۵/۸۰٪	۱۳/۵۳٪	۱/۹۸٪	۰/۴۵٪	۱۲/۲۱٪	۱/۷۷٪	۷/۵۴٪	۱۶/۱۳٪
کهگیلویه و بویراحمد	۲۴/۳۴٪	۰/۰۰٪	۲۹/۱۰٪	۴/۷۸٪	۴/۰۳٪	۱۴/۲۷٪	۰/۶۹٪	۰/۵۱٪	۸/۱۵٪	۳/۲۰٪	۲/۹۲٪	۸/۰۲٪
گلستان	۱۵/۰۳٪	۰/۰۹٪	۲۱/۹۳٪	۸/۳۴٪	۳/۶۸٪	۱۴/۴۵٪	۱/۳۰٪	۱/۷۵٪	۱۹/۸۸٪	۱/۷۳٪	۳/۷۰٪	۸/۱۲٪
گیلان	۱۱/۲۹٪	۰/۶۷٪	۱۷/۱۴٪	۱۰/۸۹٪	۹/۳۰٪	۱۵/۹۸٪	۱/۶۴٪	۱/۲۴٪	۱۲/۹۶٪	۲/۰۷٪	۶/۱۹٪	۱۰/۶۱٪
لرستان	۱۱/۲۸٪	۰/۰۰٪	۲۱/۲۵٪	۹/۱۶٪	۶/۳۰٪	۱۹/۷۵٪	۰/۹۷٪	۰/۲۶٪	۱۲/۷۸٪	۱/۸۰٪	۵/۷۲٪	۱۰/۷۳٪
مازندران	۹/۶۸٪	۱/۵۰٪	۲۲/۴۴٪	۸/۱۲٪	۷/۴۱٪	۱۵/۶۰٪	۱/۴۴٪	۱/۲۵٪	۱۵/۳۱٪	۱/۶۵٪	۵/۰۰٪	۱۰/۶۰٪
مرکزی	۱۲/۷۶٪	۰/۰۷٪	۲۲/۵۳٪	۷/۵۳٪	۴/۵۴٪	۲۲/۹۴٪	۱/۱۷٪	۰/۵۴٪	۱۲/۲۳٪	۲/۱۴٪	۴/۹۳٪	۸/۶۲٪
هرمزگان	۱۵/۳۸٪	۰/۰۵٪	۲۸/۷۸٪	۵/۴۸٪	۳/۰۴٪	۱۱/۲۹٪	۱/۰۲٪	۰/۳۹٪	۲۱/۶۱٪	۱/۰۳٪	۳/۴۰٪	۸/۵۲٪
همدان	۱۳/۶۷٪	۲/۰۳٪	۱۷/۸۶٪	۸/۵۳٪	۳/۳۲٪	۱۵/۲۳٪	۰/۷۹٪	۰/۲۸٪	۱۹/۲۷٪	۱/۵۷٪	۲/۸۶٪	۱۴/۵۹٪
یزد	۸/۶۳٪	۰/۲۱٪	۲۵/۷۵٪	۸/۸۳٪	۱/۹۵٪	۲۶/۳۶٪	۱/۶۶٪	۰/۷۵٪	۹/۸۷٪	۰/۹۸٪	۲/۸۱٪	۱۲/۲۰٪

سهام بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به تفکیک استان‌های کشور

برای بهمن ۱۳۹۷ در شکل ۴-۸ به تصویر کشیده شده است.

به پرداخت ملت
 تجارت الکترونیک پارسیان
 کارت اعتباری ایران کیش
 پرداخت الکترونیک پاسارگاد
 پرداخت الکترونیک سامان
 آسان پرداخت پرشین
 پرداخت الکترونیک سداد
 فن آوا کارت

شکل ۴-۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به تفکیک استان‌ها- بهمن ۱۳۹۷

۴,۳,۲. سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور

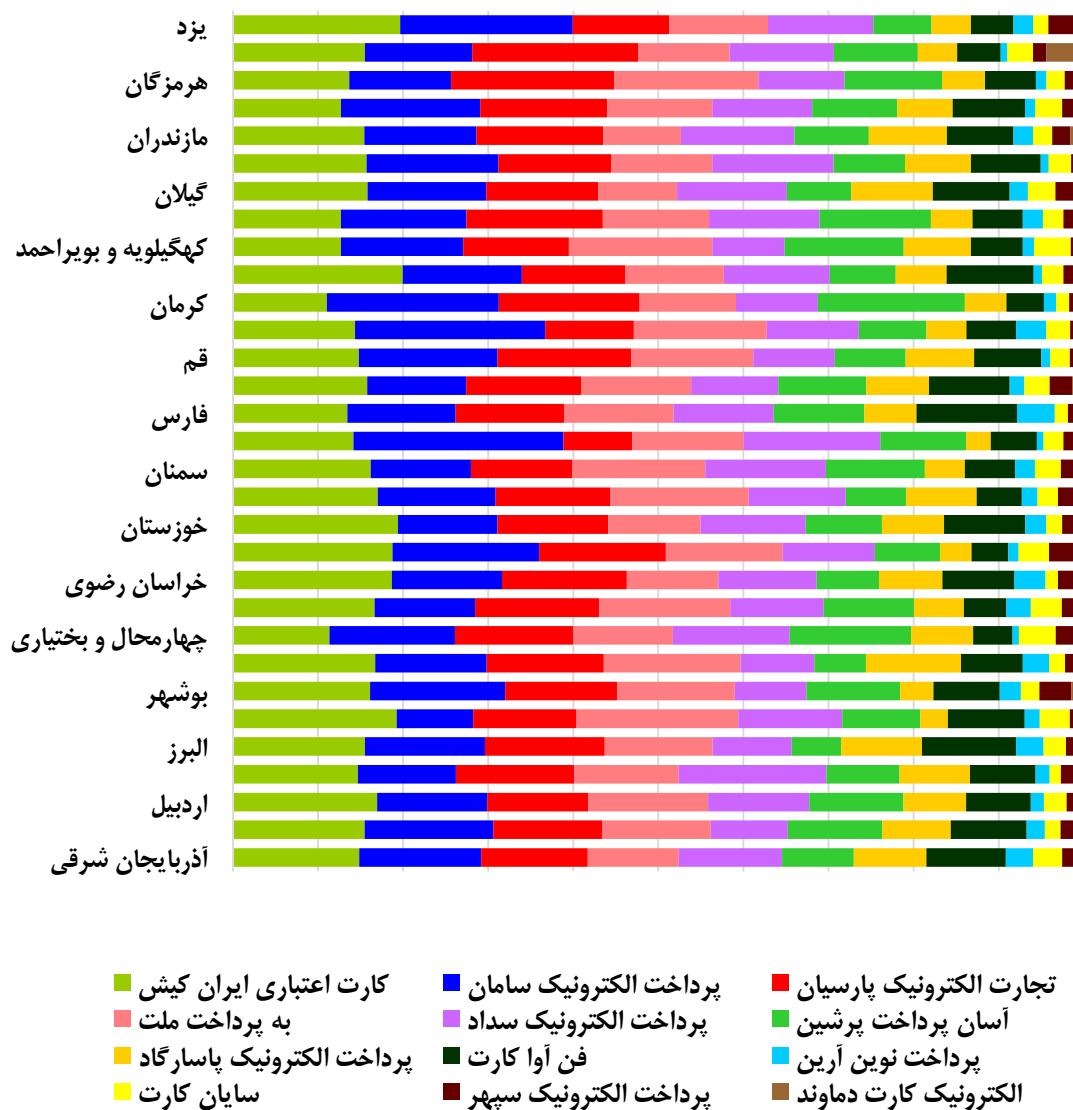
در این بخش به بررسی اطلاعات سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور پرداخته می‌شود. جدول ۴-۱۴ اطلاعات سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر استان را برای بهمن ۱۳۹۷ نشان می‌دهد. همانگونه که مشاهده می‌گردد شرکت‌های "کارت اعتباری ایران کیش"، "پرداخت الکترونیک سامان" و "تجارت الکترونیک پارسین" به ترتیب بیشترین سهم از بازار را از این منظر در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند. این امر با توجه به میزان شرکت‌های PSP در پشتیبانی از تعداد کارتهای فعال سیستمی قابل انتظار است.

جدول ۴-۱۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی به تفکیک استان - بهمن ۱۳۹۷

استان	آسان پرداخت پارسین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آرین	تجارت الکترونیک پارسین	سیان کارت	فن آو کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۸/۴۳٪	۰/۲۳٪	۱۰/۷۱٪	۱۲/۱۵٪	۸/۵۲٪	۱۴/۳۴٪	۲/۳۱٪	۳/۱۸٪	۱۲/۵۱٪	۳/۴۳٪	۹/۳۶٪	۱۴/۸۴٪
آذربایجان غربی	۱۱/۱۱٪	۰/۳۷٪	۱۲/۶۹٪	۹/۰۷٪	۸/۰۵٪	۱۵/۱۲٪	۲/۳۶٪	۲/۱۷٪	۱۲/۸۴٪	۱/۸۲٪	۸/۹۱٪	۱۵/۴۸٪
اردبیل	۱۱/۰۸٪	۰/۰۳٪	۱۴/۰۸٪	۱۱/۸۹٪	۷/۳۶٪	۱۲/۹۵٪	۱/۹۹٪	۱/۵۵٪	۱۱/۸۸٪	۲/۶۵٪	۷/۶۱٪	۱۶/۹۳٪
اصفهان	۸/۵۸٪	۰/۴۸٪	۱۲/۲۶٪	۱۷/۳۹٪	۸/۲۹٪	۱۱/۵۰٪	۲/۲۰٪	۱/۶۵٪	۱۳/۹۱٪	۱/۳۴٪	۷/۶۹٪	۱۴/۷۱٪
البرز	۵/۸۴٪	۰/۵۴٪	۱۲/۶۹٪	۹/۳۰٪	۹/۴۸٪	۱۴/۱۱٪	۱/۵۶٪	۳/۲۳٪	۱۴/۰۵٪	۲/۶۱٪	۱۱/۰۶٪	۱۵/۵۲٪
ایلام	۹/۱۸٪	۰/۰۰٪	۱۸/۹۸٪	۱۲/۲۳٪	۳/۲۵٪	۸/۹۹٪	۱/۶۴٪	۱/۷۵٪	۱۲/۱۷٪	۳/۵۴٪	۹/۰۴٪	۱۹/۲۳٪
بوشهر	۱۱/۰۳٪	۱/۴۵٪	۱۳/۷۸٪	۸/۴۴٪	۳/۹۰٪	۱۵/۸۶٪	۳/۷۶٪	۲/۴۶٪	۱۳/۱۸٪	۲/۱۹٪	۷/۸۱٪	۱۶/۱۴٪
تهران	۶/۰۷٪	۰/۳۷٪	۱۶/۰۸٪	۸/۶۸٪	۱۱/۱۸٪	۱۳/۱۰٪	۱/۸۴٪	۳/۱۱٪	۱۳/۷۵٪	۱/۸۴٪	۷/۲۵٪	۱۶/۷۲٪
چهارمحال و بختیاری	۱۴/۲۸٪	۰/۰۲٪	۱۱/۷۱٪	۱۳/۷۳٪	۷/۲۷٪	۱۴/۷۳٪	۳/۲۷٪	۰/۷۴٪	۱۳/۹۲٪	۴/۳۳٪	۴/۶۵٪	۱۱/۳۵٪
خراسان جنوبی	۱۰/۶۱٪	۰/۳۷٪	۱۵/۴۳٪	۱۰/۹۹٪	۵/۸۶٪	۱۱/۷۹٪	۲/۱۸٪	۲/۸۹٪	۱۴/۵۷٪	۳/۶۵٪	۴/۹۹٪	۱۶/۶۵٪

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آراین	تجارت الکترونیک پارسین	سایان کارت	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
خراسان رضوی	۷/۳۳٪	۰/۵۵٪	۱۰/۷۸٪	۱۱/۵۴٪	۷/۴۸٪	۱۲/۹۴٪	۲/۴۹٪	۳/۶۲٪	۱۴/۶۷٪	۱/۴۷٪	۸/۴۷٪	۱۸/۶۷٪
خراسان شمالی	۷/۶۷٪	۰/۵۸٪	۱۳/۷۱٪	۱۰/۸۷٪	۳/۷۰٪	۱۷/۲۰٪	۳/۴۹٪	۱/۲۳٪	۱۴/۹۱٪	۳/۵۷٪	۴/۳۰٪	۱۸/۷۷٪
خوزستان	۸/۹۶٪	۱/۱۱٪	۱۰/۸۳٪	۱۲/۳۸٪	۷/۳۰٪	۱۱/۷۳٪	۱/۴۴٪	۲/۴۲٪	۱۳/۰۱٪	۱/۸۸٪	۹/۵۶٪	۱۹/۳۸٪
زنجان	۷/۱۲٪	۰/۹۰٪	۱۶/۲۶٪	۱۱/۳۸٪	۸/۲۸٪	۱۳/۸۷٪	۲/۱۴٪	۱/۸۶٪	۱۳/۵۱٪	۲/۳۹٪	۵/۲۹٪	۱۷/۰۰٪
سمنان	۱۱/۶۴٪	۰/۰۹٪	۱۵/۶۲٪	۱۴/۱۷٪	۴/۶۹٪	۱۱/۷۶٪	۲/۵۹٪	۲/۳۳٪	۱۱/۹۲٪	۳/۰۵٪	۵/۹۳٪	۱۶/۲۱٪
سیستان و بلوچستان	۱۰/۰۸٪	۰/۰۱٪	۱۳/۱۱٪	۱۶/۰۷٪	۲/۹۱٪	۲۴/۶۹٪	۲/۳۹٪	۰/۸۲٪	۸/۰۷٪	۲/۳۰٪	۵/۳۹٪	۱۴/۱۷٪
فارس	۱۰/۶۳٪	۰/۴۱٪	۱۲/۸۵٪	۱۱/۷۹٪	۶/۱۶٪	۱۲/۷۳٪	۱/۴۵٪	۴/۴۳٪	۱۲/۷۶٪	۱/۵۴٪	۱۱/۸۱٪	۱۳/۴۵٪
قزوین	۱۰/۳۶٪	۱/۳۷٪	۱۲/۹۱٪	۱۰/۲۴٪	۷/۳۸٪	۱۱/۶۵٪	۲/۶۳٪	۱/۷۳٪	۱۳/۵۲٪	۲/۹۵٪	۹/۴۹٪	۱۵/۷۷٪
قم	۸/۳۱٪	۰/۰۱٪	۱۴/۳۷٪	۹/۶۱٪	۸/۰۴٪	۱۶/۲۸٪	۱/۶۱٪	۱/۰۵٪	۱۵/۷۰٪	۲/۳۲٪	۷/۹۰٪	۱۴/۸۰٪
کردستان	۷/۹۴٪	۰/۰۰٪	۱۵/۶۲٪	۱۰/۸۱٪	۴/۷۱٪	۲۲/۳۶٪	۱/۵۹٪	۳/۵۳٪	۱۰/۴۳٪	۲/۸۲٪	۵/۸۵٪	۱۴/۳۴٪
کرمان	۱۷/۲۷٪	۰/۲۹٪	۱۱/۳۰٪	۹/۶۶٪	۴/۸۹٪	۲۰/۲۲٪	۱/۴۳٪	۱/۴۳٪	۱۶/۵۶٪	۱/۵۴٪	۴/۳۷٪	۱۱/۰۴٪
کرمانشاه	۷/۷۸٪	۰/۰۱٪	۱۱/۵۶٪	۱۲/۴۴٪	۵/۹۵٪	۱۳/۹۹٪	۲/۳۷٪	۰/۹۸٪	۱۲/۲۰٪	۲/۵۳٪	۱۰/۲۵٪	۱۹/۹۵٪
کهگیلویه و بویراحمد	۱۴/۰۰٪	۰/۰۰٪	۱۶/۸۶٪	۸/۴۸٪	۷/۹۰٪	۱۴/۳۷٪	۱/۵۰٪	۱/۳۲٪	۱۲/۴۵٪	۴/۳۳٪	۶/۱۱٪	۱۲/۶۸٪
گلستان	۱۳/۱۱٪	۰/۱۳٪	۱۲/۴۸٪	۱۲/۹۶٪	۴/۸۷٪	۱۴/۷۴٪	۲/۲۴٪	۲/۲۵٪	۱۶/۰۵٪	۲/۴۴٪	۵/۹۳٪	۱۲/۷۱٪
گیلان	۷/۵۶٪	۰/۷۵٪	۹/۲۴٪	۱۲/۹۱٪	۹/۵۷٪	۱۳/۹۳٪	۲/۵۶٪	۲/۱۵٪	۱۳/۱۸٪	۳/۲۴٪	۹/۰۶٪	۱۵/۸۴٪
لرستان	۸/۳۸٪	۰/۰۱٪	۱۱/۸۶٪	۱۴/۲۶٪	۷/۷۶٪	۱۵/۵۱٪	۱/۴۸٪	۰/۹۳٪	۱۳/۲۶٪	۲/۶۴٪	۸/۲۱٪	۱۵/۷۰٪
مازندران	۸/۷۳٪	۱/۵۷٪	۹/۱۴٪	۱۳/۳۶٪	۹/۱۸٪	۱۳/۲۰٪	۲/۱۴٪	۲/۲۸٪	۱۴/۸۸٪	۲/۲۵٪	۷/۸۴٪	۱۵/۴۳٪
مرکزی	۹/۹۹٪	۰/۱۵٪	۱۲/۳۳٪	۱۱/۷۷٪	۶/۵۳٪	۱۶/۳۹٪	۲/۴۰٪	۱/۱۸٪	۱۴/۹۲٪	۳/۱۶٪	۸/۵۱٪	۱۲/۶۸٪
هرمزگان	۱۱/۴۸٪	۰/۱۱٪	۱۶/۹۱٪	۱۰/۱۳٪	۵/۰۵٪	۱۱/۹۶٪	۲/۱۲٪	۱/۲۳٪	۱۹/۱۹٪	۲/۱۵٪	۶/۰۰٪	۱۳/۶۸٪
همدان	۹/۸۳٪	۴/۴۰٪	۱۰/۷۷٪	۱۲/۲۸٪	۴/۶۶٪	۱۲/۵۹٪	۱/۵۶٪	۰/۷۹٪	۱۹/۴۹٪	۳/۰۱٪	۵/۰۹٪	۱۵/۵۲٪
یزد	۶/۸۷٪	۰/۳۳٪	۱۱/۶۰٪	۱۲/۳۷٪	۴/۶۲٪	۲۰/۲۸٪	۳/۸۲٪	۲/۳۵٪	۱۱/۳۷٪	۱/۷۵٪	۵/۰۰٪	۱۹/۶۵٪

شکل ۴-۹ سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور را برای دوره بهمن ۱۳۹۷ را به تصویر می‌کشد.

شکل ۴-۹ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان‌ها- بهمن ۱۳۹۷

۴,۳,۳. شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در

بعد کشوری

دو شاخص تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تعیین کننده عملکرد شرکت و توزیع مناسب این ابزارها توسط شرکت‌ها باشند که برای این منظور می‌توان شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی را تعریف نمود.

این شاخص بیانگر نسبت سهم هر شرکت از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به سهم آن شرکت از ابزار کارتخوان فروشگاه‌های است.^{۲۴} عدد حاصل میزان اثربخشی کارتخوان‌های یک شرکت در شبکه پرداخت الکترونیک را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها است. در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارها دارد، از بازار تراکنش‌ها به دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارها دارد، موفق به جذب تراکنش شده است. بنابراین می‌توان چنین گفت که شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های، کارایی توزیع کارتخوان‌های شرکت‌های PSP را بررسی نموده و از این رو شرکت‌ها به سبب کارا تر بودن توزیع، می‌بایست با جابجایی مناسب کارتخوان‌ها برای جذب تراکنش‌های بیشتر، شاخص اثربخشی این ابزار پذیرش را بهبود بخشند.

در جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی برای هر یک از شرکت‌های PSP در بهمن ۱۳۹۷ محاسبه شده است.

جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت - بهمن ۱۳۹۷

^{۲۴} این شاخص به عبارتی همان متوسط تراکنش کارتخوان فروشگاه‌های هر شرکت است که نسبت به کل نرمالایز شده است.

شرکت	کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی		اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی
	سهم از کل تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی	سهم از کل تعداد ابزار	
آسان پرداخت پرشین	۱۲/۶۸٪	۸/۷۷٪	۱/۴۴۵
الکترونیک کارت دماوند	۰/۴۱٪	۰/۵۵٪	۰/۷۳۳
به پرداخت ملت	۲۳/۴۲٪	۱۳/۰۰٪	۱/۸۰۱
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۶۷٪	۱۱/۴۵٪	۰/۶۷۰
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۷۹٪	۷/۸۷٪	۰/۷۳۶
پرداخت الکترونیک سامان	۱۷/۶۵٪	۱۴/۰۴٪	۱/۲۵۷
پرداخت الکترونیک سپهر	۱/۰۸٪	۲/۰۸٪	۰/۵۱۸
پرداخت نوین آراین	۱/۴۶٪	۲/۴۸٪	۰/۵۸۷
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۳/۸۴٪	۱۳/۸۱٪	۱/۰۰۲
سایان کارت	۱/۳۶٪	۲/۱۹٪	۰/۶۲۴
فن آوا کارت	۴/۸۲٪	۷/۸۷٪	۰/۶۱۲
کارت اعتباری ایران کیش	۹/۸۳٪	۱۵/۸۶٪	۰/۶۲۰

در بهمن ماه علاوه بر سه شرکت "به پرداخت ملت"، "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان"، شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" نیز به رقمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته است. دارا بودن عدد بالاتر از یک در شاخص اثربخشی به این معناست که جذب تراکنش‌های این شرکت‌ها بر روی کارتخوان‌ها بیشتر از سهم تعداد کارتخوان‌هایشان از کل کارتخوان‌های کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاهی این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند. در این ماه بر تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" افزوده و در مقابل کارتخوان‌های فعال سیستمی آن با ریزش مواجه شده است. بنابراین به دلیل بالاتر بودن سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" در مقابل سهم کارتخوان‌های فعال سیستمی آن، شاخص اثربخشی در این شرکت با روند مثبت مواجه شده و سبب گردیده تا در این شاخص رقمی بالاتر از یک را کسب نماید.

در جدول ۴-۱۶ شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP برای دو ماه متوالی دی و بهمن ۹۷ با یکدیگر مقایسه شده‌اند.

جدول ۴-۱۶ مقایسه شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت - دی و بهمن ۹۷

شرکت	اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی		اختلاف
	دی	بهمن	
آسان پرداخت پرشین	۱/۴۵۳	۱/۴۴۵	-۰/۰۰۸
الکترونیک کارت دماوند	۰/۶۹۲	۰/۷۳۳	۰/۰۴۱
به پرداخت ملت	۱/۷۹۴	۱/۸۰۱	۰/۰۰۷
پرداخت الکترونیک سداد	۰/۶۴۱	۰/۶۷۰	۰/۰۲۹
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۰/۷۲۵	۰/۷۳۶	۰/۰۱۰
پرداخت الکترونیک سامان	۱/۲۸۲	۱/۲۵۷	-۰/۰۲۵
پرداخت الکترونیک سپهر	۰/۵۲۵	۰/۵۱۸	-۰/۰۰۷
پرداخت نوین آراین	۰/۵۷۹	۰/۵۸۷	۰/۰۰۹
تجارت الکترونیک پارسیان	۱/۰۰۳	۱/۰۰۲	-۰/۰۰۱
سایان کارت	۰/۶۳۰	۰/۶۲۴	-۰/۰۰۷
فن آوا کارت	۰/۶۳۴	۰/۶۱۲	-۰/۰۲۲
کارت اعتباری ایران کیش	۰/۶۲۶	۰/۶۲۰	-۰/۰۰۷

همانگونه که در جدول بالا مشاهده می‌شود، میزان شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در بهمن ماه ۹۷ نسبت به ماه گذشته تغییرات چندانی نداشته است. با توجه به متغیر بودن روند رشد سهم تعدادی تراکنش‌های کارتهای فروشگاهی شرکت‌ها نسبت به سهم ابزار کارتهای فروشگاهی آنها، شاخص مذکور در هریک از شرکت‌های PSP ممکن است دچار کاهش و یا افزایش شده باشد. جدول فوق نشان می‌دهد که اثربخشی شرکت "الکترونیک کارت دماوند" با عددی برابر با مثبت ۰/۰۴۱ بالاترین تغییر را داشته است. با توجه به افزایش تعداد تراکنش‌های ابزارهای کارتهای فعال سیستمی شرکت مذکور این امر طبیعی به نظر می‌رسد.

همانگونه که ذکر شد دو شاخص تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌ی و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تصویر خوبی از توزیع مناسب این ابزارها توسط هر یک از شرکت‌های PSP را ارائه دهند. نکته حایز اهمیت این است که در شبکه‌ی شاپرک کارتخوان‌های فروشگاه‌ی فعالی وجود دارند که فاقد تراکنش هستند. به این معنا که وضعیت آن‌ها در شبکه فعال است ولیکن تراکنشی از سوی آن‌ها وارد شبکه‌ی پرداخت نشده‌است.

اثربخشی هریک از شرکت‌ها در کل کارتخوان‌های فروشگاه‌ی در بالا به تفصیل بررسی گردید. در این بخش به‌منظور مشاهده‌ی نحوه‌ی جایابی کارتخوان‌های فروشگاه‌ی تراکنش‌دار^{۲۵} در کشور و همچنین بررسی میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها، شاخص اثربخشی به ازای سهم تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ی هر شرکت به سهم آن‌ها از تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌ی تراکنش‌دار باز تعریف شده و به‌عنوان شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ی تراکنش‌دار ارائه می‌گردد.

در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارهای تراکنش‌دار دارد، از بازار تراکنش‌ها به‌دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارهای مزبور دارد، موفق به جذب تراکنش شده است. جدول زیر همچنین، شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ی را بر حسب ابزارهای کارتخوان فروشگاه‌ی تراکنش‌دار در بهمن ماه ۹۷ محاسبه و ارائه می‌نماید.

^{۲۵} با حداقل یک تراکنش در ماه.

جدول ۱۷-۴ شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت - بهمن ۱۳۹۷

شرکت	کارتهخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار		اثر بخشی کارتهخوان فروشگاهی تراکنش‌دار
	سهم از کل تراکنش‌های کارتهخوان فروشگاه‌های	سهم از کل تعداد ابزار	
آسان پرداخت پرشین	۱۲/۶۸٪	۹/۶۱٪	۱/۳۱۹
الکترونیک کارت دماوند	۰/۴۱٪	۰/۵۴٪	۰/۷۴۶
به پرداخت ملت	۲۳/۴۲٪	۱۳/۷۲٪	۱/۷۰۷
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۶۷٪	۱۲/۱۹٪	۰/۶۳۰
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۷۹٪	۸/۶۸٪	۰/۶۶۷
پرداخت الکترونیک سامان	۱۷/۶۵٪	۱۳/۶۹٪	۱/۲۹۰
مبنا کارت آریا	۱/۰۸٪	۲/۲۴٪	۰/۴۸۱
پرداخت نوین آراین	۱/۴۶٪	۲/۰۸٪	۰/۷۰۲
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۳/۸۴٪	۱۲/۹۸٪	۱/۰۶۶
سایان کارت	۱/۳۶٪	۲/۱۲٪	۰/۶۴۴
فن آوا کارت	۴/۸۲٪	۷/۳۷٪	۰/۶۵۳
کارت اعتباری ایران کیش	۹/۸۳٪	۱۴/۷۸٪	۰/۶۶۵

در شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار علاوه بر شرکت‌های "به‌پرداخت ملت"، "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان"، شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" نیز به عددی بالاتر از یک دست یافته‌است. این بدین معناست که جذب تراکنش‌های این شرکت‌ها بر روی کارتهخوان‌های تراکنش‌دار بیشتر از سهم تعداد کارتهخوان‌هایشان از کل کارتهخوان‌های تراکنش‌دار کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتهخوان‌های فروشگاه‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند.

در ادامه در جدول ۱۸-۴ شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت PSP برای دو ماه متوالی دی و بهمن ۹۷ با یکدیگر مقایسه شده‌اند.

جدول ۱۸-۴ مقایسه شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت - دی و بهمن ۹۷

شرکت	اثر بخشی کارتخوان های فروشگاه های تراکنش دار		اختلاف
	دی	بهمن	
آسان پرداخت پرشین	۱/۲۷۵	۱/۳۱۹	۰/۰۴۴
الکترونیک کارت دماوند	۰/۶۹۳	۰/۷۴۶	۰/۰۵۲
به پرداخت ملت	۱/۶۶۷	۱/۷۰۷	۰/۰۴۰
پرداخت الکترونیک سداد	۰/۶۸۶	۰/۶۳۰	-۰/۰۵۷
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۰/۶۵۵	۰/۶۶۷	۰/۰۱۲
پرداخت الکترونیک سامان	۱/۲۹۵	۱/۲۹۰	-۰/۰۰۵
پرداخت الکترونیک سپهر	۰/۴۸۵	۰/۴۸۱	-۰/۰۰۵
پرداخت نوین آراین	۰/۶۶۹	۰/۷۰۲	۰/۰۳۳
تجارت الکترونیک پارسیان	۱/۰۷۳	۱/۰۶۶	-۰/۰۰۷
سایان کارت	۰/۶۲۲	۰/۶۴۴	۰/۰۲۱
فن آوا کارت	۰/۶۶۲	۰/۶۵۳	-۰/۰۰۹
کارت اعتباری ایران کیش	۰/۶۵۸	۰/۶۶۵	۰/۰۰۷

عملکرد مختلف هر یک از شرکت های PSP در کسب سهم بازار تراکنش ها و کارتخوان های تراکنش دار سبب گردیده تا میزان شاخص مذکور بعضا با افزایش و یا کاهش مواجه شود. بیشترین تغییر در شاخص اثر بخشی کارتخوان فروشگاه های تراکنش دار در شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" با کاهش ۰/۰۵۷ واحدی رخ داده است.

۴,۳,۴. شاخص اثر بخشی کارتخوان فروشگاه های فعال سیستمی در هر یک از استان های کشور

در این قسمت شاخص اثر بخشی کارتخوان فروشگاه های فعال سیستمی برای هر شرکت در هر یک از ۳۱ استان کشور مورد بررسی قرار می گیرد. عدد حاصل از شاخص اثر بخشی کارتخوان های فروشگاه های فعال سیستمی هر شرکت در هر یک از استان های کشور بیانگر میزان توانایی هر شرکت در جذب تراکنش های کارتخوان های

فروشگاهی در آن استان به نسبت متوسط آن استان می‌باشد. در جدول ۴-۱۹ این شاخص در بهمن ماه برای هر یک از شرکت‌های PSP به ازای استان‌های کشور مورد محاسبه قرار گرفته است.

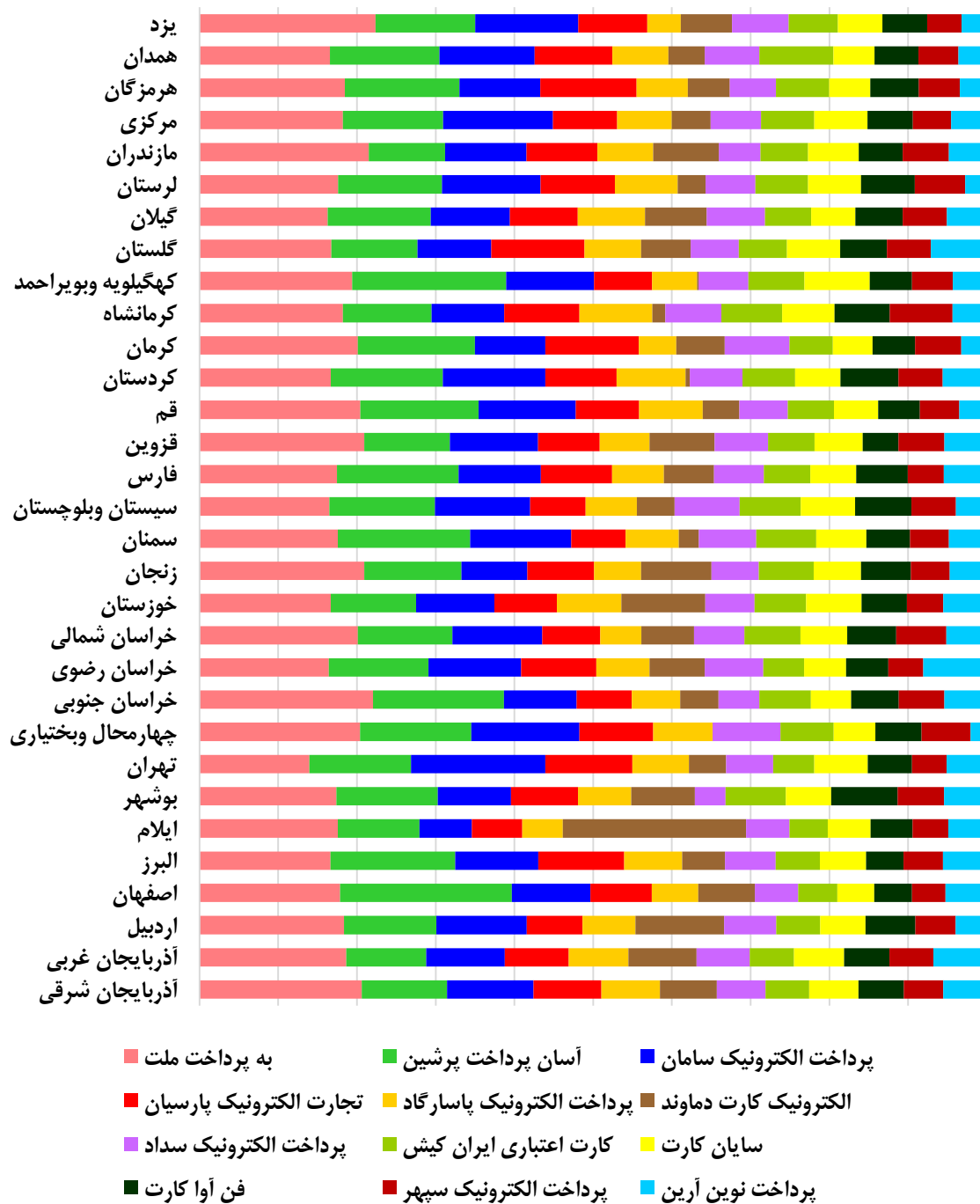
جدول ۴-۱۹ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - بهمن ۱۳۹۷

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آرین	تجارت الکترونیک پارس‌پیان	سایان کارت	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۱/۲۰۱	۰/۸۰۱	۲/۲۷۸	۰/۶۸۳	۰/۸۲۳	۱/۲۱۵	۰/۵۵۴	۰/۶۱۴	۰/۹۵۲	۰/۶۹۰	۰/۶۳۷	۰/۶۱۳
آذربایجان غربی	۱/۱۱۸	۰/۹۵۲	۲/۰۵۵	۰/۷۴۵	۰/۸۳۶	۱/۰۹۹	۰/۶۱۷	۰/۷۴۸	۰/۸۹۵	۰/۷۰۲	۰/۶۳۳	۰/۶۱۷
اردبیل	۱/۲۷۰	۱/۲۲۰	۱/۹۸۸	۰/۷۱۴	۰/۷۲۸	۱/۳۴۳	۰/۵۵۲	۰/۴۳۲	۰/۷۶۴	۰/۶۲۳	۰/۶۸۵	۰/۶۰۶
اصفهان	۲/۳۹۶	۰/۷۸۸	۱/۹۵۷	۰/۶۰۵	۰/۶۴۶	۱/۰۹۲	۰/۴۷۰	۰/۵۷۵	۰/۸۵۶	۰/۵۱۵	۰/۵۲۲	۰/۵۴۷
البرز	۱/۷۲۳	۰/۵۹۰	۱/۸۱۰	۰/۶۹۹	۰/۸۰۴	۱/۱۴۸	۰/۵۴۲	۰/۶۰۹	۱/۱۸۳	۰/۶۳۹	۰/۵۱۹	۰/۶۱۰
ایلام	۱/۲۵۴	۲/۸۱۳	۲/۱۲۴	۰/۶۶۹	۰/۶۲۳	۰/۸۰۴	۰/۵۵۲	۰/۵۹۱	۰/۷۷۱	۰/۶۵۶	۰/۶۴۲	۰/۵۸۷
بوشهر	۱/۳۵۳	۰/۸۵۱	۱/۸۳۲	۰/۴۱۳	۰/۷۱۰	۰/۹۷۹	۰/۶۲۰	۰/۵۷۳	۰/۸۹۷	۰/۶۰۶	۰/۸۸۸	۰/۸۰۵
تهران	۱/۳۲۵	۰/۴۸۴	۱/۴۲۹	۰/۶۱۱	۰/۷۳۹	۱/۷۴۶	۰/۴۵۳	۰/۵۲۳	۱/۱۳۰	۰/۶۹۷	۰/۵۷۴	۰/۵۳۳
چهارمحال و بختیاری	۱/۲۹۲	۰/۰۰۰	۱/۸۶۱	۰/۷۸۵	۰/۶۹۲	۱/۲۵۳	۰/۵۶۸	۰/۱۸۸	۰/۸۵۴	۰/۴۸۳	۰/۵۳۶	۰/۶۱۹
خراسان جنوبی	۱/۶۴۹	۰/۴۸۳	۲/۱۸۸	۰/۵۱۵	۰/۶۱۲	۰/۹۱۳	۰/۵۷۵	۰/۵۳۶	۰/۶۹۵	۰/۵۱۰	۰/۵۹۸	۰/۶۴۶
خراسان رضوی	۱/۴۱۸	۰/۷۸۵	۱/۸۴۲	۰/۸۳۳	۰/۷۵۷	۱/۳۱۷	۰/۴۹۷	۰/۹۰۷	۱/۰۷۱	۰/۵۹۵	۰/۶۰۱	۰/۵۸۰
خراسان شمالی	۱/۲۳۰	۰/۶۸۶	۲/۰۵۷	۰/۶۵۵	۰/۵۳۳	۱/۱۶۹	۰/۶۵۲	۰/۵۲۸	۰/۷۵۴	۰/۶۰۶	۰/۶۳۷	۰/۷۳۰
خوزستان	۱/۲۶۱	۱/۲۳۵	۱/۹۳۳	۰/۷۲۶	۰/۹۵۳	۱/۱۵۲	۰/۵۳۴	۰/۶۴۵	۰/۹۱۹	۰/۸۱۹	۰/۶۶۶	۰/۷۶۱
زنجان	۱/۲۷۱	۰/۹۱۹	۲/۱۵۸	۰/۶۲۱	۰/۶۱۶	۰/۸۶۱	۰/۵۱۱	۰/۴۸۶	۰/۸۷۴	۰/۶۱۹	۰/۶۵۲	۰/۷۱۷
سمنان	۱/۶۱۵	۰/۲۴۴	۱/۶۹۳	۰/۷۰۰	۰/۶۵۰	۱/۲۳۶	۰/۴۷۵	۰/۴۴۴	۰/۶۶۷	۰/۶۱۰	۰/۵۳۶	۰/۷۳۶
سیستان و بلوچستان	۱/۲۹۲	۰/۴۶۲	۱/۵۸۶	۰/۷۹۶	۰/۶۲۵	۱/۱۶۳	۰/۵۴۶	۰/۳۷۸	۰/۶۷۶	۰/۶۶۴	۰/۶۸۷	۰/۷۴۶
فارس	۱/۶۲۵	۰/۶۶۷	۱/۸۳۵	۰/۶۶۹	۰/۶۹۴	۱/۰۹۸	۰/۴۸۱	۰/۵۷۵	۰/۹۴۸	۰/۶۱۳	۰/۶۸۷	۰/۶۲۰
قزوین	۱/۱۷۵	۰/۸۹۰	۲/۲۶۲	۰/۷۳۶	۰/۶۸۷	۱/۲۰۹	۰/۶۳۱	۰/۵۸۲	۰/۸۴۲	۰/۶۶۰	۰/۴۹۰	۰/۶۳۸

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آراین	تجارت الکترونیک پاریسین	سایان کارت	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
قم	۱/۴۶۹	۰/۴۵۲	۱/۹۹۸	۰/۶۰۴	۰/۷۹۲	۱/۲۰۶	۰/۴۸۹	۰/۳۴۴	۰/۷۸۴	۰/۵۵۰	۰/۵۱۵	۰/۵۷۲
کردستان	۱/۳۴۶	۰/۰۵۲	۱/۵۸۰	۰/۶۳۲	۰/۸۲۸	۱/۲۳۱	۰/۵۳۰	۰/۵۳۲	۰/۸۵۸	۰/۵۴۷	۰/۶۹۸	۰/۶۳۳
کرمان	۱/۳۸۷	۰/۵۷۱	۱/۸۷۸	۰/۷۶۸	۰/۴۴۵	۰/۸۳۵	۰/۵۴۷	۰/۳۰۴	۱/۱۰۸	۰/۴۷۰	۰/۵۰۶	۰/۵۱۵
کرمانشاه	۱/۱۸۱	۰/۱۷۱	۱/۹۱۱	۰/۷۴۹	۰/۹۷۵	۰/۹۶۷	۰/۸۳۴	۰/۴۵۹	۱/۰۰۱	۰/۶۹۹	۰/۷۳۶	۰/۸۰۹
کهگیلویه و بویراحمد	۱/۷۳۹	۰/۰۱۴	۱/۷۲۶	۰/۵۶۴	۰/۵۱۰	۰/۹۹۳	۰/۴۶۲	۰/۳۸۴	۰/۶۵۴	۰/۷۳۸	۰/۴۷۸	۰/۶۳۲
گلستان	۱/۱۴۷	۰/۶۵۷	۱/۷۵۷	۰/۶۴۴	۰/۷۵۵	۰/۹۸۰	۰/۵۸۳	۰/۷۴۷	۱/۲۳۹	۰/۷۰۸	۰/۶۲۴	۰/۶۳۹
گیلان	۱/۴۹۳	۰/۸۹۳	۱/۸۵۵	۰/۸۴۳	۰/۹۷۲	۱/۱۴۷	۰/۶۴۲	۰/۵۷۸	۰/۹۸۳	۰/۶۴۰	۰/۶۸۴	۰/۶۷۰
لرستان	۱/۳۴۶	۰/۳۶۱	۱/۷۹۲	۰/۶۴۲	۰/۸۱۲	۱/۲۷۴	۰/۶۵۵	۰/۲۷۹	۰/۹۶۳	۰/۶۸۳	۰/۶۹۶	۰/۶۸۳
مازندران	۱/۱۰۸	۰/۹۵۲	۲/۴۵۷	۰/۶۰۸	۰/۸۰۸	۱/۱۸۲	۰/۶۷۳	۰/۵۵۰	۱/۰۲۸	۰/۷۳۶	۰/۶۳۷	۰/۶۸۷
مرکزی	۱/۲۷۸	۰/۴۹۶	۱/۸۲۷	۰/۶۴۰	۰/۶۹۶	۱/۴۰۰	۰/۴۸۷	۰/۴۵۷	۰/۸۱۹	۰/۶۷۶	۰/۵۸۰	۰/۶۸۰
هرمزگان	۱/۳۴۱	۰/۴۹۰	۱/۷۰۲	۰/۵۴۱	۰/۶۰۲	۰/۹۴۴	۰/۴۸۱	۰/۳۱۶	۱/۱۲۶	۰/۴۷۹	۰/۵۶۷	۰/۶۲۳
همدان	۱/۳۹۲	۰/۴۶۲	۱/۶۵۸	۰/۶۹۵	۰/۷۱۲	۱/۲۰۹	۰/۵۰۷	۰/۳۶۱	۰/۹۸۸	۰/۵۲۰	۰/۵۶۱	۰/۹۴۰
یزد	۱/۲۵۶	۰/۶۴۷	۲/۲۲۰	۰/۷۱۴	۰/۴۲۳	۱/۳۰۰	۰/۴۳۳	۰/۳۲۰	۰/۸۶۹	۰/۵۶۱	۰/۵۶۳	۰/۶۲۱

دو شرکت "به پرداخت ملت" و "آسان پرداخت پرشین" در تمام استان‌ها و شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در غالب استان‌ها، دارای شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی بالاتر از یک هستند. همچنین اعداد این شاخص در شرکت "پرداخت الکترونیک پاریسین" نشان می‌دهد که این شرکت نیز در تعداد قابل توجهی از استان‌های کشور رقم بالاتر از یک را کسب نموده است. به عبارت دیگر این شرکت‌ها به نسبت بیشتری از تعداد ابزار کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی، تراکنش‌های بازار را به خود اختصاص داده‌اند و این حاکی از جایابی مناسب‌تر این شرکت‌ها در توزیع کارتهای فروشگاهی برای جذب تراکنش می‌باشد. همچنین

شکل شاخص اثربخشی کارتهخوان فروشگاهی هر شرکت PSP برای هر یک از استان‌های کشور در شکل ۴-۱۰ آمده است.

شکل ۴-۱۰ شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاهی شرکت‌های PSP به تفکیک هر استان - بهمن ۱۳۹۷

۴,۳,۵. عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاهی

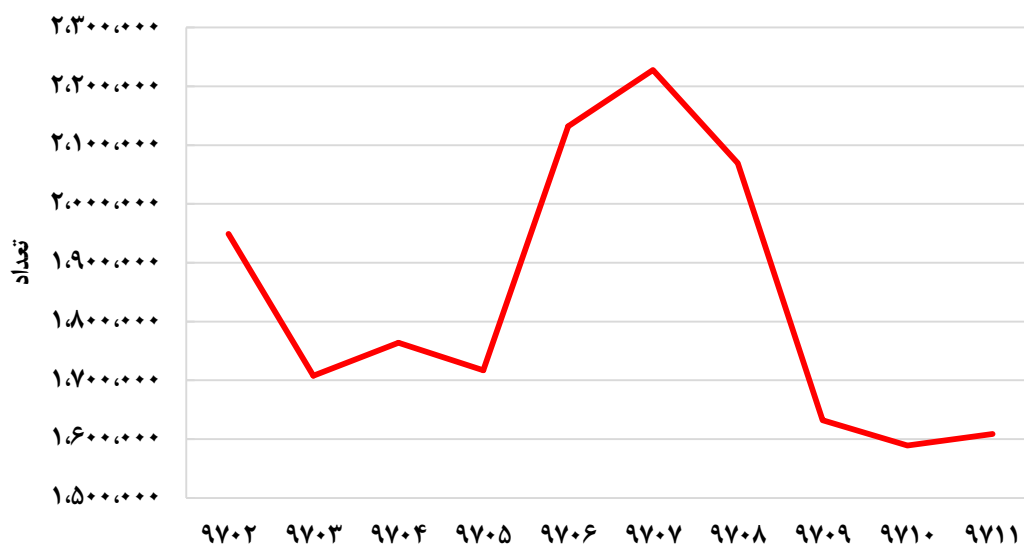
کم‌تراکنش و فاقد تراکنش

بر اساس روش معمول در سایر کشورها، پذیرندگان برای استفاده از ابزار کارتخوان فروشگاهی، ناچار به خرید یا اجاره دستگاه کارتخوان بوده و به‌علاوه موظف به پرداخت هزینه‌های نصب، نگهداری و نیز پرداخت بهای کاغذ رول مورد استفاده در آن هستند. در نتیجه در این کشورها، توجه به بهره‌وری در به‌کارگیری این ابزار بسیار بیشتر است. اما در ایران به واسطه مداخله بانک‌ها در این امر، نه تنها کارتخوان به صورت رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد، بلکه همه هزینه‌های مربوطه حتی رول کاغذ رسید نیز به رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد. به تبع این رویکرد تعدد دستگاه‌های کارتخوان در فروشگاه‌ها و در نتیجه فراوانی کارتخوان‌های فروشگاهی کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مشاهده می‌شود. متأسفانه بی‌تفاوتی فروشنده و یا حتی استقبال از افزایش کارتخوان‌های فروشگاهی به دلیل ارزش نمایشی آن از یک سو و الزام شرکت PSP به نصب کارتخوان بدون توجه به کارایی آن که از قراردادهای این شرکت‌ها با بانک‌ها ناشی می‌شود از سوی دیگر، موجب تشدید پدیده‌هایی نظیر تعدد کارتخوان نصب شده در هر فروشگاه و وجود کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش شده است.

در این قسمت به منظور بررسی نمایش میزان کارایی و بهره‌وری کارتخوان‌های فروشگاهی، آمار کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی هر شرکت PSP بررسی خواهد شد. از اردیبهشت ماه گذشته مفهوم این نوع کارتخوان‌ها بازتعریف گردیده و بر این اساس به کارتخوانی کم‌تراکنش گفته می‌شود که در یک بازه زمانی دو ماهه متوالی، کمتر از ۶۰ تراکنش مالی در هر ماه داشته باشد و مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در دو ماه متوالی، کمتر از ۲۰ میلیون ریال در هر ماه باشد^{۲۶}. علت ملاک قرار گرفتن بازه زمانی دو ماهه در تعریف ابزار کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، کنترل شرکت‌ها در نصب جدید کارتخوان‌ها و نیز در بر گرفتن فعالیت فصلی برخی پذیرندگان بنابر ماهیت فعالیت آن‌ها است.

^{۲۶} در تعریف گذشته به کارتخوانی کم‌تراکنش گفته می‌شد که در یک بازه زمانی سه ماهه متوالی کمتر از ۶۰ تراکنش در هر ماه داشته باشد و مجموع مبالغ تراکنش‌های آن کمتر از ۲۰ میلیون ریال در هر ماه باشد.

برای بررسی روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، شکل ۱۱-۴ طی اردیبهشت ماه تا بهمن ماه ۹۷ ترسیم شده است.

شکل ۱۱-۴ روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی از اردیبهشت ۹۷ تا کنون

برخلاف روند نزولی سه ماه گذشته، در بهمن ماه شبکه‌ی پرداخت الکترونیک با رشد ۱/۲۵ درصدی در آمار تعدادی کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی روبه‌رو بوده است. این موضوع در حالی اتفاق افتاده است که کارتخوان‌های کم‌تراکنش در برخی از شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت روند کاهشی داشته‌اند. شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" عملکرد مطلوبی در حذف کارتخوان‌های کم‌تراکنش خود نشان داده است. همچنین جدول ۴-۲۰ سهم تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت را ارائه می‌دهد. این جدول مبین آن است که در ماه بهمن ۹۷ سهم کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، ۲۲/۱۷ درصد از کل کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است. رقم فوق نسبت به رقم مشابه در دی ماه با افزایش بسیار ناچیزی روبه‌رو بوده است.

جدول ۴-۲۰ سهم تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش هر شرکت از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی آن - بهمن ۱۳۹۷

نام شرکت	سهم مجموع تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت		اختلاف
	دی	بهمن	
آسان پرداخت پرشین	۱۰/۰۹٪	۱۰/۲۷٪	۰/۱۷٪
الکترونیک کارت دماوند	۱۹/۴۲٪	۱۸/۹۰٪	-۰/۵۲٪
به پرداخت ملت	۱۱/۸۴٪	۱۲/۶۱٪	۰/۷۷٪
پرداخت الکترونیک سداد	۲۲/۲۱٪	۲۰/۴۷٪	-۱/۷۴٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۲۳/۳۹٪	۲۲/۰۲٪	-۱/۳۷٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۷/۴۵٪	۲۲/۷۶٪	۵/۳۱٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۲۱/۲۷٪	۱۹/۵۱٪	-۱/۷۵٪
پرداخت نوین آراین	۳۵/۷۶٪	۳۵/۴۹٪	-۰/۲۷٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۲۸/۱۰٪	۲۶/۲۳٪	-۱/۸۷٪
سایان کارت	۲۶/۰۵٪	۲۶/۱۷٪	۰/۱۲٪
فن‌آوا کارت	۲۶/۱۹٪	۲۶/۲۹٪	۰/۱۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۲۹/۵۹٪	۲۹/۶۳٪	۰/۰۴٪
کل	۲۱/۹۱٪	۲۲/۱۷٪	۰/۲۶٪

* هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان‌دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف غالب جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت *Bol d* نمایش داده شده است.

بسته به جهت و میزان سرعت تغییرات هریک از دو مولفه‌ی تعداد کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش و تعداد کارتخوان‌های فعال سیستمی در هر شرکت PSP، عدد شاخص مذکور تحت تاثیر قرار گرفته است. بیشترین تغییر این شاخص با عددی معادل با ۵/۳۱ درصد افزایش در شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" مشاهده می‌شود. بالاترین رقم سهم کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کل کارتخوان‌های فروشگاه‌ی فعال سیستمی شبکه شاپرک با عددی بالغ بر ۳۵ درصد، متعلق به شرکت "پرداخت نوین آراین" گزارش می‌گردد. در مقابل تنها ۱۰/۲۷ درصد از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی شرکت "آسان پرداخت پرشین" را کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی آن شامل می‌شوند.

**بررسی وضعیت بانک‌های
صادرکننده و پذیرنده**

۵. بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده

در این بخش از گزارش برای داشتن درک بهتری از روند کاری بانک‌های کشور، به بررسی سهم بازار پذیرندگی و صادرکنندگی در بانک‌های^{۲۷} پذیرنده^{۲۸} و صادرکننده^{۲۹} در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی پرداخته می‌شود.

۵.۱. سهم بازار پذیرندگی

در این بخش، سهم بازار هریک از بانک‌های پذیرنده از لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌های کارتی شبکه‌ی شاپرک مورد بررسی قرار گرفته و سهم هر بانک از بازار تراکنش‌ها به تفکیک ابزارهای پذیرش محاسبه مورد تحلیل قرار می‌گیرد.

^{۲۷} در کل گزارش منظور از بانک‌ها، بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری مجاز می‌باشد.

^{۲۸} بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است. بانکی است که کارت

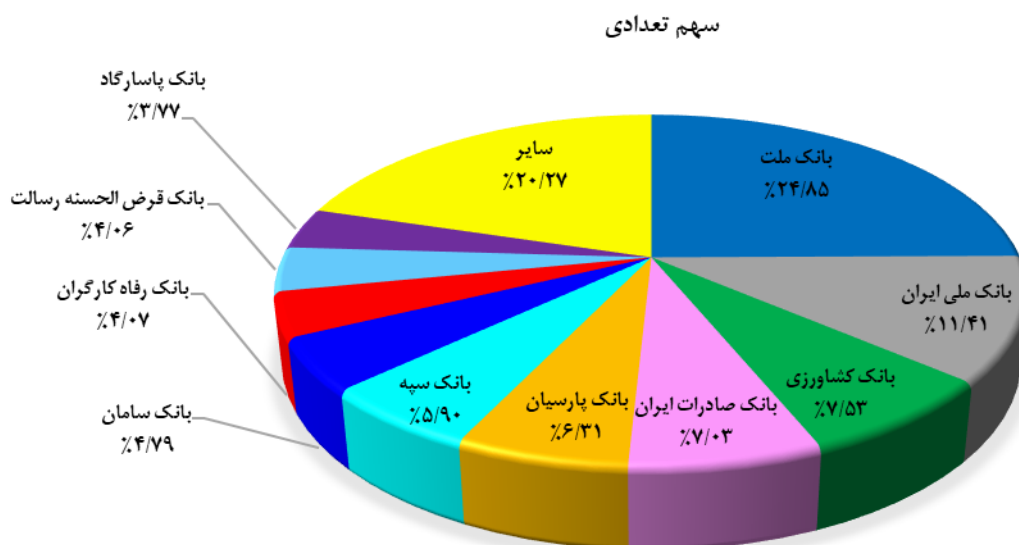
بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید.

^{۲۹} بانکی است که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید.

۵,۱,۱. سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت

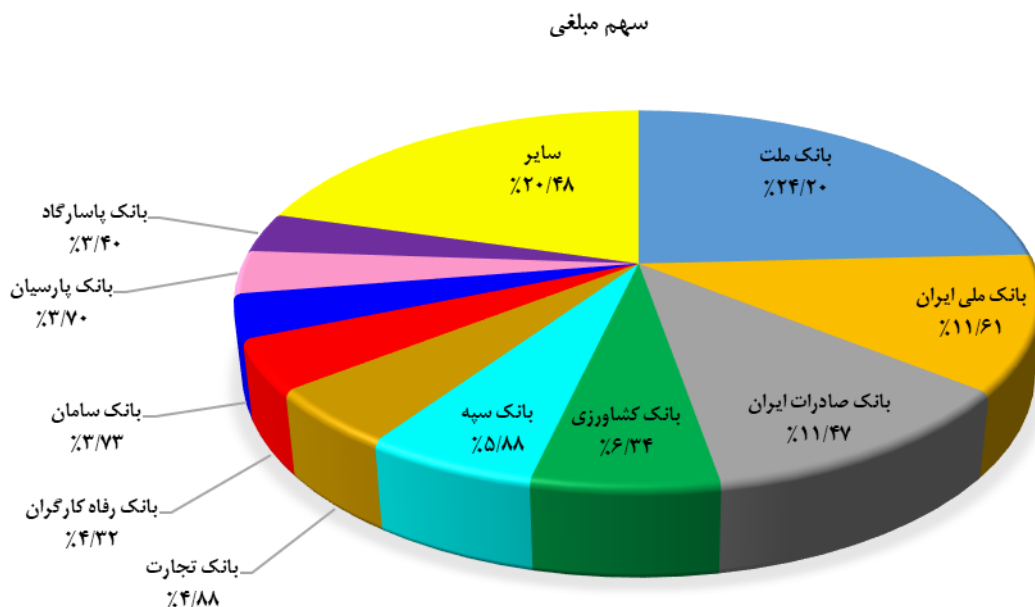
این شاخص گستره فعالیت هر یک از بانک‌ها در پذیرش تعداد و مبلغ تراکنش‌های پشتیبانی شده در شبکه شاپرک را نشان می‌دهد.

Error! Reference source not found. سهم تعدادی هر یک از بانک‌های پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت در بهمن ماه ۹۷ را نشان می‌دهد. همانگونه که مشاهده می‌گردد در نمودارهای مربوطه تنها ۱۰ بانک نخست با سهم تعدادی و مبلغی بالاتر از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت آورده شده‌اند و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

شکل ۵-۱ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت - بهمن ۱۳۹۷

همچنین شکل ۵-۲ سهم مبلغی هر یک از بانک‌های پذیرنده از کل جمع مبلغ تراکنش‌های صنعت پرداخت در بهمن ماه ۹۷ را نشان می‌دهد.

شکل ۲-۵ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت - بهمن ۱۳۹۷

از دو شکل بالا ملاحظه می‌شود که "بانک ملت" با سهم ۲۴/۸۵ درصدی از تعداد تراکنش‌ها و سهم ۲۴/۲۰ درصدی از مبلغ تراکنش‌ها، همچنان با اختلاف زیاد، بالاترین سهم از پذیرش تراکنش‌های بازار را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته است.

۵,۱,۲. سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، منجر به شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی بازاریابی هر یک از بانک‌ها به منظور پذیرش وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی در هر یک از ابزارهای پذیرش می‌شود. ذکر این نکته ضروری است که در محاسبه شاخص فوق، آمار تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای تمامی بانک‌های پذیرنده در کارت‌خوان‌های چندشبایی^{۳۰} نیز در نظر گرفته می‌شود.

سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های هر یک از بانک‌های پذیرنده از بازار ابزارهای پذیرش برای بهمن ماه ۹۷ در جدول ۵-۱ ارائه شده است.

جدول ۵-۱ سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۳۹۷

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش		
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۴۳٪	۱۰/۸۸٪	۹/۶۴٪	۱/۴۲٪	۲/۰۱٪	۱۰/۷۲٪
۲	بانک انصار	۱/۹۳٪	۰/۳۱٪	۰/۰۱٪	۱/۹۱٪	۰/۹۳٪	۰/۰۵٪
۳	بانک ایران زمین	۰/۶۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۶۹٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪
۴	بانک آینده	۱/۱۶٪	۳/۹۸٪	۲۲/۰۴٪	۱/۵۷٪	۲/۲۶٪	۱۷/۶۷٪
۵	بانک پارسیان	۵/۵۶٪	۲۰/۸۴٪	۲/۹۵٪	۳/۱۰٪	۱۰/۲۷٪	۳/۶۷٪
۶	بانک پاسارگاد	۴/۱۸٪	۱/۵۱٪	۰/۰۹٪	۳/۵۲٪	۲/۲۳٪	۰/۷۳٪
۷	بانک تجارت	۴/۲۴٪	۰/۶۰٪	۰/۰۳٪	۵/۰۲٪	۳/۵۴٪	۰/۰۴٪
۸	بانک توسعه تعاون	۰/۷۸٪	۰/۱۱٪	۰/۰۰٪	۰/۸۹٪	۰/۴۲٪	۰/۰۰٪

^{۳۰} منظور از لفظ چندشبایی، تعریف و اتصال بیش از یک شماره شبا به ابزار پذیرش است.

ردیف	بانک پذیرنده	سهام هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			سهام هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش		
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۰/۲۶٪	۰/۴۲٪	۰/۱۰٪	۰/۲۲٪	۰/۱۲٪	۰/۳۴٪
۱۱	بانک خاورمیانه	۰/۰۵٪	۱/۷۶٪	۰/۰۱٪	۰/۰۹٪	۰/۶۶٪	۰/۰۱٪
۱۲	بانک دی	۰/۲۶٪	۰/۹۰٪	۰/۰۲٪	۰/۳۴٪	۰/۶۰٪	۰/۱۴٪
۱۳	بانک رفاه کارگران	۴/۴۲٪	۱/۱۳٪	۱/۸۷٪	۴/۴۰٪	۳/۵۴٪	۲/۰۷٪
۱۴	بانک سامان	۴/۷۸٪	۸/۱۳٪	۱/۶۶٪	۳/۳۲٪	۷/۹۴٪	۹/۵۹٪
۱۵	بانک سپه	۶/۵۰٪	۲/۸۹٪	۰/۱۰٪	۶/۳۵٪	۰/۹۶٪	۰/۰۷٪
۱۶	بانک سرمایه	۰/۲۶٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۴۷٪	۰/۱۵٪	۰/۰۰٪
۱۷	بانک سینا	۰/۶۲٪	۱/۲۱٪	۰/۰۰٪	۰/۷۱٪	۴/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک شهر	۰/۹۵٪	۰/۵۵٪	۰/۰۱٪	۰/۹۶٪	۱۲/۱۹٪	۰/۰۷٪
۱۹	بانک صادرات ایران	۷/۹۰٪	۱/۲۸٪	۰/۰۳٪	۱۲/۴۰٪	۱/۶۳٪	۰/۱۲٪
۲۰	بانک صنعت و معدن	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۳٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۴/۶۰٪	۰/۰۹٪	۰/۰۰٪	۳/۰۲٪	۰/۰۷٪	۰/۰۰٪
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱/۰۳٪	۰/۰۷٪	۰/۰۱٪	۱/۰۶٪	۰/۰۴٪	۰/۰۱٪
۲۳	بانک قوامین	۱/۴۴٪	۰/۰۶٪	۰/۸۶٪	۲/۱۵٪	۰/۲۲٪	۰/۷۵٪
۲۴	بانک کارآفرین	۰/۱۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۲۷٪	۰/۳۰٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک کشاورزی	۷/۹۶٪	۸/۵۶٪	۰/۱۰٪	۶/۷۹٪	۱/۶۲٪	۰/۲۲٪
۲۶	بانک گردشگری	۰/۵۱٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۵۳٪	۰/۲۰٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۱۱٪	۰/۷۱٪	۰/۰۰٪	۰/۱۲٪	۰/۲۸٪	۰/۰۰٪
۲۸	بانک مسکن	۱/۰۴٪	۰/۱۱٪	۰/۰۱٪	۱/۳۷٪	۳/۱۴٪	۰/۰۱٪
۲۹	بانک ملت	۲۳/۴۷٪	۱۹/۴۶٪	۵۰/۴۸٪	۲۳/۶۷٪	۲۹/۲۰٪	۴۴/۹۸٪
۳۰	بانک ملی ایران	۱۱/۳۳٪	۱۴/۰۰٪	۹/۹۸٪	۱۱/۶۴٪	۱۱/۳۸٪	۸/۷۳٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش		
		کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی
۳۱	شرکت دولتی پست بانک	۱/۰۴٪	۰/۳۸٪	۰/۱۰۰٪	۰/۷۱٪	۰/۰۸٪	۰/۱۰۰٪
۳۲	موسسه اعتباری توسعه	۰/۰۴٪	۰/۱۰۰٪	۰/۱۰۰٪	۰/۰۳٪	۰/۱۰۰٪	۰/۱۰۰٪
۳۳	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۰/۵۸٪	۰/۱۰۰٪	۰/۱۰۰٪	۰/۴۲٪	۰/۱۰۰٪	۰/۱۰۰٪
۳۴	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۵٪	۰/۱۰۰٪	۰/۱۰۰٪	۰/۴۴٪	۰/۱۰۰٪	۰/۱۰۰٪
۳۵	موسسه اعتباری نور	۰/۳۴٪	۰/۱۰۰٪	۰/۱۰۰٪	۰/۳۵٪	۰/۱۰۰٪	۰/۱۰۰٪

همانگونه که در جدول ۵-۱ مشاهده می‌گردد در بررسی این شاخص به ترتیب:

- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های به بانک‌های "ملت"، "ملی ایران"، "کشاورزی" و "صادرات ایران"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به بانک‌های "پارسیان"، "ملت"، "ملی ایران" و "اقتصاد نوین"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به بانک‌های "ملت"، "آینده"، "ملی ایران" و "اقتصاد نوین"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های به بانک‌های "ملت"، "صادرات ایران"، "ملی ایران" و "کشاورزی"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به بانک‌های "ملت"، "شهر"، "ملی ایران" و "پارسیان"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به بانک‌های "ملت"، "آینده"، "اقتصاد نوین" و "سامان"

تعلق گرفته و این بانک‌ها به ترتیب در مکان‌های اول تا چهارم جای گرفته‌اند.

۵,۱,۳. سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده

در این بخش از گزارش، طی شاخصی سهم تعدادی و مبلغی هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های همان بانک برای هر یک از ابزارهای پذیرش مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته است که این شاخص می‌تواند دید وسیعی از سهم و کارایی هر ابزار از تعداد کل تراکنش‌های صورت گرفته برای هر بانک پذیرنده را با هر سهمی که بانک از کل شبکه پرداخت کارتی در کشور دارد فراهم و زمینه تحلیل و برنامه‌ریزی برای آن بانک پذیرنده را ایجاد نماید.

جدول ۵-۲ سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده را به تفکیک بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور نشان می‌دهد.

جدول ۵-۲ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - بهمن ۱۳۹۷

ردیف	بانک پذیرنده	سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده						سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده		
		کارتخوان فروشگاه		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش موبایلی		کارتخوان فروشگاه		ابزار پذیرش اینترنتی
		ی		ی		ی		ی		ی
۱	بانک اقتصاد نوین	۵۰/۶۳٪	۲۶/۰۶٪	۲۳/۳۱٪	۸۶/۵۴٪	۱۱/۱۴٪	۲/۳۲٪			
۲	بانک انصار	۹۸/۹۲٪	۱/۰۶٪	۰/۰۲٪	۹۵/۷۵٪	۴/۲۵٪	۰/۰۱٪			
۳	بانک ایران زمین	۹۹/۹۲٪	۰/۰۸٪	۰/۰۰٪	۹۹/۴۷٪	۰/۵۳٪	۰/۰۰٪			
۴	بانک آینده	۳۹/۵۷٪	۹/۱۶٪	۵۱/۲۶٪	۸۵/۴۲٪	۱۱/۱۶٪	۳/۴۱٪			
۵	بانک پارسیان	۷۷/۵۸٪	۱۹/۶۲٪	۲/۸۱٪	۷۶/۶۱٪	۲۳/۰۶٪	۰/۳۲٪			
۶	بانک پاسارگاد	۹۷/۴۹٪	۲/۳۷٪	۰/۱۴٪	۹۴/۴۸٪	۵/۴۵٪	۰/۰۷٪			
۷	بانک تجارت	۹۹/۰۱٪	۰/۹۴٪	۰/۰۵٪	۹۳/۹۷٪	۶/۰۳٪	۰/۰۰٪			
۸	بانک توسعه تعاون	۹۹/۰۶٪	۰/۹۳٪	۰/۰۱٪	۹۵/۹۳٪	۴/۰۷٪	۰/۰۰٪			

ردیف	بانک پذیرنده	سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش های هر بانک پذیرنده					سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش های هر بانک پذیرنده		
		کارتخوان فروشگاه ی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۹۹/۵۲٪	۰/۴۸٪	۰/۰۰٪	۹۹/۷۷٪	۰/۲۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۸۸/۲۰٪	۹/۵۰٪	۲/۳۰٪	۹۴/۹۵٪	۴/۵۳٪	۰/۵۲٪	۰/۵۲٪	۰/۵۲٪
۱۱	بانک خاورمیانه	۳۱/۴۲٪	۶۸/۱۴٪	۰/۴۴٪	۶۱/۲۸٪	۳۸/۶۹٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪
۱۲	بانک دی	۸۰/۸۵٪	۱۸/۷۴٪	۰/۴۰٪	۸۶/۰۲٪	۱۳/۸۶٪	۰/۱۳٪	۰/۱۳٪	۰/۱۳٪
۱۳	بانک رفاه کارگران	۹۵/۶۰٪	۱/۶۵٪	۲/۷۶٪	۹۳/۰۳٪	۶/۸۱٪	۰/۱۶٪	۰/۱۶٪	۰/۱۶٪
۱۴	بانک سامان	۸۷/۸۴٪	۱۰/۰۸٪	۲/۰۸٪	۸۱/۴۷٪	۱۷/۷۰٪	۰/۸۳٪	۰/۸۳٪	۰/۸۳٪
۱۵	بانک سپه	۹۶/۹۹٪	۲/۹۱٪	۰/۱۰٪	۹۸/۶۴٪	۱/۳۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۶	بانک سرمایه	۹۹/۶۹٪	۰/۳۱٪	۰/۰۰٪	۹۷/۱۵٪	۲/۸۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۷	بانک سینا	۸۸/۳۸٪	۱۱/۶۱٪	۰/۰۰٪	۶۶/۱۹٪	۳۳/۸۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک شهر	۹۶/۱۶٪	۳/۷۶٪	۰/۰۸٪	۴۶/۲۹٪	۵۳/۷۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪
۱۹	بانک صادرات ایران	۹۸/۸۹٪	۱/۰۸٪	۰/۰۲٪	۹۸/۸۱٪	۱/۱۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۰	بانک صنعت و معدن	۹۹/۹۴٪	۰/۰۶٪	۰/۰۰٪	۹۷/۷۳٪	۲/۲۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۹۹/۸۷٪	۰/۱۳٪	۰/۰۰٪	۹۹/۸۰٪	۰/۲۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹۹/۵۱٪	۰/۴۳٪	۰/۰۶٪	۹۹/۶۸٪	۰/۳۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۳	بانک قوامین	۹۵/۸۳٪	۰/۲۹٪	۳/۸۸٪	۹۸/۹۶٪	۰/۹۲٪	۰/۱۳٪	۰/۱۳٪	۰/۱۳٪
۲۴	بانک کارآفرین	۹۹/۸۳٪	۰/۱۶٪	۰/۰۰٪	۹۰/۶۰٪	۹/۴۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک کشاورزی	۹۳/۱۷٪	۶/۷۵٪	۰/۰۸٪	۹۷/۸۷٪	۲/۱۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک گردشگری	۹۹/۲۹٪	۰/۶۸٪	۰/۰۳٪	۹۶/۶۸٪	۳/۳۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۶۹/۰۴٪	۳۰/۹۵٪	۰/۰۱٪	۸۲/۸۳٪	۱۷/۱۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۸	بانک مسکن	۹۹/۲۳٪	۰/۷۰٪	۰/۰۷٪	۸۲/۷۷٪	۱۷/۲۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۹	بانک ملت	۸۳/۱۷٪	۴/۶۵٪	۱۲/۱۸٪	۸۹/۳۷٪	۱۰/۰۳٪	۰/۶۰٪	۰/۶۰٪	۰/۶۰٪
۳۰	بانک ملی ایران	۸۷/۴۷٪	۷/۲۹٪	۵/۲۴٪	۹۱/۶۱٪	۸/۱۴٪	۰/۲۴٪	۰/۲۴٪	۰/۲۴٪
۳۱	شرکت دولتی پست بانک	۹۷/۵۹٪	۲/۴۱٪	۰/۰۰٪	۹۸/۹۵٪	۱/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش های هر بانک پذیرنده				سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش های هر بانک پذیرنده	
		کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی
۳۲	موسسه اعتباری توسعه	۹۹/۷۷٪	۰/۲۳٪	۰/۰۰٪	۹۹/۶۹٪	۰/۳۱٪	۰/۰۰٪
۳۳	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۹۹/۹۹٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۹۹/۹۹٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪
۳۴	موسسه اعتباری ملل	۱۰۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۹۹/۹۴٪	۰/۰۶٪	۰/۰۰٪
۳۵	موسسه اعتباری نور	۱۰۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۹۹/۹۹٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪

همانگونه که مشاهده می گردد:

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش های هر بانک پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش موبایلی در بهمن ۹۷ در تراکنش های بانک های کشور به بانک "آینده" تعلق گرفته است. پس از آن بانک "اقتصاد نوین" در مقام دوم، بانک "ملت" در مقام سوم و بانک "ملی ایران" در مقام چهارم قرار گرفته اند.
 - بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش های بانک های پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش اینترنتی در بهمن ۹۷ در تراکنش های بانک های کشور، با اختلاف خیلی زیاد با دیگر بانک های کشور به بانک "خاورمیانه" تعلق گرفته است. بعد از بانک "خاورمیانه" بانک های "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران"، "اقتصاد نوین" و "پارسیان" به ترتیب در مکان های دوم تا چهارم قرار گرفته اند.
- این درحالیست که طی بررسی های انجام شده مشخص می گردد که در بهمن ماه بانک های "آینده" و "خاورمیانه" در کل به ترتیب ۲/۵۸ و ۰/۱۵ درصد تعداد تراکنش های کارتی شبکه پرداخت کشور را در دست داشته اند که همانگونه که مشاهده می گردد، ارقام متعلق به بانک های "آینده" و "خاورمیانه" در مقابل کل تعداد تراکنش های کارتی در شبکه پرداخت سهم بسیار ناچیزی بوده است.

کلیه این موارد در حالی است که در سایر بانک‌های کشور بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاه‌های بوده و طی بررسی اعداد جدول ۵-۲ مشخص می‌گردد که بیشترین سهم از مبالغ تراکنش‌ها توسط ابزارهای کارتخوان فروشگاه‌های جذب هر بانک شده است.

۵،۱،۴. اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها

همانند آنچه در بخش ۴-۱-۴ معرفی شد، با اندازه‌گیری میزان تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها، می‌توان میزان رقابت و انحصار در آن بازار را بررسی نمود. هرچه میزان شاخص تمرکز، عدد کمتری باشد، بازار رقابتی‌تر و هر چه شاخص تمرکز عدد بیشتری باشد، بازار به انحصار نزدیک‌تر خواهد بود. در این قسمت نیز وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی بانک‌ها در نقش پذیرندگی تراکنش‌ها با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۵-۳ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک، به ازای هر سه ابزار پذیرش محاسبه شده است.

جدول ۵-۳ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده - بهمن ۱۳۹۷

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارتخوان فروشگاه‌های		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش موبایلی	
		Si	Si ^۲	Si	Si ^۲	Si	Si ^۲
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۴۳	۲/۰۳	۱۰/۸۸	۱۱۸/۳۸	۹/۶۴	۹۲/۸۵
۲	بانک انصار	۱/۹۳	۳/۷۴	۰/۳۱	۰/۰۹	۰/۰۱	۰/۰۰
۳	بانک ایران زمین	۰/۶۱	۰/۳۷	۰/۰۱	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
۴	بانک آینده	۱/۱۶	۱/۳۴	۳/۹۸	۱۵/۸۴	۲۲/۰۴	۴۸۵/۸۸
۵	بانک پارسیان	۵/۵۶	۳۰/۸۸	۲۰/۸۴	۴۳۴/۳۲	۲/۹۵	۸/۷۱
۶	بانک پاسارگاد	۴/۱۸	۱۷/۴۶	۱/۵۱	۲/۲۷	۰/۰۹	۰/۰۱
۷	بانک تجارت	۴/۲۴	۱۷/۹۵	۰/۶۰	۰/۳۶	۰/۰۳	۰/۰۰
۸	بانک توسعه تعاون	۰/۷۸	۰/۶۱	۰/۱۱	۰/۰۱	۰/۰۰	۰/۰۰
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۰/۲۶	۰/۰۷	۰/۴۲	۰/۱۸	۰/۱۰	۰/۰۱

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارتخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش موبایلی	
		S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
۱۱	بانک خاورمیانه	۰/۰۵	۰/۰۰	۱/۷۶	۳/۰۹	۰/۰۱	۰/۰۰
۱۲	بانک دی	۰/۲۶	۰/۰۷	۰/۹۰	۰/۸۱	۰/۰۲	۰/۰۰
۱۳	بانک رفاه کارگران	۴/۴۲	۱۹/۵۲	۱/۱۳	۱/۲۷	۱/۸۷	۳/۵۰
۱۴	بانک سامان	۴/۷۸	۲۲/۸۰	۸/۱۳	۶۶/۰۷	۱/۶۶	۲/۷۵
۱۵	بانک سپه	۶/۵۰	۴۲/۲۹	۲/۸۹	۸/۳۴	۰/۱۰	۰/۰۱
۱۶	بانک سرمایه	۰/۲۶	۰/۰۷	۰/۰۱	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
۱۷	بانک سینا	۰/۶۲	۰/۳۹	۱/۲۱	۱/۴۷	۰/۰۰	۰/۰۰
۱۸	بانک شهر	۰/۹۵	۰/۹۱	۰/۵۵	۰/۳۱	۰/۰۱	۰/۰۰
۱۹	بانک صادرات ایران	۷/۹۰	۶۲/۳۷	۱/۲۸	۱/۶۴	۰/۰۳	۰/۰۰
۲۰	بانک صنعت و معدن	۰/۰۱	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۴/۶۰	۲۱/۱۸	۰/۰۹	۰/۰۱	۰/۰۰	۰/۰۰
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱/۰۳	۱/۰۷	۰/۰۷	۰/۰۰	۰/۰۱	۰/۰۰
۲۳	بانک قوامین	۱/۴۴	۲/۰۸	۰/۰۶	۰/۰۰	۰/۸۶	۰/۷۳
۲۴	بانک کارآفرین	۰/۱۵	۰/۰۲	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
۲۵	بانک کشاورزی	۷/۹۶	۶۳/۴۴	۸/۵۶	۷۳/۲۲	۰/۱۰	۰/۰۱
۲۶	بانک گردشگری	۰/۵۱	۰/۲۶	۰/۰۵	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۱۱	۰/۰۱	۰/۷۱	۰/۵۰	۰/۰۰	۰/۰۰
۲۸	بانک مسکن	۱/۰۴	۱/۰۷	۰/۱۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۰
۲۹	بانک ملت	۲۳/۴۷	۵۵۰/۹۳	۱۹/۴۶	۳۷۸/۷۲	۵۰/۴۸	۲۵۴۸/۵۳
۳۰	بانک ملی ایران	۱۱/۳۳	۱۲۸/۴۱	۱۴/۰۰	۱۹۵/۸۹	۹/۹۸	۹۹/۵۱
۳۱	شرکت دولتی پست بانک	۱/۰۴	۱/۰۸	۰/۳۸	۰/۱۵	۰/۰۰	۰/۰۰
۳۲	موسسه اعتباری توسعه	۰/۰۴	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
۳۳	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۰/۵۸	۰/۳۳	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
۳۴	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۵	۰/۲۱	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
۳۵	موسسه اعتباری نور	۰/۳۴	۰/۱۲	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
	شاخص هرفیندال - هیرشمن	-	۹۹۳/۰۸	-	۱۰۳۰۲/۹۷	-	۳۰۲۴۲/۵۱

ملاحظه می‌شود که در بهمن ۱۳۹۷، شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها برای ابزار پذیرش موبایلی عدد ۳،۲۴۲/۵۱ به‌دست آمده است (بالاتر از ۱۸۰۰) که با توجه به جدول ۴-۴ و سهم هر بانک پذیرنده از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش، نشان‌دهنده تمرکز بالا در بازار ابزار پذیرش موبایلی است؛ به این معنا که در بازار ابزار پذیرش موبایلی تعداد بسیار کمی از بانک‌ها سهم قابل توجهی از پذیرش تراکنش‌های بازار را در اختیار گرفته‌اند. برای این شاخص در بازار ابزار پذیرش اینترنتی ۱،۳۰۲/۹۷ حاصل شده است (بین ۱۰۰۰ تا ۱۸۰۰) که با توجه به اطلاعات جدول ۴-۴، این رقم مبین وجود تمرکز ملایم در بازار این ابزار بین بانک‌های پذیرنده می‌باشد. لذا سایر بانک‌های پذیرنده در بازار این ابزار نسبت به بازار ابزار پذیرش موبایلی سهم بالاتر و قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. مقدار این شاخص در بازار ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی ۹۹۳/۰۸ حاصل شده است (کمتر از ۱۰۰۰) که با توجه به اطلاعات جدول ۴-۴، این رقم مبین وجود تمرکز رقابتی در بازار این ابزار بین بانک‌های پذیرنده شده است. در جدول ۴-۵ میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال-هیرشمن برای بازار بانک‌های پذیرنده در بهمن ماه ۹۷ نسبت به دی ماه ۹۷ محاسبه شده و ارائه گردیده است.

جدول ۴-۵ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده- دی و بهمن ۹۷

HHI	کارتخوان فروشگاهی			ابزار پذیرش اینترنتی			ابزار پذیرش موبایلی		
	دی ۹۷	بهمن ۹۷	نرخ رشد	دی ۹۷	بهمن ۹۷	نرخ رشد	دی ۹۷	بهمن ۹۷	نرخ رشد
شاخص H-H	۹۹۶/۶۶	۹۹۳/۰۸۱۶	-۰/۳۶٪	۱،۳۶۸/۵۳	۱،۳۰۲/۹۶۷۶	-۴/۷۹٪	۴۲۱۷/۶۹	۳،۲۴۲/۵۱	-۲۳/۱۲٪

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که میزان شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارت، در حوزه هر سه ابزار در بهمن ماه نسبت به دی ماه ۹۷ نرخ رشد منفی داشته است.

۵,۲. سهم بازار صادرکنندگی

در این قسمت به بررسی سهم بازار صادرکنندگی بانک‌ها پرداخته می‌شود. برای این منظور ابتدا آماری از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک^{۳۱} ارائه شده و سپس سهم بازار هر یک از بانک‌های صادرکننده کارت تراکنش‌دار از مجموع کارت‌ها و نیز به تفکیک انواع کارت‌های بانکی محاسبه می‌گردد.

۵,۲,۱. تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در

سوئیچ شاپرک

کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوئیچ شاپرک به لحاظ کاربری در سه دسته کارت برداشت (بدهی)^{۳۲}، کارت اعتباری^{۳۳} و کارت پیش‌پرداخته^{۳۴} یا بی‌نام (کارت هدیه و بن کارت) طبقه‌بندی می‌شوند.

در بهمن ماه ۱۳۹۷، تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپرک مجموعاً ۹۹,۶۹۳,۱۵۰ عدد بوده است که بیشترین تعداد آن با ۹۶,۶۹۳,۱۵۰ عدد و سهم تعدادی ۹۶/۹۷ درصدی متعلق به کارت برداشت و کمترین تعداد آن ۸۸,۵۱۲ عدد و سهم ۰/۰۹ درصدی متعلق به کارت اعتباری بوده است. این اطلاعات در جدول ۵-۵ ارائه شده است.

۳۱ کارت‌هایی که در دوره مورد بررسی حداقل یک تراکنش در سوئیچ شاپرک داشته باشند. در این تعریف تعداد تراکنش‌های کارت‌ها اهمیتی نداشته و هر کارتی با تراکنش بیش از یک عدد، تنها یک مرتبه در آمار لحاظ می‌گردد.

Debit card ۳۲

Credit card ۳۳

Prepaid ۳۴

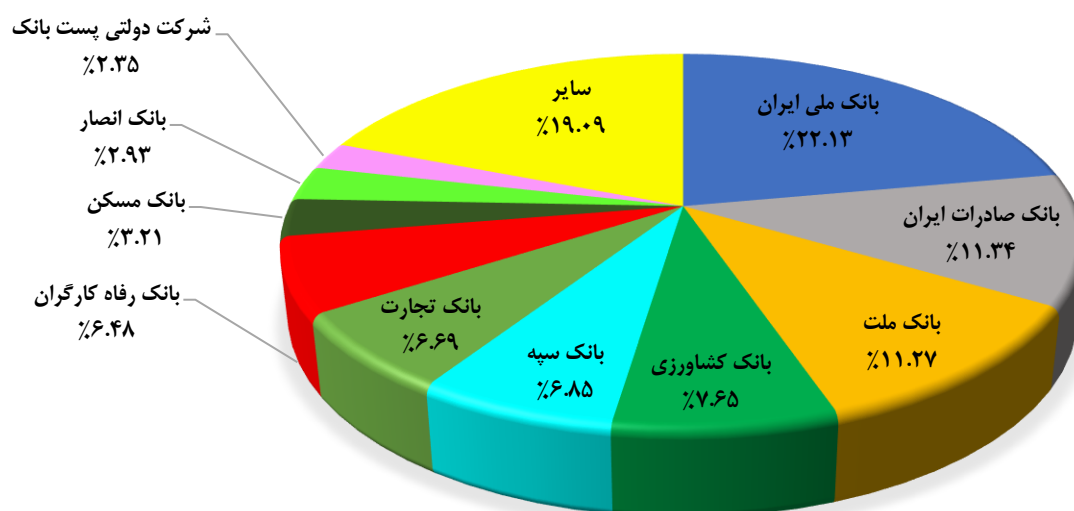
جدول ۵-۵ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - بهمن ۹۷

ماه	شاخص	تعداد کارت هدیه و بن کارت	تعداد کارت اعتباری	تعداد کارت برداشت	مجموع
دی ۹۷	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۲,۶۴۹,۲۴۴	۷۸,۲۶۴	۹۴,۹۰۳,۵۷۰	۹۷,۶۳۱,۰۷۸
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۲/۷۱٪	۰/۰۸٪	۹۷/۲۱٪	-
بهمن ۹۷	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۲,۹۳۰,۰۵۸	۸۸,۵۱۲	۹۶,۶۷۴,۵۸۰	۹۹,۶۹۳,۱۵۰
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۲/۹۴٪	۰/۰۹٪	۹۶/۹۷٪	-
	رشد تعداد کارت بانکی تراکنش‌دار در بهمن ماه نسبت به دی ماه	۱۰/۶۰٪	۱۳/۰۹٪	۱/۸۷٪	۲/۱۱٪

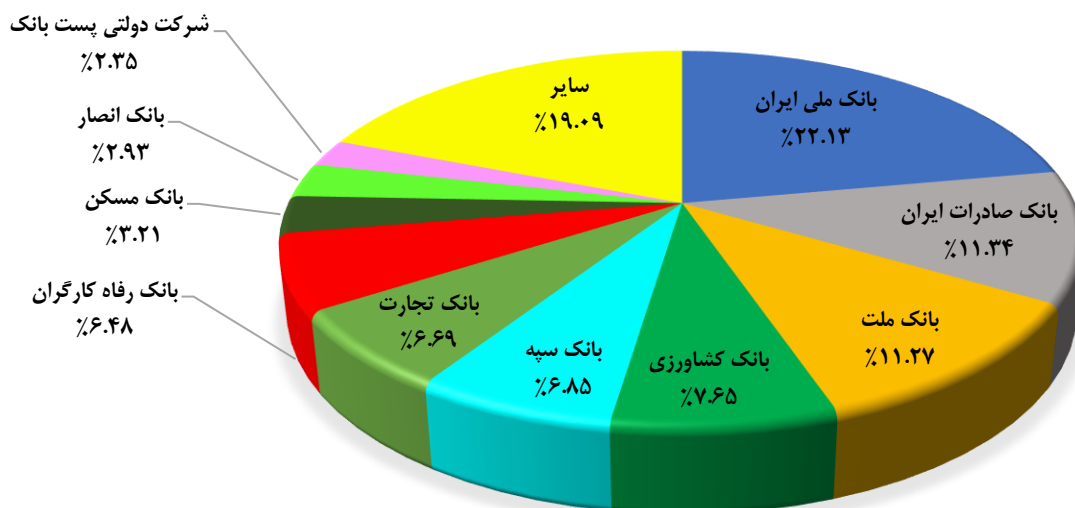
همانگونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در بهمن ۹۷ نسبت به دی ماه، نرخ رشد معادل مثبت ۲/۱۱ درصد داشته است. همانگونه که در جدول ۵-۵ مشخص است، نرخ رشد در هر سه دسته کارت هدیه و بن کارت، کارت اعتباری و کارت برداشت مثبت و بوده است.

۵,۲,۲. سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش دار

طی بهمن ماه ۱۳۹۷ تعداد کارت‌های دارای حداقل یک تراکنش، متعلق به تعداد ۳۶ بانک صادرکننده بوده که سهم تعدادی کارت‌های که سهم تعدادی کارت‌های این بانک‌ها از تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در

شکل ۳-۵ ترسیم شده است.

شکل ۵-۳ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک - بهمن ۱۳۹۷

ملاحظه می‌شود که در بهمن ماه ۹۷ بانک‌های "ملی ایران"، "صادرات ایران" و "ملت" دارای بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک بوده‌اند. همانگونه که مشاهده می‌گردد در نمودار بالا تنها ۱۰ بانک با سهم تعدادی بالاتر از کل تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار آورده شده‌اند و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

۵.۲.۳ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت بانکی تراکنش‌دار برای بهمن ماه سال ۱۳۹۷ در

جدول ۵-۶ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در این ماه بیشترین کارت برداشت تراکنش دار به ترتیب متعلق به بانک‌های "ملی ایران"، "صادرات ایران" و "ملت"؛ بیشترین کارت اعتباری تراکنش‌دار متعلق به بانک‌های "ملت"، "سپه" و "شرکت دولتی پست بانک" و بیشترین کارت هدیه و بن کارت تراکنش‌دار متعلق به بانک‌های "پارسیان"، "ملی ایران" و "ملت" بوده است.

جدول ۵-۶ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکش‌دار - بهمن ۱۳۹۷

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۱	بانک اقتصاد نوین	۲/۷۸٪	۰/۹۸٪	۱/۵۴٪
۲	بانک انصار	۰/۳۹٪	۲/۹۵٪	۲/۲۱٪
۳	بانک ایران زمین	۰/۰۱٪	۰/۴۰٪	۰/۵۶٪
۴	بانک آینده	۰/۰۷٪	۱/۲۲٪	۶/۲۴٪
۵	بانک پارسیان	۰/۱۲٪	۱/۶۱٪	۲۱/۲۱٪
۶	بانک پاسارگاد	۱/۴۵٪	۲/۱۰٪	۳/۰۶٪
۷	بانک تجارت	۰/۹۶٪	۶/۷۶٪	۴/۷۱٪
۸	بانک توسعه تعاون	۲/۱۲٪	۰/۹۰٪	۱/۰۱٪
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۲٪
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۰/۰۰٪	۰/۳۵٪	۰/۳۷٪
۱۱	بانک خاورمیانه	۰/۲۹٪	۰/۰۱٪	۰/۰۲٪
۱۲	بانک دی	۰/۲۳٪	۰/۴۹٪	۰/۵۷٪
۱۳	بانک رفاه کارگران	۰/۰۱٪	۶/۵۳٪	۵/۱۷٪
۱۴	بانک سامان	۵/۵۳٪	۰/۸۷٪	۳/۵۵٪
۱۵	بانک سپه	۱۵/۰۹٪	۶/۸۸٪	۵/۷۲٪
۱۶	بانک سرمایه	۰/۰۰٪	۰/۲۷٪	۰/۶۹٪
۱۷	بانک سینا	۲/۴۳٪	۰/۶۴٪	۰/۸۷٪
۱۸	بانک شهر	۱/۱۳٪	۱/۶۲٪	۴/۸۸٪
۱۹	بانک صادرات ایران	۲/۳۹٪	۱۱/۵۰٪	۶/۴۹٪
۲۰	بانک صنعت و معدن	۰/۵۶٪	۰/۰۳٪	۰/۰۴٪
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۰/۰۰٪	۱/۶۳٪	۰/۸۹٪
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۰/۰۰٪	۱/۲۲٪	۱/۱۶٪
۲۳	بانک قوامین	۰/۰۰٪	۱/۹۷٪	۱/۳۶٪
۲۴	بانک کارآفرین	۰/۰۰٪	۰/۱۱٪	۰/۵۹٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۲۵	بانک کشاورزی	۰/۹۷٪	۷/۷۹٪	۳/۴۰٪
۲۶	بانک گردشگری	۰/۴۲٪	۰/۲۴٪	۰/۳۲٪
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪
۲۸	بانک مسکن	۰/۰۰٪	۳/۲۸٪	۱/۱۳٪
۲۹	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳۰	بانک ملت	۵۰/۸۲٪	۱۱/۳۸٪	۶/۷۲٪
۳۱	بانک ملی ایران	۱/۶۷٪	۲۲/۴۱٪	۱۳/۲۴٪
۳۲	شرکت دولتی پست بانک	۱۰/۳۶٪	۲/۴۱٪	۰/۲۷٪
۳۳	موسسه اعتباری توسعه	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪
۳۴	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۰/۱۵٪	۰/۹۱٪	۱/۳۸٪
۳۵	موسسه اعتباری ملل	۰/۰۴٪	۰/۲۳٪	۰/۰۴٪
۳۶	موسسه اعتباری نور	۰/۰۰٪	۰/۳۲٪	۰/۵۱٪

ملاحظه می شود در این ماه، بیشترین سهم از تعداد کارت های بانکی تراکنش دار از نوع کارت برداشت با ۲۲/۴۱ درصد متعلق به بانک "ملی ایران"، از نوع کارت اعتباری با ۵۰/۸۲ درصد متعلق به بانک "ملت" و از نوع کارت هدیه و بن کارت با ۲۱/۲۱ درصد متعلق به بانک "پارسیان" بوده است.

۵,۲,۴ سهم تراکنش های هر بانک صادرکننده از انواع کارت های بانکی تراکنش دار در همان بانک

در این بخش از گزارش برای داشتن تصویری از سهم تراکنش های هر بانک صادرکننده از انواع کارت های بانکی تراکنش دار در همان بانک برای بهمن ماه ۹۷ اطلاعات مربوطه در جدول ۵-۷ ارائه شده است.

جدول ۷-۵ سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده - بهمن ۱۳۹۷

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت اعتباری از تراکنش‌های بانک	سهم کارت برداشت از تراکنش‌های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش‌های بانک
۱	بانک اقتصاد نوین	۰/۲۵٪	۹۵/۱۹٪	۴/۵۶٪
۲	بانک انصار	۰/۰۱٪	۹۷/۷۷٪	۲/۲۲٪
۳	بانک ایران زمین	۰/۰۰٪	۹۵/۹۵٪	۴/۰۵٪
۴	بانک آینده	۰/۰۰٪	۸۶/۵۴٪	۱۳/۴۶٪
۵	بانک پارسیان	۰/۰۱٪	۷۱/۴۰٪	۲۸/۵۹٪
۶	بانک پاسارگاد	۰/۰۶٪	۹۵/۷۱٪	۴/۲۳٪
۷	بانک تجارت	۰/۰۱٪	۹۷/۹۲٪	۲/۰۷٪
۸	بانک توسعه تعاون	۰/۲۱٪	۹۶/۴۹٪	۳/۳۰٪
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۹۲/۸۸٪	۷/۱۲٪
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۰/۰۰٪	۹۶/۹۳٪	۳/۰۷٪
۱۱	بانک خاورمیانه	۱/۷۴٪	۹۴/۱۹٪	۴/۰۷٪
۱۲	بانک دی	۰/۰۴٪	۹۶/۵۳٪	۳/۴۳٪
۱۳	بانک رفاه کارگران	۰/۰۰٪	۹۷/۶۶٪	۲/۳۴٪
۱۴	بانک سامان	۰/۵۱٪	۸۸/۵۴٪	۱۰/۹۴٪
۱۵	بانک سپه	۰/۲۰٪	۹۷/۳۵٪	۲/۴۶٪
۱۶	بانک سرمایه	۰/۰۰٪	۹۲/۶۸٪	۷/۳۲٪
۱۷	بانک سینا	۰/۳۳٪	۹۵/۷۴٪	۳/۹۳٪
۱۸	بانک شهر	۰/۰۶٪	۹۱/۵۸٪	۸/۳۶٪
۱۹	بانک صادرات ایران	۰/۰۲٪	۹۸/۳۰٪	۱/۶۸٪
۲۰	بانک صنعت و معدن	۱/۷۸٪	۹۴/۴۰٪	۳/۸۲٪
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۰/۰۰٪	۹۸/۳۶٪	۱/۶۴٪
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۰/۰۰٪	۹۷/۲۰٪	۲/۸۰٪
۲۳	بانک قوامین	۰/۰۰٪	۹۷/۹۶٪	۲/۰۴٪
۲۴	بانک کارآفرین	۰/۰۰٪	۸۵/۸۶٪	۱۴/۱۴٪
۲۵	بانک کشاورزی	۰/۰۱٪	۹۸/۶۸٪	۱/۳۱٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت اعتباری از سهم کارت برداشت از تراکنش های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش های بانک
۲۶	بانک گردشگری	۰/۱۵٪	۹۵/۹۹٪
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۹۲/۲۴٪
۲۸	بانک مسکن	۰/۰۰٪	۹۸/۹۶٪
۲۹	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۶۲/۹۴٪
۳۰	بانک ملت	۰/۴۰٪	۹۷/۸۵٪
۳۱	بانک ملی ایران	۰/۰۱٪	۹۸/۲۳٪
۳۲	شرکت دولتی پست بانک	۰/۳۹٪	۹۹/۲۷٪
۳۳	موسسه اعتباری توسعه	۰/۰۰٪	۹۶/۳۵٪
۳۴	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۰/۰۱٪	۹۵/۵۶٪
۳۵	موسسه اعتباری ملل	۰/۰۱٪	۹۹/۴۳٪
۳۶	موسسه اعتباری نور	۰/۰۰٪	۹۵/۳۵٪

همانگونه که ملاحظه می شود همچنان بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش دار در هر بانکی به کارت برداشت و سپس کارت هدیه و بن کارت اختصاص داشته و کارت اعتباری کمترین سهم (در اغلب بانک ها سهم صفر) را در این بین داشته است.

۵،۲،۵. اندازه گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت های بانکی تراکنش دار

در این بخش از گزارش، شاخص هرفیندال - هیرشمن برای سنجش میزان تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از انواع کارت های بانکی تراکنش دار در شبکه شاپرک اندازه گیری و بررسی می شود. در واقع هدف بررسی میزان رقابت بانک ها در صادر نمودن انواع کارت های بانکی است که به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات دقیق کارت های صادر شده، از کارت های تراکنش دار شبکه شاپرک در محاسبه این شاخص استفاده شده است. در جدول ۵-۸ نتایج این بررسی ارائه شده است.

جدول ۵-۸ محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکش دار - ۱۳۹۷

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت اعتباری		کارت برداشت		کارت هدیه و بن کارت	
		S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
۱	بانک اقتصاد نوین	۲/۷۸	۷/۷۱	۰/۹۸	۰/۹۵	۱/۵۴	۲/۳۷
۲	بانک انصار	۰/۳۹	۰/۱۵	۲/۹۵	۸/۷۳	۲/۲۱	۴/۹۰
۳	بانک ایران زمین	۰/۰۱	۰/۰۰	۰/۴۰	۰/۱۶	۰/۵۶	۰/۳۱
۴	بانک آینده	۰/۰۷	۰/۰۰	۱/۲۲	۱/۴۸	۶/۲۴	۳۸/۹۲
۵	بانک پارسیان	۰/۱۲	۰/۰۲	۱/۶۱	۲/۵۸	۲۱/۲۱	۴۵۰/۰۰
۶	بانک پاسارگاد	۱/۴۵	۲/۱۰	۲/۱۰	۴/۴۰	۳/۰۶	۹/۳۷
۷	بانک تجارت	۰/۹۶	۰/۹۳	۶/۷۶	۴۵/۶۸	۴/۷۱	۲۲/۱۴
۸	بانک توسعه تعاون	۲/۱۲	۴/۵۰	۰/۹۰	۰/۸۱	۱/۰۱	۱/۰۳
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۱	۰/۰۰	۰/۰۲	۰/۰۰
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۳۵	۰/۱۲	۰/۳۷	۰/۱۳
۱۱	بانک خاورمیانه	۰/۲۹	۰/۰۹	۰/۰۱	۰/۰۰	۰/۰۲	۰/۰۰
۱۲	بانک دی	۰/۲۳	۰/۰۵	۰/۴۹	۰/۲۴	۰/۵۷	۰/۳۲
۱۳	بانک رفاه کارگران	۰/۰۱	۰/۰۰	۶/۵۳	۴۲/۶۲	۵/۱۷	۲۶/۷۲
۱۴	بانک سامان	۵/۵۳	۳۰/۵۵	۰/۸۷	۰/۷۶	۳/۵۵	۱۲/۵۹
۱۵	بانک سپه	۱۵/۰۹	۲۲۷/۷۳	۶/۸۸	۴۷/۲۷	۵/۷۲	۳۲/۷۴
۱۶	بانک سرمایه	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۲۷	۰/۰۷	۰/۶۹	۰/۴۸
۱۷	بانک سینا	۲/۴۳	۵/۹۳	۰/۶۴	۰/۴۱	۰/۸۷	۰/۷۶
۱۸	بانک شهر	۱/۱۳	۱/۲۸	۱/۶۲	۲/۶۲	۴/۸۸	۲۳/۷۷
۱۹	بانک صادرات ایران	۲/۳۹	۵/۷۰	۱۱/۵۰	۱۳۲/۲۲	۶/۴۹	۴۲/۱۷
۲۰	بانک صنعت و معدن	۰/۵۶	۰/۳۱	۰/۰۳	۰/۰۰	۰/۰۴	۰/۰۰
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۰/۰۰	۰/۰۰	۱/۶۳	۲/۶۴	۰/۸۹	۰/۸۰
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۰/۰۰	۰/۰۰	۱/۲۲	۱/۴۹	۱/۱۶	۱/۳۵
۲۳	بانک قوامین	۰/۰۰	۰/۰۰	۱/۹۷	۳/۸۹	۱/۳۶	۱/۸۴
۲۴	بانک کارآفرین	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۱۱	۰/۰۱	۰/۵۹	۰/۳۵
۲۵	بانک کشاورزی	۰/۹۷	۰/۹۵	۷/۷۹	۶۰/۶۳	۳/۴۰	۱۱/۵۹

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت اعتباری		کارت برداشت		کارت هدیه و بن کارت	
		S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
۲۶	بانک گردشگری	۰/۴۲	۰/۱۸	۰/۲۴	۰/۰۶	۰/۳۲	۰/۱۰
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۱	۰/۰۰	۰/۰۱	۰/۰۰
۲۸	بانک مسکن	۰/۰۰	۰/۰۰	۳/۲۸	۱۰/۷۳	۱/۱۳	۱/۲۸
۲۹	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
۳۰	بانک ملت	۵۰/۸۲	۲،۵۸۳/۰۴	۱۱/۳۸	۱۲۹/۴۰	۶/۷۲	۴۵/۱۳
۳۱	بانک ملی ایران	۱/۶۷	۲/۷۸	۲۲/۴۱	۵۰۲/۳۷	۱۳/۲۴	۱۷۵/۳۸
۳۲	شرکت دولتی پست بانک	۱۰/۳۶	۱۰۷/۳۶	۲/۴۱	۵/۸۱	۰/۲۷	۰/۰۸
۳۳	موسسه اعتباری توسعه	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۲	۰/۰۰	۰/۰۲	۰/۰۰
۳۴	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۰/۱۵	۰/۰۲	۰/۹۱	۰/۸۲	۱/۳۸	۱/۹۱
۳۵	موسسه اعتباری ملل	۰/۰۴	۰/۰۰	۰/۲۳	۰/۰۵	۰/۰۴	۰/۰۰
۳۶	موسسه اعتباری نور	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۳۲	۰/۱۰	۰/۵۱	۰/۲۶
	شاخص هرفیندال-هیرشمن	-	۲،۹۸۱/۳۶	-	۱،۰۰۹/۱۲	-	۹۰۸/۸۱

ملاحظه می‌شود که در بهمن ماه ۹۷، شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار صادر کنندگی در هر سه دسته "کارت اعتباری" و "برداشت" و "کارت هدیه و بن کارت" رشد منفی داشته است. "کارت هدیه و بن کارت" با نرخ رشد منفی ۳/۲۰ درصدی در بهمن ماه همچنان در طبقه "رقابتی" (کمتر از ۱۰۰۰) قرار گرفته است که بدان معناست که همچنان سهم بازار بانک‌های صادر کننده در صدور "کارت هدیه و بن کارت" پراکندگی متناسبی داشته و دارای استاندارد بوده و محیط رقابتی می‌باشد.

همانگونه که در جدول ۵-۹ نیز مشاهده می‌گردد، این شاخص برای "کارت اعتباری" نرخ رشد منفی ۰/۰۵ درصد را داشته و این شاخص برای دسته "کارت اعتباری" همچنان در طبقه "تمرکز بالا" و در حیطه انحصار قرار دارد. بالاترین سهم در بهمن ماه ۹۷ برای کارت اعتباری به ترتیب به بانک‌های "ملت"، "سپه" و "شرکت دولتی پست بانک" تعلق گرفته است.

میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال-هیرشمن برای بازار بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکش‌دار در بهمن ماه نسبت به دی ماه ۹۷ در جدول ۵-۹ ارائه شده است.

جدول ۹-۵ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های صادرکننده- دی و بهمن ۹۷

HHI	کارت اعتباری		کارت برداشت		کارت هدیه و بن کارت	
	دی ۹۷	بهمن ۹۷	نرخ رشد	دی ۹۷	بهمن ۹۷	نرخ رشد
شاخص HHI	۳,۱۱۱/۲۶۱۰	۲,۹۸۱/۳۵۷۸	-۴/۱۸٪	۱,۰۰۹/۶۳۳۲	۱,۰۰۹/۱۲۱۹	-۰/۰۵٪
					۹۳۸/۸۶	۹۰۸/۸۰۸۵۱
						-۳/۲۰٪

با توجه به اطلاعات جدول ۹-۵ ملاحظه می‌شود که میزان تغییرات شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های صادر کننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار، در بهمن ماه در حوزه صدور "کارت اعتباری" در کشور رشد منفی ۴/۱۸ درصدی داشته است.

"کارت هدیه و بن کارت" با رشد منفی ۳/۲۰ درصدی، همچنان در طبقه "رقابتی" باقی مانده که بیشترین سهم در صدور این دسته از کارت‌های تراکنش‌دار (هدیه و بن کارت) به بانک‌های "پارسیان"، "ملی ایران" و "ملت" تعلق گرفته است.

۵,۳. سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده

در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک آورده شده تا میزان فعالیت بانک‌ها در حوزه صدور و پذیرش تراکنش‌های شاپرکی مشخص گردد. جدول ۵-۱۰ سهم هر بانک از تعداد و مبلغ کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را نشان می‌دهد.

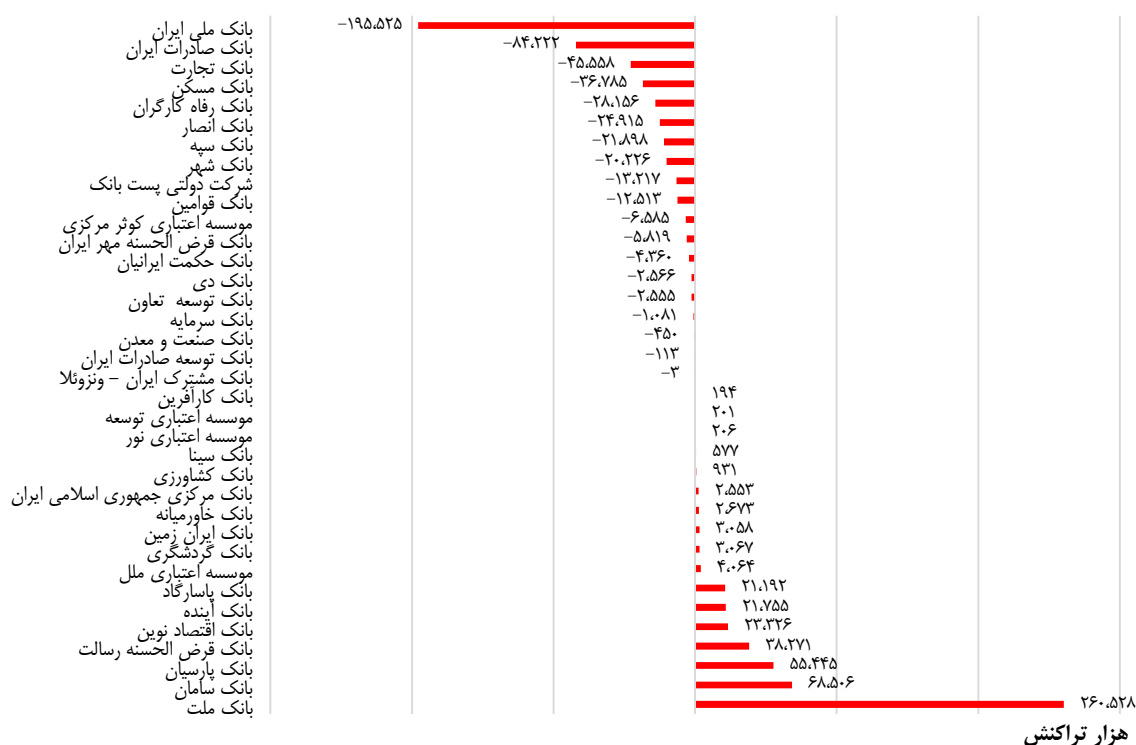
جدول ۵-۱۰ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده - بهمن ۱۳۹۷

ردیف	نام بانک	سهم تعدادی تراکنش‌ها		سهم مبلغی تراکنش‌ها	
		سهم تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهم تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم تراکنش‌های پذیرش شده از کل
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۳۰٪	۲/۴۸٪	۱/۲۷٪	۱/۵۰٪
۲	بانک انصار	۲/۹۸٪	۱/۷۲٪	۲/۵۳٪	۱/۸۲٪
۳	بانک ایران زمین	۰/۳۸٪	۰/۵۴٪	۰/۵۸٪	۰/۶۳٪
۴	بانک آینده	۱/۴۸٪	۲/۵۸٪	۱/۹۷٪	۱/۶۸٪
۵	بانک پارسیان	۳/۵۰٪	۶/۳۱٪	۲/۶۳٪	۳/۷۰٪
۶	بانک پاسارگاد	۲/۷۰٪	۳/۷۷٪	۲/۷۹٪	۳/۴۰٪
۷	بانک تجارت	۶/۰۸٪	۳/۷۷٪	۵/۱۰٪	۴/۸۸٪
۸	بانک توسعه تعاون	۰/۸۲٪	۰/۶۹٪	۰/۷۶٪	۰/۸۵٪
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۰/۴۸٪	۰/۲۶٪	۰/۲۹٪	۰/۲۲٪
۱۱	بانک خاورمیانه	۰/۰۲٪	۰/۱۵٪	۰/۰۳٪	۰/۱۴٪
۱۲	بانک دی	۰/۴۱٪	۰/۲۸٪	۰/۵۲٪	۰/۳۶٪
۱۳	بانک رفاه کارگران	۵/۵۰٪	۴/۰۷٪	۴/۵۲٪	۴/۳۲٪
۱۴	بانک سامان	۱/۳۱٪	۴/۷۹٪	۱/۷۱٪	۳/۷۳٪
۱۵	بانک سپه	۷/۰۱٪	۵/۹۰٪	۶/۰۳٪	۵/۸۸٪
۱۶	بانک سرمایه	۰/۲۸٪	۰/۲۳٪	۰/۳۶٪	۰/۴۴٪
۱۷	بانک سینا	۰/۵۹٪	۰/۶۲٪	۰/۶۵٪	۰/۹۸٪

ردیف	نام بانک	سهم تعدادی تراکنش‌ها		سهم مبلغی تراکنش‌ها	
		سهم تعداد تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم تعداد تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل
۱۸	بانک شهر	۱/۹۰٪	۰/۸۷٪	۲/۴۸٪	۱/۸۹٪
۱۹	بانک صادرات ایران	۱۱/۳۰٪	۷/۰۳٪	۱۲/۲۳٪	۱۱/۴۷٪
۲۰	بانک صنعت و معدن	۰/۰۳٪	۰/۰۱٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۲/۱۲٪	۴/۰۶٪	۲/۵۲٪	۲/۷۷٪
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱/۲۱٪	۰/۹۲٪	۱/۶۲٪	۰/۹۷٪
۲۳	بانک قوامین	۱/۹۶٪	۱/۳۳٪	۲/۵۱٪	۱/۹۸٪
۲۴	بانک کارآفرین	۰/۱۲٪	۰/۱۳٪	۰/۱۸٪	۰/۲۷٪
۲۵	بانک کشاورزی	۷/۴۸٪	۷/۵۳٪	۶/۴۷٪	۶/۳۴٪
۲۶	بانک گردشگری	۰/۳۰٪	۰/۴۵٪	۰/۵۱٪	۰/۵۰٪
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۱٪	۰/۱۴٪	۰/۰۱٪	۰/۱۴٪
۲۸	بانک مسکن	۲/۷۸٪	۰/۹۲٪	۲/۹۱٪	۱/۵۱٪
۲۹	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳۰	بانک ملت	۱۱/۶۴٪	۲۴/۸۵٪	۱۷/۷۶٪	۲۴/۲۰٪
۳۱	بانک ملی ایران	۲۱/۳۲٪	۱۱/۴۱٪	۱۶/۴۰٪	۱۱/۶۱٪
۳۲	شرکت دولتی پست بانک	۱/۶۱٪	۰/۹۴٪	۰/۹۷٪	۰/۶۶٪
۳۳	موسسه اعتباری توسعه	۰/۰۲٪	۰/۰۳٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪
۳۴	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۰/۸۴٪	۰/۵۱٪	۰/۷۱٪	۰/۳۸٪
۳۵	موسسه اعتباری ملل	۰/۱۹٪	۰/۴۰٪	۰/۳۰٪	۰/۴۰٪
۳۶	موسسه اعتباری نور	۰/۲۹٪	۰/۳۰٪	۰/۶۱٪	۰/۳۲٪

اطلاعات جدول ۵-۱۰ بیانگر آن است که بیشترین سهم از تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادرشده و پذیرش شده در بهمن ماه ۹۷ به بانک‌های "ملت"، "ملی ایران"، "صادرات ایران" و "کشاورزی" اختصاص یافته است.

در ادامه شکل ۴-۵ نشان دهنده برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرکی است. برای محاسبه این ویژگی، تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک کسر و حاصل در شکل نمایش داده شده است.

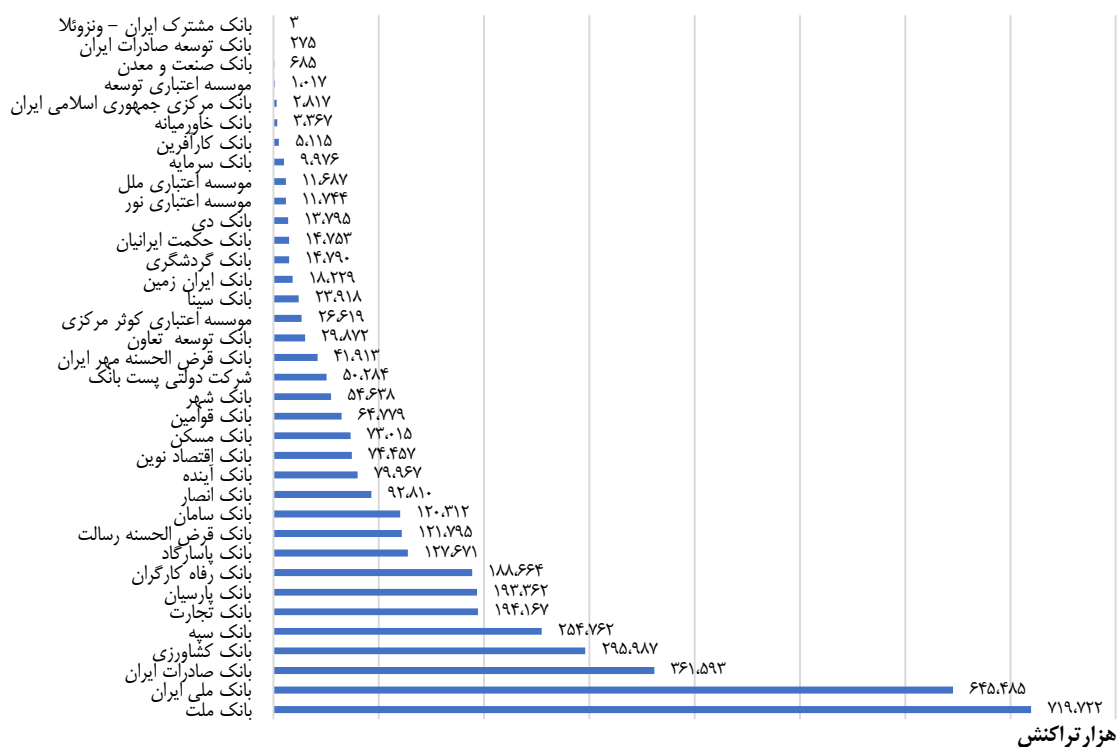

شکل ۴-۵ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - بهمن ۱۳۹۷

بر اساس این شکل، سه بانک "ملت"، "سامان" و "پارسیان" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده را دارا بوده و بانک‌های "ملی ایران"، "صادرات ایران" و "تجارت" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند. این بدین معناست که در سه بانک نخست ورود منابع مالی بیشتر از میزان خروج آن از بانک و در سه بانک دیگر این موضوع برعکس است. شکل ۴-۵ شمای کلی از جریان منابع مالی از طریق ابزارهای کارتی در را در هر یک از بانک‌ها نشان می‌دهد.

از سویی دیگر مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده با تراکنش‌های پذیرش شده در هر بانک، بیانگر سهم آن بانک از کل تعداد تراکنش‌ها می‌باشد. بدین ترتیب دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور به دست می‌آید. این شاخص که از مجموع تعداد

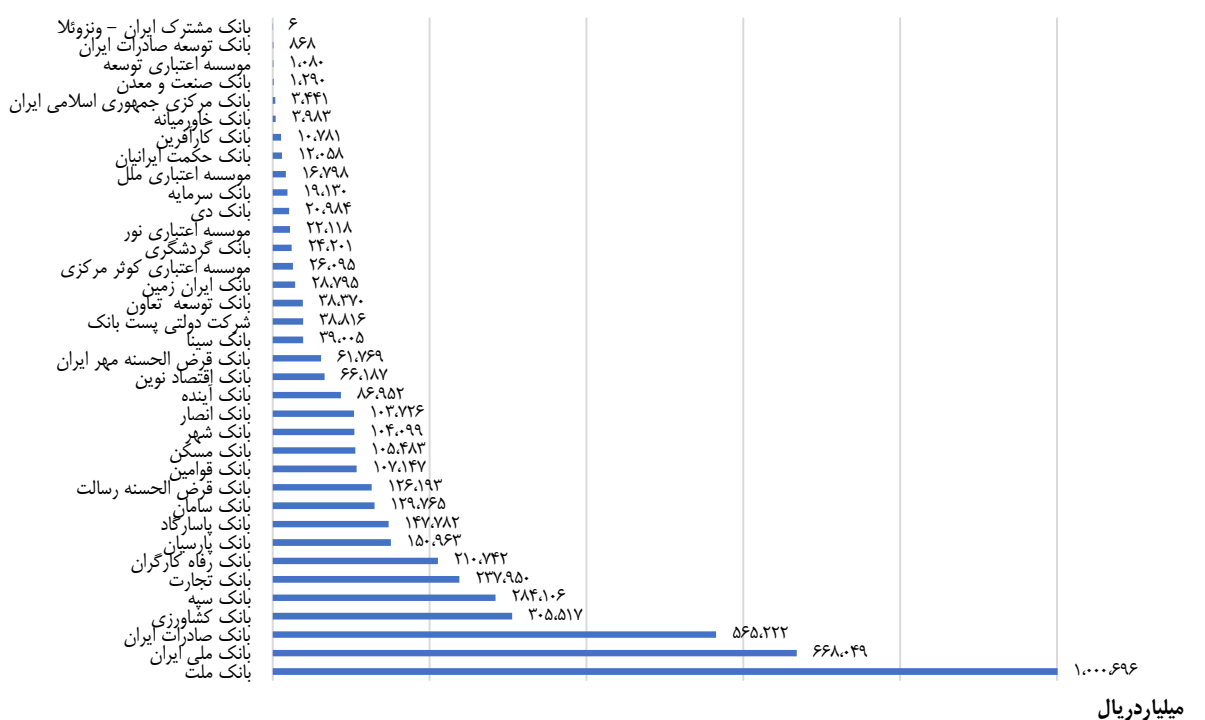
تراکنش‌های صادره هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک به دست می‌آید در شکل ۵-۵ نشان داده شده است.

شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک - بهمن ۱۳۹۷

همانگونه که در شکل ۵-۵ مشاهده می‌گردد سه بانک "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" همچنان بیشترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی و سه بانک "بانک مشترک ایران-ونزوئلا"، "توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" کمترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی را در بهمن ۱۳۹۷ در اختیار داشته‌اند.

همانگونه که در بخش‌های قبل مشاهده گردید، قبل از این، سهم مبلغی هر بانک در حوزه‌های صادرکنندگی و پذیرندگی در شاپرک بررسی شد، با این حال در این بخش گردش مالی^{۳۵} ناشی از حضور در شبکه الکترونیکی پرداخت در شکل ۵-۶ نشان داده شده که در آن مجموع مبالغ تراکنش‌های انجام شده به وسیله‌ی کارت‌های هر بانک^{۳۶} و مبالغ پذیرش شده توسط ابزارهایی که به شبای همان بانک متصل است^{۳۷} آمده است.

شکل ۵-۶ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - بهمن ۱۳۹۷

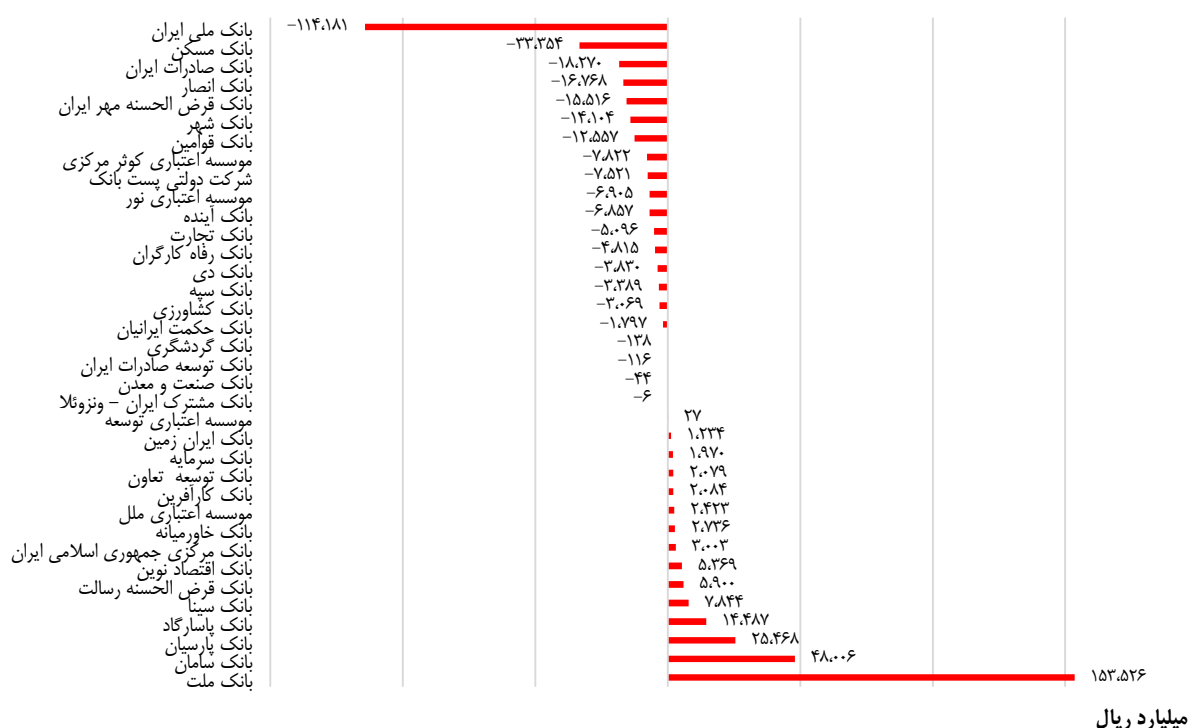
^{۳۵} Turnover

^{۳۶} در نقش بانک صادرکننده (بانکی است که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید).

^{۳۷} در نقش بانک پذیرنده (بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است).

نمودار شکل ۵-۶ نشان دهنده وجود بیشترین گردش مالی بهمن ۹۷ در بانک‌های "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" بوده است و بانک "مشترک ایران-ونزوئلا" کمترین گردش مالی شاپرکی را در این بازه زمانی را به خود اختصاص داده است.

یکی دیگر از شاخص‌های مورد اهمیت در بانک‌ها، محاسبه‌ی تفاضل ارزش ریالی صادرکنندگی آن‌ها از مبلغ پذیرندگی آن‌هاست. این شاخص نشان می‌دهد که جریان مبلغی تراکنش‌ها در بانک در کدام جهت بوده است و به دنبال آن می‌توان تعیین نمود که آیا نقش بانک به‌عنوان بانک پذیرنده برای وی مقرون به صرفه بوده یا نبوده است. در این راستا در شکل ۵-۷ اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده و تراکنش‌های صادر شده هر بانک آورده شده است. در این بررسی ارزش ریالی تراکنش‌های صادر شده هر بانک از ارزش ریالی تراکنش‌های پذیرش شده توسط همان بانک کسر می‌گردد. در این شکل ارقام مثبت بیانگر عملکرد مطلوب بانک در جذب منابع مالی می‌باشد؛ چراکه بیشتر از آن که منابع مالی از حساب‌های آن خارج شود، پول به حساب‌های آن بانک وارد شده است.

شکل ۵-۷ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - بهمن ۱۳۹۷

بر اساس این شکل، بانک‌های "ملت"، "سامان"، "پارسیان" و "پاسارگاد" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادرشده و پذیرش شده را دارا بوده و بانک‌های "ملی ایران"، "مسکن"، "صادرات ایران" و "انصار" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند. این بدان معناست که وجوهای ذخیره شده در حساب‌های دارندگان کارت عمدتاً از طریق ابزار پرداخت الکترونیکی از بانک‌های "ملی ایران"، "مسکن"، "صادرات ایران" و "انصار" به سمت بانک‌های "ملت"، "سامان"، "پارسیان" و "پاسارگاد" در حال انتقال است.

۵,۴. کارمزد پرداختی هر بانک به ازای هر صدهزار ریال تراکنش

با توجه به پرداخت بخش عمده کارمزدهای شبکه پرداخت توسط بانک‌های پذیرنده و صادرکننده، یکی از مهمترین چالش‌های بانک‌ها، حفظ تعادل بین رسوب ناشی از جذب وجوهای تراکنش‌ها و کارمزدهای پرداختی به شبکه پرداخت است. به جهت کمک به بانک‌ها در جهت تنظیم سیاست‌های ارتباطی با مشتریان و شرکت‌های PSP، لازم است تا این بانک‌ها استنباطی از وضعیت کلی صنعت و میزان کارمزدهای پرداختی در مقایسه با صنعت را داشته باشند.

در ادامه کارمزد پرداخت شده توسط بانک‌های پذیرنده و صادرکننده محاسبه می‌شود. شایان ذکر است که کارمزد تراکنش‌های خرید به طور مستقیم توسط بانک پذیرنده، کارمزد تراکنش‌های قبض و شارژ به طور مستقیم توسط بانک صادرکننده و کارمزد تراکنش‌های مانده گیری توسط دارنده کارت پرداخت می‌گردد.

به منظور دقیق‌تر بودن محاسبه، در این بخش با تاکید بر روی تراکنش‌های خرید و تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ که کارمزد آن به طور مستقیم به ترتیب توسط بانک پذیرنده و بانک صادرکننده پرداخت می‌شود، تمرکز شده است و از محاسبه کارمزدهای پرداخت شده توسط دارنده کارت نظیر کارمزد مانده گیری، چشم پوشی شده است.

۵,۴,۱. کارمزد پرداختی بانک‌های پذیرنده به ازای هر صدهزار ریال تراکنش خرید

از آنجا که برای تراکنش‌های خرید، کارمزد توسط بانک پذیرنده پرداخت می‌گردد، شاخص انتخاب شده به منظور ارائه این اطلاعات، شاخص "میزان کارمزد پرداخت شده بانک پذیرنده به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ تراکنش پذیرش شده" می‌باشد. در این بخش به منظور دقیق‌تر بودن محاسبه، با تاکید بر روی تراکنش‌های خرید که کارمزد آن به طور مستقیم توسط بانک پذیرنده پرداخت می‌شود، تمرکز شده است.

در جدول ۵-۱۱ تنها میزان کارمزد پرداختی هر بانک به ازای هر صد هزار ریال مبلغ تراکنش خرید محاسبه و ارائه گردیده است. همانطور که در این جدول مشاهده می‌گردد، به طور متوسط در بهمن ماه ۱۳۹۷، بانک‌های پذیرنده با ۹/۱۰ درصد رشد منفی نسبت به ماه گذشته (دی ماه) میزان ۱۰۶/۶۶ ریال از هر صدهزار ریال مبلغ جذب شده را به عنوان کارمزد پرداخت کرده‌اند که در میان بانک‌های پذیرنده، بانک "صنعت و معدن" با مبلغ ۳۱/۵۷ ریال از هر صدهزار ریال مبالغ جذب شده کمترین و بانک "پارسیان" با مبلغ ۱۹۰/۸۵ ریال بیشترین مبلغ کارمزد را به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ جذب شده، پرداخت کرده اند.

با توجه به اینکه عامل موثر در پرداخت کارمزد تراکنش‌های خرید، هم تعداد تراکنش‌ها و هم بازه مبلغی تراکنش‌ها هستند، به نظر می‌رسد که بانک‌هایی که نسبت کمتر کارمزد به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش داشته‌اند، متوسط مبلغی بالاتری به ازای هر تراکنش نسبت به سایر بانک‌ها را تجربه کرده‌اند یا به عبارتی مبلغ تراکنش بیشتری به ازای تعداد تراکنش مشابه با سایر بانک‌ها، از پذیرندگان خود دریافت کرده‌اند.

جدول ۵-۱۱ مبلغ کارمزد پرداختی بانک‌های پذیرنده به ازای هر صدهزار ریال تراکنش خرید - بهمن ۱۳۹۷

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش خرید (بهمن ۹۷)
۱	بانک صنعت و معدن	۳۱/۵۷
۲	بانک توسعه صادرات ایران	۳۶/۸۴
۳	بانک سرمایه	۶۵/۳۲
۴	بانک کارآفرین	۶۶/۴۸

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش خرید (بهمن ۹۷)
۵	بانک مسکن	۶۸/۰۱
۶	بانک قوامین	۷۲/۳۸
۷	بانک صادرات ایران	۷۴/۳۳
۸	بانک سینا	۸۰/۷۵
۹	بانک تجارت	۹۱/۳۳
۱۰	بانک آینده	۹۱/۳۷
۱۱	بانک توسعه تعاون	۹۸/۱۳
۱۲	بانک ملی ایران	۹۸/۴۰
۱۳	بانک دی	۱۰۰/۳۸
۱۴	بانک ملت	۱۰۱/۰۵
۱۵	بانک ایران زمین	۱۰۱/۲۷
۱۶	موسسه اعتباری نور	۱۰۳/۰۲
۱۷	بانک سپه	۱۰۳/۳۶
۱۸	بانک شهر	۱۰۵/۰۳
۱۹	موسسه اعتباری ملل	۱۰۶/۶۷
۲۰	بانک گردشگری	۱۰۷/۳۵
۲۱	بانک انصار	۱۰۷/۳۶
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱۱۰/۳۱
۲۳	بانک رفاه کارگران	۱۱۴/۰۱
۲۴	بانک حکمت ایرانیان	۱۱۹/۳۳
۲۵	بانک پاسارگاد	۱۲۵/۸۲
۲۶	بانک کشاورزی	۱۲۷/۷۷
۲۷	بانک اقتصاد نوین	۱۲۸/۵۸
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۱۴۵/۹۳
۲۹	بانک خاورمیانه	۱۵۲/۸۱
۳۰	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۱۵۴/۴۲
۳۱	موسسه اعتباری توسعه	۱۵۷/۵۱

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش خرید (بهمن ۹۷)
۳۲	بانک سامان	۱۶۱/۱۸
۳۳	بانک قرض الحسنه رسالت	۱۶۱/۶۳
۳۴	بانک پارسیان	۱۹۰/۸۵
	کارمزد پرداختی کل بانک‌های پذیرنده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید	۱۰۶/۶۶

به استناد جدول فوق، اختلاف متوسط کارمزد پرداختی بین بانک با کمترین و بیشترین متوسط، ۶/۰۵ برابر است. یعنی بانک "پارسیان" به نسبت هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ تراکنش خرید جذب شده ۶/۰۵ برابر بانک "صنعت و معدن" کارمزد پرداخت کرده است. بنابراین بانک‌هایی مثل "صنعت و معدن"، "توسعه صادرات ایران"، "سرمایه" و "کارآفرین" در بهمن ماه در فرآیند بازاریابی و نصب ابزار برای صاحبان حساب، اثربخش‌تر عمل نموده‌اند.

۵,۴,۱,۱. کارمزد پرداختی بانک‌های پذیرنده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید از ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها با احتساب هزینه اجاره بها

لازم به ذکر است که کارمزد پرداختی، تنها هزینه‌ای نیست که بانک پذیرنده متقبل می‌شود. این بانک در ازای هر نصب ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها نیز مبلغی را به عنوان اجاره بها و پرستاری ابزار کارتخوان به شرکت PSP پرداخت می‌نماید و این مبلغ به ازای ابزارهای مختلف متفاوت می‌باشد. به طور مثال ابزارهای GPRS هزینه اجاره بالاتری داشته و یا اینکه بسته به توافق شرکت‌ها و بانک پذیرنده مورد نظر، این مبلغ متفاوت است. اما در این بخش به جهت اینکه برآوردی از میزان هزینه‌های بانک به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش پذیرش شده با توجه به میزان اجاره پرداختی نیز ارائه گردد، با فرض اجاره متوسط ۳۰۰,۰۰۰ ریال (سی هزار تومان به

ازای هر ابزار کارتخوان در ماه)، هزینه‌های پرداختی بانک‌ها به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ پذیرش شده محاسبه و در جدول جداگانه‌ای ارائه شده است.

حال با توجه به بررسی میزان کارمزد پرداختی هر بانک پذیرنده به ازای هر صد هزار ریال مبلغ پذیرش شده، در این بخش عامل اجاره پرداختی هر بانک نیز به این میزان اضافه می‌گردد. جدول ۵-۱۲، میزان هزینه پرداختی هر بانک به ازای هر صد هزار ریال مبلغ پذیرش شده را نشان می‌دهد. این هزینه شامل جمع مبلغ کارمزد پرداخت شده به اضافه مبلغ اجاره پرداختی به ازای هر کارتخوان می‌باشد. به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات دقیق میزان اجاره پرداختی هر بانک به شرکت‌ها، این مبلغ اجاره با توجه به اطلاعات دریافتی به طور متوسط برای کل صنعت مبلغ ۳۰۰,۰۰۰ ریال ماهانه در نظر گرفته شده است. به این معنی که تعداد ابزارهای نصب شده تراکنش دار در هر ماه به ازای هر بانک ضرب در سیصد هزار ریال به اضافه کل مبلغ کارمزد پرداخت شده، تقسیم بر کل مبالغ پذیرش شده بانک در واحد صد هزار ریال شده است.

جدول ۵-۱۲ مبلغ کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید از ابزار کارتخوان فروشنده با احتساب هزینه اجاره بها - بهمن ۱۳۹۷

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزارهای کارتخوان (بهمن ۹۷)
۱	بانک توسعه صادرات ایران	۹۶/۴۳
۲	بانک صنعت و معدن	۹۸/۴۲
۳	بانک سرمایه	۱۵۱/۱۰
۴	بانک کارآفرین	۱۵۲/۶۳
۵	بانک صادرات ایران	۱۵۵/۶۱
۶	بانک قوامین	۱۶۱/۵۰
۷	بانک مسکن	۱۶۸/۹۸
۸	بانک توسعه تعاون	۱۸۶/۸۸
۹	بانک تجارت	۱۸۹/۹۲
۱۰	بانک ملت	۱۹۴/۶۴

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزارهای کارتخوان (بهمن ۹۷)
۱۱	بانک سپه	۱۹۷/۳۴
۱۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱۹۸/۴۸
۱۳	بانک ایران زمین	۱۹۹/۹۴
۱۴	بانک رفاه کارگران	۲۰۳/۴۰
۱۵	بانک آینده	۲۱۹/۷۳
۱۶	بانک گردشگری	۲۲۱/۴۵
۱۷	بانک دی	۲۲۵/۸۱
۱۸	بانک شهر	۲۳۲/۳۷
۱۹	موسسه اعتباری ملل	۲۳۲/۷۰
۲۰	بانک سینا	۲۳۹/۳۳
۲۱	موسسه اعتباری نور	۲۴۲/۳۴
۲۲	بانک کشاورزی	۲۴۷/۵۲
۲۳	بانک انصار	۲۴۹/۶۳
۲۴	بانک ملی ایران	۲۶۴/۸۷
۲۵	بانک سامان	۲۶۸/۶۰
۲۶	بانک قرض الحسنه رسالت	۲۸۳/۲۸
۲۷	شرکت دولتی پست بانک	۳۱۰/۴۲
۲۸	موسسه اعتباری توسعه	۳۱۳/۷۴
۲۹	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۳۱۵/۵۷
۳۰	بانک پاسارگاد	۳۲۲/۵۲
۳۱	بانک خاورمیانه	۴۲۰/۳۱
۳۲	بانک پارسیان	۴۶۶/۱۳
۳۳	بانک اقتصاد نوین	۵۵۲/۰۴
۳۴	بانک حکمت ایرانیان	۱،۰۱۵/۰۷

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزارهای کارتخوان (بهمن ۹۷)
	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزار در کل شبکه	۲۲۹/۱۹

ملاحظه می‌گردد که احتساب میزان اجاره بهای هر ابزار کارتخوان فروشگاهی منجر با افزایش میزان کارمزد پرداختی در بانک‌ها گردیده است. به طور متوسط کل بانک‌ها مبلغ جمع کل اجاره و کارمزد پرداختی ۲۲۹/۱۹ ریال را در بهمن ماه ۹۷ به ازای هر صد هزار ریال مبلغ پذیرش شده پرداخت کرده‌اند (۱۱/۲۳ درصد رشد منفی). همانگونه که در جدول ۵-۱۲ مشاهده می‌گردد در بهمن ماه ۹۷ بانک "توسعه صادرات ایران" با پرداخت ۹۶/۴۳ ریال هزینه (کارمزد + اجاره) و پس از آن بانک "صنعت و معدن" با پرداخت ۹۸/۴۲ ریال هزینه (کارمزد + اجاره)، کمترین هزینه را به ازای جذب هر صد هزار ریال تراکنش خرید پذیرش شده و بانک "حکمت ایرانیان" با ۱۰۱۵/۰۷ ریال هزینه (کارمزد + اجاره) و پس از آن به ترتیب بانک "اقتصاد نوین" با ۵۵۲/۰۴ ریال هزینه (کارمزد + اجاره) و بانک "پارسیان" با ۴۴۶/۱۳ ریال بیشترین هزینه را به ازای جذب هر صد هزار ریال تراکنش خرید پذیرش شده پرداخت کرده‌اند. تحلیل اولیه‌ای که در این بخش ارائه می‌شود، حاکی از اهمیت مبلغ اجاره ابزار کارتخوان در اقتصادی بودن صنعت پرداخت برای بانک‌هاست، جمع این هزینه باید نسبت به رسوبی که بانک از موجودی پذیرندگان به دست می‌آورد توجیه پذیر باشد. در صورتی که بانک موفق به جذب رسوبی بیشتر از این مبلغ به ازای هر صد هزار ریال نشود، کاربرد ابزار کارتخوان فروشگاهی برای بانک مقرون به صرفه نخواهد بود. همچنین جدا از مبلغ اجاره، نحوه بازاریابی بانک‌ها و شرکت‌های PSP اهمیت دو چندان می‌یابد. انتخاب پذیرندگان اثربخش، به معنی انتخاب پذیرندگانی که از گردش کافی موجودی به جهت تامین رسوب مورد نظر بانک برخوردار هستند به عاملی مهم جهت سودپذیر بودن ابزار پرداخت برای بانک تبدیل می‌گردد.

به نظر می‌رسد بهتر است بانک‌ها بخشی از هزینه‌های اجاره و نگهداری ابزارهای کارتخوان خود را از پذیرندگانی که گردش موجودی کافی به جهت تامین هزینه‌های بانک ندارند دریافت کرده و امتیاز تقبل

هزینه‌های اجاره و نگهداری ابزارهای کارتخوان را فقط برای پذیرندگانی که از گردش موجودی کافی برخوردارند در نظر گیرند.

۵,۴,۲. کارمزد پرداختی بانک‌های صادرکننده به ازای هر صدهزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ

بر اساس ابلاغیه‌های بانک مرکزی مبنی بر تعیین کارمزدهای ارائه خدمات پرداخت کارت، تنها کارمزدی که توسط بانک‌های صادرکننده به تراکنش‌های کارتی تعلق می‌گیرد، برای تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ تعریف شده است. در این بخش از گزارش شاخص "میزان کارمزد پرداخت شده توسط بانک صادرکننده به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ"، برای بهمن ماه ۹۷ محاسبه می‌گردد. در ادامه جدول ۵-۱۳ میزان کارمزد پرداختی هر بانک صادرکننده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ محاسبه و ارائه گردیده است.

جدول ۵-۱۳ مبلغ کارمزد پرداختی بانک‌های صادرکننده به ازای هر صدهزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ - بهمن ۱۳۹۷

ردیف	بانک صادرکننده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ (بهمن ۹۷)
۱	بانک توسعه صادرات ایران	۵/۳۳
۲	بانک شهر	۱۹/۰۶
۳	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۳۴/۱۳
۴	بانک صنعت و معدن	۴۴/۷۳
۵	بانک خاورمیانه	۴۷/۳۹
۶	بانک کارآفرین	۵۵/۷۷
۷	بانک پارسیان	۷۱/۱۹
۸	موسسه اعتباری نور	۷۲/۳۵
۹	بانک ایران زمین	۸۵/۵۷
۱۰	بانک سینا	۱۰۲/۵۰
۱۱	بانک صادرات ایران	۱۱۱/۱۳
۱۲	بانک گردشگری	۱۲۴/۷۰
۱۳	بانک دی	۱۴۴/۷۶
۱۴	بانک مسکن	۱۴۸/۷۱
۱۵	بانک قوامین	۱۵۸/۳۵

ردیف	بانک صادرکننده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ (بهمن ۹۷)
۱۶	موسسه اعتباری ملل	۱۵۸/۳۶
۱۷	بانک سرمایه	۱۵۸/۸۶
۱۸	بانک تجارت	۱۷۵/۶۰
۱۹	بانک رفاه کارگران	۱۷۹/۳۸
۲۰	بانک پاسارگاد	۱۹۷/۵۶
۲۱	بانک ملت	۲۰۹/۹۸
۲۲	بانک سامان	۲۱۹/۹۵
۲۳	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۲۲۰/۵۱
۲۴	بانک آینده	۲۲۹/۶۶
۲۵	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۲۵۶/۶۸
۲۶	بانک انصار	۲۶۸/۳۵
۲۷	بانک حکمت ایرانیان	۲۷۴/۴۵
۲۸	بانک ملی ایران	۲۹۸/۱۱
۲۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۳۰۴/۵۴
۳۰	بانک توسعه تعاون	۳۵۲/۶۶
۳۱	موسسه اعتباری توسعه	۳۸۹/۵۰
۳۲	بانک اقتصاد نوین	۴۲۹/۹۸
۳۳	بانک سپه	۴۶۵/۹۴
۳۴	بانک کشاورزی	۴۹۴/۲۳
۳۵	شرکت دولتی پست بانک	۶۷۰/۲۰
	کارمزد پرداختی کلی بانک صادرکننده به ازای هر تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ	۱۹۴/۲۰

با توجه به اطلاعات داده‌های موجود مشخص می‌گردد که در کل بانک‌های صادرکننده در بهمن ماه به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ مبلغ ۱۹۴/۲۰ ریال (۳۶/۹۵ درصد نرخ رشد مثبت نسبت به دی ماه) کارمزد پرداخت نموده‌اند.

در این بین، در بهمن ماه ۹۷، بانک "توسعه صادرات ایران" با ۵/۳۳ ریال و پس از آن بانک "شهر" و "بانک مشترک ایران-ونزوئلا" به ترتیب با ۱۹/۰۶ و ۳۴/۱۳ ریال، پایین‌ترین مبلغ کارمزد را برای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ در شبکه پرداخت کارتی و بانک "شرکت دولتی پست بانک" با مبلغ ۶۷۰/۲۰ ریال و پس از آن به ترتیب بانک "کشاورزی" با مبلغ ۴۹۴/۲۳ ریال دومین بالاترین مبلغ کارمزد و بانک "سپه" با مبلغ ۴۶۵/۹۴ ریال سومین بالاترین مبلغ کارمزد را به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت و قبض و خرید شارژ، پرداخت کرده‌اند.

با توجه به اینکه عامل موثر در پرداخت کارمزد تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، تنها تعداد تراکنش‌ها هستند، به نظر می‌رسد که بانک‌هایی که نسبت کمتر کارمزد به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش را داشته‌اند، متوسط مبلغی بالاتری به ازای هر تراکنش نسبت به سایر بانک‌ها را تجربه کرده یا به عبارتی مبلغ تراکنش بیشتری به ازای تعداد تراکنش مشابه با سایر بانک‌ها، از دارندگان کارت‌های صادر شده توسط بانکشان دریافت کرده‌اند.

۶. جمع بندی

در راستای ایفای وظایف نظارتی شرکت شاپرک، شناخت موقعیت کنونی صنعت و اندازه گیری ابعاد مختلف فعالیت آن به وسیله شاخص های مرتبط امری ضروری و اجتناب ناپذیر است. به همین منظور این گزارش بر اساس آخرین اطلاعات در دسترس، به ارائه شاخص هایی در چهار بخش "شاخص های عملکردی شاپرک"، "کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی"، "بررسی عملکرد شرکت های ارائه دهنده خدمات پرداخت" و "بررسی وضعیت بانک های صادر کننده و پذیرنده" در دوره زمانی بهمن ماه ۱۳۹۷ پرداخته است.

بخش اول: در این بخش به منظور تبیین جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی، شاخص نسبت تراکنش های شاپرک به نقدینگی محاسبه شده و نتایج آن با نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص در طول زمان مورد مقایسه قرار گرفته است. نتایج حاکی از رشد نسبت تراکنش های شاپرک به نقدینگی بر خلاف شاخص نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی، در طول مدت مورد بررسی بوده است که مبین آن است که صنعت پرداخت الکترونیک با جذب اعتماد عمومی توانسته است بخش بیشتری از میزان نقدینگی را به خود اختصاص دهد. کاهش نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی و جبران بخشی از آن با افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه ای ابزارهای پذیرش، یکی از عوامل اصلی افزایش ضریب فزاینده و سالم سازی ترکیب نقدینگی بوده و باعث شده برای تامین نقدینگی، پول پر قدرت کمتری به اقتصاد کشور تزریق شود. رشد پرداخت های الکترونیک کارتی به دلایلی از جمله افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه ای ابزارهای پذیرش، فرهنگ سازی، مزایای امنیتی پرداخت های غیر نقدی و با در نظر گیری دیگر مزایای این روش صورت گرفته است. شایان توجه است که آخرین اطلاعات منتشر شده در سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از اطلاعات پولی مورد نیاز که در این گزارش مورد استفاده قرار گرفته است، مربوط به آذر ماه ۱۳۹۶ می باشد.

همچنین در این بخش روند ارزش تراکنش های شاپرک با روند GDP مقایسه شد. آمار اعلام شده توسط وب سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. تا پایان بهار ۱۳۹۷ بوده و تمامی ارقام آورده شده در گزارش اقتصادی شهریور ماه شاپرک تحقق یافته می باشد. لازم به ذکر است با توجه به تغییر سال پایه محاسبه GDP از سال ۱۳۸۳ به سال ۱۳۹۰ تمامی ارقام آورده شده در گزارش اقتصادی شاپرک مورد بازنگری قرار گرفته است.

بخش دوم: در این بخش فعالیت و عملکرد کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی از ابعاد مختلف مورد بررسی قرار گرفته شده است. شاخص‌های این بخش در سه بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "میزان نفوذ منطقه‌ای" و "پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" طبقه‌بندی شده‌اند.

در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های بهمن ماه ۱۳۹۷ مشخص گردید تعداد تراکنش به ازای مجموع ابزارهای پذیرش ۱،۹۷۲ میلیون تراکنش بوده که این تعداد تراکنش مبلغ ۲،۳۸۵ هزار میلیاردی را در پی داشته است. در این ماه سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ترتیب رشد ۶/۱۴ و ۱۶/۸۳ درصدی را نسبت به ماه گذشته تجربه نموده است.

مجموع ابزارهای پذیرش در بهمن ماه ۱۳۹۷ با رشد ۰/۳۳ درصدی به نزدیک به ۹،۴۵۸ هزار ابزار رسیده است که از این تعداد ۷۶/۷۲ درصد سهم بازار ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها، ۱۰/۹۵ درصد سهم ابزار پذیرش اینترنتی و ۱۲/۳۳ درصد نیز سهم ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد. بیشترین سهم از مجموع تراکنش‌های بهمن ماه ۱۳۹۷ با ۸۸/۰۶ درصد متعلق به ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها و به لحاظ سرویس نیز بیشترین سهم در اختیار خدمت خرید کالا و خدمات با ۸۱/۸۱ درصد مجموع تراکنش‌ها می‌باشد. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش اینترنتی ۱۱۳، هر ابزار پذیرش موبایلی ۱۰۱ متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ۲۳۹ تراکنش می‌باشد و این در حالی است که متوسط مبلغی هر تراکنش ابزارهای پذیرش موبایلی و اینترنتی به ترتیب ۰/۰۷ و ۱/۶۹ میلیون ریال و در ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ۱/۲۵ میلیون ریال می‌باشد.

در بررسی نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش شاخص‌ها در بعد کشوری و استانی نشان می‌دهد که تعداد سرانه هر یک از ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال که متقاضی خدمات پرداخت الکترونیکی کارت هستند، به ازای هر ۱۰،۰۰۰ نفر ۱،۵۸۵ ابزار پذیرش فعال سیستمی می‌باشد که بالاترین سرانه ابزار پذیرش به کارتخوان فروشگاه‌ها با ۱،۲۱۶ عدد به ازای هر ۱۰،۰۰۰ نفر تعلق دارد. همچنین در بعد کشوری حدود ۳۳/۰۶ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در طول بهمن ماه ۱۳۹۷ انجام گرفته است و بیشترین سرانه تراکنش ابزارها نیز مجدداً به کارتخوان فروشگاه‌ها با ۲۹/۱۱ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در کشور تعلق داشته است. لذا بالاترین نفوذ منطقه‌ای در بعد کشوری به این ابزار پذیرش تعلق داشته است.

بیشترین سرانه تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های بهمن ماه ۱۳۹۷ به ترتیب در اختیار استان‌های یزد، تهران و بوشهر می‌باشد. همچنین بیشترین سرانه تراکنش ابزار کارتخوان فروشگاه‌های نیز با ۱ تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال متعلق به استان ۴۸/۵۸ می‌باشد.

شاخص دهکی بهمن ماه ۱۳۹۷ در قیاس با دی، ۸/۲۳ درصد افزایش داشته است و در قیاس نقطه به نقطه ۲/۷۹ درصد افزایش در شاخص دهکی را شاهد می‌باشیم. این میزان افزایش شاخص دهکی بهمن ماه ۱۳۹۷ نسبت به دی ماه به سبب افزایش ۱۰/۴۳ درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش در دهک دهم در مقابل رشد ۲/۰۳ درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش دهک اول، می‌باشد. بیشترین فراوانی تراکنشی در دامنه مبلغی هر سه ابزار پذیرش متعلق به بازه مبلغی ۵۰،۰۰۰ ریال تا ۱۵۰،۰۰۰ ریال می‌باشد.

۲۴/۵۷ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های معادل ۴۲۶۶۱۶،۳۷۵ تراکنش در بازه مبلغی ۱ تا ۵۰،۰۰۰ ریال، ۳۷/۸۸ درصد تراکنش‌ها معادل ۶۵۷،۸۳۲،۹۶۲ تراکنش در بازه مبلغی ۵۰،۰۰۱ تا ۲۵۰،۰۰۰ ریال و ۳۱/۰۳ درصد معادل ۵۳۸،۹۱۹،۱۸۰ تراکنش دارای مبلغ بیش از ۲۵۰،۰۰۱ ریال می‌باشند.

بخش سوم: شاخص‌های این بخش با هدف سنجش کیفیت و صحت خدمات ارائه شده شبکه شاپرک، تعریف و اندازه‌گیری شده‌اند. در همین راستا انواع خطاهای رخ داده در تراکنش‌ها، دسترس پذیری حس شده و نیز تراکنش‌های ناتمام در این بخش تحلیل و مورد بررسی قرار گرفته است. تحلیل خطاهای تراکنش‌ها نشان می‌دهد که عمده‌ترین دلیل بروز خطاها، همچنان از نوع خطاهای کاربری است که این نوع خطا به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت است.

در بهمن ماه ۱۳۹۷ تعداد کل تراکنش‌های ناموفق نسبت به دی با رشد ۳/۳۹ درصدی مواجه بوده است. تعداد خطاهای گروه‌های پذیرندگی، کسب و کار، کاربری، صادر کنندگی و شاپرکی به ترتیب با رشد ۰/۶۷- درصدی، ۳۰/۷۳- درصدی، ۱/۷۳ درصدی، ۳۹/۹۷ درصدی و ۸/۸۷ درصدی همراه بوده است.

میزان دسترس‌پذیری محاسبه شده بهمن ماه ۱۳۹۷ به ازای شبکه شاپرک ۹۹/۹۷ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به مقدار مشابه در ماه دی بدون تغییر می‌باشد و همچنین میزان دسترس‌پذیری محاسبه شده به

ازای شبکه پرداخت در بهمن ماه ۱۳۹۷، ۹۹/۱۴ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به میزان مشابه در دی ماه رشد ۰/۱۱- درصدی، و در قیاس نقطه به نقطه نیز رشد ۰/۳۱ درصدی را تجربه نموده است.

بخش چهارم: در این بخش ابتدا عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت مورد بررسی قرار گرفته و سپس به طور ویژه عملکرد آن‌ها در بازار ابزار کارتخوان فروشگاه‌های تحلیل می‌شود. نتایج شاخص سهم از بازار شرکت های PSP حاکی از آن بوده که در بهمن ماه نیز چون گذشته شرکت "به پرداخت ملت" بیشترین سهم تعدادی و مبلغی از بازار را به خود اختصاص داده و همچنان در جایگاه نخست قرار گرفته است. هرچند نوسانات این سهم‌ها چندان قابل توجه نیست ولیکن در مولفه سهم مبلغی، بین شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سپهر" و "سایان کارت" جابجایی صورت پذیرفته است.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در این ماه به طور همزمان بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق داشته است. در بهمن ماه شرکت "آسان پرداخت پرشین" بالاترین سهم را در حجم تراکنش‌های اینترنتی کسب نموده است. بالاترین سهم مبلغی تراکنش‌های اینترنتی نیز در اختیار شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" است. همچنین در ماه جاری شرکت "پرداخت نوین آرین" در سهم تعدادی و شرکت "آسان پرداخت پرشین" در سهم مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی بالاترین رقم را نشان می‌دهند.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی پرداخت کارت در این ماه به طور همزمان بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های خرید و سهم تعدادی تراکنش‌های مانده‌گیری به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق داشته است. در ماه جاری همچنان شرکت "آسان پرداخت پرشین" بالاترین سهم را در حجم تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ کسب نموده و بیشترین سهم مبلغی تراکنش‌های مذکور توسط شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" پوشش داده شده است.

در ماه بهمن شرکت "پرداخت الکترونیک سپهر" با رقم ۰/۰۰۹ درصد، جایگاه نخست در بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را به دست آورده است. در این ماه مجدداً شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" بالاترین رقم شاخص فوق را نشان می‌دهد. بیشترین کاهش در نسبت خطای پذیرندگی

به کل تراکنش‌ها در شرکت "پرداخت نوین آرین" رخ داده و بیشترین تغییرات مثبت این شاخص به شرکت "سایان کارت" تعلق داشته است.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی نشان‌دهنده تمرکز بالا است؛ به این معنا که تعداد بسیار کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت‌های "آسان پرداخت پرشین" و "تجارت الکترونیک پارسیان" و پس از آن دو تا حدودی شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت‌های "پرداخت نوین آرین"، "پرداخت الکترونیک سامان" و نیز "آسان پرداخت پرشین" در بازار تراکنش‌های موبایلی تاثیرگذار هستند. این شاخص همچنین از وجود تمرکز ملایم در بازار کارتهخوان فروشگاه‌های حکایت دارد. شاخص هرفیندال-هیرشمن نسبت به ماه گذشته در ابزار پذیرش موبایلی کاهش و در دو ابزار دیگر افزایش نشان می‌دهد. این تغییرات در هیچ یک از ابزارهای پذیرش حایز اهمیت نیست چراکه وضعیت تمرکز بازار تغییری پیدا نکرده است.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال-هیرشمن تنها در بازار سرویس پرداخت قبض و خرید شارژ نشان‌دهنده تمرکز بالا است؛ به این معنا که تنها تعدادی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت‌های "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" و با اختلاف دو شرکت "پرداخت نوین آرین" و "تجارت الکترونیک پارسیان" در بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ از بیشترین سهم برخوردارند. این شاخص همچنین از وجود تمرکز ملایم در بازار سرویس‌های خرید و مانده‌گیری حکایت دارد.

در بررسی تعداد ابزارهای پذیرش فعال در بهمن ماه، شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" در ابزار کارتهخوان فروشگاه‌های با ۱۵/۸۶ درصد بالاترین سهم را در بین سایر شرکت‌ها به خود اختصاص داده است. شرکت "آسان پرداخت پرشین" با ۵۸/۹۷ درصد و شرکت "به پرداخت ملت" با ۹۲/۱۵ درصد به ترتیب در دو ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی بیشترین سهم بازار را پوشش می‌دهند.

در حوزه ابزارهای پذیرش کارتهخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار، شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" با ۱۴/۷۸ درصد بالاترین سهم را به خود اختصاص داده است. همچنین شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کسب ۴۲/۰۳

درصد از سهم بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار، در این زمینه از سایر شرکت‌ها پیشی گرفته است. شرکت "به‌پرداخت ملت" به‌گونه‌ای عمل نموده که با ۸۳/۴۱ درصد بالاترین سهم ابزار پذیرش موبایلی تراکنش‌دار را کسب کرده است.

نتایج محاسبه شاخص اثر بخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در بعد کشوری مبین آن است که چهار شرکت "به‌پرداخت ملت"، "آسان پرداخت پرشین"، "پرداخت الکترونیک سامان" و "تجارت الکترونیک پارسیان" به رقمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته‌اند. این شرکت‌ها در شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار نیز عددی بالاتر از یک کسب نموده‌اند. این بدان معناست که شرکت‌های مذکور هم در بین کارتخوان‌های فعال سیستمی و هم در بین کارتخوان‌های تراکنش‌دار نسبت سایر شرکت‌ها، تراکنش بیشتری جذب نموده و کارایی مناسبی را نشان می‌دهند.

در بعد استانی دو شرکت "به‌پرداخت ملت" و "آسان پرداخت پرشین" در تمام استان‌ها و شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در غالب استان‌ها، دارای شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های بالاتر از یک هستند. همچنین اعداد این شاخص در شرکت "پرداخت الکترونیک پارسیان" نشان می‌دهد که این شرکت نیز در تعداد قابل توجهی از استان‌های کشور رقم بالاتر از یک را کسب نموده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاه‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند. شرکت "به‌پرداخت ملت" در تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های و شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" در تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی بالاترین سهم از بازار را در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند.

در بهمن ماه تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی با افزایش مواجه شده و نرخ رشد مثبت ۱/۲۵ درصد را ثبت نموده‌اند. در بررسی شرکت‌ها از منظر نسبت مجموع کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی به پایانه‌های فعال سیستمی آن شرکت، ملاحظه شد که در این ماه کمترین رقم این شاخص با عددی معادل ۱۰/۲۷ درصد به شرکت "آسان پرداخت پرشین" تعلق دارد. بیشترین نسبت مذکور در شرکت "پرداخت نوین آرین" مشاهده می‌شود. بالغ بر ۳۵ درصد از کارتخوان‌های فعال سیستمی این شرکت، کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش گزارش شده‌اند. به‌طور کلی در ماه بهمن سهم کارتخوان‌های

کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی، ۲۲/۱۷ درصد از کل کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است.

بخش پنجم: در این بخش از گزارش، بازار بانکهای پذیرنده تراکنشهای کارت و بانکهای صادرکننده کارتهای بانکی تراکنشدار مورد بررسی قرار گرفتهاند.

نتایج شاخص بازار در بخش بانکهای پذیرنده حاکی از آن است که در بهمن ماه ۹۷ همچنان بانک "ملت" به لحاظ تعدادی و مبلغی بیشترین سهم از بازار تراکنشها را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانکهای پذیرنده قرار گرفته است. همچنین در بررسی بازار تراکنشها به تفکیک ابزارهای پذیرش برای هر بانک، همچنان "بانک ملت" در جایگاه نخست قرار دارد.

در بررسی سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنشهای هر بانک در شبکه پرداخت کشور مشاهده می‌گردد که در بانکهای کشور همچنان بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتهای فروشگاهی انجام گرفته است.

شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانکهای پذیرنده تراکنشهای "ابزار پذیرش موبایلی" همچنان نشان دهنده تمرکز بالادر بازار این ابزار بوده است. میزان این شاخص در بازار "ابزار پذیرش اینترنتی" همچنان مبین وجود تمرکز ملایم در بین بانکهای پذیرنده می‌باشد. میزان این شاخص همانند ماه قبل در ابزار "کارتهای فروشگاهی" مبین وجود در طبقه رقابتی بوده که این نشان دهنده رقابت صحیح در بازار این ابزار در بین بانکهای پذیرنده می‌باشد. میزان شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانکهای پذیرنده تراکنشهای کارت، در حوزه هر سه ابزار در بهمن ماه نسبت به دی ماه ۹۷ نرخ رشد منفی را تجربه نموده است.

در بحث صادرکنندگی کارتهای بانکی دارای تراکنش در سوییچ شاپرک تعداد کل کارتهای بانکی تراکنشدار در بهمن ماه نسبت به دی ماه رشد مثبت ۲/۱۱ درصدی داشته است و نرخ رشد در هر سه دسته کارت مثبت بوده است.

در بررسی سهم بانکهای صادرکننده کارتهای بانکی تراکنشدار در بهمن ماه ۱۳۹۷، بانک "ملی ایران" بیشترین سهم از تعداد کارتهای بانکی صادر شده تراکنشدار در شبکه شاپرک را داشته و نتایج حاکی از آن

بوده که بیشترین کارت برداشت تراکنش‌دار متعلق به بانک "ملی ایران"، بیشترین کارت هدیه و بن کارت تراکنش‌دار متعلق به بانک "پارسیان" و بیشترین کارت اعتباری تراکنش‌دار متعلق به بانک "ملت" بوده است. در بررسی شاخص سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش‌دار در هر بانکی به "کارت برداشت" و پس از آن "کارت هدیه و بن کارت" اختصاص داشته و "کارت اعتباری" کمترین سهم (در بیشتر بانک‌ها سهم صفر) را در این بین داشته است.

شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار صادر کنندگی در سه دسته کارت "برداشت" و "اعتباری" و "هدیه و بن کارت" با رشد منفی مواجه بوده است. "کارت هدیه و بن کارت" همچنان در طبقه "رقابتی" (کمتر از ۱۰۰۰)، "کارت اعتباری" همچنان در طبقه "تمرکز بالا" و "کارت برداشت" در طبقه تمرکز "ملایم" قرار گرفته اند.

در ادامه این بخش مقایسه ای آماری بین تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادر کنندگی و پذیرندگی به تفکیک هر بانک صورت گرفته است. بیشترین سهم از تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده در بهمن ماه ۹۷ به بانک‌های "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" و "کشاورزی" اختصاص یافته است.

در محاسبه شاخص اختلاف تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک جهت نشان دادن برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرک، مشاهده می‌گردد که سه بانک "ملت"، "سامان" و "پارسیان" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده و بانک‌های "ملی ایران"، "صادرات ایران" و "تجارت" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را داشته اند. این بدین معناست که در سه بانک نخست ورود منابع مالی بیشتر از میزان خروج آن از بانک و در سه بانک دیگر برعکس است.

در راستای بررسی سهم هر بانک از کل تعداد تراکنش‌ها برای رسیدن به دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادر کنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور مجموع تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک محاسبه گردیده است. این شاخص نشان می‌دهد که به ترتیب بانک‌های "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" بیشترین سهم تعدادی از کل تراکنش‌های

شاپرکی در شبکه پرداخت را از آن خود کرده‌اند و کمترین سهم به بانک‌های "مشترک ایران-ونزوئلا"، "توسعه صادرات ایران" و "صنعت و معدن" تعلق گرفته است.

در بررسی گردش مالی شاپرکی که مجموع مبالغ صادرکنندگی و پذیرندگی هر بانک است، بانک‌های "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" بیشترین گردش مالی شاپرکی و بانک "مشترک ایران-ونزوئلا" کمترین گردش مالی شاپرکی را در اختیار دارند.

در بررسی اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده هر بانک با تراکنش‌های صادر شده توسط آن بانک، سه بانک "ملت"، "سامان" و "پارسیان" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را دارا بوده و بانک‌های "ملی ایران"، "مسکن" و "صادرات ایران"، بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند. این بدان معناست که وجوهای ذخیره شده در حساب‌های دارندگان کارت عمدتاً از طریق ابزار پرداخت الکترونیکی از بانک‌های "ملی ایران"، "مسکن" و "صادرات ایران" به سمت بانک‌های "ملت"، "سامان" و "پارسیان" در حال انتقال است.

در بخش آخر از بررسی بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها برای ترسیم وضعیت کلی صنعت و محاسبه برآوردی از میزان کارمزدهای پرداختی بانک‌های پذیرنده و حفظ تعادل بین رسوب ناشی از جذب وجوهای تراکنش‌ها و کارمزدهای پرداختی به شبکه پرداخت، همانند ماه‌های گذشته به محاسبه "میزان کارمزد پرداخت شده بانک پذیرنده به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ تراکنش خرید پذیرش شده" برای بانک‌های پذیرنده پرداخته شده است. به طور متوسط در بهمن ماه ۱۳۹۷، بانک‌های پذیرنده با ۹/۱۰ درصد رشد منفی نسبت به ماه گذشته (دی ماه) میزان ۱۰۶/۶۶ ریال از هر صدهزار ریال مبلغ جذب شده را به عنوان کارمزد پرداخت کرده‌اند که در میان بانک‌های پذیرنده، بانک "صنعت و معدن" با مبلغ ۳۱/۵۷ ریال از هر صدهزار ریال مبالغ جذب شده کمترین و بانک "پارسیان" با مبلغ ۱۹۰/۸۵ ریال بیشترین مبلغ کارمزد را به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ جذب شده، پرداخت کرده‌اند.

از آنجایی که کارمزد پرداختی، تنها هزینه‌ای نیست که بانک پذیرنده متقبل می‌شود. این بانک در ازای نصب هر ابزار کارتخوان فروشنده‌ای نیز مبلغی را به عنوان اجاره بها و پرستاری ابزار کارتخوان به شرکت PSP پرداخت می‌نماید. این مبلغ به ازای ابزارهای مختلف متفاوت است. به جهت اینکه برآوردی از میزان هزینه‌های

بانک به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش پذیرش شده با توجه به میزان اجاره پرداختی نیز ارائه گردد، با فرض اجاره متوسط ۳۰۰,۰۰۰ ریال (سی هزار تومان به ازای هر ابزار کارتخوان در ماه)، هزینه‌های پرداختی بانک‌ها به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ پذیرش شده محاسبه و عامل اجاره پرداختی هر بانک نیز به میزان کارمزد پرداختی در بانک‌ها اضافه گردیده و شاخص جدید "کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید با احتساب هزینه اجاره بها" تعریف شده است. به طور متوسط کل بانک‌ها مبلغ جمع کل اجاره و کارمزد پرداختی ۲۲۹/۱۹ ریال را در بهمن ماه ۹۷ به ازای هر صد هزار ریال مبلغ پذیرش شده پرداخت کرده‌اند (۱۱/۲۳ درصد رشد منفی). در بهمن ماه ۹۷ بانک "توسعه صادرات ایران" با پرداخت ۹۶/۴۳ ریال هزینه (کارمزد + اجاره) کمترین هزینه را به ازای جذب هر صد هزار ریال تراکنش خرید پذیرش شده و بانک "حکمت ایرانیان" با ۱۰۱۵/۰۷ ریال هزینه (کارمزد + اجاره) بیشترین هزینه را به ازای جذب هر صد هزار ریال تراکنش خرید پذیرش شده پرداخت کرده‌اند.

بر اساس ابلاغیه‌های بانک مرکزی مبنی بر تعیین کارمزدهای ارائه خدمات پرداخت کارت، در این بخش کارمزدی که توسط بانک‌های صادرکننده به تراکنش‌های کارتی تعلق می‌گیرد، برای تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ تعریف شده است که در بخش آخر گزارش شاخص "میزان کارمزد پرداخت شده توسط بانک صادرکننده به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ"، برای این دوره زمانی محاسبه گردیده است. با توجه به اطلاعات داده‌های موجود مشخص می‌گردد که در کل بانک‌های صادرکننده در بهمن ماه به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ مبلغ ۱۹۴/۲۰ ریال (۳۶/۹۵ درصد نرخ رشد مثبت نسبت به دی ماه) کارمزد پرداخت نموده‌اند. در کل بانک‌های صادرکننده در بهمن ماه ۹۷، بانک "توسعه صادرات ایران" با ۵/۳۳ ریال و پایین‌ترین مبلغ کارمزد را برای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ در شبکه پرداخت کارتی و بانک "شرکت دولتی پست بانک" با مبلغ ۶۷۰/۲۰ ریال بالاترین مبلغ کارمزد را به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت و قبض و خرید شارژ، پرداخت کرده‌اند.

۷. واژه‌نامه

در این بخش انواع واژگان به کار برده شده در متن گزارش شاپرک در دو بخش واژگان تخصصی شبکه الکترونیک پرداخت کارتی بر اساس "مستند تعاریف پایه شبکه الکترونیک پرداخت کارت" و اصطلاحات و شاخص‌های تخصصی اقتصادی و فرمول‌های نحوه محاسبه این شاخص‌ها بیان می‌شود.

شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپرک

شبکه الکترونیکی پرداخت کارت یا شاپرک، شبکه‌ای است که به منظور ساماندهی نظام پرداخت الکترونیک کشور ایجاد شده و کلیه تراکنش‌های حاصل از «ابزار پذیرش» توسط این شبکه نظارت و کنترل می‌شود و به طور کلی نظارت بر عملکرد فنی و اجرایی و انجام عملیات تسویه را بر عهده دارد.

شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت (PSP)

شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت^{۳۸}؛ شخصیت حقوقی است که در جمهوری اسلامی ایران در قالب شرکت سهامی به ثبت رسیده و بر اساس مجوزی که از بانک مرکزی ج.ا.ا. و شاپرک دریافت می‌نماید و بر طبق مقررات ناظر بر شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت، و الزامات و دستورالعمل‌های ابلاغی شاپرک فعالیت می‌نماید. در حال حاضر ۱۲ شرکت ارائه‌دهنده خدمت پرداخت از بانک مرکزی مجوز فعالیت دریافت کرده‌اند که در فصل مربوطه از این گزارش به تفصیل مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

بانک صادرکننده^{۳۹}

بانکی است که انواع کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید. این بانک‌ها همه انواع کارت پرداخت را با مجوز بانک مرکزی صادر می‌نمایند.

بانک پذیرنده^{۴۰}

بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است. شبکه پرداخت اطلاعات حساب پذیرنده را از طریق "شماره شبا"^{۴۱} پذیرندگان دریافت می‌نماید.

انواع خدمات^{۴۲} شبکه پرداخت

خدمت اصلی شبکه پرداخت کارت، انتقال وجوه ناشی از خرید کالا و خدمات از حساب خریدار به حساب فروشنده است. البته خدمات ارزش افزوده دیگری نظیر پرداخت قبوض شناسه دار خدمات شهری و خرید شارژهای تلفن همراه و نهایتاً تراکنش‌های مانده‌گیری نیز در این شبکه ارائه می‌شوند که به خدمات اصلی شبکه تبدیل شده‌اند.

خرید کالا و خدمات^{۴۳}

^{۳۸} Purchasing Good/Services

^{۳۸} Payment Service Provider

^{۳۹} Issuer Bank

^{۴۰} Acquirer Bank Acquirer

^{۴۱} IBAN International Bank Account Number

^{۴۲} Service Type

وضعیت تراکنش‌ها^{۴۸}

منظور از وضعیت تراکنش‌ها، بررسی موفقیت یا عدم موفقیت تراکنش و در صورت عدم موفقیت دلیل آن می‌باشد. در حال حاضر ۵ گروه مختلف از خطاها شناسایی شده‌اند و تعداد ۱۱۰ کد پاسخ برای انواع خطاهای شناخته شده مطابق استاندارد ISO ۸۵۸۳:۲۰۰۳ گزارش‌گیری می‌گردد.

تراکنش موفق کاربری

تراکنشی است که از دید کاربر نهایی موفق بوده است. این تراکنش‌ها با کد پاسخ صفر در سامانه مشخص می‌شوند. هر تراکنش موفق بسته به نوع تراکنش از تعدادی پیام مشخص و مستقل تشکیل شده است که موفق بودن تراکنش حاصل موفقیت در ارسال و دریافت همه این پیام‌هاست.

تراکنش خطای صادرکنندگی و شتابی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا، بانک صادرکننده‌ی کارت یا سامانه‌ی شتاب می‌باشد. به این معنا که بانک صادرکننده در زمان مورد نظر قادر به انجام تراکنش نبوده و پیام خطای مرتبط، در شبکه تولید می‌گردد.

تراکنش خطای پذیرندگی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا، سوئیچ شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت می‌باشد. این خطاها در هر مرحله از چرخه عمر تراکنش ممکن است که رخ بدهد. در حال حاضر دسترسی پذیری شرکت ارائه‌دهنده‌ی

خدمتی است که دارنده کارت هزینه کالا و خدمات دریافتی را از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت، می‌پردازد. این ابزارها شامل ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ی و همچنین ابزار پذیرش اینترنتی یا اصطلاحاً درگاه‌های پرداخت اینترنتی هستند. در حال حاضر به دلایل امنیتی ارائه خرید کالا و خدمات بر روی درگاه‌های پرداخت موبایلی مسدود می‌باشد.

پرداخت قبض^{۴۴}

خدمتی است که با استفاده از آن دارنده کارت هزینه پرداخت‌های شناسه دار (شامل شناسه پرداخت و شناسه قبض) خود را از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت، می‌پردازد. پرداخت قبض بر روی همه ابزارهای پذیرش قابل اجراست.

خرید شارژ تلفن همراه^{۴۵}

خدمتی است که دارنده کارت با استفاده از آن اقدام به خرید شارژ تلفن همراه از طریق شبکه پرداخت می‌نماید. این خدمت در زمره خریدهای شناسه‌دار می‌باشد و می‌تواند به دو صورت خرید و شارژ هم‌زمان^{۴۶} و خرید و شارژ غیر هم‌زمان انجام شود.

مانده‌گیری^{۴۷}

خدمتی است که دارنده کارت جهت کسب اطلاع از میزان موجودی حساب متصل به ابزار پرداخت خود، از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت دریافت می‌نماید.

^{۴۷} Balance Inquiry

^{۴۸} Transaction Status

^{۴۴} Bill Payment

^{۴۵} Reload

^{۴۶} Top-up

خدمات پرداخت از طریق تراکنش‌های خطا محاسبه می‌گردد.

تراکنش خطای شاپرک

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا سوئیچ یکپارچه‌ساز شاپرک می‌باشد.

تراکنش خطای کاربری

خطاهای کاربری به دلیل مشکلات دارنده کارت نظیر کمبود موجودی و یا رمز اشتباه پدید می‌آیند. علت بروز این خطاها، اشتباهات کاربر (دارنده کارت) می‌باشد. گرچه این تراکنش از دید کاربر نهایی ناموفق است اما از منظر و دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده و شبکه پرداخت، خدمات خود را به این تراکنش به انجام رسانده است.

تراکنش خطای کسب و کار

تراکنشی است که بر اثر راهبری سیستم و بدون دخالت ذینفعان مختلف شبکه پرداخت الکترونیک کارت پدید می‌آید و عملاً هیچ یک از شرکت‌های PSP، شاپرک، بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در وقوع آن نقش ندارند. طبیعتاً لحاظ این نوع خطا به حساب هر یک از ذینفعان مزبور به لحاظ فنی قابل پذیرش نمی‌باشد و لذا به طور جداگانه، تحت عنوان خطای کسب و کار معرفی می‌شود؛ خطاهایی از جمله "عملیات اصلاحیه این تراکنش، قبلاً با موفقیت صورت پذیرفته است" و غیره.

تراکنش موفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل

خطاهای کاربری و تراکنش‌های موفق کاربری هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می‌شوند؛ چرا که نمایش دهنده‌ی نقصی در شبکه نیستند و به علت اشتباه کاربران یا انجام عملیات روزانه‌ی سیستم رخ داده‌اند.

تراکنش ناموفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای صادرکنندگی و شتاب، خطاهای شاپرکی و خطاهای پذیرندگی می‌باشند.

تراکنش موفق سیستمی شاپرک

تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپرک موفق است و کل تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارت به جز تراکنش‌های خطای شاپرکی را شامل می‌شود.

ابزار پذیرش تراکنش

عبارت است از سخت‌افزار و نرم‌افزاری که امکان تراکنش را برای دارنده کارت فراهم می‌سازد. انواع ابزارهای موجود در شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت شامل دستگاه‌های کارتخوان فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی، ابزار پذیرش موبایلی، و کیوسک پرداخت است.

کارتخوان فروشگاهی^{۴۹}

ابزاری است سیار و یا غیر سیار که با پذیرش کارت بانکی می‌تواند امکانی را فراهم کند تا وجه به صورت الکترونیکی از حساب دارنده کارت به حساب پذیرنده منتقل شود. این ابزار هم به صورت مستقل و هم به صورت متصل به کامپیوتر^{۵۰} در ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد. بیشتر کاربرد این ابزار در ایران مربوط به خرید کالا و خدمات است.

^{۵۰} PC-POS / I POS (Integrated POS)

^{۴۹} EFTPOS

کارتخوان فعال سیستمی

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده و وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "Y" ذکر شده است که بدان معناست که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه پرداخت را دارد.

کارتخوان غیر فعال سیستمی

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده اما وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "N" ذکر شده است که بدان معناست که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه پرداخت را ندارد و به هر دلیل فاقد تراکنش خواهد بود.

کارتخوان پر تراکنش

با توجه به تعریف شاپرک در سنجش کارایی ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاهی، کارتخوان پر تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در هر ماه، ۶۰ یا بیش از ۶۰ تراکنش داشته یا مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در هر ماه حداقل ۲۰ میلیون ریال باشد.

کارتخوان کم تراکنش

با توجه به تعریف شاپرک در سنجش کارایی ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاهی، کارتخوان کم تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه زمانی سه ماه متوالی، کمتر از ۶۰ تراکنش مالی در هر ماه داشته باشد و مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در سه ماه کمتر از ۲۰ میلیون ریال در ماه باشد. این سنج به جهت شناسایی

ابزارهایی است که در شبکه پرداخت از کارایی مناسب برخوردار نیستند.

کارتخوان بدون تراکنش

کارتخوان تراکنش دار، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه‌ی زمانی سه ماهه حتی یک عدد تراکنش مالی نداشته باشد.

کارتخوان دارای تراکنش (تراکنش دار)

کارتخوان تراکنش دار، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه‌ی زمانی سه ماهه حداقل یک تراکنش مالی داشته باشد.

ابزار پذیرش اینترنتی

ابزاری است که امکان انجام هرگونه عملیات پرداخت را بدون حضور کارت از طریق اینترنت و درگاه پرداخت اینترنتی^{۵۱}، فراهم می‌نماید. ساختار تعامل وبسایت‌های فروشندگان با درگاه پرداخت اینترنتی که از طریق شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت ارائه می‌شود، از طریق اتصال امن اینترنتی بر مبنای پروتکل TCP/IP در لایه شبکه اتفاق می‌افتد.

ابزار پذیرش موبایلی

ابزاری است که امکان انجام هرگونه عملیات پرداخت را بدون حضور کارت از طریق تلفن همراه و درگاه پرداخت موبایلی^{۵۲}، فراهم می‌آورد. ابزار موبایل قابلیت‌های فراوانی در صنعت پرداخت داشته و می‌تواند هم به عنوان کارت و هم به عنوان ترمینال ایفای نقش کند. کانال‌های مختلف پرداخت بر روی موبایل قابل تعریف هستند، از جمله کانال

^{۵۱}Internet Payment Gateway

^{۵۲}Mobile Payment Gateway

کارت، نظیر کارت‌های خرید بی‌نام و برخی بن‌کارت‌ها که معمولاً به صورت گروهی صادر می‌شوند. کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، که ماهیتاً قابل انتقال به غیر بوده و به دو دسته تقسیم می‌شوند؛ کارت‌های بر خط^{۵۹} نظیر کارت هدیه که انجام تراکنش توسط آن‌ها مستلزم تایید توسط سامانه‌های متمرکز کارت است. کد محصول این کارت‌ها، ۲X، ۳X و ۴X می‌باشد و کارتهای برون خط^{۶۰} نظیر کارت‌های کیف پول الکترونیکی (کارت هوشمند) که انجام تراکنش توسط آن‌ها می‌تواند بدون نیاز به تعامل با سامانه‌های متمرکز کارت صورت پذیرد. در این گونه کارت‌ها، ارزش پولی مستقلاً بر روی فیزیکی کارت و در تراشه ذخیره می‌شود. کد محصول این نوع کارت ۵X می‌باشد. کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی، در حکم پول نقد بوده و با توجه به اینکه همانند اسکناس و مسکوک ردیابی تراکنش‌ها و تشخیص هویت دارنده آن میسر نیست، در صورت مفقود شدن یا سرقت این کارت‌ها، دارنده کارت و رمز مربوط به آن صاحب کارت شناخته می‌شود. با این وجود بانک‌ها مکلفند برای این قبیل کارت‌ها-نظیر سایر کارت‌های پرداخت-حداقل خدمات مانده‌گیری و تغییر رمز را تعریف کنند.

کارت اعتباری^{۶۱}

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک خط اعتباری با سقف معین تخصیص یافته از طرف بانک به دارنده کارت، که او را قادر می‌سازد بدون داشتن سپرده نسبت به پرداخت وجه کالا و خدمات مبادرت کند. کد محصول این نوع کارت ۶X می‌باشد. این کارت‌ها در شبکه شاپرک پذیرفته شده و چارچوب کارمزدی مستقل خود را دارند. مسئولیت مدیریت

پرداخت‌های داخل فروشگاه‌های^{۵۳} نظیر NFC، پرداخت‌های برخط از طریق USSD، پرداخت‌های از طریق وب از روی موبایل^{۵۴} و همچنین پرداخت‌های از طریق اپلیکیشن‌های موبایلی^{۵۵}. اما آنچه در حال حاضر در شبکه پرداخت کشور مجوز فعالیت دارد، کانال USSD فقط برای تراکنش‌های خرید شارژ و پرداخت قبض و همچنین کاربرد NFC از طریق گوشی‌های تلفن همراه است.

انواع کارت‌های رایج در شبکه^{۵۶}

انواع کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوییچ شاپرک، از نظر کاربری شامل کارت برداشت، کارت پیش پرداخته و کارت اعتباری می‌باشد.

کارت برداشت (بدهی)^{۵۷}

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک یا چند حساب سپرده‌ای نزد بانک‌ها و جزء رایج‌ترین کارت‌های مورد استفاده می‌باشد که کد محصول ۱X دارد. مشتری می‌تواند با افتتاح یکی از سپرده‌های قرض‌الحسنه، جاری یا مدت دار، تا سقف وجهی که نزد بانک سپرده‌گذاری کرده است برداشت وجه و خرید کالا و خدمات را از درگاه‌های بانکداری الکترونیک به عمل آورد.

کارت پیش پرداخته (بی‌نام)^{۵۸}

مشخصات دارنده این نوع کارت بر روی جسم کارت درج نمی‌شود، این کارت‌ها به انواع زیر تقسیم می‌شوند. کارت‌های بی‌نام دارای سوابق هویتی در سامانه متمرکز

^{۵۷} Debit card

^{۵۸} prepaid

^{۵۹} online

^{۶۰} offline

^{۶۱} Credit card

^{۵۳} In-Store

^{۵۴} Web-Mobile

^{۵۵} In-App Purchase

^{۵۶} بانک مرکزی (۱۳۸۶) اعلام مشخصات انواع ابزارهای پرداخت کارتی در نظام بانکی کشور.

تراکنش اصلاحیه

اگر تراکنش دارنده‌ی کارت دچار خطا شود ولی برداشت از کارت انجام شده باشد، یک تراکنش اصلاحیه در شبکه تولید می‌شود تا متعاقب آن، مبلغ برداشت شده به دارنده‌ی کارت بازگردد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۴۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۴۰۰ و ۴۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰).

تراکنش ناتمام^{۶۲}

تراکنش دارنده‌ی کارت که از نظر کاربری موفق بوده است و به ازای آن تراکنش درخواست واریز تا ۴۸ ساعت به سویچ شاپرک ارسال نشده است را تراکنش ناتمام می‌گویند (معادل تراکنش موفق کاربری با شناسه‌ی ۲۲۰۰ که تراکنش ۲۲۲۰ آن در مدت مجاز ارسال نشده است). وجود تراکنش‌های ناتمام به نوعی مشکل کیفی قلمداد می‌گردد.

تراکنش مالی

تراکنشی است که نوع خدمت آن خرید کالا و خدمات یا پرداخت قبض می‌باشد. در این تراکنش‌ها پول از دارنده‌ی کارت کسر می‌شود و عملیات مالی انجام می‌پذیرد. طبیعتاً تراکنش مانده‌گیری از زمره تراکنش‌های غیر مالی است.

اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های

این شاخص یکی از روش‌های سنجش و مقایسه شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت در فرآیند بازاریابی و نصب ابزار در بازار است. این شاخص برابر با نسبت سهم تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل، به سهم تعداد کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل است. به عبارت دیگر:

ریسک اعتباری دارندگان این کارت به عهده بانک صادرکننده می‌باشد.

تراکنش دارنده‌ی کارت

یکی از انواع تراکنش است و به تراکنش‌های ارسالی از طرف دارنده‌ی کارت گفته می‌شود که با شناسه‌ی ۲۲۰۰ و ۲۱۰۰ وارد شبکه‌ی پرداخت (شاپرک) می‌شوند (لازم به ذکر است با عملیاتی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰ در تاریخ ۱۳۹۳/۰۴/۰۶ در سویچ شاپرک، تراکنش‌های با شناسه‌ی ۲۰۰ به ۲۲۰۰ و تراکنش‌های با شناسه‌ی ۱۰۰ به ۲۱۰۰ تبدیل شدند. این تغییرات مطابق با استاندارد ISO ۸۵۸۳ نسخه‌ی ۲۰۰۳ می‌باشد). در این تراکنش‌ها با شناسه‌ی ۲۲۰۰ عملیات برداشت از کارت انجام می‌شود ولی با شناسه‌ی ۲۱۰۰ عملیات مالی انجام نشده و تنها خدمت مانده‌گیری ارائه می‌شود.

تراکنش تأییدیه انجام تراکنش

به تراکنش‌هایی گفته می‌شود که توسط شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت ارسال می‌شود. هدف از این تراکنش‌ها تأییدیه انجام تراکنش و درخواست برای واریز مبلغ برداشتی از کارت به حساب پذیرنده است. مطابق این درخواست‌ها عملیات واریز به حساب پذیرنده در سیکل‌های زمانی مشخص انجام می‌گیرد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۲۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۲۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰). شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت تا حداکثر ۴۸ ساعت فرصت دارند (معادل یک cut-off یا تغییر روز مالی) این تراکنش را به ازای هر تراکنش دارنده‌ی کارت ارسال کنند. برخی خطاهای پذیرندگی رخ داده در تراکنش‌ها، مربوط به عدم ارسال تأییدیه تراکنش به شبکه است.

^{۶۲} Reconciliation Account (RA)

در اقتصاد، نقدینگی به مجموع حجم پول و شبه پول^{۶۳} اطلاق می‌شود. حجم پول، اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به اضافه‌ی مانده سپرده‌های دیداری بخش خصوصی نزد بانک‌ها^{۶۴} تعریف می‌شود. سپرده‌های دیداری، سپرده‌های قابل چک کشیدن بدون بهره‌ی بخش خصوصی در بانک‌های تجاری است. منظور از شبه پول یا سپرده‌های غیر دیداری، انواع سپرده‌های قرض‌الحسنه پس انداز و سپرده‌های مدت‌دار هستند که به نسبت پول سرعت نقدشوندگی کمتری دارند.

سهم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از نقدینگی

این شاخص، به عنوان یک شاخص هادی، نسبت فیمابین اسکناس و مسکوک و میزان نقدینگی را بررسی می‌کند. با توجه به رقابت ابزارهای پرداخت الکترونیک و اسکناس و مسکوک، بررسی این شاخص می‌تواند به عنوان راهنمایی در جهت شناخت میزان استقبال عمومی از شبکه پرداخت در نظر گرفته شود.

$$= \frac{\text{اسکناس و مسکوک در دست اشخاص}}{\text{نقدینگی}} \times ۱۰۰$$

تولید ناخالص داخلی

بنا به تعریف بانک مرکزی ج.ا.ا، کل ارزش ریالی محصولات نهایی تولیدشده توسط واحدهای اقتصادی مقیم کشور در دوره زمانی معین (سالانه یا فصلی) را تولید ناخالص داخلی یا GDP می‌نامند شایان توجه است که صرفاً مبادلات کالاهای نهایی در محاسبات GDP لحاظ می‌شوند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری

$$\begin{aligned} & \text{تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت} \\ & \text{تعداد تراکنش‌های کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی} \\ & = \frac{\text{تعداد تراکنش‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت}}{\text{تعداد کل تراکنش‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی}} \end{aligned}$$

عدد حاصل میزان اثربخشی کارتخوان‌های یک شرکت در شبکه پرداخت الکترونیکی را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های شبکه شاپرک است. مثلاً اگر این شاخص برای شرکتی یک باشد، یعنی سهم آن شرکت از کل تراکنش‌های کارتخوان‌های شبکه شاپرک به اندازه سهم تعداد تراکنش‌های آن شرکت از کل تراکنش‌های کشور است. چنانچه این شاخص برای شرکتی بالاتر از یک باشد یعنی جذب تراکنش‌های آن بانک روی کارتخوان‌هایش بیش از سهم تعداد تراکنش‌های آن شرکت از کل تراکنش‌های کشور است. بالاتر بودن این شاخص، به معنی کم بازده‌تر بودن ابزارهای شرکت و طبیعتاً کاهش درآمد متصور از ابزارهای فروش است.

نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

منظور از این شاخص، محاسبه نسبت ارزش کل تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی کشور است و به شرح زیر محاسبه می‌شود:

$$= \frac{\text{ارزش کل تراکنش‌های شاپرکی}}{\text{نقدینگی}} \times ۱۰۰$$

این نسبت، به عنوان شاخصی در جهت نمایش اندازه اقتصادی شبکه پرداخت مورد استفاده قرار می‌گیرد.

نقدینگی و حجم پول

^{۶۴} Demand deposits

^{۶۳} Quasi money

متوسط ارزش دهک دهم تراکنش ها
= شاخص توزیع مبلغی دهکی
متوسط ارزش دهک اول تراکنش ها

شاخص هرفیندال-هیرشمن

شاخص هرفیندال - هیرشمن یکی از شاخص های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است. این شاخص از اطلاعات همه بنگاه های صنعت برای اندازه گیری تمرکز و نیز قدرت رقابتی صنعت استفاده می کند. کاربرد اصلی این شاخص در نظارت و مراقبت از بازار انحصارات خصوصی، ادغام ها و تبنی بخش های خصوصی در بازار و نیز انجام روندهای اصلاحی رفع این مشکلات برای دستیابی به بازار رقابتی است. برای به دست آوردن این شاخص از مجموع مربع سهم در بازار صنایع مختلف، اندازه های تولید، فروش، نیروی کار و مانند آن برای همه بنگاه ها در صنعت یا بازار استفاده می شود. در واقع این شاخص به هر بنگاه به اندازه سهم آن در بازار وزن می دهد. شاخص هرفیندال-هیرشمن (HHI) به صورت زیر تعریف می شود.

$$HHI = \sum_{i=1}^N S_i^2$$

که S_i^2 مربع سهم بازار بنگاه (شرکت) i و N تعداد بنگاه های موجود در صنعت یا بازار است. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال-هیرشمن، می توان در خصوص تمرکز بازار به شرح جدول زیر قضاوت نمود. وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن، از مقیاس کمتر از ۱۰۰۰ آغاز می گردد. در صورتیکه عدد به دست آمده کمتر از ۱۰۰۰ باشد نشانه رقابتی بودن محیط و در صورتیکه بالاتر از ۱۰۰۰ باشد یعنی محیط رقابت به سوی تمرکز حرکت کرده است. تمرکز می تواند به صورت ملایم یعنی تا اندازه ۱۸۰۰ و حتی به صورت تمرکز شدید و بالا نمود کند که بالاتر از ۱۸۰۰ است.

اگر در دوره ای تولید ناخالص داخلی با قیمت های همان سال مورد نظر بررسی و اندازه گیری شود به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری گویند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت

در بررسی روند تولید ناخالص ملی، یکی از سال هایی که کشور در آن از لحاظ بیکاری، تورم و تولید در وضعیت خوبی قرار دارد، را به عنوان سال پایه انتخاب می کنند. اگر تولید ناخالص داخلی بر حسب قیمت ها در سال پایه اندازه گیری شود، به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (حقیقی) گویند.

ارزش اسمی تراکنش ها^{۶۵}

منظور از ارزش اسمی تراکنش ها، همان مبالغ معمول گزارش شده تراکنش ها است که هیچ عملیات خاصی بر روی آن صورت نگرفته است.

ارزش حقیقی تراکنش ها

اگر در دوره ای، ارزش تراکنش ها بر حسب قیمت های سال پایه اندازه گیری شود و اثرات تورم از آن حذف شود، به آن ارزش حقیقی تراکنش ها گویند. نحوه محاسبه ارزش حقیقی تراکنش به این صورت است:

$$= \frac{\text{مبلغ اسمی تراکنش ها در ماه } t}{\text{شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه } t}$$

شاخص دهکی توزیع مبالغ تراکنش ها

برای تعیین دهک ها، تراکنش ها را به ترتیب ارزش مبالغ دسته بندی کرده و به ۱۰ قسمت برابر به لحاظ تعدادی، تقسیم می نماییم که یک دهک از تراکنش های با پایین ترین مبالغ، دهک اول و یک دهک تراکنش های با بالاترین مبالغ دهک دهم نامیده می شود.

3

The quality of card e-payment services

Quality of services		
The ratio of successful transactions to total	% 91/33	▲
The ratio of successful transactions to total shaparak switch's transactions	% 99/97	▶
The share of each types of errors in transactions		
Acquirer error	% 1/48	▼
Shaparak network error	% 0/40	▲
Issuer error	% 7/28	▲
Cardholder Error	% 90/05	▼
Business error	% 0/80	▼
Services sensed availability		
Network sensed availability	% 99/14	▼
Shaparak sensed availability	% 99/97	▼
Reconciliation account (RA) transactions		
Ratio of reconciliation account transactions to total transactions	% 0/025	▼
percent change of reconciliation account transactions	% 3/95	▼

4

Electronic card payment network market indices in Feb 2018

Active EFTPOS effectiveness			
The highest effectiveness	Beh pardakht Mellat	1/801	▲
The lowest effectiveness	Pardakht Electronic Sepehr	0/518	▼
The ratio of number of acquiring errors to total number of transactions			
The highest ratio	Kart Etebari Iran Kish	% 0/731	▲
The lowest ratio	Pardakht Electronic Sepehr	% 0/009	▼
The ratio of Low Transaction to active EFTPOS			
The Highest ratio	Pardakht Novin Arian	% 35/49	▼
The Lowest ratio	Asan Pardakht Persian	% 10/27	▲

(The first column is for PSP's data and the second one is for acquiring banks)

The highest market share					
The highest value share of transactions		% 24/45 Behpardakht Mellat		% 24/20 Bank Mellat	
The highest numerical share of transactions		% 21/20 Behpardakht Mellat		% 24/85 Bank Mellat	
The highest value share of transactions in each terminal					
Internet Payment Gateway		% 31/42 Pardakht Electronic Saman		% 29/20 Bank Mellat	
Mobile Payment Gateway		% 33/70 Asan Pardakht Persian		% 44/98 Bank Mellat	
EFTPOS		% 24/11 Behpardakht Mellat		% 23/67 Bank Mellat	
The highest numerical share of transactions in each of terminals					
Internet Payment Gateway		% 30/37 Asan Pardakht Persian		% 20/84 Parsian Bank	
Mobile Payment Gateway		% 33/22 Pardakht Novin Arian		% 50/48 Bank Mellat	
EFTPOS		% 23/42 Behpardakht Mellat		% 23/47 Bank Mellat	
Herfindahl-Hirschman Index					
Internet Payment Gateway		2,118		1,303	
Mobile Payment Gateway		2,911		3,243	
EFTPOS		1,430		993	
The highest share of issuing banks in number of active cards					
Prepaid card	Parsian Bank	% 21/20			
Credit card	Bank Mellat Iran	% 50/82			
Debit card	Bank Melli Iran	% 22/41			

Summary of key payment statistics

1

The importance of card payment network in national economy

Respect to the last published statistics

the share of liquidity

The ratio of total value of transactions to liquidity	% 11/43	▼
The ratio of coins and paper currency in the hands of the public to liquidity	% 2/58	
Value of transactions as a percentage of GDP	% 119/02	▶

2

Shaparak performance indices

Number & value of transactions

Number of transactions	1,972,021,777	▲
Value of transactions	2,385,083,063 mill IRR	▲

Nominal and real growth rate of value of transactions

Monthly nominal growth of value of transactions (Feb compared to Jan)	% 16/83	▲
Monthly real growth of value of transactions (Feb compared to Jan)	% 14/32	▲
Point-to-point nominal growth of the value of transactions	% 48/08	▲
Point-to-point real growth of the value of transactions	% 6/22	▲

Numerical share of transactions for each of terminals

Internet Payment Gateway	% 5/94	▲
Mobile Payment Gateway	% 6/00	▼
EFTPOS	% 88/06	▼

The value share of transactions for each types of payment services

Purchasing Goods & Services	% 95/92	▲
Bill payment & purchase mobile charge	% 4/08	▼

Numerical share of transactions for each types of payment services

The purchase of goods and services	% 81/81	▲
Bill payment & purchase mobile charge	% 12/45	▼
Balance Inquiry	% 5/75	▼

The regional penetration rate

Number of active acceptance Instruments per 10,000 over 20 years old inhabitants

All of acceptance instruments	1,721/90	▲
EFTPOS	1,216/41	▲
Mobile Payment Gateway	195/44	▲
Internet Payment Gateway	310/05	▲

Number of transactions Per over 20 years old inhabitants for each of terminals

All of acceptance instruments	33/06	▲
EFTPOS	29/11	▲
Mobile Payment Gateway	1/98	▲
Internet Payment Gateway	1/96	▲

Regional penetration rate of active EFTPOS

The most number of active EFTPOS terminals	1,508,503 Tehran	▲
The most change in the number of active EFTPOS terminals	21,120 Isfahan	▲
The most number of active EFTPOS terminals per capita	0/175 Yazd	▼
The most number of EFTPOS transactions per capita	48/58 Hormozgan	▲

Decile ratio

The ratio of average value of the tenth decile transactions to the first decile	757/49	▲
---	--------	---

شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت «شاپراک»

آدرس وب گاه شاپراک:

www.shaparak.com

آدرس پست الکترونیکی:

Info@shaparak.com

شماره تلفن:

۰۲۱-۲۶۴۰۴۹۰۱-۱۵

شماره دورنگار:

۰۲۱-۲۳۳۲۸۱۲۱

نشانی پستی:

تهران، تهران، بلوار میرداماد،

خیابان شهید شاهنظری،

کوچه دوم، پلاک ۱۴

کد پستی: ۱۵۴۷۹۱۴۸۱۱

صندوق پستی: ۸۱۳۴ - ۱۵۸۷۵

کلیه حقوق معنوی این اثر، متعلق به شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپراک بوده و هرگونه استفاده، چاپ، پخش و رونوشت، با ذکر منبع بلامانع است.

